virtual-project.eu

CHEMAREA FOCULUI

Adrienne Celt

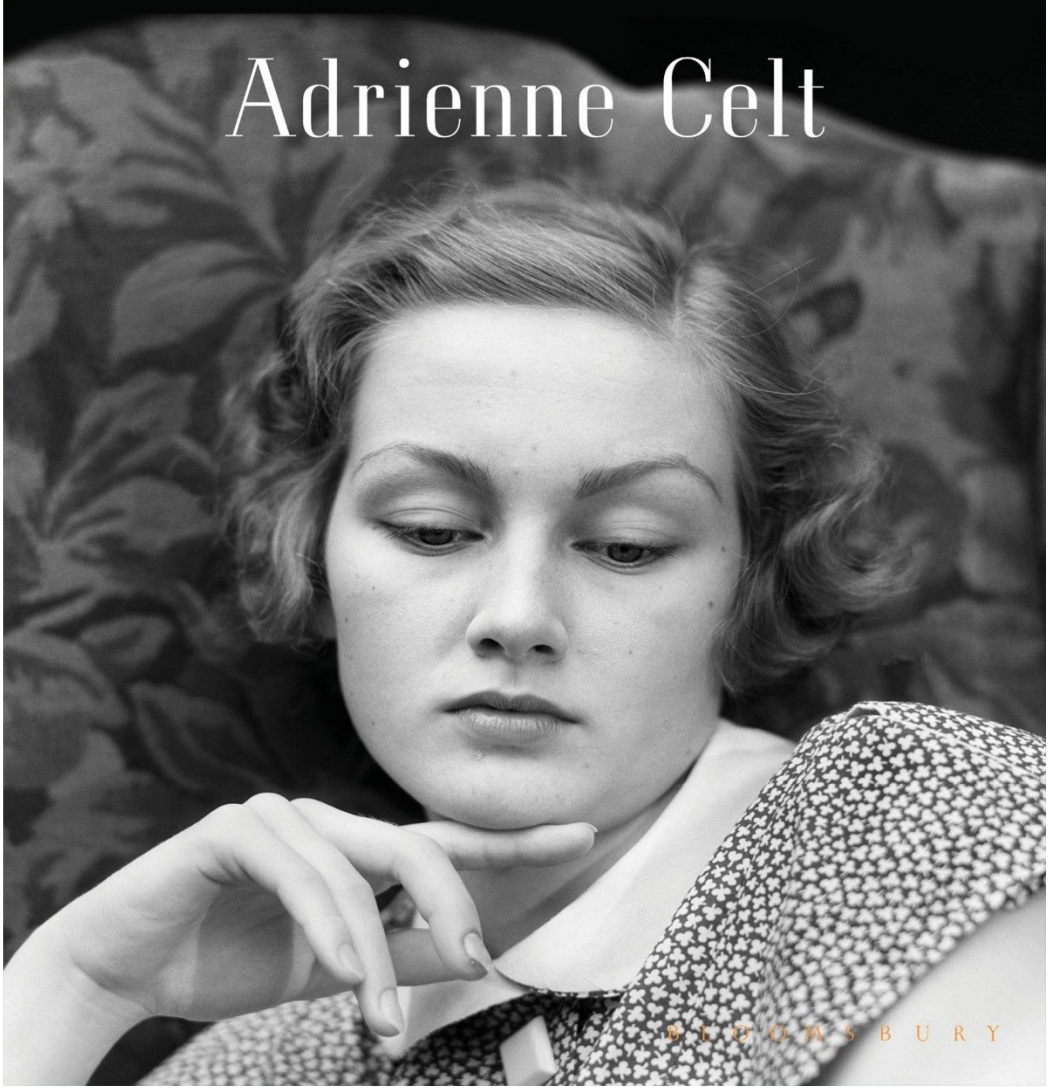

BLOOMSBURY

ADRIENNE CELT

CHEMAREA FOCULUI

Original: *Invitation to a Bonfire* (2018)

Traducere din limba engleză de:
LILIANA PELICI
prin LINGUA CONNEXION

virtual-project.eu

2020

O notă despre text

Această colecție de documente a fost adunată printr-un proiect al Societății Studenților din Primul An a Școlii Donne, din arhivele statului, în 1984.

Proiectul a fost finanțat dintr-o bursă postumă oferită de una dintre cele mai generoase susținătoare ale Școlii Donne, doamna Vera Orlov (născută Volkov), care și-a dorit, așa cum a declarat, ca munca de cercetare să lase o urmă clară în istorie. După moartea tragică a soțului ei, scriitorul Leo Orlov – care a predat pentru scurt timp la Școala Donne, în zilele dinaintea morții lui survenite în 1931 –, doamna Orlov s-a întors la casa ei părintească din Franța, dar a rămas o susținătoare fidelă a școlii.

Capitolul testamentului doamnei Orlov care aloca acești bani pentru Societatea Studenților din Primul An conținea și câteva documente, multe dintre ele încă în succesiune. Totuși, un document important a venit împreună cu finanțarea: un jurnal, scris aparent de o tânără angajată a Școlii Donne, Zoe Andropov, care a murit în același an cu domnul Orlov, în circumstanțe intens discutate. Prezența lui printre obiectele doamnei Orlov rămâne un semn de întrebare, mai ales pentru că există foarte puține documente despre doamna Orlov.

Jurnalul împreună cu un pachet de corespondență scris de domnul Orlov și care până acum nu a fost văzut formează baza cercetării alăturate. Descoperirile sunt grupate în trei categorii principale: jurnalul domnișoarei Andropov (în capitolele intitulate „Zoia”), scrisorile domnului Orlov (în capitolele intitulate „Lev”) și toate celelalte documente din surse primare sau secundare (decupaje din ziare, rapoarte ale poliției, interviuri etc), cu notele editoriale adecvate. Documentele din a doua și a treia categorie au fost extrase din diverse locuri ale jurnalului domnișoarei Andropov sau de unde absolventele au simțit că vor oferi cea mai utilă perspectivă.

Documentele personale din această colecție folosesc frecvent variante ale numelor rusești, patronime și diminutive, iar acestea, pentru clarificare, sunt enumerate aici:

Leo Orlov: menționat și ca Lev, Lev Orlov și Leo (sau Lev) Pavlovici Orlov

Vera Orlov: menționată și ca Renka, Verenka, Vera Orlova, Verena Petrovna Volkova și Vera Volkova

Zoe Andropov: menționată și ca Zoia și Zoia Ivanovna Andropova

Sperăm că cititorii vor considera acest proiect în acord cu misiunea instituției de a fi sinceră, transparentă și explicită.

PARTEA I

Zoia

Nota editorului*: toate însemnările din acest jurnal par să fi fost scrise în lunile iunie și iulie ale anului 1931.*

1.

Permiteți-mi să încep prin a spune că nu am crezut că totul se va termina în acest fel. Acum, îngăduiți-mi să încep prin a spune că voi arde acest jurnal în scurt timp. În cabana în care stau se află un șemineu cu grilaj din fier și un clește lung. Am exersat în fiecare noapte cu bucăți de lemn, chiar dacă mă încălzesc prea tare. Aer de vară, dogoare. Briza coastei din New Jersey nu e un antidot suficient ca să împiedice sudoarea să îmi curgă pe frunte. Îmi amintesc de copilăria mea din Lipețk, când trebuia să facem focuri în aer liber chiar și în nopțile toride ca să scăpăm de buruienile din câmpurile cu plantații de sfeclă de zahăr. Erau întotdeauna două sau trei locuri negre și arse printre frunzele verzi. Mă pricepeam la asta pentru că aruncam chibritul la locul potrivit. Tata îmi ciufulea părul cu mâinile lui uriașe și muncite, iar mama mă strângea în fustele ei când fugeam de lângă tufișul care ardea. Dar au trecut mulți ani de atunci, iar singurul motiv pentru a aprinde un foc a fost pentru ceainic, în sobă.

Voiam să mă asigur că încă puteam controla căldura și maximiza aprinderea flăcărilor. Așa că am mototolit ghemotoace de hârtie în diferite grade de strângere, am așezat bușteni încrucișați, unul lângă altul și în formă de cort. Dintr-odată, o rafală de vânt a suflat în jos, pe coș, chiar la momentul potrivit, și toată grămada de lemne s-a aprins cu un *vâjâit;* m-a aruncat pe spate și mi-a pârlit genele. De atunci, mă străduiesc să fac din nou asta.

Poate că sunt prea îngrijorată din cauza jurnalului. Până la urmă, această cabană – mică și acoperită cu șindrilă ieftină, dar

suficientă – nu a fost închiriată pe numele meu. Sunt o fantomă aici, la fel ca fiecare locatar care a venit și a plecat, după ce a fost invitat în weekend ca să se bucure de delicatesele revigorante ale litoralului estic și a plecat repede cu trenul de luni. Sunt la fel ca oricine și-a cufundat degetele de la picioare în valuri, apoi s-a întors ca să-și învelească umerii cu un pulover. Sunt, să zicem, ca o fotografie într-un medalion pierdut printre scândurile unei pardoseli uitate de lume. Nimeni nu se va gândi să mă caute aici, așa că nu vor căuta nici jurnalul.

Dar de ce nu-l ard, ca să fiu sigură? Deja mi-am ars legăturile cu casa, cu școala și cu toți oamenii pe care i-am cunoscut acolo. Toți oamenii pe care i-am iubit. De ce să nu ard și aceste pagini? Oricum, scopul meu nu este posteritatea, ci să iau un ac ascuțit și strălucitor și să-l folosesc pentru a face o gaură – s-ar putea spune o împunsătură – în istoria umflată care stă pe umerii mei. Dacă nu las să iasă o parte din acel aer, cred că voi înnebuni sau cel puțin voi mărturisi cuiva din imprudență. Iar ei nu i-ar plăcea asta. Cred că nu m-ar lăsa. Mica Vera în pantofi cu toc înalt, păr negru, nas lung și perfect.

I-am luat soțul. Sau măcar am încercat. În multe după-amiezi, el m-a luat în grădină sau la lumina slabă din dormitorul meu, întotdeauna filtrată de paravanul pe care îl puneam în fața ferestrei pentru a avea intimitate când mă schimbam. Mă adulmeca în orice cameră se întâmpla să fiu sau în orice restaurant din orășelul nostru pe care îl împărțeam, unde poate mâncam un cotlet de porc și sorbeam dintr-un pahar cu vin alb dulce. O dată, într-un loc foarte frumos, s-a apropiat de mine din spate și s-a aplecat în văzul tuturor oamenilor din cameră ca să-mi miroasă gâtul. Am simțit pielea moale a nasului lui frecându-se de ceafa mea și perișorii din barbă ce se ridicau în ritmul respirației sale. Am scăpat cuțitul din mână – nu a căzut de la o distanță mare, dar a lovit farfuria cu zgomot, a spart o bucățică de porțelan și a transformat micul curent de atenție din restaurant într-o aluviune de priviri nerușinate. Dar când mi-am revenit în simțiri și m-am întors, el deja dispăruse, lăsând în urma lui doar clinchetul încet al clopoțelului de deasupra ușii.

Vei crede că vreau doar să mărturisesc această pasiune. (Tu! Cred că trebuie să-mi imaginez că vorbesc cu cineva în timp ce scriu, cu o ureche înțelegătoare. Chiar dacă mi te imaginez un pic dezaprobator, ascultând mai mult din plăcere decât pentru a

afla adevărul.) Aventura. Orele furate, privirile care se întâlnesc de la depărtare și fierb din cauza păcatelor. Până la urmă, oamenii iubesc regulile încălcate. Apariția unui risc asumat și insistent. Per total, avem atât de puține lucruri care sunt ale noastre că, atunci când le smulgem pe cele din mâinile clasei conducătoare, capătă o nouă valoare, oferindu-ne posibilitatea de a reflecta strălucire. Am știut asta de fiecare dată când l-am întâlnit pe Lev al meu, viața mea. Am știut că forma alungită a capului și forma ciudată a sprâncenelor lui nu ar fi însemnat nimic pentru mine dacă ar fi fost tânăr, sărac și liber. Dacă nu i-aș fi citit lucrările ani întregi – întâi în periodice, apoi în volume nu i-aș fi iubit înainte mintea și nu aș fi dormit cu cărțile lui strânse între genunchi pentru a fi păstrate în siguranță. Știam că aparținea Verei când a venit la mine... a venit pentru mine, a aterizat în mâinile mele de parcă ar fi fost aruncat cu parașuta. Și este adevărat că indisponibilitatea lui m-a făcut doar să-l strâng mai tare.

Dar nu am nevoie să-mi exorcizez mintea de posedarea lui. Ceea ce a făcut Vera amenință să mă scufunde. Și, ca să fac totul bine, să spun istoria întreagă, trebuie să încep cu începutul.

2.

Prima dată: un apartament în Moscova, unde mama m-a născut pe podeaua bucătăriei pentru că nu a putut ajunge la timp la spital. Vecinele, auzindu-i țipetele, au alergat să o ajute și au transformat camera într-un salon de spital groaznic, dar eficient, cu apa fierbând pe sobă și forcepsuri improvizate din ustensile de gătit sterilizate, gata pentru a fi utilizate. Au asistat-o, oferindu-i bucăți de gheață zdrobită, masaje pe umeri și complimente. „*Otlicino, krasaviția!*”[1] au strigat femeile, apoi au aruncat o privire între picioarele ei și au hotărât că era timpul să împingă, numărând până la momentul crizei. „*Raz! Dva! Tri!*”[2] Majoritatea femeilor trecuseră prin același proces și, când mi-a ieșit capul, cea mai bătrână dintre ele l-a prins ferm cu

[1] *Mare, frumusețe!* (în original în limba rusă) (n. red.).

[2] *Unu, doi, trei!* (în original în limba rusă) (n. red.).

forcepsul și a tras. Nu a ezitat deloc și, uneori, când sunt foarte obosită, încă îmi frec micile adâncituri pe care mi le-a făcut în spatele urechilor.

Tatăl meu, care a oferit tuturor votcă, deși nu ne-o puteam permite, și a rulat țigară după țigară, a fost extaziat la vederea spiritului comunității. Când una dintre femei, însărcinată în opt luni, a fost atât de impresionată încât a intrat și ea în travaliu și a trebuit să fie scoasă repede afară, el a aplaudat-o la ieșirea pe ușă, s-a întors încuviințând cu mândrie și și-a dat la o parte părul negru de pe ochi. El și mama au venit la Moscova de pe câmpurile din Lipețk Oblast, urmând tendințele revoluționare ale tatălui meu și credința lui în omul obișnuit. Se mai întorceau la Lipețk în timpul verii, pentru recoltă – nu era legat oficial de pământ, dar credea în el: în sufletul pământului și în frăția muncitorilor de pe câmp. Bineînțeles, credea mai puțin în moșia nobililor care îi zdrobeau pe muncitori și profitau de serviciile lor – în secret, a jurat să o distrugă. Dar, vedeți, aveam nevoie de bani.

În Moscova, conducea un taxi cu jumătate de normă, iar asta îi permitea multe oportunități: să participe la ședințe secrete, să contribuie cu ideile lui la manifeste nepublicate sau să facă ture prin casă, pe jumătate beat, bucurându-se de viitoarea ridicare a clasei țărănești. Când era într-o stare mai agitată, risca să se ia la trântă cu ceva: un ponei priponit cu lanțul în parc, cu panglici legate peste tot prin coama lui, câinele mare al unui prieten, un gard viu în formă de elefant. Dar, sub suprafața personalității lui puternice, tatăl meu a fost un om deștept. În loc să se bată pe stradă sau să vorbească neîntrebat cu aristocrații, cum mulți dintre prietenii lui radicali abia așteptau să o facă, el a ales să lucreze discret și neobosit, din spatele scenelor, pentru o revoluție despre care era sigur că avea să schimbe totul. Spunea că săracii aveau să se ridice și să facă lumea mai bună; bogații aveau să cedeze sau să moară. Îmi doream foarte mult ca el să aibă dreptate, ca, la un bătut din palme, să mi se lustruiască pantofii, să mi se umple bucătăria de arome bogate, să mi se pună o plapumă de puf pe pătuț. Totuși, poate nu asta era schimbarea pe care el intenționa să o facă. Micile probleme nu îl deranjau niciodată pe tata, pentru că istoria era de partea lui. Când taxiul pe care îl împărțea cu Dmitri și cu Mișa a fost spart și jefuit, iar scaunele au fost furate

pentru cine știe ce scop, coproprietarii lui au căzut într-o disperare profundă. Dar tatăl meu a găsit un set de scaune pliante pe care le-a instalat în mașină și și-a văzut de treabă.

Știu toate astea pentru că era o poveste bine cunoscută în casa noastră – zelul lui și nașterea mea violentă –, întotdeauna manifestată printr-un gest care indica spre parchetul pătat cu sânge din bucătărie. Știrile familiei, *novosti Andropova.* Nu ne aveam decât pe noi, unii pe alții, și, privind în urmă, aș fi schimbat toate acelea pentru o pereche de pantofi noi sau o căciulă groasă de iarnă – aș fi făcut-o fără să stau pe gânduri dar nu am avut de ales. Eram un copil. Mama pufnea când tata vorbea despre un viitor glorios; își dădea ochii peste cap, dar își strecura degetele printre ale lui și îi strângea mâna. Chiar și în ziua în care m-am născut, când zăcea pe podea într-o baltă din propriul sânge, l-a lăsat să o mângâie pe păr în timp ce ea împingea și să fie primul om care să mă țină în brațe după ce vecinele m-au șters și m-au curățat. M-a numit „un adevărat copil al revoluției. Un copil al idealurilor". Însemna orice. Îmi doresc… îmi amintesc de o vreme când simțeam cuvintele lui ca o magie, ca o vibrație. Îmi amintesc că mă gândeam că el avea să schimbe lumea pentru a-mi oferi totul, doar pentru că voia acel lucru. Unde s-a dus fata aceea? Unde a fugit?

3.

În aceste zile încerc să nu mă gândesc la Moscova – gândul la ea e prea dureros, precum o cicatrice care mă doare la atingere. Dar, uneori, nu mă pot abține să nu mă întorc acolo. La pătuțul din micul nostru apartament în care dormeam, de dinainte să înceapă recoltarea și până după ce se termina. Casa noastră din oraș. La țară, în sat, nu aveam o casă unde să ne petrecem verile; niciun zid scund din cărămidă care să înconjoare o grădină cu iarbă și copaci, nicio curte mică, plină cu flori, o căsuță cu sobă în care ard lemne, o saună plină cu aburi în spatele casei și nicio bunicuță care să cufunde crengi de mesteacăn într-o găleată din plastic și să-mi lovească pielea goală în timp ce făceam baie ca să îmi îmbunătățească circulația. Nu ca familiile mai avute. Însă, în Lipețk, aveam un

câmp cu sfeclă de zahăr care, de fapt, nici măcar nu era al nostru. Regiunea aparținuse tătarilor și mama zicea că eram legați de ea prin sânge. Eram obligați, în servitutea noastră, dacă nu față de moșier, atunci măcar față de pământ și de copaci, față de generațiile de semințe încolțite acolo și de toate rădăcinile cărnoase fierte în dulciuri vândute pentru beneficiul altcuiva. Uneori, când eram acolo, ea îmi arăta cu degetul membrii familiei moșierului care călăreau în depărtare pe caii lor frumoși și îmi spunea că nu exista niciun motiv pentru care să nu fi urmat exemplul lor de noblețe și mândrie. Dar îmi spunea acel lucru când noi îngenuncheam pe pământ, cu sudoarea curgându-ne pe fețe. Nu e de mirare că preferam blocul înalt din Moscova, oricât de închis era aerul acolo, oricât de mulți câini hoinăreau pe străzi și se furișau în troleibuze în căutarea unor resturi de mâncare. Măcar în Moscova erau vremuri în care mă simțeam liberă – liberă, dacă nu altceva, să fac propriile mele greșeli.

Pătuțul meu era sub fereastra sufrageriei și, uneori, perdelele groase se prindeau printre zăbrele, împreună cu razele luminii puternice din oraș. Întotdeauna agravam situația pentru că trăgeam de brocartul prăfuit și întunecos și îl răsuceam în jurul degetelor până când galeria perdelei se arcuia sub greutatea mea și inelele zăngăneau. Atunci intra repede mama bombănind ca să mă certe. Mă lovea peste degete și mă săruta pe cap înainte să dispară din nou prin ușa de la bucătărie. Părinții mă lăsau aproape tot timpul singură pentru că lucrau la câte ceva. Aveam un iepuraș moale cu care îmi frecam obrazul ca să mă consolez. Un sentiment grozav de plăcut. Un corp din blană sintetică și cu un nas întărit cu o broderie groasă. Mă mângâiam și îi plimbam urechile lungi în sus și în jos pe brațele mele. Aruncam jucăria la capătul patului și o ridicam, prinzând-o cu degetele de la picioare. Încă simt iepurașul ascuns sub cămașa mea, apăsat puternic pe inima mea care bătea. Când eram copilă, aveam idei absurde despre sarcină și credeam că acolo își purtau femeile copiii – ghemuiți în spatele coastelor pentru a fi în siguranță.

Într-o zi, când plimbam alene fața iepurașului pe a mea, un ochi i-a căzut din cauza uzurii. Era o sferă neagră ce avea o gaură pentru a trece ața prin ea. Netedă la atingere. Îmi amintesc că m-am bucurat că era rotundă peste tot; uneori mă

întrebam dacă partea din spate a ochilor era plată, și acea ipoteză mă deranja. Copiii iubesc verosimilul lor. Suprafața mărgelei era zgâriată – probabil din pricina mea, a felului în care aruncam acea păpușă prin jur. Era neagră peste tot și zgârieturile arătau noi, de parcă sfera ar fi putut fi netezită din nou. Am pus ochiul iepurașului în gură, gândindu-mă că s-ar putea topi acolo.

Bineînțeles, nu s-a întâmplat acel lucru, deși ceea ce a avut loc mi s-a părut la fel de extraordinar atunci. Am strâns mărgeaua între dinți și mi s-a umezit gura, părând că apa curgea direct din ochișor. M-a făcut să mă simt puternică, dar și speriată, ca și cum mă ridicam și mă scufundam în același timp. Obscuritatea mărgelei mă făcea să cred că nu avea nici început și nici sfârșit; poate eram pe jumătate adormită și senzația era pe jumătate un vis.

Mama a făcut un zgomot în bucătărie. O lingură din metal care zăngănea într-o tigaie. M-am uitat în sus și am văzut-o întorcându-se spre pătuțul meu, ca să vadă dacă agitația m-a trezit. Privirile noastre s-au întâlnit și, văzând blândețea ce îi acoperea îngrijorarea, am vrut să îi cer, să o implor, să mă ajute. Dar n-aveam cuvinte pentru ce era în neregulă. A intrat și și-a pus mâna pe capul meu, cu palma udă de la gătit. „*Visio horoșo*”*,* mi-a spus ea, mângâindu-mi părul. Totul e bine. „*Zasipai.*” Dormi acum. Am înghițit mărgeaua. Apoi, sub gestul blând al mamei mele, m-am întins pe spate și am strâns iepurașul, în timp ce mi se agita stomacul. În felul meu copilăresc, știam că nu voi mai scoate ochiul din mine. S-ar fi învârtit în spatele inimii mele și ar fi dat naștere la ceva. Dumnezeu știe când și ce.

Acesta a fost începutul meu.

4.

Dar vreau să vorbesc despre Vera. Fețișoara care se apleacă peste umărul meu, chiar și când ea nu e acolo. Vreau să cercetez locurile unde linia vieții ei a trecut peste a mea, unde ne-am încrucișat sau am mers în paralel, la distanță, ca să îmi

dau seama cum am ajuns unde sunt. De la Moscova până la țărmul din New Jersey nu e o traiectorie prea dreaptă.

Am cunoscut-o pe Vera când eram copile. Înainte să vin în America, înainte de toate evenimentele. Nu e ca și cum ea ar fi recunoscut asocierea – chiar și după revoluție, ea a fost cu zece mii de pași înaintea mea. O fată cu cravașă în mână, care lua pe furiș țigări de la soldați și purta o rochie nouă pentru fiecare ocazie a sezonului. Provenea dintr-o familie de Ruși Albi puri – vechea și bogata gardă –, dar, chiar și așa, sunt sigură că toți soldații o curtau când puteau. Până la urmă, Roșiii Bolșevici aveau sânge roșu și nimeni nu putea rezista unei asemenea fete. Era invitată peste tot, dorită oriunde. Cânta la pian la petrecerile părinților ei, ridicându-și privirea pe sub sprâncenele negre și cu un zâmbet pe care fiecare bărbat din cameră îl credea că îi este împărtășit lui. Lev mi-a spus că, în adolescență, când era la modă, a scris poezii pentru revistele din exil și a făcut traduceri la lumina lumânării. A dactilografiat până când vârfurile degetelor i s-au înnegrit de cerneală.

Am cunoscut-o, dar nu ne-am întâlnit în aceleași cercuri (doar o dată, dar voi povesti acel eveniment la momentul potrivit). În timp ce ea primea meditații la moșia familiei ei de la periferia Moscovei și mai târziu – după ce, în sfârșit, a fugit de Roșiii care au câștigat războiul – la apartamentul lor mizerabil din Paris, eu am fost educată într-un șir de clădiri mici, finanțate de Comisariatul Statului Sovietic, perfecționându-mi scrisul de mână în timp ce evitam orice fapte istorice care ar fi putut fi considerate contrarevoluționare.

Părinții mei au fost de partea corectă a războiului dintre Roșii și Albi – bineînțeles, de partea câștigătoare. Au îmbrățișat schimbările din țara noastră, de la cele ideologice până la cele tipografice, scăpând de aristocrație și de ultimele rămășițe ale vechii ortografii slavone din viețile noastre cu o singură lovitură fatală. Îmi amintesc momentul în care indicatoarele și afișele din orașul nostru au scăpat în liniște de *tiviordi znak*[3], un mic semn stupid care arăta ca Ђ și… ei bine, nu făcea prea multe, dar noul regim a înțeles că simbolurile și cuvintele însemnau ceva, că schimbarea limbajului însemna schimbarea esenței realității și a formei minții umane. A fost o vreme tulburătoare. Uneori,

[3] *Semn solid* (în original în limba rusă) (n. red.).

oamenii își ardeau vechile mașini de scris în mari focuri civile în aer liber. Uneori, partidul cerea sacrificii mai mari.

Vedeți, există un motiv pentru care nu am rămas în țara în care m-am născut și nu am învățat să fac ceva util și greu: să zicem, să devin lăcătuș sau topograf. Un motiv pentru care sunt o tânără ghemuită într-o căbănuță de la malul mării, mâzgălind povești într-o liniște îngrozitoare. Părinții mei au murit după câțiva ani de la noua și glorioasa unire a țării noastre. Întâi tatăl meu, după aceea mama mea, apoi orice amintire oficială a familiei noastre ca unitate. La cincisprezece ani am fost dusă la un orfelinat – o nenorocire pe care m-am străduit, fără succes, să mi-o scot din minte –, apoi, la șaisprezece ani, am fost dusă ilegal în SUA cu o navă de contrabandă, împreună cu alți o sută de copii, toți smulși din paturile noastre incomode cu promisiunea unei vieți mai bune de care aveam mare nevoie.

Ce-mi amintesc din orfelinat? Șocul de a fi acolo. Portretele brodate ale membrilor partidului, înrămate și atârnate de-a lungul pereților, cu ochi care te priveau când te mișcai. Era considerat benefic pentru noi să lucrăm la acele broderii, împreună, în salonul comun, oricât de prost coseam, și, chiar și când am ajuns pe nava de transport, simțeam încă înțepăturile din degetele mele neîndemânatice și locurile în care acul împunsese pielea degetelor mari. În orfelinat ni s-a spus cât de norocoși eram să fim crescuți de patria-mamă în locul părinților, iar îngrijitorii noștri s-au folosit de scuza asta pentru a ne pune la punct când nu ascultam: rigle ascuțite pe palme, dosuri de palme peste obraz, toate pentru a oferi un viitor nu doar nouă, ci și partidului, și *braṭtvo,* frăției întregii omeniri. Îmi amintesc că eram flămândă. Îmi amintesc multe alei întunecoase, fețe goale și fără trăsături. Apoi îmi amintesc cum am fost purtată pe brațele cuiva și mi s-a spus că voi naviga spre America.

O voce frumoasă mi-a oferit câmpuri de culoarea chihlimbarului și munți violeți. Măreție. Învățasem engleza la școală, dar tot am crezut că era o neînțelegere, pentru că cine s-ar fi deranjat să-mi ofere ceva de genul acela? O nouă casă. O nouă viață. N-am știut atunci că munții și câmpurile erau doar versuri dintr-un cântec pe care bărbatul care mă grăbea spre barcă probabil că îl cânta ca să se încălzească: a fost o seară geroasă. Dar am hotărât să cred în acel nou loc, în cazul în care

era adevărat. Mi-am dat seama că trebuia să fie mai bine decât să lupt ca să rămân unde am fost.

5.

Dar nu ne-a fost ușor până am ajuns acolo. În timpul călătoriei până în America, prin navă au trecut valuri de gripă și vremea rea s-a ținut de noi. Fata cu care împărțeam patul supraetajat s-a înverzit încă din prima zi ce am pornit pe mare; a început să geamă și să tremure sub plapuma noastră, rugându-se să moară. Mica Marlenochka. Am petrecut ore întregi încercând să găsesc pe pielea ei un loc de culoare roz, sănătos, ca să îi spun despre el cu speranța de a câștiga un zâmbet. Uneori am căutat de la marginea părului ei de pe cap până în tălpi, dar fără succes. Atenția nu a alinat-o mult, chiar dacă am scărpinat-o cu blândețe cu unghiile și mi-am plimbat degetul mare pe urechea ei. Mi s-a părut că a vomitat litri întregi de apă sărată, deși, bineînțeles, nu putea fi adevărat, pentru că nu am văzut-o mâncând mai mult de câteva îmbucături de biscuit uscat sau bând mai mult de o sorbitură de supă. Nu știu ce s-a ales de ea după ce am ajuns pe uscat. Aerul era tot timpul foarte sărat și umed. Și nu era singura în starea asta. Cușetele de sub punte puteau din cauza vomei, iar cei care mai puteam umbla ne plimbam deasupra ore întregi în căutarea unei guri de aer curat. Dar sus era alunecos, iar noi eram slăbiți; mulți copii au dispărut fără măcar o șoaptă. Nu m-am îmbolnăvit până la jumătatea călătoriei, dar îmi amintesc că tremuram rezemată de balustrada vaporului, holbându-mă la ocean, și am văzut clar, spre șocul meu total, ochiul cât o farfurie al unei balene ridicându-se la doar un metru depărtare, dar de neatins. M-am întrebat dacă a fost o halucinație. Cu siguranță, părea ireală. Ochiul era ud din cauza lacrimilor și a apei de mare, plin de o compătimire pe care nu mi-am câștigat-o și la care nici nu am visat. Corpul ei uriaș și cenușiu se mișca tăcut pe lângă noi, încreținд apa de parcă rearanja o pătură. Am început să plâng, apoi să mă rog acestei creaturi gigantice – sunt sigură că am făcut-o cu disperare, pentru că nu mă mai rugasem până atunci.

Valurile erau incolore și mi-am întins mâinile spre ele. Apoi balena s-a scufundat și nu am mai văzut-o.

În ciuda greutăților pe care le-am înfruntat în transfer, credința mea în promisiunea americană a rămas nezdruncinată. Poate că a fost afectată când am aflat că nu aveam suficientă aspirină la bord și febra noastră a fost tratată cu odihnă și ceai stătut. A mai fost modificată când am ajuns în port și ni s-a spus că, din motive de securitate națională, era posibil să nu ni se permită să debarcăm. Dar acel lucru m-a făcut mai dornică să sărut pământul american când, în cele din urmă, am pășit pe el. Toată lumea mi-a zâmbit în America, fie că a făcut-o sincer sau nu. Asta mi s-a părut ceva interesant.

Lev

15 IUNIE 1931

Poșta aeriană via Londra

Vera. Chiar și numele tău intoxică, incinerează. Veer-a[4]. O întoarcere rapidă din drum, un suspin la sfârșitul actului. Vera mea. Tu ai fost Renka, stând pe vârful picioarelor la marginea podului, în timp ce te uitai la linia în care apa și aerul se întâlneau. Vera Petrovna, din spatele măștii negre, la bal, luminată de lampă. Dar, pentru mine, ai fost întotdeauna, în primul rând, Vera.

Știu că am fost din ce în ce mai reci unul cu celălalt în ultimul timp, draga mea, cu fiecare pas pe care l-am făcut spre realizarea acestui plan: întoarcerea mea în patria natală, o misiune de salvare a manuscrisului meu pierdut despre care mi-ai spus că nu ar trebui să-l găsesc niciodată. Mi-am repetat pașii în fiecare zi și în fiecare oră până la plecare. Găsirea unei hărți actualizate cu șoselele sovietice: verificat. Împrietenirea cu soldații americani și biplanele lor: bifat. Și acum, traversarea oceanului și a pământului până la un țărm îndepărtat: bifat. Dar nu vreau să las lucrurile așa și, cu cât mă apropii mai mult de străzile pe care ne-am întâlnit prima dată, cu atât mai mult mi se pare timpul perfect pentru sinceritate. Obișnuiai să mă presezi să-ți povestesc despre primele mele iubiri și întotdeauna refuzam pentru că nu voiam să diminuez în mintea ta imaginea legăturii noastre ideale. Dar acum cred că înțeleg ideea ta: cum poți avea încredere că sentimentele mele pentru tine sunt unice dacă nu îmi cunoști sentimentele pentru altcineva? Bine, Vera. Ca întotdeauna, tu câștigi. Dacă acest lucru ne va apropia mai mult, va merita efortul.

Bineînțeles că au fost și alte fete înaintea ta. În special una, o drăguță de șaisprezece ani, pe care am cunoscut-o prin intermediul tatălui meu; am mers la o partidă de vânătoare chiar la casa ei dintr-un sat aflat aproape de Țarskoie Selo, lângă Leningrad. Era un loc ciudat, avea doar șapte dormitoare

[4] *A-și schimba direcția spre* (în limba rusă) (n. red.)

și un salon plin cu brocarturi și pardoseală de piatră neacoperită, în care strălucea lumina lumânărilor aprinse toată noaptea. În timpul cocktailurilor de seară, se trăgeau perdelele în laterale. Îmi amintesc că mă îndreptam spre casă după o plimbare prin întuneric și, deasupra mea, o mare de stele se mișca în toate direcțiile de parcă o zeiță a vânătorii își scutura părul din care cădeau picături de apă. Prin fereastră, vedeam alt grup de puncte albe și strălucitoare, dintre care unul era în mâna fetei. Se mișca de la un capăt al camerei la celălalt, spre un obiect pe care nu aveam să-l cunosc niciodată. Părul ei castaniu strălucea; pielea ei era albă, de parcă înghețase. Acea trecere – nu mai mult de câțiva pași – pe lângă fereastră părea să cuprindă scopul întregii mele vieți, toată dorința mea ascunsă: delicioasă, de neatins, motivată de ceva dincolo de înțelegerea mea.

Când am intrat, am fost sigur că vraja avea să se rupă și, pentru un moment, chiar acel lucru ar fi părut că s-a întâmplat. Camera era înăbușitoare din cauza mirosului de mosc al bărbaților – tatăl ei, tatăl meu, cei doi frați ai ei. Hornul șemineului nu era complet deschis și un iz de fum persista la nivelul tavanului și în colțurile camerei. În timp ce intram pe ușă, unul din frații ei a spus ceva încet, iar celălalt a râs – un sunet care mi-a dat senzația unei mâncărimi pe spate, pentru că mă așteptam la o bătaie. Erau înalți și mătăhăloși. Eu eram lung și slab. Am mers la bufet și mi-am turnat într-un pahar vin din carafa pusă la dispoziția invitaților. În timp ce încercam să nu las fumul să-mi afecteze plămânii, mă gândeam cum aș fi putut evada elegant. Poate să mă prefac răcit în piept? Puteam pretinde că eram obosit? Dar nici măcar o fată nu ar fi procedat în acel mod. Apoi m-am întors. O întoarcere printr-un singur pas mi-a conturat o parte din viața următoare.

În colțul îndepărtat al camerei, ea stătea pe un fotoliu atât de mare, încât arăta ca un copil în biroul tatălui ei. Dar era un copil atât de serios și cu o postură atât de rigidă, încât ar fi putut să-mi țină în echilibru paharul cu vin pe capul ei fără să mă tem că ar fi vărsat vreo picătură. Lumânarea pe care o purtase stătea pe o măsuță de lângă ea și o lumina de jos. Ochii ei erau negri, cu mici puncte de lumină – mărgele galactice, semne runice. Stătea atât de nemișcată, încât îmi era imposibil să-mi dau seama dacă respira. Dar nu ca o căprioară în pădure, atentă la

pericol, ci ca vânătorul care a simțit prezența căprioarei. Răbdătoare. Glacială.

Fără să știu ce aveam să spun, am început să merg spre ea, dar, în acel moment, a intrat servitoarea și a sunat din clopoțel pentru cină. Am fost conduși toți în mica sufragerie pentru a servi carne de vițel în sânge și pentru câteva tentative fulgerătoare de a începe o conversație. O dată sau de două ori am încercat să abordez un subiect cu domnișoara al cărei nume era Diana sau Dina, dar era la o depărtare de jumătate de masă. Ea îi tot povestea tatălui meu despre faptul că studia pictura – o temă care de obicei îl plictisea, pentru că și mama lui se ocupase cu acuarelele. O dată sau de două ori mi-a aruncat priviri și corpul meu a fost cuprins de dorință. Apoi am mers toți la culcare.

Săptămâna s-a transformat într-o serie de motive inventate ca să mă împingă spre compania Dinei. Am schimbat calul blând pe care îl călăream cu o iapă pe care Dina o considera o companie mai bună pentru a ei; încă de la început, eu și iapa mea am fost dușmani înverșunați: ea îmi lovea întotdeauna piciorul de copaci și se poticnea intenționat în albiile puțin adânci ale pâraielor, iar eu o mânam atât de tare cu călcâiele, încât, în fiecare zi, asuda până ajungea pe jumătate moartă. Alergam după iepuri în loc de vulpi. Coboram pe pante atât de abrupte, că nu mai puteam urca și mergeam la trap încoace și-ncolo, amândoi supărați. Dina râdea de rivalitatea noastră și călărea pe iapa ei cu grația unui centaur. Într-o după-amiază, am lăsat-o să mă conducă până la râul ce mărginea proprietatea familiei ei sub pretextul de a-mi cere opinia cu privire la posibilitățile de a pescui în el – o sarcină practică pentru care puteam fi la fel de nepotrivit precum un băiat de șaptesprezece ani, îndrăgostit, în primul rând, de cărți, țigări și sunetul propriei sale voci. Nu știam nimic despre pescuit și, de fapt, am uitat motivația plimbării noastre imediat ce ne-am îndepărtat de casă, deși multe exemplare mari pluteau leneșe la umbră. Aveau spatele pestriț și cozile tăiate. Înotau sigure pe ele. Dina mi-a atins ușor degetele cu dosul palmei ei și, când am ajuns la malul apei, am îmbrățișat-o. „Nu putem”, a șoptit Dina. Și-a apăsat sânul pe osul pieptului meu, și-a pus mâna pe pieptul meu și m-a strâns cu degetele ei mici când m-am aplecat și mi-am băgat mâinile pe sub fusta ei. După o oră, când ne-am

întors, tatăl ei m-a întrebat despre pește, dar n-am știut să-i dau un răspuns. Însă Dina a zâmbit inocent și i-a zis: „I s-a părut că râul e destul de bun”.

Tatăl ei nu era un prost și, cum îți poți imagina, ocaziile noastre de a fi împreună singuri au fost repede eliminate: cea mai mare satisfacție pe care aveam să o obțin începând din acel moment a fost să o văd călare pe iapa ei nărăvașă de pe iapa mea nărăvașă. La mese, am fost așezați departe unul de celălalt și, în timpul orei de cocktail, frații ei îi acaparau toată atenția, cerându-i să le interpreteze cântece pe care și le aminteau din copilărie sau jucându-se de-a hoții smulgându-i bijuteriile ce-i decorau părul. Încercau să o transforme într-o fetiță, dar fiecare joc copilăresc pe care îl născoceau îi scotea în evidență înflorirea feminină – pe un fundal de falsitate se lumina un adevăr pur. O dată, în timp ce trecea pe lângă mine printr-un hol îngust și vechi, Dina mi-a atins coapsa atât de sus, încât apăsarea degetelor a rămas permanent pe pielea piciorului meu. Dar nu și-a încetinit pasul și a dispărut imediat după colț, în timp ce trena fustei ei se mișca precum un zâmbet răutăcios. După ce am plecat, m-am gândit la ea tot timpul, numărând secundele până când am fi putut să ne reîntâlnim. Dar când eu și tatăl meu am încercat să ne facem planuri pentru o călătorie de reîntoarcere, mai târziu, în toamnă, am primit vestea că Dina fusese împușcată în talie de un vânător incompetent care îi confundase jacheta maro de călărie cu blana unui animal și murise după cinci ore din cauza hemoragiei, având pielea albă și febrilă aproape invizibilă pe lenjeria de pat de aceeași culoare.

Obișnuiam să mi-o imaginez întinsă pe un catafalc, cu rochia de înmormântare căzută peste marginile lui ca o zăpadă. Am visat că s-a ridicat, atrăgătoare și adormită, și a întins mâinile; chiar am crezut că aș putea să o scot din mormânt doar cu forța voinței mele. Fata călare, fugind de moarte. A fost fascinația mea, ritmul nopților mele, visul meu aproape de trezire. A fost singura fată pe care am iubit-o. Până la tine.

Zoia

6.

Am ajuns în Maple Hill în ianuarie, la jumătatea anului școlar, și mi-am petrecut prima iarnă din New Jersey hoinărind și minunându-mă de cât de norocoasă eram. Sufeream din cauza grindinei în fiecare săptămână; era destul de puternică pentru a lăsa orașul fără electricitate. Însă frigul nu era ceva nou pentru mine. Când mă trezeam și vedeam aerul ce-mi ieșea din gură, mă îmbrăcam practic în straturi și peste toate îmi puneam haina de lână de un verde ca iarba, pe care mi-o cumpărasem de la magazinul universal din localitate cu cei zece dolari oferiți tuturor orfanilor de război de către comitetul american ce avea grijă de noi. Confundaseră găurile făcute de molii ale vechii mele haine cu cele cauzate de război: am avut un pic de noroc. În fiecare zi îmi băgăm mâinile în noile mele buzunare curate ca să le apăr de vânt, dar și ca să acopăr găurile din vârfurile degetelor mănușilor mele – nu mai avusesem niciodată ceva nou-nouț până atunci și am fost recunoscătoare frigului iernii pentru că mi-a oferit ocazia de a mă mândri, câtuși de puțin. Buzele mele păreau mușcate de ger și pielea îmi ajunsese la o nuanță aproape modernă, deși niciodată nu aveam să scap de tenul aspru, de țărancă, pe care îl dobândisem din naștere. Margaret, colega mea de cameră, dormea sub o pătură electrică; o ținea în priză chiar și în timpul penelor de curent și, când mă trezeam în acele dimineți de iarnă, îi vedeam doar un smoc de păr ce ieșea de sub grămada de plăpumi suplimentare, împreună cu cablul electric ce șerpuia optimist pe podea.

În afara bursei pentru haină, nu mi s-a dat nimic pentru pantofi și, de vreme ce tălpile vechilor mele cizme erau tocite aproape complet, am fost nevoită să merg încet pe drumurile alunecoase ca să nu cad. Asta nu m-a deranjat. Totul era acoperit cu un strat de gheață ce mi se părea ca o glazură de zahăr. Era și pe copacii goi, și pe tufișurile de ilex formate din frunze înțepătoare și fructe roșii și otrăvitoare. Era și pe stâlpii gardurilor albe, și pe becurile instalațiilor de sărbătoare; și pe

mănușile în nuanțe de violet pierdute, și pe câte o veveriță căzută rapid ca un prespapier din cuibul ei aflat în vârful copacului. Mașinile aliniate pe străzi aveau ștergătoare lipite de parbrize cu un strat de lac și fiecare cutie poștală era bine închisă, indiferent dacă avea înăuntru daruri secrete sau doar aer rece. (Recunosc că uneori mă imaginam deschizând una și văzând cum zbura o pasăre vie din ea; nu știu de ce îmi plăcea atât de mult această imagine, dar a fost destul de atrăgătoare ca să mă facă, o dată sau de două ori, să stau în fața unei cutii și să trag de ușița din metal, sperând că va ceda. Dar, întotdeauna, apropierea unei mașini sau o mișcare de la o fereastră din apropiere mă forța să renunț la eforturile mele.) În Moscova nu erau asemenea case mici, drăguțe și intime. Bineînțeles, exista frumusețe – Art Nouveau, poleieli cu aur și ferestre înalte cât etajul –, dar nu găseai nimic atât de drăguț și simplu. Nimic, de când mi-am pierdut părinții, care să mă facă imediat să mă simt ca acasă.

Mă plimbam în fiecare zi prin cartierele care înconjurau Școala Donne – uneori cu pași chibzuiți, alteori alunecând ca o patinatoare –, până când ajungeam la înșiruirea de magazine care formau centrul orașului nostru, unde trotuarele uscate aveau urme de sare. Era o librărie în care intram rar, dar cu mare respect, o piață ce nu se deschidea până la zece dimineața, un magazin de rochii învecinat cu o croitorie și, cel mai important, o cafenea mică ce părea să aibă momentul de deschidere profetic, pentru că, la orice oră mă dădeam jos din pat, întotdeauna eram prima clientă a acelei zile. Niciodată nu cumpăram mai mult de o cafea, dar ceașca îmi era reumplută pe toată perioada șederii mele și, din când în când, patroana, o fată bătrână, Marie, care purta fuste țigănești și cercei discreți, strecura câte un fursec pe farfuria mea, lângă ceașca de cafea din porțelan alb. Acolo mă chinuiam să citesc ceea ce mă ajuta să obțin cu greu note de trecere la cursuri. Se așteptau să încep școala cu întârziere, având în vedere abilitățile mele limitate de limba engleză și aparența (din păcate) temporară de refugiată pe care am importat-o de peste hotare și care mi-a atras puțină milă în primele zile. Dar, mai mult decât limba, mi-a fost greu să imit bravada colegelor mele de clasă atunci când își făceau lucrările și ofereau răspunsuri – în fața profesoarei! – care nu erau doar greșite, ci și obraznice; în timp ce eu îmi tot puneam

picioarele unul peste celălalt în spatele sălii de clasă, încercând să-mi memorez manualele.

Nu era ca și cum nu aș fi încercat, dar totul era ciudat pentru mine. Sălile de curs ale Școlii Donne erau pline de o veselie necunoscută, cu tablouri din hârtie și teancuri de cărți care se puteau lua, răsfoi și contrazice. Birourile și scaunele asortate aranjate prin săli rămâneau oarecum curate și erau refinisate în fiecare an, parcă făcându-le în ciudă fetelor care își puneau picioarele încălțate pe ele, de pe care cădeau sare și gheață, și a fetelor care zgâriau lacul cu unghiile, descojind fâșii lungi, aproape imponderabile. Uneori își scoteau agrafele și le foloseau ca să își zgârie inițialele, dar chiar și aceste mici semne păreau să dispară după câteva zile sau chiar ore, când un om de serviciu ar fi intrat agitat, cu buzunarul plin cu șmirghel. Acasă, pe aceste fete care mâzgăleau notițe indescifrabile și purtau dresuri cu dungă la spate și rupte în multe părți le-aș fi considerat sălbatice. Dar aici, cu cât erau mai dezordonate și dezgustător de neglijente, cu atât mai bogate tindeau să fie familiile lor. Și, chiar dacă nu înțelegeam asta, îmi plăcea. De la distanță, îmi plăcea de ele. Aveau genți roz în care cărau cărți și aruncau batoane de ciocolată pe jumătate mâncate, iar eu trebuia să mă abțin să nu le scot din coșul de gunoi. Una sau două își mestecau părul, amintind de o foamete grea și de neuitat despre care știam că niciuna dintre ele nu ar fi simțit-o vreodată. Îmi plăcea să știu că nu au simțit-o. Treceau împreună pe holuri, chicotind în timp ce se țineau de mână, studiau în separeurile din bibliotecă, cu capetele lipite la lumina slabă a lămpii, iar eu le priveam, dorindu-mi să înot ca ele în aceeași apă liniștită. Adesea ni se cerea să facem prezentări sau să ținem discursuri în clasă; pentru a atrage atenția, fetele se pregăteau la fel de mult precum mă speriam eu, întrucât se întâmpla ceva inimaginabil: când terminau, oamenii aplaudau. În fiecare zi. De fiecare dată. Aplaudam și eu, la fel de tare precum ceilalți.

Exprimarea unei păreri ferme și independente mi se părea nefirească și îmi transforma compunerile într-un chin. De asemenea, nu voiam să scriu despre istoria familiei mele, spre consternarea profesorilor și a terapeuților. Mă întrebau: „Nu te-ai simți mai bine dacă ai vorbi despre experiențele prin care ai trecut?” Întotdeauna le răspundeam cu un „nu” ferm. E

interesant felul în care timpul schimbă o persoană. Nu m-aș fi înduplecat atunci să țin un jurnal.

Am multe amintiri dragi în care stăteam la o masă rotundă de lângă fereastra aburită, sorbind din ceașca mea fără fund cafeaua lui Marie care era tot timpul reîncălzită, între corpurile care, împreună cu radiatoarele cu aburi, umpleau cafeneaua, într-un final. Îmi amintesc că sala mirosea mereu a rozmarinul pe care Marie îl punea în pogăcele coapte, deși niciodată n-am avut destui bani ca să-mi cumpăr una, și că toaleta avea mirosul cunoscut de supă al unei case ai cărei locatari mâncau multă varză. M-am întrebat adesea dacă și Marie era în exil după o fostă viață, dar, din cauza vorbirii ei nazale americane, îmi era greu să-mi imaginez ce fel de viață ar fi putut să fi avut. (O limitare a inventivității pe care am depășit-o de atunci.) Stăteam într-o tăcere prietenească: eu întorceam paginile și sorbeam cu o indiferență sinceră, ea număra restul și ștergea firimiturile de pe fețele de masă, fredonând câteodată o melodie veselă pe care, chiar dacă mi-a rămas în memorie, n-am putut să o identific niciodată.

Eram la Marie când am descoperit cum să procedez ca școala – sau măcar activitatea școlară – să fie suportabilă. Soarele de iarnă era pe jumătate apus, străzile zumzăiau, iar eu eram epuizată din cauza tensiunii de a-mi merge prost în fiecare zi. Trebuie să vă amintiți, studiile mele erau tot ce aveam în acel moment; toți oamenii pe care îi cunoșteam sau îi iubeam erau în Moscova și majoritatea morți. În situația în care eram, începeam câteodată discuții cu grădinarii Școlii Donne doar ca să mă simt din nou legată de pământ și să recuperez o fărâmă din siguranța pe care o simțeam pe câmpurile de sfeclă de zahăr din Lipețk. În cafenea, îmi rezemam capul de fereastră ca să privesc siluetele neclare trecând pe trotuar, în hainele lor închise la culoare, în timp ce se îndreptau spre casele lor. Am observat cu coada ochiului conturul vag al unei inimi desenate pe geamul aburit – probabil că o făcuse alt copil, în altă zi. Când am apăsat geamul cu degetul și am retrasat conturul, un bărbat de afară care mergea mi-a zâmbit. Mie. Ca urmare a capriciului pe care l-a văzut la mine. Datorită bucuriei pe care a văzut-o la mine. Și mi-am dat seama că poate, până la urmă, știam ce să fac. Erau o mulțime de opinii în lume și oricare dintre ele putea fi și a mea, doar dacă spuneam că era așa.

A doua zi, am mers la școală cu acea teorie, gândindu-mă să o folosesc treptat și cu mult curaj, încuviințând în timpul argumentației altcuiva sau ridicându-mi mâna într-un grup de susținători „pro” sau „contra” din timpul orelor de educație civică. În Moscova, ca și cum aș fi probat niște pulovere sau șosete pentru a le descoperi găuri în material, am exersat mult încercând credințele pentru a vedea care m-ar fi putut ajuta să supraviețuiesc. Diferența era că acelea au fost o chestiune de viață și de moarte, iar cele de la școală erau doar puncte acordate pentru participare, care adăugau un mic procent la media notei semestriale. Totuși, nu voiam să pic.

La educație civică făceam un curs despre sistemul *polisurilor* grecești. Elevele erau împărțite în patru grupuri, fiecăruia fiindu-i repartizat câte un oraș-stat diferit. Primeam puncte pentru o prezentare convingătoare despre perspectivele *polisului* nostru natal, iar câștigătoarelor li se promisese înghețată. În colțul meu de sală se afla Corintul – privit obiectiv, nu era nici cel mai interesant, nici apogeul erudiției, nici al războiului. Dar proiectul a stârnit formarea unor clici care nu prea aveau legătură cu realitățile vieții Greciei antice.

— Atena a fost centrul tuturor lucrurilor importante, a pufnit o fată, Abigail.

— Bineînțeles că vom câștiga. Sparta vă *va* ucide, a șoptit prietena ei cea mai bună, Denise, în timp ce ținea creionul strâns în pumn ca un pumnal.

Am făcut o cercetare sârguincioasă și am prezentat la fiecare curs numeroase fapte despre exporturile din Corint – eu credeam că era scopul exercițiului. Dar celelalte fete scriau sloganuri amuzante. Făceau din hârtie galbenă fulgere drept ofrande pentru Zeus și găseau în popularitatea proiectelor lor o dovadă a superiorității lor în societatea greacă. Câteva colege ale echipei mele s-au plâns, în privat, că statutul financiar al Corintului – centru de comerț și sursă de ceramică fină – era ignorat pe nedrept pentru că Atena avea temple mai bune.

— Noi suntem cei bogați, au șoptit ele. Cine nu ar vrea să fie bogat?

„Da, m-am gândit eu. *Cine*?” Era o justificare destul de la modă, pentru că toată lumea adera la ea, și destul de generală, pentru că oricine putea să o invoce. Așa că, la mijlocul orei, când profesoara a cerut argumente de la cei care acceptaseră

provocarea confruntării din acea zi și doreau să o câștige, am ridicat mâna în timp ce celelalte colege ale echipei mele erau distrase cu aranjarea unui rând de ghivece pictate cu tempera neagră.

— Cred că s-a trecut cu vederea…

— Ce-ai zis, dragă? a întrebat profesoara, aplecându-se pentru a ajunge mai aproape de mine, de parcă ar fi vrut să audă mai bine, dar și pentru a mă întrerupe.

Toate fetele sperau ca ea să fie cea care va „ajunge la mine” sau (bănuiam eu) să dovedească faptul că, în adâncul meu, eram un spion sovietic. M-am încruntat și am continuat zăpăcită.

— Am spus că mi se pare că am uitat cât de bogat a fost Corintul. Era un hm, un… – m-am chinuit să-mi amintesc exact termenul pe care îl subliniasem când îl citisem cu o seară în urmă – centru de comerț și industrie.

Pentru o clipă, s-a făcut liniște în sală. Apoi una dintre ateniene a spus:

— Și?

Mi s-au îmbujorat obrajii.

— Vreau să spun că era bogat.

— Și ce-i cu asta? Avea *cărturari*?

— L-a avut pe, hm, Bacchidae, un aristocrat…

— Plictisitor! Noi l-am avut pe Socrate.

În spatele meu, se aud două fete șoptind:

— Desigur! *Până când l-ați omorât.*

A fost șansa mea. Sincer, nu-mi păsa nici de petrecerea cu înghețată[5], nici să am dreptate. Dar oamenii mă priveau destul de interesați. Profesoara își lua notițe. Nimeni nu mă întreba despre părinții mei pentru a-mi aminti de cum i-am părăsit și cum au dispărut unul câte unul…

— Atena l-a avut pe Socrate, am spus eu, până când l-au omorât, dar banul înseamnă putere. Banul înseamnă întotdeauna putere. „Pulovere noi, m-am gândit eu. Lână de Angora. Mocasini. Fursecuri la miezul nopții. Lac de unghii. Dreptul de a intra într-un magazin și de a vedea cum fata de la

[5] Aici cu sensul de „bârfe”. În limba engleză, *Ice cream social* se referă la o tradiție care datează din secolul al XVIII-lea, în America de Nord. Era un eveniment al cărui obiectiv principal este servirea de înghețată oaspeților. Primul *Ice cream social* de la Casa Albă a avut loc în 1802, cu participarea președintelui Thomas Jefferson (n. red.).

tejghea îți zâmbește foarte bucuroasă și abilitatea de a cumpăra neîncetat, de a-ți schimba viața în moduri mici, dar măsurabile”.

— Asta e... Ei bine, spuse profesoara uitându-se prin sală și așteptând o replică a vreunei colege, care nu veni. E o opinie foarte curajoasă. Cred că azi vom oferi punctul echipei Corintului.

Am pufăit puțin. „Pe bune? Chiar a mers?” Și atât de ușor... Colegele mele de echipă m-au înconjurat, m-au bătut ușor pe spate și m-au complimentat. Una m-a numit „amică” și alta mi-a spus să mai vin cu idei bune. Chiar și profesoara a încuviințat, încurajatoare, punând o stea aurie lângă numele meu în jurnalul de activități. M-am simțit jenată din cauza atingerilor necunoscute ale atâtor mâini blânde, dar... am zâmbit.

7.

Ezit să consider lucrările ce mi-au adus notele de trecere din acel an ca fiind plagiat: fiecare cuvânt pe care l-am scris a fost al meu. Doar ideile și pasiunea pentru ele au fost împrumutate. Toți profesorii mei s-au liniștit când au descoperit dintr-odată lucrările acceptabile – nimănui nu-i place să lase repetent un orfan de război. Cât despre mine, am ajuns să-mi placă să amestec texte entuziasmante ale lui Tolstoi, Thoreau sau Tocqueville. Dacă ideile mele se contraziceau de la o temă la următoarea, nu era nicio problemă – acel lucru era văzut ca o parte importantă a tinereții. Nimeni nu era deranjat de furt, incoerență și nici măcar de o critică vehementă, atât timp cât suna a declarație. A fost prima mea lecție despre a fi un cetățean american, și am învățat-o cu toată inima.

8.

În acele vremuri, Vera nu își găsea locul în Școala Donne. Era precum o parte neclară a memoriei mele de care încercam neîncetat să scap. Un personaj din țara natală, din viața pe care am lăsat-o în urmă. Acolo unde ne-am întâlnit nu erau camere separate și confortabile sau așa-zișii cartofi pai și nimeni nu îți

spunea „domnișoară”. Moscova avea un altfel de sălbăticie. Existau urși care dansau și Strada Arbat[6]. Se găseau afaceriști ilegali care purtau pălării cu boruri largi și o iarnă atât de lungă și de întunecoasă, încât basmele păreau logice: de ce nu ai face o înțelegere cu o vrăjitoare dacă ți-ar fi promis că îți aduce soarele? Orașul era plin de bărbați care înjurau îmbujorați din cauza votcii și de bătrâne care puteau, de nevoie, să dea cu toporul – era Moscova noastră, sau, cel puțin, așa era a mea. Vera respirase un aer mai rafinat. Dar am făcut parte amândouă din trupa Tinerilor Pionieri, fie că ea își amintește sau nu.

Șefa pionierilor striga:

— *Visiegda!*[7]

Iar noi îi răspundeam strigând:

— *Gotov!*[8]

Întotdeauna pregătiți. Era strigătul pionierilor de pe tot globul. M-am alăturat grupului când aveam doisprezece ani, un pic mai târziu decât majoritatea, pentru că îmi petrecusem toate verile anterioare lucrând la sat, iar Vera a apărut la jumătatea aceluiași an, deși nu am știut niciodată ce vârstă avea. În mod cert era mai mare. Aceea a fost scurta perioadă de aur în care tatăl meu a prosperat în noua ordine mondială și în care steaua casei noastre părea să se ridice. Nu avea să dureze mult și nu avea să se sfârșească bine, dar nu știam acel lucru pe atunci.

Îmi amintesc că în acea zi am intrat în sala de ședințe, urmând îndeaproape două fete – Lidya și Marta – cu care speram să mă împrietenesc. Le priveam umerii care se ridicau și coborau în timp ce țopăiau; forma lor scheletică se ridica precum vârfurile unor aripi. Era ceva în pavilioanele urechilor lor și în subțirimea gleznelor de la care nu-mi puteam lua ochii. O atracție magnetică în fiecare mișcare și ridicare a umerilor lor. Eram foarte atentă. Buzele mi s-au îndepărtat puțin, pregătindu-se să lase loc vorbelor, în cazul în care aș fi putut să găsesc cuvintele potrivite. Astfel, când ele au văzut-o pe noua fată, eu pentru un moment am ratat-o.

În momentul în care Lidya și Marta s-au oprit brusc, m-am ciocnit de spatele Martei, împingând fetele care chicoteau prin

[6] Stradă pietonală cu lungimea de aproximativ un kilometru, aflată în centrul istoric al Moscovei. Este amintită încă din secolul al XV-lea, iar în secolul al XVIII-lea, nobilimea rusă o considera cea mai prestigioasă zonă de locuit din oraș (n. red.).

[7] *Întotdeauna!* (în original în limba rusă) (n. red.).

[8] *Pregătiți!* (în original în limba rusă) (n. red.).

sală. Dar Vera nu prea ne-a observat. Cine știe de când era acolo, singură. Stătea pe marginea unui scaun pliant din lemn, picior peste picior. Eșarfa roșie și veselă îi era înnodată, la fel ca ale noastre. Însă cămașa albă era ajustată în anumite locuri ca să se potrivească siluetei ei, iar fusta ei avea tivul câțiva centimetri prea sus. Scaunele noastre fuseseră aranjate într-un cerc imperfect, iar eu stăteam vizavi de ea. Ne aflam amândouă în puncte diametral opuse. Recunosc că nu mi-a plăcut de ea atunci. Privirea ei nu se oprea asupra vreunei fețe, ci se tot muta de la partea de sus a peretelui din tablă ondulată la lacul de pe unghiile Lidyei aplicat fără pricepere, la tavan și la podea.

Sala era enormă – un depozit golit și închiriat săptămânal trupei de pionieri. Intram pe o ușă din metal de la un capăt și stăteam sub becuri fluorescente orbitoare. Din când în când, foloseam spațiul pentru antrenamente în caz de atac cu bombă sau practicam marșul în formație pentru parade. Planșeul din beton era pătat cu negru în locurile unde aprinsesem focuri de urgență; într-o zi, șefa pionierilor ne-a pus să aducem surcele în grupuri de câte trei și apoi ne-a înmânat cutii cu chibrituri. Până la sfârșitul acelei pregătiri, jumătate din trupă inhalase deja niveluri periculoase de fum, dar eram atât de mândre, încât multe dintre noi au stat peste program, frigând șuncă în furculițe de camping. Oricine își dădea seama că Vera nu ar fi acceptat niciunul dintre acele lucruri. Jocuri. Camaraderie. Pantofiorii ei eleganți se pătau de cărbune pe tălpi. Am avut o previziune cutremurătoare că aveam să găsesc aceiași pantofi într-o ladă cu lucruri de dat persoanelor nevoiașe după câteva săptămâni și aveam să fiu forțată de mama să-i iau.

— *Rebiata! Posmotritie!* zise șefa pionierilor, după care își aprinse o țigară în colțul gurii și începu să bată din palme pentru a ne atrage atenția. De astăzi, avem o nouă tovarășă, Verena Petrovna Volkova, așa că vă rog să o faceți să se simtă bine-venită.

Cincisprezece perechi de ochi s-au întors spre Vera și au străpuns-o cu privirea. Șefa pionierilor a bătut din nou din palme și a continuat:

— Amintiți-vă că împreună suntem mai puternice!

Ca răspuns la analiza noastră sau la ideea că ea nu ar fi putut fi autosuficientă, Vera și-a inversat poziția picioarelor încrucișate.

Ne-am petrecut după-amiaza învățând cum să urmărim pe cineva și, mai important, cum să evităm să fim descoperite în cazul în care am fi ajuns în pădure și ar fi trebuit să evităm un atac în forță al dușmanului. Nu a fost una dintre cele mai utile lecții, având în vedere că locuiam în centrul orașului; totul s-a încheiat cu un joc de pisici, în care fiecărei fete i s-a oferit un ghem de sfoară pentru a-și marca traseul. Scopul era să mergem cât de mult puteam prin sală fără să ne intersectăm căile. Sfoara mea era albastră, iar a Verei, roșie. A trecut ghemul din mână în mână, ferindu-și degetele de firele periculoase, și apoi l-a strâns tare pe al său. Șefa pionierilor, cu părul ondulat natural, s-a aplecat spre Vera și i-a spus că era în ordine dacă încă nu se pricepea prea bine la această activitate. Fiecare lucru avea un început.

— *Poprobuitie, pozhaluista*. Încearcă!

În timp ce deșiram primul ghem, eram mai mult interesată de Lidya și de Marta; când m-au văzut, ele s-au luat de mână și au accelerat. Nu am avut nevoie de mult timp ca să-mi dau seama cât de prost jucau. Firele lor se intersectau la fiecare metru – portocaliu peste verde și verde peste portocaliu. Când se ciocneau de alte fete țipau și mimau pistoale cu mâinile – degetul arătător și cel mare întinse. Chiar și tentativele lor de a fi serioase se finalizau cu lovituri aplicate peste încheieturile mâinilor și cu o serie de observații inutile.

— *Tu* mergi la stânga! Nu, tu! Nu, *tu!*

În tot acest timp, Vera mergea prin perimetrul alungit al sălii, sărind din când în când peste o cutie sau ascunzându-se sub bucăți de utilaje cu margini ascuțite. Nu atrăgea atenția sau chiar se făcea nevăzută. Am început să o urmăresc.

În anii care au urmat, am învățat că venele corpului omenesc, dacă ar fi întinse cap la cap, ar străbate cartierele unui oraș. Poate chiar între marginile unui oraș. Am învățat și că sângele uman începe să se albăstrească dacă e îngropat adânc, pentru că este nevoie să se pompeze oxigen în el. Pot să spun că privirea mea, urmărind-o pe Vera, urma o traiectorie care conducea spre inima ei. Ușa dinspre hol era întredeschisă și, din când în când, un vânt slab ridica sfoara, pentru ca apoi să o culce la loc. O sfoară roșie și una albastră, una lângă cealaltă. Precum două pâraie care curg rapid.

Am urmărit-o pe Vera cinci minute întregi, atentă să-mi păstrez traseul destul de departe de al ei, pentru a elimina posibilitatea de a fi împinsă și de a pierde jocul dintr-o prostie, încă de la început. Nu s-a întors niciodată și nu a aruncat nicio privire peste umăr, așa că am presupus că nu era deranjată. La urma urmei, de ce să fi ajuns doar o persoană la linia de sosire, când două ar fi putut merge la fel de ușor? Când întrecerea era aproape de sfârșit, inima a început să-mi bată mai repede, deoarece mi-o imaginam pe șefa pionierilor care ne lăuda pentru că i-am urmat indicațiile cu fidelitate. Celelalte fete s-ar fi uitat la mine cu un nou interes – la mine și la Vera în timp ce ne-am fi ridicat mâinile, victorioase.

În timp ce se apropia de unul dintre colțurile îndepărtate ale sălii, Vera a încetinit. M-am oprit și eu, ținându-mi sfoara cu vârful pantofului. Bazându-mă pe ceea ce făcuse până atunci, mă așteptam ca Vera să se fi ascuns după o stivă de lăzi și să fi continuat pe lângă zid. Dar trebuie să-i fi stat altceva în cale pentru că s-a întors repede pe călcâie și s-a holbat la mine, cu fața albă ca hârtia. Mi-am dat seama că motivul pentru care mă lăsase să o urmăresc nu era mila sau bunăvoința, ci, pur și simplu, nu știuse că fusesem acolo. La câteva secunde după începerea jocului, ea a uitat de existența celorlalți.

— Trebuie să mergi încolo! mi-a spus Vera, indicându-mi cu o mișcare rapidă a încheieturii mâinii ei direcția înapoi.

Au fost primele cuvinte pe care mi le-a spus. Și ultimele pentru mulți ani. Când am văzut că îmi ordona să mă intersectez cu linia altei fete doar ca să-i fac ei loc, am simțit o împotrivire neașteptată.

— Nu! am spus eu. O să câștig.

Și-a agitat din nou mâna spre mine, dând din cap în direcția dorită, dar eu m-am opus cu fermitate, întorcând în jurul degetelor capătul liber al sforii mele. Apoi am observat un oblon coborând în spatele Verei. S-a uitat la sforile de pe jos și la diferitele fire care se intersectau prin sală. Direcțiile noastre erau perfect perpendiculare. O mulțime de lână, peste tot, pe jos. Nu era doar traseul ei. Erau vreo douăsprezece.

Atunci, Vera încă ar fi putut câștiga. S-ar fi putut învârti cu atenție de câteva ori, m-ar fi putut ocoli și s-ar fi putut îndrepta din nou spre centrul sălii. Dar am știut că nu avea să o facă. A fost interesată să joace doar cât a crezut că ea făcea regulile din

mers. Imediat ce a înțeles că făcea parte din ceva mai mare, ceva ce era cu totul în afara proiectului ei, jocul și-a pierdut toată valoarea pentru ea.

Scăpându-și sfoara rămasă într-o băltoacă roșie de pe beton, Vera a traversat sala pe lângă cercul construit din scaunele din lemn și a ieșit pe ușă. În timp ce mergea, a mișcat câteva fire de-ale noastre, amestecându-le într-o încâlcire fără speranță. M-am gândit că nu o făcuse din răutate, ci, pur și simplu, pentru că nu i-a păsat destul de mult încât să fie atentă.

Șefa pionierilor ne-a chemat înapoi la scaunele noastre și a pufăit ceremonios din țigara ei.

— Bine! a spus ea. *Spacibo, rebiata!*[9] Ne vedem săptămâna viitoare.

Bineînțeles că Vera nu s-a mai întors la acele întâlniri. Nimeni nu a observat absența ei o săptămână sau două – probabil că șefa pionierilor a fost informată că prezența ei avea să fie temporară, apoi i s-a spus, mai târziu, că experimentul eșuase. Începusem să cred că mi-o imaginasem. O fată atât de delicată, într-o uniformă croită perfect. Cu o ținută dreaptă și o indiferență totală. După o vreme, m-am împrietenit cu Lidya și cu Marta și stăteam împreună în ceainării mizerabile, scurtându-ne tivurile fustelor. Dar am pierdut legătura după câțiva ani, când am fost dusă ilegal pe nava orfanilor, și habar n-am ce s-a ales de ele și de celelalte fete.

Cât ne privește pe mine și pe Vera, avea să treacă mult timp până când aveam să ne regăsim din nou, față-n față.

9.

Încercările mele de imitare, atât de reușite în fața profesorilor Școlii Donne, nu funcționau atât de bine în afara clasei. Până la urmă, prietenia era mai rafinată decât intelectul. Te poți preface ca să sperii, să impui respect sau să primești note de trecere, dar nu ca să primești afectivitate. Cel puțin așa mi s-a părut când am încercat să o imit pe colega mea de cameră, Margaret, care a fost cea mai îndrăgită persoană pe care am cunoscut-o.

[9] *Mulțumesc, camarazi!* (în original în limba rusă) (n. red.).

Când se întâmpla să fim în aceeași sală în același timp sau de fiecare dată când ne întâlneam pe hol, priveam atentă felul în care își împungea în glumă prietenele în coaste când acelea spuneau ceva deosebit de obraznic și felul în care râdea, strâmbându-și nasul doar atât cât puținii ei pistrui deschiși la culoare să fie ascunși de veselia ei. Frumusețea ei se combina cu fericirea. Îmi plăceau pistruii ei, deși ea îi pudra exagerat de mult în fiecare dimineață, încercând să pretindă că nu existau.

Când era la ore sau ieșea cu o prietenă ca să bea un suc și să zâmbească superioară la vederea garderobei trecătorilor, eu îi deschideam sertarele și îi ridicam multele pulovere și îmi băgăm nasul în ele ca să miros apa de trandafiri pe care menajera ei o pulveriza pe ele după ce le spăla. Din când în când, trimitea o cutie cu haine acasă pentru a fi curățate și primea altele curate. Era ceva la care eu nu puteam spera. (La cine le-aș fi trimis? La care adresă? Trecutului, cu cele mai bune urări.) Dar am făcut economii și mi-am cumpărat o sticluță cu apă de colonie discretă ca să-mi parfumez hainele, pe care Margaret mi le-a complimentat o dată.

Am studiat și am calculat felurile în care aș fi putut imita obiceiurile ei americane: să merg cum mergea ea, să zâmbesc cum zâmbea ea. Totuși, ceva s-a pierdut în transferul de la corpul ei până la al meu, expresivitatea membrelor mele nereușind să țină ritmul vioi în care mergea, agitându-și părul. Să fii american însemna să iei ceea ce îți doreai; să fii american însemna să stai și să râzi doar pentru că așa aveai chef. De la începutul primului meu semestru, pe lângă „faimoasele” bucăți de pui fript, cantina servea cartofi prăjiți; am observat că doar Margaret îi mânca și cu ketchup, și cu maioneză, cufundând pe rând fiecare capăt în cele două sosuri înainte de a mușca din el. Mi s-a părut elegant sau poate eficient. În orice caz, era ceva isteț. În plus, am descoperit că îmi plăcea gustul. Ketchupul era prea dulce pentru gustul meu, dar metoda lui Margaret amintea de salatele amestecate cu maioneză cu care eram obișnuită acasă, servite ca delicatese la mesele noastre festive cele mai importante. Nu m-am putut obișnui niciodată cu ideea de „salată”, care însemna doar salată iceberg și roșii reci aranjate pe o farfurie. Urmând-o pe Margaret, am cufundat cu o încredere totală și eu de două ori, savurând mușcătura uleiului și sărutul oțetului de pe limba mea. Am făcut asta până când o

fată, Sandy, s-a întors ca să-mi ceară solnițele cu sare și piper și s-a albit la față din cauza comportamentului meu.

— Pentru numele lui Dumnezeu, m-a întrebat ea, ce crezi că faci?

Am încremenit, cu o jumătate de cartof prăjit înmuiat și suspendat deasupra păhărușului de hârtie plin cu ketchup.

— Mănânc? am întrebat eu.

Însă, pentru că mă prinsese cu garda jos, nu avusesem timp să iau vocea calmă din tonul lui Margaret pe care încercam să o imit și a sunat ca și cum aș fi sugerat că *„mâânc?”* Probabil că nu m-a ajutat.

Sandy m-a privit chiorâș, observând ketchupul, maioneza și bucățica de cartof strânsă între degetele mele.

— Cât de european! a spus ea în cele din urmă, arătând clar că nu considera genul acelui continent un compliment.

După aceea, am îndurat câteva zile în care fetele apăreau pe holuri cu tot felul de scurte expresii în limbi străine, pe care le rosteau tare pentru a ajunge la mine și pentru a le auzi pe toate: „*parlez-vous français?*”[10] „*voulez-vous coucher avec moi*”[11], dar și apelative cordiale gen „*comrade!*”[12] ce erau însoțite de bătăi prietenoase de dojană pe spate. Doar Margaret se ținea departe de toate astea, răspunzând cu o ușoară ridicare de umeri la orice comentariu la adresa mea pe care îl auzea.

În acel an, vorbeam despre noi în termeni de culori și anotimpuri. Era un joc inventat de o elevă cunoscută din ultimul an, care s-a răspândit repede prin școală. Cu părul meu blond și nuanța verzuie a pielii mele, eu semănăm cu primăvara. Margaret se considera iarna, dar era mai degrabă toamna târzie. Tonurile blânde de maro, galben mușchi și anumite nuanțe de roz trandafiriu erau așezate pe pielea și părul ei, transformând-o, dintr-o fată vioaie, într-un fel de nimfă a pădurilor. Își lega părul ondulat într-o coadă de cal sau îl lăsa să-i cadă pe umeri în rotocoale delicate prinse cu agrafe în zona urechilor. Adesea purta fuste cu carouri și pantofi lăcuiți, cu șireturi, sau fuste albe, plisate, cu nasturi perlați care, cumva, reușeau să nu arate prea drăgălașe. În zadar am încercat să o descifrez. Parcă era

[10] *Vorbiți franceza?* (în original în limba franceză) (n.red.).

[11] *Vreți să vă culcați cu mine?* (în original în limba franceză) (n.red.).

[12] *Camarade!* (în original în limba engleză) (n.red.).

cursul meu Rosetta Stone[13]. Orice făceam ca să o imit pe Margaret nu era destul. Adevăratul meu sine ieșea mereu la suprafață, speriindu-mă uneori și pe mine.

10.

— Hei, tu!

Eram în bibliotecă, într-o după-amiază târzie de iarnă, și încercam să citesc Schopenhauer tradus în engleză. Cafeneaua lui Marie mi s-a părut în acea clipă prea departe pentru a merge până la ea, cu gândul că vântul de atunci era atât de rece și de tăios, încât eram sigură că ar fi putut smulge scoarța de pe copaci și pielea de pe spatele meu. Dar m-am trezit și cu un instinct neobișnuit de cuibărire. „Stai pe-aproape, m-am gândit eu. Stai aici. Stai acasă”. Așa că m-am ascuns într-o cabină de studiu, amețindu-mă cu o grămadă de verbe neregulate și cu un pesimism împrumutat. Când am fost bătută ușor pe umăr, am tresărit, m-am întors și am răsturnat cartea de pe masă. Fata pe care am găsit-o stând în spatele meu s-a speriat și a făcut un pas înapoi.

Cindy Pink era o prietenă îndepărtată de-a lui Margaret care, întâmplător, era colegă cu mine la cursul de matematică. În general, petrecea mult timp ocupându-se de cuticulele unghiilor ei – le smulgea până când sângerau sau le împingea înapoi cu o mică pilă neagră. Așa îi puteai afla și starea: dacă unghiile ei erau rupte, atunci munca din clasă îi mersese prost sau se certase cu mama ei și primise scrisori pline cu reproșuri, în timp ce telefonul suna neîncetat în dormitor. Se bârfea mult despre acel subiect pentru că, uneori, acele certuri se încheiau când Cindy primea coșuri cu fructe drept scuze, pe care le împărțea apoi cu colegele ei de cameră. Dar, în acea zi, mâinile ei erau intacte și un strat subțire de ojă transparentă oferea unghiilor ei cu o nuanță de roz natural o sclipire extraterestră. Și-a încrucișat brațele pe piept și a dat din cap, uitându-se la mine.

— Hei, tu! mi-a spus ea. Ești ocupată? Ce faci acum?

— Învăț. M-am uitat la cartea mea, întinsă pe podea. De ce mă întrebi?

[13] Software pentru învățarea limbilor străine (n. red.).

De obicei, nimeni nu vorbea cu mine, cu excepția unor momente din clasă când îmi spuneau că mi-au căzut nasturii dintr-o parte a fustei. Chiar și atunci, fetele doar își băgau degetele prin gaura fustei până la piciorul meu acoperit cu dres și își ridicau privirea spre mine de parcă ar fi vrut să mă întrebe: „Păi, cum așa?”

Cindy și-a strâns buzele și s-a uitat în jos, spre mână, cercetându-și manichiura lucioasă. Părea confuză.

— Ești cam ciudată!

— Nu cred că știu la ce te referi.

— Ba sigur că știi!

Părul ei era negru și drept. Avea o privire rece și ochii ei albaștri-deschis mă fixau.

— Ești înspăimântătoare! Știi asta! a continuat, gesticulând în jurul capului ei, de parcă ar fi urmărit un nor de țânțari. Bizară! În fine, avem nevoie de tine ca să ne ajuți la un proiect.

În acel moment, mi-ar fi folosit puțină atitudine de sfidare sau măcar un pic de scepticism. Dar eram uimită de ideea că Cindy sau oricine altcineva s-a gândit la mine ca la o persoană. Nu știam ce însemna „*bizară*”, dar, din cauza posturii ei tensionate și a felului în care își agitase mâna, îmi puteam da seama. De fapt, nu mă deranja să am o reputație de vrăjitoare. Însemna că erau fete care s-au uitat la mine și care șușotiseră în legătură cu ceva ce văzuseră la mine și despre care nici măcar n-aveam habar. Pe lângă asta, însemna că eram mai puțin penibilă decât mă așteptam.

M-am aplecat și mi-am ridicat volumul scris de Schopenhauer. L-am așezat cu fața în jos pe biroul din cabina de studiu, ascunzând portretul dur de pe prima copertă, care întotdeauna îmi dădea fiori. Apoi mi-am încrucișat picioarele și mi-am îndoit ușor mâinile pe genunchi.

— Ce e acest… proiect?

— OK, știam că te va interesa.

Fără să acorde vreo atenție poziției mele despre care credeam că era foarte sofisticată, Cindy m-a apucat de cot și m-a tras după ea prin bibliotecă, strecurându-se printre grămezile de cărți și uitându-se tot timpul în spatele nostru. Apoi ne-am furișat pe o scară mică din spatele clădirii.

— Șșt! s-a auzit din gura ei în timp ce coboram scările pe vârfurile picioarelor.

Am intrat într-unul dintre subsolurile bibliotecii. Părea a fi o zonă de cercetare atât de prost echipată, încât jumătate din rafturi erau goale, iar în unele locuri se furișaseră pe pereți desene în graffiti, ferindu-se de privirea atentă a personalului clădirii. Se găseau cu precădere mâzgăliturи cu creionul, dar uneori apăreau rânduri evidențiate cu ruj: „CHERYL A FOST AICI”, „ACUM TE-AM PRINS”, „CINE EȘTI?” și, la final, „N-AI VREA SĂ ȘTII?” Uneori, fetele veneau până aici, jos, ca să ascundă cărți folositoare proiectelor din clasă și pe care nu voiau să le returneze; la sfârșitul fiecărui semestru, acolo era trimisă o bibliotecară ca să le adune și să le repoziționeze. Cindy și cu mine am mers spre partea din spate a camerei, unde câteva etajere fuseseră mutate ca să creeze un cerc, precum un luminiș dintr-o pădure. Câteva fete erau deja acolo, stând cu picioarele încrucișate pe covorul gri și uzat.

— Foarte bine! a spus o fată pe nume Adeline, care locuia cu un etaj mai jos de mine. Ai adus-o.

— De ce sunt aici? am întrebat eu.

Mă durea cotul de unde mă ținuse Cindy și am încercat să-l masez ca să-mi treacă și să arăt calmă.

— Bine, bine, o să ajungem și la asta.

Adeline și-a ridicat sprâncenele spre Cindy și a cercetat camera. Apoi m-a întrebat:

— Le cunoști pe toate?

În afară de noi și de Cindy, erau trei fete din anul nostru – Bernice, Leslie și Louise – plus o fată din primul an, Marion, care avea să se transfere de la noi după o perioadă. Mai era o fată din ultimul an, Olivia.

— Cred că da, am spus eu.

— Perfect! Bine. Ascultă! Toate am auzit de tine – din nou, am fost flatată și confuză când am auzit asta – și credem că ne poți ajuta cu ceva ce trebuie să facem. Cum sunt notele tale?

— Ce?

— Știi tu! a spus Adeline. Te descurci la ore?

Părea stânjenită și îmi observa reacțiile de parcă și ea se temea la fel de mult ca mine că aveam să spun ceva greșit.

— Așa și așa. Sunt bune.

Nu voiam să intru în detalii. Cindy a zâmbit cu un aer superior, iar eu i-am aruncat o privire cu coada ochiului – de

fapt, matematica era una dintre materiile la care mă pricepeam mai bine, datorită imparțialității și a limbajului ei universal.

— De ce? Există un grup de studiu? Îmi place să învăț...

Am tăcut, gândindu-mă la exprimarea mea, pentru că nu doream să mint.

— *Prefer* să învăț singură, am continuat eu.

Era adevărat, pentru că în acel mod scăpăm de stresul de a purta o conversație.

— Ei bine, poate fi grozav pentru *tine,* dar nu toată lumea simte la fel, spuse Olivia, fata din ultimul an, care stătea cu spatele rezemat de o bibliotecă și se tot mișca, clătinând-o. Unele dintre noi nu se descurcă atât de bine și trebuie să absolve la timp.

— Vai!

Nu înțelegeam cum le-aș fi putut ajuta. Olivia și Marion nici măcar nu erau de la cursurile mele.

— Oricum... a început Adeline, dar s-a holbat la Olivia până când s-a oprit din legănat și până când toate au stat complet nemișcate. Normal că e bine să înveți, dar uneori nu e suficient. Vrem să facem tot ce putem ca să ne asigurăm că va fi bine la examenele finale de anul ăsta. E important pentru toate.

— Ce-o să faceți?

— Hm, a zis Adeline. Ai auzit vreodată de Guvernanta Căruntă?

— Nu.

— Ei bine, ea e fantoma bibliotecii și ne va ajuta să trecem examenele. Și tu ne vei ajuta să vorbim cu ea.

Fragment din

Istoria și moștenirea Școlii Donne, de R.B. Stinson

Chiar dacă mulți consideră că poetul pasionat de metafizică și clericul John Donne (1572-1631) a fost primul strămoș spiritual al instituției, Școala Donne a stabilit de multă vreme a doua legătură cu misterioasa și controversata doamnă Donne, numită și Guvernanta Căruntă. Era o persoană retrasă și erudită din secolul al XVIII-lea, care a trăit în Devonshire, Anglia, ca moștenitoare și proprietară a castelului ei strămoșesc, The Goss, unde a lucrat ca tutore al unui grup de tinere orfane din toată țara, ce s-a numit Bobocii Cenușii. Acest grup a fost privit cu oarecare teamă de comunitate; se spunea că activitatea lui consta în transmiterea de învățături inițiatice avansate, ce făceau motivul unor acuzații calomnioase de vrăjitorie și necromanție, chiar dacă istoricii serioși cred că fetele își petreceau mare parte a timpului cultivând terenurile din jurul castelului ca să ofere hrană săracilor din localitate. După ce castelul The Goss a ars în 1826, toate documentele originale din acea perioadă s-au pierdut.

Chiar dacă urmele ei istorice sunt mai neclare decât aceea a tizului ei literar, se poate vedea din puținele ei scrieri rămase că doamna Donne împărtășea multe dintre preocupările filosofice ale poetului, inclusiv cele cu privire la esența schimbătoare a naturii, curgerea și caracterul contingent ale existenței și transmigrația spiritului uman prin lumea fizică. Însă doamna Donne credea și în transmigrația spiritului lui Dumnezeu în om și a fost de notat insistenta ei idee că exercitarea voinței umane este un mijloc vital de comunicare cu divinitatea. Spus în termeni mai simpli, ea credea că Dumnezeu este ceea ce facem și din acel motiv umanitatea descoperă câteva obligații serioase, mai ales pentru a-i îndruma pe tineri spre vieți de succes.

La Școala Donne, principala noastră responsabilitate este față de bunăstarea și educația elevelor noastre și credem că doamna Donne le oferă un exemplu de feminitate modernă (dacă nu

chiar contemporană). Deoarece se împotrivea cu putere ideii provocatoare că tinerele doamne trebuiau să fie văzute, și nu auzite, doamna Donne a făcut întocmai; a oferit adăpost și educație sufletelor nenorocite fără să caute vizibilitate personală sau vreo răsplată și a fost destul de curajoasă să insiste că exista o legătură cauzală între acțiunile de bază ale corpului și transcendența sufletului. Pe scurt, lucrarea ei a fost vizionară, în ciuda limitelor impuse genului feminin din timpul vieții. Bucăți de piatră salvate dintre ruinele castelului The Goss pot fi găsite peste tot prin campusul Școlii Donne, servind ca o rememorare a angajamentului Guvernantei Cărunte față de educație și ca o legătură în timp între Bobocii de azi și cei de altă dată. De asemenea, o cupă cu pământ din Devonshire evocă spiritul Guvernantei în bibliotecă.

***Nota editorului**: Această pagină, ruptă dintr-o carte de referință a Școlii Donne, a fost găsită ascunsă în jurnalul domnișoarei Andropov. La o cercetare atentă a bibliotecii Școlii Donne, inclusiv a subsolurilor, s-a găsit volumul din care provenea această pagină, inclusiv marginea zdrențuită de unde a fost ruptă pagina și urma unei amprente pe marginile apropiate.*

Zoia

11.

— Uite o idee de bază! mi-a spus Cindy, intervenind pentru a o susține pe Adeline. Părea neliniștită din nou și începuse să-și roadă puțin unghia degetului mare. Este o fantomă în bibliotecă și, dacă îi ceri ceva, ar putea să te ajute la teme, deoarece doamna Donne credea în educație.

— Bine, am spus eu. Și?

— Și vrem ca ea să ne ajute. Conform legendei, trebuie să găsești niște pământ. Ăsta e primul lucru. Apoi trebuie să identifici o persoană sensibilă care să fie gura fantomei. Vocea ei. Și ne-am gândit că tu poți fi potrivită.

M-am uitat prin cameră, așteptând ca una dintre fete să izbucnească în râs. Dar ele încuviințau, atente. Leslie și Bernice se țineau de mână și, în ciuda fricii mele de a fi ridiculizată, eram intrigată. În Moscova, am fost educată de stat să cred în idei raționale, să mă concentrez pe cunoștințele practice și pe munca grea în locul basmelor despre viața de după moarte. Dumnezeu a fost interzis în copilăria mea, la fel și poveștile de groază – subiecte ale imaginației capitaliste care îți ridicau părul pe mâini –, compuse ca să adoarmă și să supună masele fascinate, în timp ce revoluția fusese creată ca să ne trezească. Dar pragmatismul cerut de educația sovietică nu prinsese prea bine la mine. Poate pentru că mama mea avea o grămadă de superstiții – dacă stai pe o piatră rece, nu mai poți avea copii; dacă adormi cu părul ud, te vei trezi cu o răceală; dacă fluieri sub luna plină, cauți paguba – sau poate doar pentru că aveam impresia că simțurile mele fizice nu erau atât de evoluate pentru a înțelege tot ce îmi oferea Universul. Apoi mi-au murit părinții și mi se părea că totul i se întâmpla altcuiva, că nu-mi trăiam propria viață. Oricum, dincolo de preocupările legate de fantome, nu am fost sinceră cu Adeline nici când i-am spus că notele mele erau bune. Puteau fi mai bune. Întotdeauna puteau fi mai bune.

— Și cum facem rost de pământ? am întrebat eu.

Cindy a împins-o pe Marion cu degetele de la picior și fata mai tânără a băgat mâna într-un rucsac și a scos o pungă din hârtie. A desfăcut-o și s-a auzit curgerea lentă a pământului.

— Deschide-ți mâinile! mi-a ordonat Marion.

M-am executat, făcându-le căuș. După ce a scuturat punga, mi-a pus puțin pământ în palme.

— Voi ați crezut că pot face asta doar pentru că par... sensibilă?

— Păi, acesta este motivul, a încuviințat Cindy. Și, sincer, pentru că niciuna dintre noi nu voia să o facă. Ne-am gândit că, dacă ai fi refuzat, i-am fi spus lui Margaret că o urmărești și îi copiezi fiecare mișcare.

— Ce?

Mi-am retras puțin mâinile, scăpând nițel praf de pământ.

— Ai grijă! a spus Cindy. Totuși, nu e mare lucru. Ne-am gândit că, dacă *noi* am fi în locul lui Margaret, nu am vrea ca o colegă de cameră ciudată să se țină după noi ca o umbră înspăimântătoare. Nu că tu ai fi neapărat ciudată, m-a asigurat ea ridicând din umeri. Dar ai acceptat, așa că nu mai trebuie să-i spunem lui Margaret.

Îmi ardea fața. Într-un fel, planul meu de a fi observată și de a-mi găsi locul printre celelalte fete funcționase. Dar nu era locul pe care îl doream sau atenția la care speram. Pământul fantasmelor din mâinile mele era rece și mirosea vag a iarbă și a piatră.

— Ce facem acum? am întrebat eu, fără să-mi ridic privirea.

— Acum vom spune o poezie, mi-a zis Marion. Era cea mai calmă dintre ele și avea o voce plăcută. De adormit. Tu doar ascultă poezia și fiecare dintre noi va aprinde o lumânare. Apoi ar trebui să vorbească Guvernanta Căruntă.

— Bine, am spus eu.

Nu suna așa de rău. În jurul meu, toate dădeau din capete, iar Adeline m-a împins în centrul cercului. M-am așezat, iar ele s-au poziționat la o distanță egală față de mine, au scos niște lumânări scurte și și-au dat din mână-n mână o cutie cu chibrituri. Louise s-a ridicat și a stins becurile. Se vedea doar lumina calmă a lumânărilor.

Mai târziu, aveam să aflu că poezia era extrasă din actul de înființare al Școlii Donne și să mă întreb despre motivul pentru care o aleseseră pentru acel scop. Dar atunci abia înțelegeam

cuvintele – am simțit doar că vorbeau despre sinceritate, seninătate, o fată deosebită. Am crezut că aceea trebuia să fiu eu. Am închis ochii și poezia m-a atins ca niște valuri. M-am gândit la balena pe care o văzusem din nava ce mă aducea în America. M-am gândit la mama, intonând cântece blânde de leagăn, și la tatăl meu, care începea să se încrunte la mine și să se schimbe din omul vesel pe care îl știam de la începutul copilăriei în cineva bănuitor, cu obrajii scobiți și sever.

A fost un adevărat adept al revoluției care ucisese regimul țarist vechi de secole întregi cu scopul de a redistribui toată averea și tot pământul deținut de aristocrație. Apăra cu patimă ideea că muncitorii lumii aveau să se unească și să împărtășească un spirit ce i-ar fi ajutat să se înalțe până la un loc al echilibrului sufletesc și al bunătății umile. Îi iubeam crezul; era tot ce cunoșteam. I l-am iubit și mai mult când a început să crească în ierarhia partidului, aducând acasă carne de la cel mai cunoscut măcelar și oferindu-ne mici cadouri: un pieptăn, o panglică sau un medalion cu fotografia lui înăuntru. Ridicarea modestă a statutului gospodăriei noastre părea să confirme credința lui, că partidul avea dreptate în tot ce zicea.

Dar, pe măsură ce anii treceau în Moscova, ceva s-a schimbat la el și apoi, încet, și la mine. Chiar dacă încă eram ascultătoare, cumva, lipsa mea de respect față de politică nu-i mai era pe plac – chiar și minimele expresii entuziaste față de partid sau minunata noastră lume nouă îl făceau să mă privească bănuitor. Mi-a spus că nu ne vom mai întoarce la Lipețk pentru că partidul credea că abilitățile lui erau necesare în altă parte. Am fost mulțumită de ideea de a rămâne în oraș și am dansat prin cameră, intonând un cântec pe care l-am inventat pe loc – *Kto iez dit? Ni-k-te. Kto sidit zdes? Ya horoșo!* Cine pleacă? Nimeni! Cine rămâne? Eu! Dar el era palid.

— Nu înțelegi? m-a întrebat el. Nu e de bine! Dacă nu sunt acolo să ajut la recoltare, cine va face munca în locul meu? Cineva va trebui s-o facă în locul meu.

N-am înțeles motivul care îl supăra. Dar nu înceta să vorbească despre acel subiect sau despre alte probleme de pe lista lui tot mai lungă de griji. Ședințe opulente. Metode ciudate. Privilegii interzise celor mulți și beneficii pentru cei puțini.

După foarte puțin timp, ascensiunea noastră socială a încetinit, pentru ca apoi să se oprească. L-am bătut la cap pe

tatăl meu cu întrebări – multe dintre ele nevinovate, despre când vom primi mai multe rații de mâncare și de ce partidul era nemulțumit de noi. Nu am fost toți fericiți înainte? Se pare că am insistat asupra acestei probleme destul de mult încât am atins o coardă sensibilă a tatălui meu. Într-o zi, în timp ce aranjam masa pentru cină, l-am întrebat din nou, iar el m-a apucat de umeri, oprindu-mă în drumul de la sobă până la masă, și mi-a răsturnat o farfurie cu mâncare din mâini.

— E mai bine să fii bună decât să fii fericită, mi-a spus el. Ține minte asta, Zoia!

Ochii lui m-au speriat. Am aruncat farfuria și am fugit de lângă el, ascunzându-mi lacrimile cu mâna. Se întâmpla cu puțin timp înainte să dispară.

Toate acele scene mi-au trecut prin fața ochilor când stăteam în biblioteca Școlii Donne, cu ochii strâns închiși, pe covorul ce îmi zgâria coapsele. La un moment dat, fetele au încetat să recite poezia, dar eu nu am observat asta. Erau imagini în fața mea. Oameni stând în umbră. Cineva care trebuia să spună ceva urgent.

— Doamne! Revino-ți!

Am avut nevoie de câteva clipe ca să-mi dau seama că Adeline îmi zgâlțâia umărul.

— Nu ne folosește la nimic dacă nu vorbești în engleză. Ce-a spus?

— Ce? Am clipit, cu privirea încețoșată de parcă tocmai m-aș fi trezit dintr-un somn adânc. Am vorbit?

— Of, Doamne, da! Dar bolboroseai. Își frecă fruntea. De unde să știm ce ne-a spus?

— Cine?

— Guvernanta Căruntă! *Scopul* pentru care am făcut toate astea?

Cindy a intervenit, părând la fel de supărată ca Adeline.

— Trebuie să facem ceva ca notele noastre să fie bune? Ți-a spus să mâncăm frunze de păpădie sau altceva? Câteva fete s-au întors spre Cindy, curioase, iar ea a roșit. Am auzit undeva că a spus asta oamenilor…

„*Ti' budet bolșe,* mi-am amintit brusc. *Ti' budet luchșe*." Până la urmă, auzisem un fel de glas.

— Cred că mi-a zis că vom fi mai bune, le-am spus eu.

N-am știut să le explic ce însemna asta sau că, din cauza gramaticii, îmi vorbise doar mie. „Vei fi mai mult, vei fi mai mare” – *tu,* la singular, însemnând că nu și celelalte. Când fetele din jurul meu s-au înveselit, am simțit că nu era momentul să încerc să le fac să înțeleagă.

— Mi se pare promițător, a spus Olivia. Apoi s-a uitat atentă la mine. Dar ești sigură că asta ți-a zis? Păreai cam… nu știu. Parcă ți-era rău sau erai plecată cu…

— Plecată unde?

— E… nu contează. E o expresie. Dar nu păreai normală. Ochii tăi erau ciudați.

— Nu erau închiși?

— Doamne, nu știai că ți-ai deschis ochii? Cindy părea îngrozită. Bine, chestia asta devine înspăimântătoare. Cineva să aprindă becurile.

Marion a început să plângă încet.

— Lui Iisus nu i-ar plăcea asta, a spus ea.

— Of! Taci! a zis Adeline.

Becurile s-au aprins și fetele au suflat în lumânări. Niciuna nu părea să fie prea atentă, așa că am lăsat pământul să-mi cadă printre degete, pe jos, și mi-am frecat palmele una de cealaltă ca să le curăț.

— Ne vedem mai târziu, mi-a spus Cindy când s-a ridicat ca să plece. Și mersi!

— Cu plăcere! i-am răspuns eu.

Nu am plecat împreună cu fetele pentru că nu prea aveam încredere că m-aș fi putut ridica dacă ele m-ar fi privit. Mi s-au înmuiat picioarele și a trebuit să mă folosesc de balustrada scării pentru a reveni în sala principală a bibliotecii. Când m-am întors la masa mea de lectură, m-am mirat că am găsit cartea lui Schopenhauer cu prima copertă în sus, chipul morocănos al filosofului holbându-se direct la mine. Intuiam că, probabil, venise cineva și o întorsese din curiozitate, dar vederea ei m-a făcut să simt un nod în gât. I-am returnat femeii de la recepție cartea fără să o termin și, pur și simplu, am sărit peste tema aceea – un referat despre un volum pe care, ciudat, profesoara noastră nu l-a mai cerut niciodată.

Mai târziu, când am rămas singură în cameră pentru că Margaret lua cina în oraș cu prietenii, am scos puținele lucruri pe care le mai aveam de acasă și le-am ridicat în dreptul privirii

mele, unul câte unul. Poate căutam mesaje secrete în vechiturile pe care le țineam ascunse; medalion, mănușile putrezite, o cutiuță cu câteva semințe în ea, adunate din liliecii Moscovei care, primăvara, creșteau în ghiveci la fiecare fereastră și în fiecare crăpătură de pe străzile orașului. Mă întrebam dacă ar mai fi crescut și aici, pentru mine. M-am gândit să încerc să aflu.

12.

În săptămânile și lunile de după ședința noastră nereușită de spiritism, temele mele pentru școală au devenit mai cunoscute mie – profesorii păreau să-și tragă inspirația dintr-o arhivă obscură a neliniștilor mele, care bănuiam că fusese stârnită în acea cameră de la subsol. De exemplu, la clasa de artă am fost anunțate că aveam să facem busturi ale taților noștri din *papier mâché*[14] pe baloane conform teoriei că sferele rotunde ar fi putut să ofere obraji sănătoși în formă de mere și frunți amuzante. Tot teoretic, acest procedeu ar fi trebuit să fie amuzant pentru noi, iar toate, cu excepția mea, păreau de acord cu el. Era un timp de calitate petrecut cu dragul și bătrânul meu tată. Câteva colege au adus fotografii după care să lucreze și le împărțiră prin clasă ca să râdem de felul în care erau tații – destul de jenanți și de atrăgători. Două fete m-au întrebat dacă mai am fotografii de acasă și m-am gândit la medalionul care era în siguranță, în camera mea, și pe care îl purtam foarte rar.

— Nu! am spus eu cu fermitate.

Mi s-a părut mai ușor să le spun că se pierduse totul, când, de fapt, mai rămăsese ceva. Am pretins că nu-mi aminteam prea bine cum arăta.

Purtam niște halate largi ca să ne protejăm îmbrăcămintea. Am petrecut o oră lipind sârguincioase fâșii de ziare în forme netede, încercând să unim marginile, în timp ce adăugam straturi pentru sprâncene și fâșii îndoite pentru nas. Nu mă deranja prea mult când fețele erau anonime și puteau fi ale

[14] Material de creație artistică constând din mai multe straturi de hârtie poroasă, preferabil de ziar, la care se adaugă uneori și fâșii de material textil, pentru a le mări rezistența, asamblate prin lipire cu un adeziv umed, de tipul celui folosit la tapet (n. red.).

oricui – dar nu-mi plăcea ideea de a chema o persoană din mormânt. M-am gândit să fac un anonim încruntat, cu părul șaten. Toate fetele, dintr-o milă prost înțeleasă, mi-ar fi spus că semăna mult cu mine. Aș fi primit o notă bună.

— Nu ești tatăl meu, am șoptit chipului gol și crem din fața mea în timp ce celelalte fete zâmbeau și își sărutau pe obraji tăticii din hârtie.

Fără să vreau, m-am gândit la adevăratul om, *papochka*[15] al meu, și la ziua în care a dispărut. Când a ieșit gârbovit pe ușă, părul îi era ciufulit și nepieptănat, iar hainele, șifonate. Nu l-am mai văzut niciodată. Mama și cu mine ne-am dat seama că se întâmplase din cauza ideilor lui contrarevoluționare. A fost pus la colț de niște mâini dure. Ne-a lăsat să supraviețuim singure pentru că își dorise prea mult să fie bun. În ciuda eforturilor mele, omul-balon începuse să semene tot mai mult cu el și în sinea mea i-am dorit răul.

La următoarea oră, când trebuia să spargem baloanele și să pictăm hârtia uscată, am descoperit că jumătate din baloane se dezumflaseră peste noapte, distrugându-i pe tații noștri. Am fost surprinzător de tulburată să văd că blestemul meu secret se materializase într-un fel îngrozitor, chiar dacă era doar un proiect de artă, o joacă. Mai rău era faptul că balonul meu rămăsese intact, în timp ce altele din jurul meu suferiseră stupida ofensă pe care mi-o doream eu. Am văzut o fată plimbându-și vârfurile degetelor prin adâncitura din tatăl ei de balon, de parcă ar fi putut să o vindece prin dor sau ar fi putut să îi pună un fel de ghips emoțional. Dar nu a putut să facă asta și am simțit un val de vinovăție.

Poți să provoci o mică tragedie doar pentru că-ți dorești asta? Așa mi s-a părut, că efectul și cauza erau paradoxal interconectate. Nu au insinuat Cindy și Adeline că eram o vrăjitoare? Când făceam curățenie, fetele au hotărât să calce în picioare baloanele ca să se răzbune pe obiectele care le făcuseră să simtă că dăduseră greș; cele dezumflate pe jumătate nu se spărgeau, pentru că își pierduseră rigiditatea, dar cele impecabile explodau, rupându-se în bucăți de hârtie suprapusă.

A fost un vacarm în toată clasa. Fetele țipau. Alergam strigând:

[15] *Tăticul* (în original în limba rusă) (n. red.).

— Bum! Bum!

Pentru o secundă, am crezut că locul meu ar putea fi printre aceste fete, așa cum m-am simțit câteodată între Tinerii Pionieri din Moscova: să fiu doar una într-o mare estompată de corpuri, o celulă dintr-o mare minte colectivă. Dar exultanța din cameră s-a răcit când n-au mai avut capuri de spart. Bineînțeles că l-aș fi putut da pe al meu și aș fi prelungit acea stare. O colegă dornică chiar și-a întins mâinile spre el, dar, când am prins ocazia, n-am putut să-i mai dau drumul.

13.

Dar, dragă cititorule, lasă-mă să mă întorc la Vera! Doar pentru puțin timp, ca să-mi liniștesc mintea, să mă îndepărtez de Cindy, Adeline și Marion, care, până la urmă, au primit note bune în anul acela, chiar dacă Marion a plecat la o școală catolică, mai departe, în nordul statului. Fete prostuțe, cu vieți simple și probleme și mai simple. Regret că nu am putut pleca cu ele pentru a scăpa de tot ce avea să vină mai târziu pentru mine, de toate faptele rele care s-au pus în calea mea, de la un sărut pe buze până la o palmă pe obraz. Ca să nu mai menționez și lucrurile mai întunecate, care mai vin și acum. Cum nu pot să le însoțesc pe acele fete, o să merg cu Vera: cea care o să mă aibă, chiar fără să mă dorească.

Nu cred că Vera a avut o casă la țară sau cel puțin nu genul la care am visat în copilărie – mică și țărănească. Și, oricum, de ce ar fi avut nevoie de una, când familia ei locuia pe o moșie sătească la fel de mare ca tot blocul nostru, înconjurată de păduri, străbătută de pâraie și râuri? Casa era vopsită în galben-deschis și alb, ca palatul de la Peterhof. Pământul era cultivat, dar probabil că mâinile Verei nu îl atinsese niciodată. Ar fi avut mănuși de călărie elegante din piele de vițel și un lipițan alb, cu coama împletită. Ar fi învățat să-l facă pe cal să danseze dintr-o parte în alta, într-un cerc, dar prefera să meargă la trap pe lângă sat și să asculte cântecul păsărilor, să observe viața secretă de sub copaci. Poate că o dată sau de două ori a surprins doi țărani desfrânându-se prin tufișuri și atunci a fost

prima dată când a văzut albul unei coapse, rotunjimea unei fese, mișcarea grăbită a pasiunii furate.

Mă îndoiesc că ar fi spus cuiva despre ei. Vedeți voi, nu din milă sau înțelegere, ci doar pentru că nu cunoștea destul de bine niciun țăran ca să le dea nume.

Mă consolez când mi-o amintesc pe Vera așa cum trebuia să fi fost atunci, în perioada de timp dintre întâlnirea noastră din copilărie și momentul când ne-am reîntâlnit ca femei și rivale; complet adulte la trup și la minte. Gândul la tinerețea ei mă liniștește la fel ca privirea unui tablou frumos, unde câteva mișcări ale pensulei s-au unit pentru a crea o imagine atât de caldă că ai vrea să te târăști înăuntrul ei. A avut atât de multe lucruri pe care eu nu le-am avut: ciorapi de mătase, lecții de pian, o harpă uriașă în camera de zi a familiei, pusă lângă o fereastră care se înălța până la tavan. O imagine liniștită. Mi-o imaginez plimbându-și vârfurile degetelor peste coarde, nu chiar cântând, dar nu fără o anumită sensibilitate a ritmului. Știu că, la un moment dat, familia ei i-a adus un tânăr învățat ca să îi ghideze lecturile – un tip plăcut, dar oarecum fandosit. Cu părul ciufulit. (Lev mi-a povestit despre el o dată: nu îl întâlnise niciodată pe acel bărbat, dar crezuse tot timpul că Vera fusese amorezată de el, după felul în care îi pronunța numele.) Nu chiar aristocrat, dar obișnuit cu eleganța matematicii și ales de tatăl ei cu ajutorul cunoștințelor lui de la universitate. Tatăl ei era un om obișnuit, nu tiranic, legat de lucrurile lui. Atât de atașat că, mai târziu, avea să moară în Paris, strângând un ceas cu cuc auriu care aparținuse bunicului lui.

Poate că te vei întreba cum pot fi sigură de toate astea. Bineînțeles că nu pot fi și că am doar bucăți cusute cu fire firave. Știu cât de puține informații sunt în documentele publice și ce mi-a spus soțul ei, până la un punct. Lev cel Liric, Lev Mincinosul, Lev Lothario[16], cum îi plăcea să creadă. Îmi dădea grămezi de scrisori de-ale lor ca să le răsfoiesc, ca un gest de prietenie, știind că îmi plăcea scrisul lui de mână, și unele conțineau urme ale trecutului ei. Doar glume, amintiri. Restul trebuie să inventez. Nu e un act de intruziune, după părerea mea, ci doar de înfrumusețare și de broderie: vorbim despre

[16] Lothario este numele unui bărbat, un seducător fără scrupule, bazat pe un personaj din *The Impertinent Curious Man,* o poveste din romanul *Don Quijote* al lui Miguel de Cervantes (n. red.).

propriile noastre vieți în felul acesta tot timpul, trăgând de adevăr ca să corespundă cu sentimentele noastre. Iar Vera și cu mine ne-am amestecat atât de tare, încât, pentru a putea spune întreaga mea poveste, trebuie să o zic și pe a ei. (Un gând ce îmi macină nervii este că nu sunt completă până când nu e și ea. Ei bine, atunci hai să continuăm.)

Cred că Vera și profesorul au primit o sală de clasă, dar ei nu i-a plăcut niciodată să fie închisă. Pentru lecțiile lor, ar fi mers în bibliotecă, în biroul tatălui ei, în camera de zi sau pe un divan de lângă harpă. Oriunde nu ar fi fost părinții ei. Servitorii ar fi adus un samovar cu ceai fierbinte și farfurii cu miere, lămâie și gem. Cești din porțelan albastre și albe. Buza Verei lipită de marginea uneia, în timp ce sorbea. Ochii ei priveau într-o parte printre genele negre, iar învățatul o urmărea atât de atent, că a vărsat ceaiul pe o colecție rară de gravuri anatomice din secolul al XVIII-lea pe care cei doi le cercetau cu inocență. Ora de biologie. Mâna lui s-a întins spre interiorul părții superioare a coapsei ei. El i-a făcut o descriere a unui chirurg, în timp ce obrajii ei s-au îmbujorat, dar privirea ei a rămas fixă. Gâtul ei s-a înroșit și a deschis gura. Coapsele s-au înroșit în timp ce s-au îndepărtat puțin, iar mâna ei s-a întins și a găsit ceva de care să se țină.

Dar așteaptă.

Să-i lăsăm singuri pentru un moment pe tinerii noștri amanți. Așa e mai decent și, mai mult decât atât, mi-ar plăcea să mă plimb prin cameră în timp ce atenția lor e îndreptată spre altceva. Aș vrea să o schimb pe Vera ca punct central în favoarea spațiului larg. Dacă viața ei e ca un tablou, atunci detaliile sunt importante: uneori, doar prin studierea fundalului, înțelegi adevăratul sens al imaginii, adevăratul lui subiect. (Nu obrajii îmbujorați ai copilului care pozează pentru un portret, ci craniul de pe raftul din spatele lui și musca de pe fructul putrezit din farfurie îți arată că pictorul s-a gândit la tinerețe și la moarte.)

Vreau să văd, chiar dacă doar cu ochii minții, patul ei cu baldachin din stejar și mesele din lemn de cireș aliniate lângă pereții din camera ei. Peria ei de păr cu șuvițe negre pentru că menajera încă nu intrase. Chiar și lenjeria de pat mototolită. În timp ce ies pe ușă, vreau să simt mirosul ei de unt din timpul somnului ca să devină puțin și al meu. Să-mi plimb degetele de-a lungul vaselor japoneze aliniate pe holuri și să văd

mecanismul din vitrină, care putea, când era răsucit, să-și învârtă bastonul și să fluiere o melodie oribilă. Vreau să mă cufund în canapelele lor umplute cu pene, chiar dacă m-ar face să strănut. Să merg prin aerul cu miros de lămâie și grăsime de pui al bucătăriei lor, să văd vițelul atârnat pentru prăjit. Să mușc o lumânare, să las urme de dinți pe ea și să arunc ceara pe covor, știind că va fi bătut cu putere ca să fie scoasă din el. Vreau să văd servitorii alergând după uși secrete, să ordon grădinarilor să stea drepți în ordinea înălțimii, vârstei și a trandafirului preferat. Trandafirul de iarnă aici, trandafirul Gallica acolo.

Dar au terminat. Ea și el. Atât de tineri. Dragostea lor e instantanee. Se termină într-o secundă și durează pentru totdeauna. El se va întoarce la Leningrad, iar ea va primi o profesoară. O femeie mai în vârstă, în comparație cu fata. Poate de treizeci, treizeci și doi de ani. Cu părul șaten. Cu ochelarii așezați pe nas. Rămân doar amintirea tânărului învățat și speranța de reîntâlnire.

14.

Dar nu se vor reîntâlni. Îmi pare rău, Vera.

Lev

19 IUNIE

Poșta aeriană via Paris

Vera mea. Verenka mea. Nu ești supărată pe mine, nu-i așa? Nu cred că aș putea suporta asta. Până la urmă, înainte să plec, m-ai bătut la cap să-ți povestesc despre femeile din trecutul meu. Cred că din cauza acelor zvonuri nesuferite. Am cedat doar pentru că am vrut să te calmez după crizele pe care le-ai avut – versiunea ta de criză era bosumflarea. A trecut multă vreme de când nu ți-am mai văzut fața și n-am mai primit nicio scrisoare, chiar dacă sunt *pe drum.* O perioadă lungă, în care nici măcar animalele scrise delicat de mâna ta nu se târăsc pe pagina din fața mea. Știi că obișnuiam să țin fiecare scrisoare de la tine pe față, ca ale tale cuvinte să-mi mângâie pielea? Îmi imaginez asta acum… cum aș inspira monologurile perfecte ale *qs* și *ss* scrise de tine, aluzia fierbinte a lui *h,* vacarmul arzător al lui Ж*.* Știai că scrisul tău de mână e identic în fiecare limbă? Asta nu e valabil pentru toată lumea. E nevoie de o adevărată tărie de caracter.

Dar mirosul se schimbă când sari de la o limbă la alta. Nu știu cum realizezi acest efect, dar poți să mă crezi. Vorbesc fluent limbile tale. Rusa, din lumea ta veche, e plină de piper și cimbru, iar cea din noua lume are puțin whisky în ea, o notă subtilă pe care o apreciez. E felul în care miroși într-o zi caniculară, după o plimbare, când îți dai la o parte o șuviță de păr de pe frunte și te apleci să-ți scoți un fir de iarbă din pantof. Lăcustele sar bâzâind de pe pietrele din apropiere și ridică praful care se lipește de pielea ta. Amețitor. Respir zgomotos. Ars de soare. Ai crede că e doar fum de pușcă și zăpadă, dar nu e așa. Nu e țara. Ești tu, în țară.

Franceza ta începe cu apă minerală și se termină cu o felie subțire de măr. E mai simplă decât dieta înfometării. Mijlocul este reprezentat de kilometri întregi de tutun ce așteaptă să fie fumat și un maldăr de hârtie subțire, cu capete lipicioase, ce urmează să fie rulată. Dar vei fi surprinsă să știi ce spun despre

engleză. Nu ți-a plăcut niciodată felul în care vorbeai în America, te-ai plâns întrucât credeai că oamenii te cunoșteau doar ca urmare a felului în care vocea ta pronunța anumite vocale. Te-ai plâns că vocabularul tău a devenit prea dur și acum vrei să știi dacă e mai blând pe pagină. Într-un fel, confirm. Dar nu cred că îți va plăcea să auzi că literele americane sunt pline de mirosul asfaltului topindu-se în soare. Maleabil, cedând sub toc. Bitum, clorhidrat, picături de petrol. Drumul era o mare tigaie. Aș vrea să știu cum ai făcut-o. Poate ai mai multe stilouri, dar am cercetat cerneala și aș jura că e identică.

Haide, Vera, ai zâmbit puțin când ai aflat cu câtă grijă te clasific? Măcar puțin? Asta e privighetoarea mea, floarea mea care înflorește noaptea.

Sper că biata și blestemata de Dina nu te-a întristat. Nu se poate ca o ființă atât de mică să facă o pată roșie atât de mare în viețile noastre. Nu o lăsa. Părul Dinei era închis la culoare, dar nu la fel de negru ca al tău. Pielea ei era albă, dar a ta are nuanța laptelui. Tu ai dinții imaculați. Știi asta. Limba mea îți numără incisivii și premolarii, dar și degetele de la mâini și de la picioare. Biata Dina a avut doar o lumânare în mână, dar tu ai aprins o mie de incendii fatale doar cu vârful degetului mare. Rațională și utilă. *Micile morți ale Verei.* Le-aș putea recita în fața episcopilor, care le-ar proclama exemplare precum morțile sfinților. Una într-o mașină aflată în mișcare. Alta rezemată de cadrul ușii. Alta prăbușită pe o canapea, cu tatăl tău în camera învecinată, așteptând să ne toarne gin în pahare. Dar Dina a avut o singură moarte, înceată și prostească, în timp ce zăcea în patul ei, nemișcată ca o fecioară.

Uneori mă gândeam să te împușc în pântec ca să văd cât de diferit ai suporta durerea. Cred că diferența era enormă. Nu ai fi pălit, ci ai fi furioasă. Chipul tău s-ar fi animat cu dorința de răzbunare până la finalul vieții tale. Ai fi fost un pericol de moarte pentru mine în fiecare secundă, în timp ce prețiosul tău sânge s-ar scurge într-o baltă formată în jurul picioarelor mele. Nu aș vrea să te supăr, Vera! Ar fi mai sigur să te omor. Ești mai puternică decât sunt eu. Amândoi știm asta.

Te rog să-mi scrii și să mă anunți care sunt planurile tale pentru restul verii. Aștept cu încordare.

Zoia

15.

Am studiat la Școala Donne un an și jumătate. Înainte să absolv fără onoruri deosebite, mi-am petrecut vara dintre ani tipărind la șapirograf note de cercetare pentru un profesor de antropologie. Din motive necunoscute, Margaret era contra mea tot timpul – poate pentru că deseori se trezea și descoperea că am plecat și stăteam toată ziua la cafeneaua lui Marie, în clasă sau la bibliotecă. Poate din cauza hainelor mele, care nu puteau concura niciodată cu ale ei. În rarele ocazii în care ieșeam împreună din dormitor, arătam ca un copil necăjit pe care îl luase de pe stradă pentru a-i oferi o farfurie cu supă care să-l încălzească. Acel aspect m-a făcut să o evit mai tare – la fel cum mă provocase și teama că Cindy și Adeline i-ar fi putut spune despre planul meu de a fi umbra ei, în ciuda promisiunilor lor de a face contrariul. Oricum, era jenant să fim văzute împreună. Îmi luam garderoba de la coșurile cu reduceri, dar nu eram obișnuită să fiu înconjurată de mulți oameni care își permiteau ceva mai bun. Primăvara, haina mea verde devenea prea călduroasă, așa că îmi pierdeam și acea mică armură.

A fost o ușurare când, în al doilea an, n-am mai avut nevoie de o colegă de cameră. Alte fete își apropiau frunțile unele de celelalte și chicoteau, complotând să obțină proprietăți imobiliare în vârful unor turnuri, cu vedere la grădină și în apropiere de cafenea. Uneori izbucneau certuri spectaculoase: o ingenuă a pălmuit-o pe alta la seminarul nostru de istorie după ce a aflat că a fost abandonată în favoarea unei colege rivale. Toată ora, fata pălmuită a stat țeapănă și înaltă, roșie la față, dar triumfătoare. Nu aveam prietene pe care să le pot întreba – era destul de obositor să vorbesc într-o limbă pe care mă chinuiam să o înțeleg cu străinii, darămite cu niște confidente – și nu voiam să învăț comportamente noi legate de împărțirea articolelor de toaletă, reglarea temperaturii în cameră și a sunetului ambiental. În Moscova, căldura era controlată de stat, pornită în fiecare toamnă la niveluri identice în tot orașul.

Depindea mai mult sau mai puțin de cât de bine mergea cazanul caloriferelor din clădire. Ideea de a putea regla temperatura din cameră pentru a se potrivi precis cu plăcerea ta – chiar și momentană – era ceva nou pentru mine și am văzut cât de repede li se urca la cap oamenilor această putere. În casă, temperatura era în centrul multor lupte de la nivel înalt; fetele ajungeau zilnic în clasă transpirate sau tremurând, cu mănuși fără degete pentru dactilografiat. Fetele răceau la cap și nu învățau nimic. Fiecare cameră avea o sobă pe gaz care țăcănea și sâsâia, scoțând sunete alarmante la miezul nopții dacă setările erau schimbate. Am lăsat-o pe Margaret să o țină pe a noastră la o temperatură un pic mai mare – „am sânge de șopârlă”, mi-a spus ea, „trebuie să stau pe o piatră fierbinte” – pentru că altfel nu puteam dormi din cauza pocniturilor. Ideea de a mă adapta unui nou set de dorințe imprevizibile mă speria.

Dar Margaret mai avea o grămadă de urmăritoare și m-am gândit că ar fi putut să mă abandoneze imediat cu primul motiv. Dinamica socială dintre fete necesita o comunicare neîntreruptă și alegerea unei colege de cameră avea potențialul de a te ridica sau de a te distruge. O fată atât de populară ca Margaret putea alege o colegă de clasă cu acces la mărfuri bune de contrabandă sau o fată drăguță care să îi decoreze camera ca o floare. Sau o fată mai puțin drăguță, ca, prin comparație, să strălucească ea. Era destul de deșteaptă ca să nu îi trebuiască o amică de studiu sau o fraieră care să îi facă temele, dar toată lumea avea nevoie de ceva. M-am gândit că va alege să împartă camera cu prietena ei, Sharon, pentru că tatăl ei deținea o fabrică ce producea cremă de corp, sau cu Lucy, care avea un nas nostim și era sâsâită. Sau cu oricare dintre ființele cu fețe rotunde care plecau grăbite din patul meu când intram pe ușă, în fiecare seară. Dar nu a fost așa.

— Hei, tu! mi-a spus într-o după-amiază, aproape de sfârșitul primului nostru an, când ne întorceam de la ore.

Întotdeauna folosea un ton mirat când ne întâlneam în mijlocul zilei. Eu făceam dezordine în partea mea de cameră, aruncam pulovere roase în coate pe podea și scuturam manualele, ținându-le de cotor.

— Mi-ai văzut formularul? am întrebat eu fără să mă opresc din căutarea mea. Trebuie să depun cereri pentru camere.

Margaret a făcut un zgomot cu limba și s-a așezat pe scaunul ei de la birou, sucindu-și gâtul ca să fie cu fața la mine.

— Am făcut-o eu pentru tine, a spus ea. Am crezut că știai.

— Ce? Am cercetat ciorapul din mâna mea. Nu avea pereche. L-am făcut ghem și l-am azvârlit în coșul de gunoi. De ce-ai făcut asta?

— De fapt, am aruncat-o. Și-a lăsat părul în față, apoi l-a dat pe spate și l-a prins într-o coadă de cal voluminoasă. Trebuie să depui doar una dacă faci cerere comună.

— Ce? am spus eu din nou.

— Și pentru că ești orfană, am fost alese mai devreme. Turnul St. Paul, la etajul trei. S-a uitat spre mine, ridicându-și o sprânceană. Nu e rău, nu-i așa?

Am rămas cu gura căscată, fără cuvinte, iar Margaret a înțeles reacția ca pe un acord. Cred că a fost destul de corect, având în vedere tiparul relației noastre bazat pe tăcere și distanță. S-a întors cu spatele la mine și a deschis manualul de franceză, începând să citească cu voce tare și cu un accent groaznic ceva legat de: a merge la cinema, a întâlni pe cineva la cinema, a fi fost la cinema, a se fi întâlnit.

În momentul în care am ajuns la Școala Donne, credeam că voi fi îmbrățișată. Când m-am uitat la holurile înalte din piatră, după ce m-am dat jos din taxiul care mi-a fost pus la dispoziție, mi-am imaginat sute de fete cu membrele lungi, sănătoase și bronzate care se aplecau pe fereastră, fluturau batiste sau ieșeau pe uși în rochii albe și cu părul prins în cozi de cal. Atât de multe fete s-ar fi adunat în jurul meu, încât am fi început să ne mișcăm deodată ca un stol în zbor, întinzându-ne brațele și legănându-ne înainte și înapoi într-un tandem feroce. Ne-am fi ridicat, iar degetele noastre de la picioare de-abia ar fi atins podeaua. Dar a venit o singură matroană cu o planșetă și m-a condus până la camera mea, unde am găsit-o pe Margaret, a cărei fostă colegă de cameră dispăruse când i se spărsese apendicele din senin. Chiar și după amenințările lui Cindy, am mai ținut din când în când hainele lui Margaret pe corpul meu, imaginându-mi cum aș fi arătat îmbrăcată cu ele. Odată s-a întors de la baie mai repede decât mă așteptam și m-a descoperit încercându-i rujul – doar puțin, pentru că nu eram destul de curajoasă pentru a purta multă culoare.

— Nu! mi-a zis ea.

Atât a trebuit să spună. Am cedat ca un cățeluș, rostogolindu-mă ca să-i arăt burta moale și roz, sperând că mă va apuca cu gura și mă va căra oriunde mergea. Ceea ce îmi și doream de fapt. Nu îi voiam pe toți colegii bogați, îmbrăcați în echipamentul alb de tenis, dar măcar pe Margaret.

Am obținut-o. Și m-am bucurat că nu am pierdut-o, că am păstrat-o măcar pentru o vreme.

Fetele de la Donne intră în noul rol

Din *Gosling Herald,* 15 aprilie, 1927

Maple Hill, New Jersey. În fiecare an, elevele de la Donne se confruntă cu o problemă: cum dai o petrecere bună de primăvară fără să ai domni parteneri de dans? În acest an, fetele chibzuite au fost mai descurcărețe și au hotărât să folosească resursa numărul unu pe care au avut-o la îndemână: alte fete.

Cu o săptămână înainte de Petrecerea Amestecă-și-potrivește, fiecărei eleve care intra în cantină i s-a cerut să-și pună un bilețel cu numele scris într-o pălărie și, când a fost realizat un cvorum, jumătate din nume au fost trase ca să joace rolurile femeilor și jumătate au fost trase ca să joace rolurile bărbaților. Listele, afișate în fața dormitoarelor după cina din acea seară, au provocat mai multă emoție decât obișnuita temă a unei petreceri de primăvară.

Unele fete (nu ni se permite să le numim nătânge la scris, dar cititorii pot ajunge la propriile concluzii) au fost dezamăgite când s-au trezit repartizate la genul masculin, chiar dacă majoritatea (inclusiv reportera care consemnează) a acceptat responsabilitatea cu entuziasmul necesar. Și fetele repartizate ca „fete” așteptau cu nerăbdare evenimentul. „Simt că-mi voi întâlni alesul!” a fost auzită spunând o fată din anul al doilea, din insula Rhode, după care a urmat o cascadă de râs apreciativ.

În seara petrecerii, fetele (și băieții) din Școala Donne au fost surprinse să descopere că domnii erau mai bine îmbrăcați decât doamnele și că le depășeau ușor numeric. S-a descoperit că găsirea unei vestimentații decente de „băiat” fusese o activitate atât de plăcută, că până și câteva din grupul „fetelor” s-au implicat în acea distracție. Să nu se spună niciodată că doamnele noastre nu se bucură de o provocare! Când a fost întrebat despre detaliile delicate ale cravatei lui, un „băiat” din Donne (cunoscut și ca Sharon Lisby) a părut ofensat și a răspuns destul de tăios: „Bineînțeles că am purtat ce aveam mai bun. Ce

altceva ar fi destul de bun pentru aceste tinere frumuseți?” Bine spus.

Putem spune că, în zilele ce au urmat acestei petreceri de succes, toate fetele de la Școala Donne și-au privit colegele cu o admirație reînnoită. Margaret Rathburn din New Canaan, Connecticut, a descris costumul pe care l-a achiziționat ca „unul dintre noile ei costume preferate”, iar rochia pe care a ales-o pentru colega ei de cameră, Zoe Andropov, ca fiind „în totalitate decentă”, adăugând: „A stat ca un îngeraș și m-a lăsat să-i machiez fața. Se pare că are ochi frumoși după ce lasă pe cineva să-i contureze!” Domnișoara Andropov, retrasă în colțul camerei în timp ce reportera a efectuat acest interviu, a fost văzută roșind. Într-adevăr, îi stătea bine cu obrajii îmbujorați.

Opinia fermă a *Herald* este că Petrecerea Amestecă-și-potrivește indică în viitor eforturi comune încununate de succes pentru întreaga Școală Donne. Până la urmă, dacă putem face domni din doamne, ce, n-am putea să-l transformăm în avantajul nostru?

***Nota editorului**: găsit în jurnalul domnișoarei Andropov, iar câteva fragmente erau subliniate cu o carioca.*

Zoia

16.

De câteva ori, în următoarele luni, Cindy și Adeline m-au bătut la cap să mă întorc la bibliotecă pentru a încerca să contactez alte spirite, chiar dacă nu avusesem prea mult noroc. Scăpaseră de persoane și de accesorii. Eram doar noi trei și, în loc de lumânări, au adus țigări. Mai mult am stat, în timp ce ele au fumat. A fost doar un singur moment care merită menționat. Pe când era începutul primăverii, în al doilea și ultimul meu an, și iarba încă era acoperită cu rouă înghețată dimineața, mi-au strecurat un bilet pe sub ușă ca să îmi indice ora și locul. Am plecat cu un fular foarte strâns în jurul gâtului, cu haina atârnându-mi pe umeri și bombănind în sinea mea că nu luasem micul dejun. M-am obișnuit foarte tare cu cafeaua de dimineață; fără ea mă simțeam adormită și slăbită. Mă hârâia în gât și aveam mâncărimi în nas. Vântul era geros și polenul timpuriu. Când m-am apropiat de bibliotecă, Cindy și-a scos capul de după ușă și mi-a făcut semn să mă grăbesc. Am început să alerg și am urmat-o până la subsol, dându-mi ochii peste cap un pic.

Acolo se mai afla o fată, una pe care nu o cunoșteam, care s-a prezentat ca fiind Caroline Geiss. Era o colegă din anul patru, iubitoare de hochei pe iarbă, originară din Minnesota. Avea picioarele pline de vânătăi, pe care le purta cu mândrie.

— Ce faceți aici așa de devreme? am întrebat eu, în timp ce mi-am aruncat geanta pe jos și mi-am scuturat părul ca să scap de frigul dimineții. Pentru note? Vreți să ghiciți viitorul?

M-am uitat la Cindy și mi-am fluturat degetele. Buhuhu!

— De ce nu-i spui? s-a adresat Cindy lui Caroline.

Fata s-a îmbujorat, ceva la care nu mă așteptam. Cu toți mușchii și rănile ei, părea genul de fată care putea fi curajoasă.

— Prietena mea… a spus ea. Mi-e dor de ea.

Se pare că înainte ca părinții ei să o trimită în New Jersey, Caroline avusese o prietenie apropiată cu o fată, Laura Shipman, pe care o cunoștea din copilărie. În timpul primei săptămâni de cursuri la Școala Donne, Caroline a aflat că Laura

avusese o reacție gravă la o înțepătură de albină și, după o criză majoră, murise de șoc anafilactic. Părinții ei nu au fost de acord să o aducă înapoi pentru înmormântare, din motive financiare sau din cauza altor probleme despre care Caroline nu voia să dea detalii. Era acolo cu noi și, în timp ce s-a uitat la mine, și-a îndreptat spatele arătând speranță și sinceritate.

— Mi-au spus că ai putea vorbi cu ea.

— Nu știu, am zis încruntându-mă.

Nu mi se părea corect să-i promit ceva în contextul în care ultimele mele încercări se sfârșiseră atât de prost.

— Dar poți măcar să *încerci,* nu-i așa?

Adeline m-a tras de păr până când m-a durut, iar eu i-am dat o palmă peste mână. Apoi am confirmat dând din cap, pentru că nu mă costa nimic.

— Atunci ar trebui să ne grăbim dacă vrem să plecăm de-aici până încep orele.

Toate patru ne-am așezat într-un cerc, cu Caroline fâțâindu-se pe lângă mine. Cindy și Adeline au început să recite aceeași poezie ciudată care mă făcea întotdeauna să intru într-o stare de fascinație și mi-am închis ochii. Nu mă așteptam să se întâmple din nou ceva. Am crezut că aveam să stăm acolo cinci sau șase minute, plictisindu-ne, până când cineva avea să se ridice și să spună că mergea după un măr înainte să se închidă cantina și asta ar fi fost tot. Dar apoi am simțit o briză pe față și miros de trifoi și iarbă cosită. M-am întins și am luat-o de mână pe Caroline, iar ea mi-a strâns-o tare.

— Laura? m-a întrebat ea. Tu ești?

— Da, am răspuns eu.

Știam că eram eu, dar, din nou, nu eram sigură de asta. Jucam jocul așa cum voiau ele să o fac și, pentru o secundă, a fost plăcut. Au năvălit în mintea mea imagini cunoscute ale unor piscine pline cu apă ce mirosea a clor și jucării care pluteau. Îmi începeșau starea de conștiință, ștergând părți din mine pe care le știam a fi de bază: limba, istoria, pierderea. Fetele m-au înconjurat cu un interes brusc, șoptind „Laura, Laura” de parcă toate mă cunoșteau și mă adorau. Când m-am uitat spre fețele lor ca să văd dacă glumeau, și-au deschis ochii una câte una și mi-au zâmbit cu o iubire sinceră. A fost un moment în care ne-am îndrăgit toate. Apoi atmosfera din cameră a devenit tensionată. Poate am zâmbit prea larg. Poate doar și-au revenit

în simțiri. Când am început să strâng din nou mâna lui Caroline, am simțit oasele de sub pielea ei pocnind ca un pumn de picioare de crab. Ea a încercat să și-o tragă, dar am strâns-o mai tare cu degetele și am adus-o spre mine. I-am pus capul pe umărul meu un pic mai tare decât am intenționat și am ținut-o acolo.

— Au! spuse ea. Întâi mi-a șoptit la ureche, apoi a țipat și a strigat în timp ce celelalte încercau să o salveze. Au! Dă-mi drumul!

Am mai tras-o o dată, apoi i-am dat drumul.

Acele fete m-au plăcut atât de ușor și de mult, încât din acea clipă m-au considerat ca pe una de-a lor. „*Laura, Laura.*” O fată din aceeași lume, unde în marile case se făcea curent, și nu din cauză că erau făcute prost, iar unchiul venea doar ca să vă ia pe tine și pe prietenele tale la un milkshake cu ciocolată pe care îl sugeai prin paie colorate. Unde dormeai sâmbăta, puteai realiza tot ce voiai și primeai o bicicletă roșie cu panglici legate de ghidon, care fâlfâiau când mergeai cu ea. Nu ar fi știut niciodată ce însemna să te descurci cu puținul pe care îl aveai sau să coși copertele manualelor vechi. Să te furișezi în vestiarele restaurantelor și să aduni tutun din buzunarele hainelor bărbaților ca să faci o țigară cu care să-l mituiești pe zarzavagiu. Să-ți privești părinții transformându-se în niște străini, apoi să ți se spună despre acei indivizi că nu meritau mai mult decât aveau ceilalți, pentru că nu aveau niciun motiv. Fetele nu voiau să știe acele lucruri. Se temeau la fel de mult că eu le știam și că puteam lepăda aparența acelei cunoașteri dobândite atât de repede. Ca și cum mi-aș fi lepădat pielea.

Sau poate au fost speriate doar de forța strânsorii mele, de liniile roșii pe care le lăsasem pe mâna lui Caroline și de vânătaia care se formase în următoarea dimineață. Nu de fața mea de cameleon, ci de degetele mele puternice. Niciuna dintre ele nu a mai vorbit cu mine după aceea. Mi-am dat seama doar după o vreme că teama lor era destul de comună și impersonală.

17.

S-a dovedit că în acel an aveam probleme mai mari la școală decât găsirea unei camere sau a fantomelor. Trebuia să mă gândesc la absolvire. Un concept care, cumva, nu mi-a trecut prin cap până când nu a ajuns aproape peste mine: o părăsire în grabă a unei scene invizibile. Unde puteam să merg? Ce experiență aveam? Alte fete pe care le cunoșteam plănuiau să facă facultatea, sau școala de secretare, sau urmau să fie mutate la New York de părinții lor. Câteva se întorceau acasă, la Boston, ca să le ajute pe mamele lor să dea petreceri pentru Asociația Fiicelor Revoluției Americane, iar o fată din clasa noastră s-a măritat cu un dentist și s-a mutat la Detroit, după ce și-a petrecut trei luni arătându-și inelul și văitându-se de neputința realizării cardurilor cu numele invitaților pentru locurile la cina din ziua nunții. Cred că o colegă s-a angajat la circ. La un adevărat circ. A spus că începea ca machieuză, dar plănuia să lucreze până avea să ajungă acrobată. Nu mi-am dat seama dacă vorbea serios, dar, la fel ca și celelalte, după absolvire, a dispărut într-o mașină și nu s-a mai întors niciodată.

Norocul din timpul războiului care mă adusese în Maple Hill dispăruse de mult. În timp ce data evacuării mele din dormitor se apropia, bântuiam camera de corespondență, sperând să primesc o scrisoare de la Biroul Orfanilor care să-mi certifice că se plătise taxa de școlarizare. Mă gândeam că poate cunoșteau un filantrop bogat sau mă angajau ca servitoarea cuiva. Puteam să fac un foc de tabără acceptabil din crenguțe și frunze cu un singur chibrit; puteam negocia tranzacții pe piața neagră folosind doar ciorapi din nailon ca valută. Ar fi trebuit să contribui cu ceva, dar, în ciuda educației primite la un liceu bun, habar n-aveam cu ce. O universitate nici nu intra în discuție, pentru că era pe bani; m-am gândit cu amărăciune la fetele bogate din Moscova care fugiseră înaintea mea în Europa și în lumea nouă, cu blănurile și cerceii lor cu nestemate fluturând în vânt de parcă se așteptau să fie următoarele lovite cu măciuca după dispariția Romanovilor. La început, m-am bucurat că m-am eliberat de ele și eram euforică pentru că puteam merge printr-o Moscovă scăpată în mod magic de începătoarele ei răsfățate. Dar, odată cu trecerea iernii și după dispariția tatălui meu, am

găsit în adâncul inimii mele un pic de milă pentru ele – milă pentru că au fost forțate să plece de acasă, de lângă tot ce le era drag. Acum, la mii de kilometri depărtare și după ani întregi, mi-am dat seama că le-a fost bine. Probabil s-au pregătit să se înscrie la Radcliffe, Sarah Lawrence sau poate chiar la Sorbona. Revoluția nu a schimbat nimic. Vera m-a contrazis o dată în privința asta, vorbindu-mi despre moșii pierdute și conturi bancare absorbite de fondul național, dar sunt sigură că a venit la Paris cu diamante cusute în tivul fustei.

De fapt, n-ar trebui să spun că revoluția nu a schimbat nimic. Până la urmă, mi-a luat părinții.

În ultimul semestru în care am fost elevă la Donne, am scuturat semințele de liliac pe care le salvasem din Moscova și am folosit metoda tatălui meu pentru a le face să încolțească: întâi le-am înmuiat în apă, apoi le-am lăsat într-un prosop ud, după care le-am sădit într-un ghiveci de la fereastră. La un moment dat, am avut sentimentul că țara pe care o abandonasem nu avea să-mi mai ofere nimic bun, dar acel liliac a fost primul indiciu că se putea să mă înșel. Primul indiciu că poate ce meritam nu avea să fie la fel cu ce aveam să primesc – că puteam să obțin ceva mai bun. După ce am făcut câteva presupuneri bazate pe informații și am citit câteva texte sugerate de grădinarii Școlii Donne, am reușit să reglez conținutul mineralelor din sol suficient ca semințele să germineze și să înflorească. M-am folosit un pic și de superstiții: gândindu-mă că le-ar putea fi dor de aerul plin de fum al Moscovei, am împrumutat o țigară de la o fată pe nume Charlotte, aflată pe hol, și am suflat către pământ nori de fum din dreptul ferestrei deschise. Când au plesnit primii boboci în acel aprilie, ceva s-a înmuiat în mine. Era o dimineață în care lumina slabă părea să înfrumusețeze petalele după o regie stângace. Până la urmă existau câteva lucruri în viață ce nu erau atinse de oameni și de lucrurile pe care le făceam. Câteva lucruri care, în condițiile potrivite, se întâmplau indiferent cine erai. Semințele aveau propriile lor sisteme. După aceea, m-am apucat să cercetez la bibliotecă horticultura. La fiecare pagină întoarsă trezeam și alungam alternativ amintiri despre familie.

Cu câteva săptămâni înainte de absolvire, în timp ce îmi descuiam cutiuța poștală din alamă și scoteam reclame pentru a le arunca la coșul de gunoi, unul dintre grădinarii Școlii Donne a

venit alergând spre mine. Întotdeauna ne-am înțeles bine – eu le puneam întrebări legate de anotimpul ideal pentru plantare și hibernarea bulbilor, iar lor le făcea plăcere să stea de vorbă cu o tânără care petrecuse o vreme lucrând pământul. M-au învățat lucruri despre soiuri de semințe și despre compostul local, care au devenit a doua mea educație, ascunsă în spatele diplomei mele oficiale. Majoritatea fetelor se comportau de parcă personalul instituției nu exista – cel puțin până când li se strica radiatorul sau un șoarece rodea pereții de lângă patul lor. Mergeau pe cărările măturate și comentau despre drăgălășenia florilor, ignorând oamenii în haine de doc maro care pliveau sub begonii. Uneori, făceau rost de o sticlă cu Sherry și vomitau pe iarbă, sigure că pata avea să fie curățată până dimineața. Nu se deranjau niciodată să-și ceară scuze.

Nu aveam chef de conversație. Nici măcar cu acel grădinar, John O'Brien, care era deosebit de amabil și întotdeauna disponibil. Știam că mă va întreba: „Ce plănuiești să faci după aceea?" Nu aș fi putut suporta tăcerea chinuitoare care ar fi urmat după întrebare. Sincer, m-am gândit să mă prefac că nu îl cunoșteam sau să îl lovesc în față și să fug din cameră. Să îmi arunc puținele haine pe care le aveam într-o geantă și să merg la stația de autobuz, cheltuindu-mi ultimii dolari pe un bilet spre oriunde. Săptămâni întregi m-am chinuit să-mi dau seama pe care dintre bunurile mele mărunte puteam să le car în spate când aș fi plecat și de care ar fi trebuit să mă despart. În acel moment erau evidente: câteva pulovere, șosete pentru o săptămână, fusta de zi cu zi și poate o pereche de pantaloni. De ce altceva avea nevoie o fată?

— Zo! Zoe!

John se bucura întotdeauna să mă vadă și tot timpul îmi pronunța greșit numele. Nu putea accepta forma de *Zoia,* chiar dacă, pentru mine, era evident mai melodios decât exprimarea nazală *Zo-ee* pe care insistau mulți dintre americani. Am renunțat repede la *Zoia Ivanovna Andropova;* aici eram doar Zoe Andropov. Uneori, Zo.

— Te căutam, a gâfâit John, pentru că probabil alergase prin jurul campusului, având fața îmbujorată. Tocmai am aflat ceva și sunt convins că trebuie să-ți spun imediat.

— Ce să-mi spui?

Am mototolit ziarele între degete. Părea entuziasmat, dar pentru ce?

— Au făcut băieții o colectă și mi-au cumpărat un balon? am continuat eu.

Am observat că americanii adoră cadourile inutile. Bonusurile din automatele de gumă de mestecat sau mărunțișuri din lemn.

— A răsărit soarele și pe strada ta! a zâmbit John.

— Pe strada mea?

— Pe, cum se spune… specialitatea ta?

Mă încurcam în expresii, dar mai mult în ideea că aș fi putut fi expertă la ceva.

— Sunt sigură că te înșeli.

— Nu, dragă! Nu fac asta.

A gâfâit din nou și și-a pus mâinile pe genunchi. Părea încântat sau încurcat. Fiind roșcat, pielea lui aproape transparentă fierbea la orice provocare.

— Se construiește o seră, a reluat el, indicând spre partea din spate a clădirii, în spatele sălii de științe. Talentul tău la grădinărit ar fi perfect.

— Aș putea… să lucrez acolo? am ezitat.

El a încuviințat.

— Unde aș locui?

— Probabil te vor lăsa să-ți păstrezi locuința din campus până strângi destui bani pentru un loc doar al tău, a adăugat John, în cele din urmă, și s-a îndreptat, expirând mult aer. Toți ținem cu tine, dragă.

— Chiar țineți?

Mi s-au umplut ochii cu lacrimi și m-am rezemat cu spatele de peretele pe care erau cutiile poștale încuiate. Mi se lua o greutate de pe umeri, dar mi se înmuiau genunchii. Până la urmă, știau. Deja știau. Iar eu am fost disperată să scap de marile așteptări ale lui John.

După ce mi-am revenit, ne-am grăbit să mergem la birourile instituției; a fost o ceartă despre cine trebuia să se ocupe de proiectul serei și dacă angajarea trebuia să cadă în sarcina grădinarilor sau a departamentului de științe biologice. Dar s-a dovedit că ambele alternative erau dornice de potențialul meu și am fost angajată cu titlul de Administrator și Îngrijitor al Plantelor de Seră. După un an de probă, mi se putea oferi un contract pe termen lung și, chiar dacă nu avea să mi se mai

permită să rămân în camera pe care am împărțit-o cu Margaret, mi s-ar fi pus la dispoziție o mică garsonieră până când aș fi putut să-mi asigur o cazare pe cont propriu. Pe lângă furnizarea unei cantități de fructe și legume pentru cantină și susținerea proiectelor elevelor (prezența mea fiind o garanție împotriva acelor fete care dormeau în timpul orelor de udat și plivit și a celor prea pretențioase pentru a se atinge de îngrășământul natural), competența mea avea să includă îngrijirea unei expoziții de floră exotică – o prezentare perfectă a școlii pentru părinții îngrijorați care aveau să o viziteze. Ce poate fi mai liniștitor decât niște tulpini plăcute și verzi ce se îndoaie deasupra capetelor oamenilor? În timp ce zăpada se adună în troiene dincolo de ferestre, ce poate fi mai atrăgător decât frunzele roz și cerate de Sedum sau staminele șocant de galbene ale narciselor olandeze strălucitoare și pline de viață?

La acestea se adăuga o fată cu șorț și salopetă murdară, cu părul prins la spate, mergând printre plante în timp ce apăsa pe un pulverizator. Avea fața îmbujorată de responsabilitate și atenție, pentru că îngrijea ceva vulnerabil și îl ajuta să crească spre binele lui.

18.

Dar unde era Vera când se întâmplau toate astea? Într-o lume paralelă. Altundeva.

La puțin timp după ce a venit guvernanta ei, a fost trimisă în grabă la Paris, ca să locuiască în micul apartament mizerabil al tatălui ei. În drum, a trecut pe la un bal mascat din Leningrad („Chiar Leningrad”, probabil ar fi exclamat ea) pentru că până și disparițiile ei erau luxoase, fie că recunoștea asta sau nu. A purtat o rochie neagră precum a *Doamnei X* și o mască din mătase de aceeași culoare, legată cu o panglică. Colțurile gurii i-au coborât în timp ce mergea dintr-o cameră într-alta și își dădea seama că tânărul ei profesor nu era acolo. Dar nici nu putea să fie printre șampania și disperarea vechii gărzi, unde câțiva invitați purtau fracuri roase la cusături. Vera a stat lângă o măsuță aflată sub presiunea unei plante înalte ce trăia într-un ghiveci – o aloe din Arizona, cu vârfuri ascuțite și frunze rigide

pe care personalul lipise lumânări cu un agent chimic. (În opinia mea de expert, nu este o abordare corectă, dacă vă pasă de longevitatea plantei.)

Sorbind din paharul cu vin din mâna ei, se gândea la poezie, tristă și melancolică, în noua ei situație. Câțiva bărbați au invitat-o la dans – bărbați mai în vârstă, prieteni de-ai tatălui ei –, dar ea a refuzat pentru că nu avea chef să-i facă pe plac tatălui ei drag. În spatele ei era un balcon. Sub el era Moika. Lumina strălucea pe suprafața apei întunecate și, în supărarea ei adolescentină, și-a permis să reflecteze că „totul e deșertăciune” înainte să se dojenească în mintea ei pentru că adoptase un sentiment atât de cotidian și într-un mod atât de real.

Brusc, a simțit niște degete pe încheietura mâinii. Nu erau ferme precum cele ale fostului ei iubit, ci unele lungi și elegante, decorate cu pete de cerneală. Și-a ridicat privirea bucuroasă și, pentru că avea încă masca, nu s-a hotărât ce expresie să aibă.

Dar avea să se decidă în curând.

Lev

Prin poșta aeriană [text redactat]

Draga mea, Vera. Marea și grozava mea Vera. Știu că ești supărată – să ne considerăm americani și să spunem chiar *scoasă din sărite*? – că ai fost lăsată singură în acea casă din lemn în care trăgea curentul, în timp ce eu mergeam pe furiș de-a lungul graniței, încercând să conving un tânăr polițist să mă ajute să reintru pe ascuns în țara pe care o lăsasem în urmă. Știu că dezaprobi tot planul meu, de la proiectare și până la probabilul sfârșit amarnic: o risipă de bani, de talent, de timp. Ca să nu mai adaug pericolul în care se află persoana mea, deși cred că asta e singura parte a chestiunii care s-ar putea să-ți placă un pic – *piatnik*-ul tău studios devenit pirat cu barbă neagră și pregătit pentru orice, bine sau rău. Mi-am cumpărat și o armă, Vera. O țin ascunsă la brâu. E un pistol negru și lucios. L-am convins pe vânzător să-mi dea și câteva lecții de tras.

Știu că tu crezi că nu e demn de mine, draga mea, dar am nevoie de acel manuscris ca să-mi continui cariera de scriitor. Și ca să fiu bărbat. A fost primul și este dovada că pot finaliza ceva ce încep. Vei spune că e o prostie, pentru că e *primul,* dar nu și *singurul,* dacă nu te referi la faptul că este *singurul încă nepublicat, singurul respins, singurul neiubit.* Vei spune că, oricum, nu-l voi putea găsi: o grămadă de pagini îngălbenite, legate cu puțină sfoară, pe care le-am îngropat într-o veche cutie de tinichea, lângă ultima stație de troleibuz de la periferia Leningradului. Poate că ai dreptate, draga mea. Poate că da. Dar spiritul acestei încercări – *motivul* meu, viziunea și scopul – e în acele pagini și ar fi o încălcare a jurământului artistic să nu încerc să le recuperez din mormântul în care au fost puse prea devreme. Oricum, i-am spus asta editorului meu și să știi că e destul de entuziasmat.

Între timp, mă doare să-mi imaginez cum te plimbi singură prin acea casă. (Sau, ca să fiu sincer, cum stai în spatele mașinii de scris, verificând corespondența. Cum faci o perfectă ceașcă cu ceai în care învârți lingurița de trei ori în sens contrar acelor de ceasornic. Nu sunt atât de naiv ca să-mi imaginez că absența

mea te-a tulburat atât de tare încât să renunți la rutinele tale.) Bineînțeles, incompetența mea ne prelungește despărțirea; nu am talentul tău de a ști ale cui mâini să le strâng, pe care paznici să îi mituiesc cu bani și cui să-i dau pe furiș sticle de votcă, rom sau coniac. Dacă ai fi fost aici, recuperarea paginilor era deja un *fapt împlinit;* eu am irosit o săptămână cu încercările mele stupide de a călători *incognito.* Nu că aș fi amărât. Nu! Vântul, neobișnuit pentru acest anotimp, îmi zgârie fața de sub o cagulă subțire, iar tu stai singură pe acel scaun urât, cu brațe, de lângă fereastră. Fără îndoială, mă dezaprobi de două ori: pentru că te-am abandonat și pentru că sunt prost. Iar eu ți-am scris despre vechile mele aventuri amoroase. Creierul meu tâmpit putrezește.

Lasă-mă să fac ceva mai bun, Vera! Lasă-mă să-ți spun povestea noastră, cum trecutul este ecoul viitorului, cum despărțirile noastre întotdeauna se încheie cu împăcare, reconectare, recunoaștere, act sexual! De exemplu: tu ești în Paris, eu încă mă înjosesc în Leningrad. Știi cât de obsedat de tine am fost atunci? De nasul tău drept și subțire. De părul tău pe care îl simțeam pe limbă ca smoala topită.

Nu suportam să-mi imaginez că tu stăteai ghemuită în acea cameră împuțită ce avea numărul paisprezece, cu tatăl tău fumând pe balcon până când își pierdea mințile în norul de fum din jurul lui. Șoldurile tale erau strânse cu fermoarul unei fuste din sezonul trecut și vârfurile degetelor tale obosiseră în timp ce scriai la mașină din cauza frigului primăverii pariziene. Niciun eseu nu merita efortul. Nu mă contrazice, e adevărat! Le-ai citit și tu. Ai pornit presa tiparului care le-a copiat în timp ce acea doică tricota în bucătărie. Ce te-a învățat, Vera? Curajul? Speranța de a fi neînvins? Sper că măcar ți-a arătat cum să faci un cocktail bun din Martini și să alegi o sticlă cu vin roșu de calitate dintr-o pivniță proastă. Dar cred că era abstinentă. Știa istorie? Botanică? Geometria sacră[17]? Unde să găsească cea mai bună *caffè latte*?

(Este adevărat că acum sunt răutăcios ca să scap de durerea trădării mele, subliniată clar de sărutul de cocotă pe care mi l-ai dat pe obraz în loc de buze, când am ieșit pe ușă. Măcar

[17] Geometria sacră atribuie semnificații simbolice și sacre anumitor forme geometrice și anumitor proporții geometrice. Este asociată cu credința că un zeu este geometrul lumii (n. red.).

profesoara a rămas lângă tine, Vera. Doar acest lucru l-a făcut mai bine decât mine.)

Scrisorile tale din acea vreme mi-au spus atât de puțin despre zilele tale, încât am fost nevoit să fac plimbări rapide de-a lungul canalelor, inventând ticăloși pe care să-i învingi sau care să te corupă și soldați inamici în spatele liniilor tale defensive. Sper că mi-ai iertat crizele meschine de gelozie de atunci și de acum, draga mea. Te-am deranjat cu schițe triste, cu aerul nociv al poeziilor proaste pe care ți-am făcut serenade. Totul era zadarnic. În inima mea se găsea o mare tromboză. Lev fără frivolitate. *Lev, bolnav.*

Nu mi-era dor doar de trupul tău. (Nu vreau să te induc în eroare, dar mintea mea tinerească era departe de a fi pură. Întotdeauna ai fost otrava mea și ai transformat cea mai solemnă ocazie în dorință și praf de stele.) Mi-era dor de tine întreagă, precum simți pereții fiecărei camere prin ecolocație și cauți să mărești spațiul, lansând ultrasunete mai departe. După ce te transformi într-un punct vizibil în imensitate, ești singurul lucru la care merită să mă uit din toată vastitatea lumii. Vera, totul crește în prezența ta! (E un mic joc pervers de cuvinte, dar mă voi preface că nu l-ai observat. Un pic de solemnitate falsă, ca să te corup mai bine la inevitabila noastră întâlnire.)

Vezi tu, ziua în care ne-am întâlnit m-a distrus și m-a creat din nou. Nu mă vei invidia pentru că o retrăiesc acum, ca să-mi condimentez mintea cu instantanee ale chipului tău – idoli falși în locul realității.

A fost o seară groaznică. Voi descrie scena: acum șapte ani, Lev Pavlovici apărea cu o față pământie cauzată de foametea endemică, nerecunoscută de nimeni. Era văzută ca o slăbiciune a clasei. Însă la petrecere era plin de alcool de contrabandă și ouă murate de prepeliță, reprezentând rațiile pe o sută de zile etalate ostentativ. O mulțime de costume care nu erau realizate la comandă din cauza vremurilor și a tragediei. Măști strălucitoare pentru a mima veselia. Șoapte despre experimente făcute de combatanții inamici: petrol lampant ascuns în interiorul frumoaselor păpuși rusești, cu speranța de a le transforma în bombe mobile cu cronometru care fac tic-tac. Sau poate că acele zvonuri erau amestecate cu fapte rușinoase din trecut; nimeni nu mai putea distinge exagerările nemiloase de realitate. Un bărbat dintr-un colț a cedat și a spus că patria

natală era pierdută pentru ei, că nu se vor mai întoarce după ce vor trece granița și că amintirile lor vor deveni fantome. Ei erau deja fantome. Toți invitații din salon. Petrecăreții se mișcau nervoși și schimbau subiectul cu unul mai vesel.

Era stare de asediu; curentul electric se oprea după opt seara, așa că lumina salonului provenea de la lumânări ce creau, indiscutabil, un efect fermecător. Pâlpâirea lor sugera căldura. Vera, știi ce simt în legătură cu lumânările. Chiar și atunci ai simțit: știu, pentru că avem aceeași inimă.

Totuși, eram plictisit și trist. Nu era niciun domn acolo cu care să pot conversa și fiecare doamnă din Leningrad mă evita după o nefericită logodnă ruptă. (Nefericită pentru Lev cel de atunci. Nu pentru cel de acum, Lev al nostru. Acum putem privi în urmă spre *flagrantul delict* în care el a fost prins într-o anumită afectivitate vecină cu o excitație de înțeles. Fata nu se compara cu tine, dar a fost utilă în felul ei.) Ospătarii serveau mai mult vin, dar am găsit o sticlă cu whisky ascunsă sau poate, pur și simplu, uitată în spatele oglinzii din holul placat cu marmură.

Aici intră în scenă draga mea diavoliță, ținând delicat piciorul paharului și întinzându-și limba ca să prindă un strop rătăcit de pe buze. Stăteai lângă acel cactus grotesc a cărui masă fusese prinsă și cusută într-o geometrie sfidătoare. În spatele tău era balconul. Sub el, Moika. De câte ori mi-am amintit această imagine și m-am întrebat la ce te gândeai? Desenai în mintea ta o hartă de scăpare? Urmăreai liniile covoarelor ce atârnau pe pereți pentru izolarea fonică? Ai zărit un gândac de bucătărie și l-ai privit cum urca spre buzunarul unui fost sfătuitor al țarului? Nu ai vrut să-mi spui. Încă nu vrei. Imaginația ta încă e o cutie încuiată. Bineînțeles că nu ți-am spus atunci cum ai chemat umbra Dinei în urma ta, atrăgându-mi privirea cu silueta ei pierdută, dar ai depășit-o cu lipsă de pudoare. Până la urmă nu părea ceva important. În timp ce mă apropiam de tine, am înțeles într-un nou fel rolul pe care Dina l-a jucat în viața mea: nu al unei tragedii, ci al unui ghid. Nu perfecțiunea, ci semnul propriei mele imaginații sărace care te-a văzut *pe tine* în ea.

Te-am luat de încheietura mâinii și am privit cum sângele dulce îți năvălea pe sub piele. Te-ai uitat la mine derutată. Cu colțurile gurii lăsate în jos. Cu părul strâns de panglica neagră din catifea care îți asigura deghizarea necesară. Apoi ai zâmbit.

Dumnezeu să salveze copilul fără mamă?

O privire în urmă ia așa-zisa „barcă a orfanilor”

Din New York Register, pagină de comentarii, mai 1928

New York, NY. Majoritatea cititorilor își vor aminti curajoasa operațiune de salvare întreprinsă de Comitetul pentru Viitor (numit de obicei „Furiile”) de acum trei ani, când un grup de copii orfani sovietici au fost transportați în secret cu un vapor pentru a-i aduce în țara noastră și a le oferi cele mai bune valori americane. Detaliile eliberării copiilor s-au transformat în știri de prima pagină la acea vreme, mai ales datorită tacticilor ciudate pe care se presupune că le-ar fi folosit Furiile și care includeau: subterfugii, trupe de cercetași, articole de ziar codate, fluierături particulare și semne cu mâna, dar mai ales cea numită într-un mod neplauzibil „evadarea motanului hoț”. Dar acum, după sosirea „bărcii orfanilor” pe insula Ellis, ce știm despre acești copii și despre planurile legate de națiunea noastră? Încercările personalului acestui ziar de a găsi și intervieva vreunul dintre acești orfani au fost blocate cu fermitate de purtătorul de cuvânt al Furiilor, Roberts, și de echipa lui.

Ideea că acești copii s-ar putea să nu fie inocenți și că, de fapt, ar putea face parte dintr-un complot pentru a ne infiltra spioni în viața de familie a apărut împreună cu știrile care anunțau că acești orfani nu erau din ghetourile germane și poloneze, așa cum s-a presupus, ci din orfelinatele sovietice din tot URSS-ul. Bănuielile s-au înmulțit în timpul carantinei de două săptămâni, cât nava a rămas în port, despre care mulți au emis ipoteza că nu se datora gripei (așa cum au raportat Furiile), ci din cauza tensiunilor politice iscate între pasagerii navei. În acea perioadă au fost văzute frecvent pe barcă lumini în timpul nopții și, uneori, au fost zărite siluete care se mișcau pe chei. Surse apropiate de *Register* au insistat că, ocazional, luminile „își schimbau culoarea” sau „se mișcau ciudat” în întuneric, dar veridicitatea acestor rapoarte nu a fost niciodată dovedită.

Datorită unui pont anonim, reporterii *Register* s-au aflat la fața locului când copiii au fost, în cele din urmă, eliberați și trimiși la noile lor case americane, într-o noapte liniștită de decembrie. Două sute de siluete mici au fost scoase din barcă, ghemuite sub haine și pături, înainte să fie urcate în duba care le aștepta și duse la cea mai apropiată gară. Deși mulțimii i s-a spus că orfanii erau mici și bolnavi, spectatorii doritori de o privire mai amănunțită au continuat să se apropie de copii și lanternele s-a aprins regulat prin întuneric. Un privitor a fluturat un cuțit în aer în timp ce s-a declarat „gata să acționeze” dacă era necesar și, chiar dacă acel bărbat a fost liniștit repede de autorități, unii dintre cei prezenți s-au întrebat dacă acțiunile lui erau cele ale unui nebun sau ale unui erou.

După trei ani, am rămas cu aceleași nedumeriri. Oare acești copii au fost plasați în familii americane din milă și într-o acțiune de mântuială? Au crescut ca să contribuie productiv la gospodăriile lor sau au așteptat momentul în care puteau să le submineze? Întrucât Furiile încă țin secret locurile în care se află aceștia, nu suntem aproape de a afla răspunsurile.

Zoia

19.

Când am fost una de-a lor, fetele din Școala Donne mi s-au părut toate unice, fiecare echipată cu propriul ei set de interese (pe care le cunoșteam), talente ascunse (pe care câteodată le bănuiam) și rușini ciudate (pe care rar le înțelegeam), la care se adăugau o pereche sau două de pijamale spălate rar. Toate aveau nume: Jenny Hollinger, Leonora Torrance, Margaret Rathburn, Cindy Pink, Josephine Toff, Ashley Pearson, Regina Anderson și Leah Wills. Doar după ce m-am alăturat personalului instituției, toate au devenit identice pentru mine – o mare de fete care se revărsa pe ușile claselor și care era trasă înapoi pe scaune de clinchetul unui clopoțel. Exact ca o maree previzibilă. Extrem de furioase în forța lor.

E adevărat că am îndurat partea mea de umilire ca elevă – cum am spus, nu prea am avut prieteni –, dar au acceptat faptul că trebuia să fiu acolo. Un pic exotică și un pic patetică. Mascota europeană exilată, cu accent puternic (jenant, pentru că am scăpat de el imediat ce am putut) și amestecuri gramaticale în frază ușor ridicole. Multe fete m-au definit drept colega de cameră a lui Margaret și m-au luat sub aripa lor protectoare pentru acel motiv, ajutându-mă să aleg desertul bun de pe o masă plină cu budinci lipicioase cumpărate sau oprindu-mă în fața băii ca să-mi arate hârtia igienică lipită de pantoful meu. (Mi-au trebuit ani buni ca să mă obișnuiesc să arunc hârtia igienică murdară în toaletă în loc de coșul de gunoi, cum am fost învățată să fac acasă. Asta și pentru că, luând în considerare cutiile de tablă dințată puse la fiecare toaletă pentru articole de igienă feminină, era greu să fac diferența? Din fericire pentru mine, nicio fată nu a aflat asta. Cred că aș fi fost linșată sau cel puțin aș fi primit o poreclă scârboasă.) La absolvire, toate am purtat rochii negre și ne-am îmbrățișat pe peluză, creând un tablou asemănător cu primele mele visuri despre Școala Donne, dar inversat. Rămas-bun în loc de bun venit. Haine negre în loc de albe. Totuși, destul de emoționant.

M-am așteptat ca lucrurile să continue aproximativ în același fel când a început următorul semestru și am început să lucrez la seră, după ce mi-am petrecut vara citind periodice de horticultură și primind lecții zilnice de la John O'Brien. Era ceva neobișnuit ca o elevă din ultimul an, după absolvire, să rămână în campus, însă eram doar cu puțin mai în vârstă decât celelalte fete. De fapt, majoritatea fetelor care s-au întors mă priveau ca pe o fostă elevă dintr-o clasă mai mare, chiar dacă una nu foarte populară. Probabil că în ultima mea perioadă de naivitate socialist-optimistă chiar am crezut că această familiaritate avea să funcționeze în avantajul meu.

Prima zi a fost agitată de mutări și de portierele trântite ale mașinilor. În timp ce făceam drumuri spre seră, am auzit strigăte de felicitare. Căram din spatele camionetei lui John saci de îngrășământ și ghivece pentru răsaduri. Întârziasem de la programul nostru original, încă ajustam lucrurile și credeam că aveam să terminăm la timp. Oricum, proiectul devenea mai important atât timp cât lucram viguros la vedere. În acea dimineață, curățasem deja geamurile și verificasem toate închizătorile lor. Petrecusem ultimele două săptămâni testând cât de bine își păstra spațiul temperatura când era reglată la diferite niveluri: moderat, călduț, cald, aburind. Aveam într-un coș multe sticle cu pulverizator-spray: unele pline cu apă, altele cu substanțe bogate în nutrienți pentru sol, iar altele cu o soluție inofensivă conținând săpun de vase, pentru a descuraja dăunătorii. Una era cu infuzie de urzici. Atunci când aduceam plantele, simțeam un val neașteptat de iubire maternă. Când am ținut în mâini un ghiveci cu răsaduri de roșii, mi-a venit să plâng din cauza vulnerabilității care se afla acolo, la marginea degetelor mele. Mirosul aromat, tijele fragile, firișoarele lipicioase se combinau pentru mine în ceva destul de familiar, erau precum copiii care tremurau pe o navă rece după ce erau luați din singura casă pe care o cunoșteau. M-am întrebat cum a fost pentru ei să călătorească pe podeaua unui camion, în aer liber. Dacă a fost uluitor. Dacă s-au temut. S-au legănat ușor înainte și înapoi, ca niște copii pe puntea unei bărci în timpul unei furtuni. Dar nu contează.

După ce am îngrijit selecția de fructe și legume, m-am ocupat de flori fermecătoare. Plănuiam să încep cu unele de la semințe: un copac numit bananierul Voon pe care l-am găsit într-un

catalog în care se pretindea că creșteau din el fructe cu arome complexe și flori de un roz fluorescent și câteva steluțe cu vârfuri albastre și limba-mării pentru a le folosi în aranjamentele florale din jurul școlii. Dar administrația nu voia să aștepte până răsăreau; voia culori spectaculoase chiar atunci. Voia explozii de culoare. Și cine putea s-o învinuiască? Deja familiile se strângeau în jurul noii structuri, încercând să vadă prin sticla plină de condens. Până după-amiază, mulțimea s-ar fi adunat și, dacă totul mergea conform planului, prima impresie pe care oamenii și-ar fi făcut-o la intrarea în seră ar fi fost aceea a unei alte lumi, aburindă, bogată și strălucitoare. Părinții și-ar fi imaginat cum tinerele lor fete ar fi înflorit sub grija directorilor Școlii Donne, iar elevele s-ar fi imaginat într-o junglă de posibilități. Am fost informată că deschiderea serei ar fi trebuit să dea tonul pentru tot anul școlar.

Cu părul legat într-un coc neglijent, la prânz transpiram deja. Mi s-a părut că mi-am auzit numele strigat o dată sau de două ori, dar, când mă întorceam ca să salut cu mâna, mă trezeam singură, în timp ce câteva fete se îndepărtau în grabă pe cărare, cu capetele apropiate și ținându-se strâns de mâini. Chicoteau și se înghionteau una pe cealaltă. Mi-am spus că întotdeauna era așa în prima zi, cu reluarea prieteniilor și restabilirea legăturilor colegiale; așa că, dacă simțeam furnicături pe ceafa sau un chiorăit incomod în stomac când o pereche de ochi își îndrepta privirea spre mine, după care se grăbea să se îndepărteze, o ignoram. La amiază, mi-am pus mâinile sub robinetul de apă al serei pentru a-mi umezi bandana pe care mi-o oferise John ca să mi-o leg în jurul gâtului și să-mi șterg praful și transpirația de pe față. Aveam permis pe un an la sala de mese și, chiar dacă mi-am cumpărat o plită și un ceainic din avansul de salariu, nu am avut timp să-mi gătesc înainte să ajungă plantele exotice mari. A trebuit să fiu prezentă ca să supraveghez unde erau plasate, cum erau aranjate și a mă asigura că sistemul de irigare era instalat corect și că ventilatoarele din cameră erau înclinate pentru a dispersa fluxul de aer echilibrat în fiecare colț.

— Luăm prânzul? l-am întrebat pe John.

Toată vara am servit prânzul împreună, alegând dintre sortimentele de bază pe care le oferea cantina personalului care lucra pe toată durata anului. Știam și că, datorită prezenței elevelor și a părinților, mâncarea avea să fie pregătită cu mai

multă grijă: o masă cu plăcinte proaspăt coapte – cu mere, cireșe, piersici, nuci pecan –, așezate asortat lângă Stroganoff de vită și pui *à la King.*

— Doar unul scurt! am adăugat eu.

— Acolo? S-a uitat încruntat spre sala de mese. Nu, dragă! Siobhan mi-a împachetat un sandvici. Putem să-l împărțim dacă vrei.

M-am gândit la oferta lui. Am fi mâncat mai repede și mai ușor în seră; am fi terminat la timp ca să verificăm de două ori planul de organizare înainte să apară primul camion și să ne asigurăm că niciun curios nu ar fi intrat pe furiș înainte de inaugurare. Avea logică și știam că ar fi trebuit să accept. Dar nu puteam să nu simt strălucirea începutului noului semestru reflectată pe pielea mea – un amurg, în cazul meu – și voiam să iau parte la eveniment cum puteam. Atmosfera de festival îmi era atât de cunoscută, că aproape mă așteptam ca Margaret să apară după colț și să-mi facă un semn indiferent cu mâna. Pe lângă asta, îmi cunoșteam limitările la gătit și nu așteptam cu nerăbdare lunile de omletă și sardine pe pâine prăjită care se întindeau înaintea mea. Eram sigură că o înghițitură de mâncare caldă avea să-mi facă bine.

— Bine! Ne vedem peste jumătate de oră, i-am spus.

John a ridicat din sprâncene și a scotocit în rucsacul pe care îl abandonase într-un colț în urmă cu câteva ore, scoțând păstramă de vacă și pâine de secară.

— Va fi înmormântarea ta, mi-a spus el.

Atunci m-am gândit că era o alegere ciudată de cuvinte.

20.

În timp ce mă apropiam de sala de mese, degetele de la picioare și vârfurile degetelor de la mâini mă furnicau plăcut. Numeroși oameni se îmbrățișau ca să-și ureze bun venit sau să-și ia rămas-bun. Era o fervoare afectivă. Elevele nu își aminteau că aveau să înceapă a doua zi cursurile, după-amiezile lungi cu articole copiate la șapirograf și orele de la opt dimineața pentru care trebuiau să se ridice din pat. Vedeau doar intermezzoul: cronometrarea potrivită ca să-și dea biletele pe hol între orele

de geometrie și istorie europeană, petrecerile de studiu la care se îmbătau cu punci până târziu în noapte și care făceau imposibilă trezirea la alarma de șapte și jumătate dimineața, spionarea unui băiat drăguț în oraș, când se prefăceau că aveau treabă în aceeași direcție în care se plimba el și veneau cu scuze ridicole pentru a trece pe lângă liceul public sau galeria cu magazine – sau, dacă le plăceau mai mult cei maturi, pe lângă Clubul Eagles. Pe timpul verii, campusul mi s-a părut gol și trist, dar atunci era din nou ca o casă.

Când mi-a luat tava, una dintre bucătărese m-a zărit din partea cealaltă a camerei și mi-a făcut un semn energic. John O'Brien și cu mine stăteam adesea de vorbă cu doamnele la cafea, așa că le cunoșteam pe toate după nume. Aceea era Hilda și în spatele ei alerga o lucrătoare mai tânără, Nadine: le-am făcut și eu semn cu mâna și le-am zâmbit. În acel moment, cineva mi-a lovit cotul stâng, trântindu-mi tava pe podea.

— Of! am spus eu, în timp ce câteva eleve se înghesuiau în fața mea, spre coada de la antreuri.

Nu s-au uitat în direcția mea. Și-au aranjat părul și au continuat să discute ceva legat de faptul că voiau să evite resturile. Nu avea sens, pentru că era prima zi de școală. Am presupus că nu m-au văzut și am luat o nouă tavă, strecurându-mă printre cele trei fete. Am apucat o farfurie cu Stroganoff pe un pat proaspăt de tăiței. Hilda și-a făcut loc cu umărul prin mulțimea înfometată și a alergat până la mine. M-a apucat de cot și m-a tras de la coadă, luând o bucată de plăcintă cu căpșuni și rubarbă („Aromă nouă!", la asta m-am gândit) în drumul până la o masă dintr-un colț îndepărtat al sălii.

— De ce ești aici? mi-a șoptit ea.

— Să iau prânzul?

Probabil că mi se vedea pe față confuzia, deși începea să apară și o licărire a priceperii. Din toată sala, grupuri de eleve și chiar câțiva părinți se uitau la mine cu coada ochiului.

— Dar nu *acum*, mi-a spus Hilda. Au ieșit vulturii.

— Nu fi ridicolă!

Mi-am pus un șervețel în poală – doar pentru acea zi – și am mușcat din plăcintă. Fiind absolventă, mă simțeam adultă și am hotărât că aveam voie să mănânc întâi desertul dacă voiam.

— Cine e vulturul? am întrebat eu.

— Hm, a îngânat Hilda.

M-a privit în timp ce mâncam plăcinta, înroșindu-mă la față cu fiecare îmbucătură.

— *Resturi,* au șoptit fetele din dreapta noastră.

Ce trist. Ce patetic. Îmi strică pofta de mâncare. Mi-am terminat plăcinta și m-am întors la felul principal, dar, înainte să mă pot apuca de el, toate fetele din anul trei de la o masă au venit și și-au trântit zgomotos tăvile lângă mine, cu câteva resturi lăsate în fiecare farfurie. Obrajii îmi erau roșii și ardeau.

— Bucătăria e acolo, le-am spus eu.

Bazinele în care trebuiau să-și pună vasele în vederea spălării erau aproape goale.

— Offf. Una dintre fete, pe care cred că o chema Kay, s-a oprit și s-a uitat la mine, peste umăr. Știm, dar ne-am gândit că ai venit după resturi. A zâmbit, cu sprâncenele ridicate precum o inocentă. Voiam să te-ajutăm!

M-am uitat în jos, la mâncarea mea, apoi la Hilda. Fața ei era severă și încordată.

— Haideți, nătăfleților! le-a spus ea. Faceți-vă singure treaba murdară.

Kay a zâmbit, venind să-și recupereze tava. Avea părul galben, legat într-o coadă împletită, pe care și-a aruncat-o peste umăr ca o blană de nurcă.

— Știi… a spus ea, credeam că deja am făcut-o.

Hilda și cu mine am privit cum fetele s-au repezit să își ia tăvile și să le curețe cu atenție de resturile de mâncare pe care le-au aruncat la coșul de gunoi înainte să își pună farfuriile în bazine. Au scos niște sunete din cauza risipei, iar noi nu am mai vorbit până când ele au terminat și au plecat. Abia atunci mi-am dat seama că luaseră și tava mea. Ochii m-au durut, dar am clipit și am privit fix.

— Să știi că și Nadine a fost elevă la Donne.

Hilda vorbea relaxată, de parcă ideea i-ar fi trecut prin minte fără niciun motiv. S-a uitat spre Nadine, care se întorcea în bucătărie, apoi a dat din cap, uitându-se la mine și a adăugat:

— Cu o bursă, ca tine. Familia ei e din Apalași.

— Chiar așa?

Nu știam unde erau Apalașii, dar le puteam ghici caracteristicile. Sterpi. Arizi. Oricum, deloc asemănători cu orașele strălucitoare care dăduseră naștere fetelor precum

Margaret și Kay. Cai de fermă în loc de cai dresați. Fulgi de ovăz de nevoie, și nu pentru o digestie îmbunătățită.

— Îi plăcea istoria artei. De fapt, încă îi place. Uneori, după ore, merge la muzeul bibliotecii ca să se uite la gravuri. Oricum, a spus Hilda, cu excepția îngrijirii colecției arhivelor premianților școlii, când și-a terminat studiile, nu prea a avut alte opțiuni. Să se întoarcă la mama ei sau să încerce să-și găsească de lucru. Întotdeauna gătea pentru verișorii ei și așa a ajuns să rămână aici.

Amândouă am privit-o pentru un moment pe Nadine, care era în bucătărie și băga farfurie după farfurie într-o chiuvetă plină cu apă și săpun, fredonând de una singură. Ceva trebuie să-i fi spus că era observată – un gâdilat în spatele urechii, o zvâcnire la baza spinării, câțiva fiori reci – pentru că și-a ridicat privirea brusc și m-a privit în ochi. Expresia ei era greu de citit.

— Situația poate să se agraveze rapid, s-a gândit Hilda cu voce tare. Oamenii pot fi foarte răi.

Am crezut că avea să spună mai mult, dar nu a făcut-o. Și-a pus doar o mână pe umărul meu înainte să se ridice și să-și lege șorțul din nou, apoi a dispărut după ușa batantă ca să o ajute pe Nadine să termine de spălat vasele.

21.

Slavă Domnului că Margaret nu a fost acolo, printre vulturi – ea nu m-ar fi văzut niciodată așa, prin ochii acelor fete. Ea știa că îmi luasem bagajul și plecasem din oraș odată cu restul colegelor noastre, aterizând după câteva zile într-o viață nouă. Am discutat cu ea doar o dată despre planurile noastre de după absolvire și mi-a acceptat răspunsurile vagi cu o postură dezinteresată, construindu-și singură detaliile în minte. Asta speram. Firește, așteptările ei de la mine nu erau prea înalte, dar poate își imagina că aveam să fac o muncă de secretariat. Nu în New York, dar poate în Pittsburgh sau Detroit – un oraș mare, dacă nu cel mai mare. Nu cel mai bun, dar bun. Știam că, înainte să se îndrepte la toamnă spre Sarah Lawrence, plănuia să-și petreacă vara la Cape Cod, ajutându-și mama să-și decoreze noua casă de pe plajă. Numele meu îi va fi dispărut

deja din memorie, redus la un bâzâit slab în creier. Dar măcar acel bâzâit ar fi fost unul plăcut. „O, tu”, s-ar fi gândit ea. Apoi ar fi trecut la următorul subiect. Ceva mai energic.

M-am întors grăbită în seră, am trântit ușa în urma mea și m-am rezemat de ea ca să-mi recapăt răsuflarea. John s-a întors spre mine și m-a evaluat din priviri, în timp ce meșterea la tubul lung de irigații.

— Atât de rău a fost?

— De ce nu mi-ai spus că va fi așa? l-am întrebat eu.

— Am crezut că știai. A ridicat din umeri. Ai trăit aici doi ani. N-ai observat că toate sunt cu nasul pe sus?

Am mers la masa cu răsaduri și mi-am plimbat degetul de-a lungul unei tije de fasole verde care se răsucea pe un țăruș în vasul ei de teracotă. Țărușul era înfipt adânc. Tija strangula încet țărușul. Da, știam că fetele de la Donne erau snoabe, dar nu mi-am dat seama că erau și crude. Nu am mai lucrat pentru ele. Când eram pe punctul de a spune „nu știu dacă mai pot face asta”, gândurile mele au fost întrerupte de un claxon venit de afară și de vuitul unui motor oprit brusc. Plantele mele exotice. Am inspirat și mi-am legat bandana din nou în jurul gâtului ca să mă apere de soarele după-amiezii.

Următoarele ore au trecut repede. Am organizat plantele nu doar după culoare, ci și după regiune, creând biomuri în fiecare colț. Unul era populat cu palmieri, ficuși de Bengal, flori de pasărea-paradisului, irișI africani și ghimbir de stup. Unul reprezenta deșertul din sud-vestul Americii, cu Ocotillo, aloe și agave, și chiar un pui de cactus gigant care avea să-mi provoace un stres nesfârșit. Dintre exemplarele din sud, aveam orhidee, caprifoi, câteva plante de tutun și o Dionea, despre care am crezut că era din adâncul junglei, dar am aflat că, de fapt, era din Carolina de Nord, însă, pur și simplu, nu i-am rezistat. Mi-a amintit de verile din copilărie, când era foarte cald și orele treceau greu, chinuindu-ne. Verificam frunzele sfeclei de zahăr ca să găsesc ouă de insecte, răscoleam pământul, începeam recoltarea, iar mama ne oferea urcioare cu apă rece, cu puțină lămâie și un pic de votcă pentru a ne încuraja să rezistăm zile întregi, și nu doar câteva minute.

Împreună cu John, ne-am grăbit să luăm citricele și rizomii. În timp ce lucram, nu aveam timp să gândesc. Mi-am dat seama de asta doar mai târziu și aveam să mă folosesc de acea

evadare și mai târziu. Probabil că corpul meu a simțit ușurarea și s-a agățat de ea. Când toate erau puse la locul lor, eu rămăsesem fără răsuflare – de la efort, bineînțeles, dar mai mult de la entuziasm. Snobi sau nu, elevele și părinții ar fi fost dați pe spate de expoziția noastră. Când soarele a apus, sera s-a umplut cu o lumină roz și portocalie, făcând culorile deja bogate să strălucească și atenuând marginile frunzelor. Aproape că mă așteptam să mă dizolv în ceață și să nu las în urma mea decât o pereche de pantofi murdari.

Când primii vizitatori au intrat, conduși de itinerarul Zilei de Bun Venit tipărit pentru ei de comitetul de organizare al școlii, așteptările mele au fost parțial împlinite. Mamele au exclamat în fața florilor „ooh” și „aah”, iar tații au atins solul umed într-un act de camaraderie cu grădinarii. Fetele păreau plictisite, calme sau viclene. Dar și-au ținut gurile închise, ceea ce a fost suficient. Începusem să cred că John și cu mine reușiserăm și dăduserăm tonul unei aprecieri nerostite pentru întregul an.

Fetele au venit în valuri, în ordinea claselor: întâi cele din primul an împreună cu ocrotitoarele dedicate lor, iar ultimele au fost cele din ultimul an. Odată cu ultimul grup, atmosfera din seră a început să se schimbe. Aerul a devenit înăbușitor. Am observat că plantele erau atinse mai mult: fetele ciupeau tijele și lăsau cu unghiile semiluni în frunze. Nu am avut succes nici cu o tuse politicoasă, nici cu autoritatea afișată fățiș: când ceream cuiva să se abțină și să nu mai rupă frunzele, eram întâmpinată cu o privire goală și nemiloasă.

— Eu? spunea fata. Nici măcar nu mi-am dat seama că făceam asta.

Grădina din seră reprezenta sute de ore de muncă, de la cercetare și selecție până la aranjarea atent realizată în după-amiaza precedentă. Dar, mai mult decât atât, era modul în care îmi câștigam traiul. Era viața mea. Fiecare exemplar, de la cea mai cunoscută căpșună până la cea mai ciudată plantă agățătoare, era o parte din mine. Era tot ce aveam. Iar ele, care aveau foarte mult, în comparație cu mine, știau asta.

Când au ajuns ultimele familii, eram deja disperată. Un ghimbir fusese distrus în întregime și câțiva trandafiri rupți rămăseseră atașați de tulpinile lor printr-un firicel. Decapitări pe cât de sadice, pe atât de incompetente. A doua zi avea să fie un control de la administrație, iar locul arăta ca și cum aș fi aranjat

sera lăsând niște câini sălbatici să alerge de la o ușă la alta. Am zărit-o pe Kay, care mergea cu mult în urma colegelor sale, spunându-i ceva unei fete din anul patru, Susan, cea care îi punea întrebări din când în când lui Margaret la franceză. Susan a împins un ghiveci cu piciorul, un pic câte un pic, până când s-a răsturnat și sferele cu țepi ale cactusului supranumit „ursuleț de pluș” Cholla s-au răspândit pe podea.

— Ups! a spus ea.

Suportasem destul. Ignorând mutenia și mișcarea mâinii lui John – un deget plimbat ca un cuțit pe gâtul lui am mers la Susan și la Kay.

— Ce crezi că faci?

— Admiram lucrarea asta frumoasă, a răspuns Kay.

M-am întors spre Susan.

— Și tu? Mă cunoști. Sunt prietena lui Margaret.

S-a uitat la mine cu o expresie apropiată de milă.

— Nu! Nu ești! a zis ea și a împins ghiveciul vărsat mai mult cu pantoful, care începu să se rostogolească în cerc. Ai cunoscut-o, dar nu e același lucru. Nici măcar tu nu crezi că e, a chicotit Kay, în timp ce Susan și-a dat ochii peste cap.

Susan a apucat-o pe Kay de mână și a tras-o spre ieșire. Eu am privit. Coada lui Kay îi sălta pe spate, iar prietena ei mergea ridicându-se grațioasă pe tocuri. Simțeam cum plantele din seră zvâcneau. Poate era doar capul meu. M-am gândit la oceanul pe care l-am traversat și la câmpul cu sfeclă de zahăr de pe care smulgeam buruienile când eram copilă, în timp ce Susan și Kay probabil că savurau pahar după pahar cu suc de fructe îndulcit tolănindu-se lângă piscină. Amândouă aveau aceeași înfățișare: pudră scumpă peste bronzul rămas de vara trecută.

Când au plecat, John mi-a spus:

— Nu-ți face griji! Le vom îndrepta pe toate.

Și, într-adevăr, am lucrat până târziu în noapte, îndreptând plantele îndoite și curățând frunzele zdrențuite. Sera arăta impecabil pentru inspecția de dimineață. A doua zi, administratorii aveau să fie impresionați, să-mi facă semne cu ochiul și aluzii la o carieră lungă și prosperă. În noaptea aceea, am mers la culcare epuizată, o orfană cu pământ sub unghii. Prea speriată ca să folosesc dușul comun, am intrat pe furiș în dormitor. O fată fără părinți, dar goală și pe dinăuntru pentru că nu avea o casă nici măcar după atâția ani.

Lev

23 IUNIE 1931

Prin poșta aeriană [text redactat]

Unde am rămas, Vera? Cred că atunci când eram beat și te-am văzut prima dată. Tremuram când te observam plimbându-ți vârful degetului pe marginea paharului cu vin la petrecerea aceea blestemată din Leningrad. Era peste tot zumzăit și am discutat despre ambiția literară.

Cheia, mi-ai spus tu, e să vezi în lume teme pe care nimeni altcineva nu are curaj să le înfrunte. Ți-am descris cartea mea. Prima, prețioasa, cea pe care o caut acum. Apoi singura. Ai spus că ideile sunt promițătoare, chiar dacă îmi amintesc expresia de ușoară nemulțumire de pe chipul tău. Probabil aceeași expresie pe care o ai când citești această scrisoare.

Totuși, în acea noapte, cu fiecare răsuflare, te-ai apropiat de mine, până când aproape că inspiram aerul din gura ta. Nasul meu lung se apropia de buzele tale minunate. Te-am întrebat dacă pot să te scot la o plimbare de-a lungul canalului și tu ai spus da, apoi te-ai uitat în jur după tatăl tău – nu ca să-i ceri permisiunea, ci ca să fii sigură că nu ne va vedea. Aveai șaptesprezece ani. Eu aveam douăzeci și trei. La intrare, un majordom înalt ne-a blocat drumul, dar l-am păcălit cu o țigară pe care mi-a înșfăcat-o cu două degete groase și a adulmecat-o într-un fel ușor obscen. „Dumnezeu să binecuvânteze toate obscenitățile!” asta era părerea mea. Voiam să te trântesc într-un colț întunecos și să te sufoc cu sărutările mele, dar n-am îndrăznit. Am ezitat și atunci când m-ai fi putut accepta fără să stai pe gânduri ca să pleci cu micul Lev înotând fără speranță în pântecul tău. Dar mă temeam de tine, Vera. Eram euforic. Afară, te-ai plimbat pe un pod, peste un zid, destul de sus ca să-ți văd puțin din coapsă de sub fusta ridicată. Când m-am întins după mâna ta, mi-ai dat doar vârfurile degetelor tale, pe care le-am supt. Aveau un gust dulce.

— Ești un băiat obraznic! mi-ai spus.

Ți-ai folosit trena rochiei ca să mă lovești peste obraz, apoi ai coborât atentă.

— Am o pagină, m-am oferit eu.

— O pagină?

— Doar una… din manuscris. E în buzunarul meu.

M-am gândit la acel lucru de când plecasem de la petrecere – părea periculos, ca o cerere în căsătorie pripită. Stăteam de vorbă doar de o oră și deja știam că, dacă ți-aș fi dat o bucățică din eforturile mele literare, aș fi pornit pe o cale de pe care, la bine sau la greu, nu m-aș mai fi întors. Dar cum puteam să rezist atracției privirii tale inteligente și mișcărilor rapide ale degetelor tale agere?

— Te-aș putea lăsa să arunci o privire, am zis.

— Bine.

Te-ai oprit și ai sărit din nou pe zid ca să te așezi pe el. Brusc, am devenit nervos. A început să-mi curgă sudoarea pe frunte, în ciuda aerului răcoros al nopții. Tu nu aveai nicio grijă; îți legănai picioarele și fluierai. Încă purtai masca neagră.

— Ei, bine? ai întrebat.

Hârtia era împăturită, ascunsă în buzunarul interior al fracului, chiar deasupra inimii. O scrisesem mai devreme, în acea zi, în timp ce fumam copios. În acea perioadă a vieții mele, nu prea aveam altceva de făcut decât să stau la biroul meu și să arunc scrumul de țigară pe fereastră, pe capetele trecătorilor, în timp ce îmi mâzgăleam ideile. Chiar dacă aveam îndatoriri de profesor sau, mai bine zis, un plan de scăpare, eram prea îmbătat de acea activitate ca să renunț la ea mai mult de câteva ore. Aveam obiceiul să port cu mine ultimele pagini scrise ca să le recitesc sau măcar să le ating pentru a-mi aminti că erau reale – o senzație pe jumătate verbală, pe jumătate autoerotică. Știam că nimeni nu gândea așa cum o făceam eu, așa cum încă o mai fac. Nimeni nu avea să vadă țara noastră așa cum era: un tărâm cu mii de regi falși și conducătorul legitim rătăcit printre ei pentru că se pierduse. Asta era povestea mea. Amnezie, dislocare, farsă. Regi-țărani care furau de la cei bogați înainte să se atace unul pe celălalt și să se lovească în cap cu sceptre din lemn. Ți-am dat o pagină întreagă scrisă, sperând că nu aveai să vezi cum îmi tremurau degetele.

Ai citit-o. Te-am privit, umblând încoace și-ncolo într-un semicerc larg, pentru că era imposibil să te înconjor din cauza

zidului. Uitându-mă la ochii tăi, mi-am dat seama că citiseși totul de două ori. Am văzut și când te-ai oprit și ai căzut pe gânduri. În cele din urmă, te-ai întors spre mine. Răsuflarea îți ieșea ca niște norișori.

— Poate, ai spus tu.

— Poate?

— Poate.

Ai reîmpăturit hârtia și ai ținut-o ridicată între degetul mijlociu și cel arătător.

— Pot s-o păstrez? m-ai rugat.

Chiar dacă a durat doar o secundă, probabil că ai văzut pe chipul meu ezitarea. Înțeleg. Ai zâmbit cu asprime și mi-ai dat pagina înapoi.

— Ce vrei să spui cu *poate*? n-am putut să mă abțin și să nu întreb.

Am simțit ceva tenebros și important învârtindu-mi-se în pieptul tău, Vera. Era steaua mea polară, draga mea. Setul meu de colți.

— Ai putea fi grozav, mi-ai răspuns tu. Ai putea.

După aceea, ai sărit de pe zid și ai pornit pe stradă, măturând pământul cu rochia și ținându-ți mâinile încrucișate pe piept ca să te încălzești, chiar dacă păreau aranjate ca pentru a primi o binecuvântare. Atunci n-am știut ce socoteli îți făceai ținându-mi mâna. Te gândeai nu doar la noi doi, ci și la locul tău în istorie. Trebuia să fi simțit că nu mă strângeai. După ce mi-am pus foaia scrisă la locul ei, am alergat după tine, dar chiar în momentul în care te-am ajuns, tu te-ai oprit și ai dat din picior.

— E ridicol că trebuie să plec mâine.

Mâine! Țara asta idioată! Firește, am fost de acord.

Tu și tatăl tău trebuia să plecați spre vest în dimineața următoare într-o trăsură trasă de o singură iapă slabă din rasa Viatka pentru a prinde trenul din gara unui orășel. Eu încă eram blocat la Institutul Herzen de pe Nevski Prospect și încă nu strânsesem destui bani ca să fug. Când părinții mei încă erau bogați (și, bineînțeles, vii), comportamentul meu ca student și asistent la universitar era puțin boem. Însă atunci banii erau irosiți pe subvențiile pentru pământuri, date guvernului de bătăuși, și școala rămăsese doar o umbră a ceea ce fusese. Fiecare curs era limitat la zonele de cercetare înguste aprobate de regim: moartea individului, trigonometria Patriei-Mame,

camarazii, calculele, combinatorica. În fiecare zi mă simțeam tot mai inutil.

Tu ai spus „nu vreau să fie așa” și ai pocnit din degete. Când ai văzut că nu se întâmpla nimic, ai repetat mai cu emfază. „Nu vreau!” Ți-ai ridicat mâinile spre cer, de parcă ai fi vrut să-l tragi în jos pe Dumnezeu pentru o discuție. Îți amintești ce s-a-ntâmplat după aceea? Un porumbel alb-gălbui a coborât bătând din aripi în palmele tale. Era zburlit din cauza coborârii. Era ca și cum un bulgăre de zăpadă s-ar fi rătăcit și s-ar fi arătat; ne-am uitat în sus pentru a vedea dacă puteam găsi norul ciudat din care venea sau zeitatea mâhnită ce ne trimitea acea minune. În schimb, un bărbat destul de gras ieșise pe un balcon și gesticula, părea ieșit din minți, în direcția noastră. În acel timp, o mătușică roșie în obraji își sufla nasul și își scutura batista pe lângă el. Ți-ai apropiat porumbelul de față și te-ai uitat în ochii lui ca niște mărgele. A gângurit. Te-ai mai uitat o dată. A gângurit din nou. Și, dintr-odată, ți-ai ridicat brațele spre cer și porumbelul a zburat, întorcându-se la stăpânul lui corpolent și neatent. Cine știe ce fel de menajerie avea acolo... A prins pasărea cu o mână, ca pe o minge de tenis.

Vera, a fost o tortură pentru mine să te las să pleci fără mine, dar ce puteam face? Erai în siguranță la Paris, chiar dacă nu lipsită de griji. Cât despre mine, am început o activitate febrilă, scriind în fiecare oră – cu excepția perioadelor în care primeam o scrisoare de la tine. În scurt timp, mi-am terminat manuscrisul și l-am verificat pagină cu pagină. Când am fost mulțumit, l-am copiat pentru tine și l-am trimis la adresa tatălui tău, într-un pachet învelit de trei ori cu hârtie maro. Îl ascunsesem între copertele unei cărți despre istoria începutului partidului. Pe vremea aceea se înmulțiseră căutările și confiscările de la toți cei care plecau din oraș pentru a evita trecerea peste graniță a ideilor contraproductive. Având planurile mele de plecare aproape gata, știam că nu mă puteam aștepta să scap cu cartea mea în mână. (îți vei aminti, probabil, firea mea disperată din cauza ultimelor planuri de evadare, ce s-au dovedit inutile până în momentul în care mi-am dat seama că, în timpul proiectării și revizuirii continue, economisisem ultimele ruble necesare mituirii, uitând să mănânc.) Așa că mi-am legat manuscrisul original cu sfoară, l-am încuiat în cea mai etanșă cutie pe care am putut să o găsesc și l-am îngropat la capătul unei linii de

troleibuz. Trebuia să fii apărătoarea viitorului meu – cum, într-adevăr, vei insista că ai fost –, dar nu în felul în care mi-am imaginat la început.

Au urmat niște săptămâni de chin, dar, în cele din urmă, am ieșit pe furiș din Leningrad într-un tren, pretinzând că eram un preot mut din Lituania care mergea să-l sfătuiască pe arhiepiscopul Romei. Când m-ai întâlnit la Gara de Nord, purtai o fustă care îți ajungea până la gambe. Îmi amintesc că erai mai slabă. Pierduseși doar câțiva centimetri din talie, dar am jelit după fiecare moleculă. Chiar acolo, în timp ce stăteam lângă omul care vindea clătite dintr-o tarabă pe roți și miroseam aluat ars, între oameni flămânzi, te-am luat în brațe, ți-am dat jos bluza de pe umăr, te-am mușcat și ți-am lăsat un semn cu dinții. Te-ai uitat la mine așa cum ai privit acel porumbel rus îndrăzneț și, pentru un moment, m-am temut că aveai să-mi dai drumul și mie. În grija cui m-ai fi dat, Vera? În schimb, ți-ai îndreptat hainele, m-ai luat de mână și mi-ai spus: „Ei bine, cred că ar trebui să ne căsătorim”.

A trecut mai bine de o săptămână până când am aflat că mi-ai ars manuscrisul, pentru „binele meu și protecția mea”. Nu am întrebat de el mai devreme pentru că eram prea ocupat să te cer în căsătorie în fiecare oră, ca să mă revanșez pentru faptul că tu o făcuseși prima. Pe lângă asta, am avut încredere că paginile erau în siguranță în grija ta – o idee pe care mi-ai confirmat-o totuși. Nu mi-am dat seama că motivul tău pentru siguranță era mult mai cuprinzător decât al meu: credeai că, având grijă de mine și de cuvintele mele, însemna câteodată să mă salvezi de mine însumi.

Când am aflat, aș fi putut să țip la tine. Aș fi putut să plec. Dar eram aproape logodiți. Nu-i așa, Renka? Și, mai mult decât atât, eram, inextricabil, îndrăgostiți.

22.

Dragă cititorule, e prea multă liniște în această cabană. Nu am crezut că o să mă plâng vreodată din cauza asta, dar am ajuns în acest punct. Nicio stropitoare de plante nu mai susură, niciun dezumidificator nu mai bâzâie pe lângă cactuși, mișcând prelata. Este doar o cameră liniștită în care se aude scârțâitul stiloului meu, în timp ce afară vântul șuieră cu bun-simț printre pini din când în când. Dacă stau complet nemișcată, pot să aud respirația șoarecilor pe sub dușumea sau mersul păsărilor pe streșini. Îmi amintesc o vreme când aș fi ucis pentru o asemenea pace. Atunci când credeam că mă înecam în zgomote.

Tu sau altcineva ai fost înnebunit vreodată de scârțâitul pantofilor? Sau de zgomotul discret al aranjării părului? Degetele care desfăceau un nod, apoi îndreptau șuvițele ca să le prindă cu o panglică sau cu o agrafă. Știu că sună drăguț, dar trebuie să înțelegeți că, pentru mine, aceste sunete prevesteau câteva neplăceri mai mari. Erau omniprezente. Mergeam pe un hol și auzeam șase fete care alergau să sune clopoțelul, cu pantofii scârțâind pe dale. (Dacă puteau, una sau două mă loveau, chiar dacă, de-a lungul anilor, învățasem să mă feresc mai bine.) Intram după-amiaza pe furiș în cantină pentru o ceașcă cu cafea și auzeam șaisprezece sau șaptesprezece cozi ce erau reîmpletite. Nouă cocuri prinse cu agrafe. Părul ondulat a douăzeci de fete pieptănat lângă bufetul cu salate. Era un fel de muzică și îmi permiteam să mă bucur de ea din când în când: numeroase tinere bogate, al căror exces de avuție se vedea în mutarea părului dintr-o parte într-alta și într-un morman de șosete albe cu volănașe. Uneori priveam valurile de femei tinere – palide sau arse de soare, roșcate sau blonde, rotunjoare sau slăbănoage – adunându-se pe gazonul campusului și simțeam o invidie. Putea să fie nostalgie? Sau mai mult. Aceste momente gingașe făceau ca restul timpului să fie mai greu de suportat.

De-a lungul primului meu an de lucrat în seră, mi-am rărit vizitele la cafeneaua lui Marie. Mă întrista prea tare. Îmi

aminteam cum mi-am cărat manualele, cum am muncit să-mi reduc accentul, să vorbesc mai tare în clasă și să îmi fac curaj pentru a intra pe ușă. Era ca și cum mă temeam să mă văd pe mine, cea din trecut, la o masă, și să înfrunt dezamăgirea din ochii ei. Câteodată, când treceam pe acolo, Marie îmi făcea semn cu mâna de după tejghea, dar, odată cu trecerea timpului, gestul ei a devenit mai confuz, până când, în cele din urmă, a încetat.

În schimb, munceam. Săpam, aeram, aranjam, tăiam. Îmi răsfățăm răsadurile și, uneori, când nimeni nu se uita, le pupam. Trebuie să fii blând cu o plantă tânără pentru că și cea mai fină atingere ar fi putut să-i rupă tulpina firavă. Sunt sigură că ele pot simți iubirea.

Fetele năvăleau prin școală, mergând încolo și-ncoace, mă ciupeau și îmi șopteau cuvinte răutăcioase. Simțeam adesea cum carnea lor o lovea rapid pe a mea, cum mi se forma o vânătaie. Ajunsesem în stadiul în care îmi bătea inima mai tare de fiecare dată când auzeam pași. Din motive întemeiate. Odată, m-am trezit într-un colț cu o fată din anul patru, Leah, fără să știu cum s-a întâmplat asta. S-a apropiat tot mai tare, spunându-mi lucruri oribile despre mine, până când gura ei mi-a atins urechea și mi-a cuprins talia cu mâna. Își băgase un picior între ale mele ca să mă țină pe loc, în timp ce îmi mângâia părul și mă informa în termeni neîndoielnici că eram o cerșetoare, o marionetă, o fantomă. Toate erau suportabile doar pentru că simțeam responsabilitatea pentru protecția plantelor. Sera era un regat pe care îl apăram. Kay și prietenele ei stăteau departe de ea aproape tot timpul; chiar și Leah mă încolțise pe un teritoriu neutru, în spațiul gol unde se întâlneau elevele. Am fost mândră de asta, oricât de multe voci murmurau pe lângă urechea mea.

În acel an, am început să merg mai des la mica librărie din Maple Hill. În timpul anilor de școală nu citisem de plăcere prea des. Librăria avea doar texte în engleză și, pe lângă faptul că erau prea scumpe, mi se păreau o pierdere a timpului liber. Am descoperit, spre bucuria mea, că citeam ușor. S-a făcut un fel de inversare a limbilor în creierul meu; visam în engleză, o vorbeam tot timpul, corespondam în noua limbă cu operatorul de telefonie și cu diferiți distribuitori de semințe. John și cu soția lui, Siobhan, m-au invitat la cină. Am râs până târziu în noapte,

am jucat chiar și un joc de dame pentru că eram destul de sigură că înțelesesem instrucțiunile. Chiar dacă întotdeauna mi-a plăcut să cutreier pe culoarele din Sugar Books, să miros hârtia și să-mi plimb degetul mare pe coperte, viața a căpătat un nou ton de satisfacție prin abilitatea de a apuca un volum și a citi câteva rânduri înainte de a mă decide dacă îl cumpăram sau nu.

V-ați dat seama, probabil, că am fost atrasă mai ales de scriitorii ruși, pentru atmosfera de acasă. Dar niciunul nu m-a mulțumit nici măcar pe jumătate precum Leo Orlov. Era unic – impresionist, dar cu imagini voluptuoase. Lucrările lui erau dificile, dar tratau umanul și lumescul. Poate că ceea ce îmi plăcea cel mai mult era *nefirescul* său; nu cunoșteam termenul de „științifico-fantastic” și, chiar dacă l-aș fi cunoscut, nu sunt sigură că l-aș fi utilizat pentru el. (Bineînțeles, aceasta este o chestiune foarte dezbătută în zilele astea, cu susținători literari disperați să îl apere și cititori entuziaști care îi laudă poveștile cu un extaz militant.) Dar eu știam că lucrările lui aveau să mă poarte în călătorii incredibile, iar asta era tot ce îmi doream. Confortul unui ascunziș. O ușă în eter.

Probabil că vă amintiți de el datorită primei lui adevărate senzații, *Felice,* cea în care o fată devine o pasăre și formează o armată nouă din grauri și ciori ca să se răzbune pe bărbații care o trădaseră. Dar eu îl cunoscusem cu mult înainte. Exista un mic club al lui, format din aproape toți expatriații, în care am început cu citirea poveștilor publicate în ziarele din Franța și am continuat cu operele *Cuțit ticălos, Impresarul* și *Un fel de soare.* Toți am fost un pic supărați din cauza lui *Felice,* și nu pentru că nu ni s-ar fi părut genială, ci fiindcă a permis să fie citită rapid de mulți cititori noi, care au pretins că Orlov al nostru era al lor. Pe de altă parte, cartea cu care m-a cucerit în totalitate, ca și cum ar fi curs un lichid fierbinte prin sângele meu, a fost un roman scurt numit *Rothschild,* pe care puțini oameni l-au citit până în momentul de față. Nu înțeleg de ce, dar, bineînțeles, asta face totul mai personal și mai delicios.

Rothschild a apărut la Sugar Books la sfârșitul iernii, după ce topise și ultimul îngheț al anului. În unele nopți petrecute în seră, am pus prosoape la tocul ferestrelor și am reglat orificiile de ventilație la un nivel optim. Pot să spun că am dormit puțin. Când fetele din Donne, în drumul lor spre casă de la adunările

de studiu ținute până la miezul nopții, și-au dat seama de ceea ce făceam, au început să arunce cu bulgări de zăpadă în geamuri. Uneori băteau la ușă și fugeau, lăsând pe trepte păpuși cu ace înfipte în ochi. Numai Dumnezeu știe de unde aveau atâta timp liber să facă păpușile.

În zilele acelea, eram confuză din cauza oboselii. Într-o după-amiază, când aproape se întuneca, am intrat în librărie, sperând să mă înveselesc. Mai fusesem pe acolo recent și, deși nu credeam că aveau multe cărți noi, doar la acel lucru mă puteam gândi, într-adevăr, raftul de noutăți era aproape gol; exista doar o mică încărcătură de volume filosofice obscure. Lângă casă, pe podea, stătea o cutie deschisă pe care era scrisă adresa unui editor. Vânzătoarea m-a văzut în timp ce încercam să mă uit în ea.

— Pe acelea le trimitem înapoi, a spus ea. Au împachetat prea multe din greșeală.

— Pot să mă uit?

Căutasem prin restul de cărți și eram prea obosită să mă plimb pe culoare și să încerc să mă entuziasmez pentru un roman de dragoste sau unul polițist pe lângă care mai trecusem de câteva ori. Fata de la tejghea a ridicat din umeri.

— Fă ce vrei, dar încearcă să nu le îndoi că nu le mai primește editorul.

Am tras de carton. Cărțile așezate acolo, unele sub altele, au scos o bufnitură înfundată. Apoi am țipat.

— E o carte nouă de-a lui Orlov?

— Cine?

— Leo Orlov. E un scriitor.

— Mi-am dat seama, a zis vânzătoarea, aplecându-se peste tejghea ca să vadă mai bine. Hm. Nu știam. Cred că e nou. Nu credeam că vom putea vinde atât de multe exemplare scrise de un tip de care n-a auzit nimeni.

— Eu am auzit.

— Ei bine, asta înseamnă o persoană.

Lev locuia deja în New York atunci, dar încă nu era cunoscut în America. Am scos o copie din cutie și m-am uitat cu regret la restul. Nu aveam cum să le cumpăr pe toate și, oricum, nu știu ce aș fi putut să fac cu restul. Cartea părea să tremure în mâna mea, singura supraviețuitoare a unui naufragiu. Mi-a fost greu

să i-o dau vânzătoarei chiar și numai pentru ca să o împacheteze.

— Despre ce e vorba în ea? m-a întrebat vânzătoarea.

— Încă nu știu. Trebuie s-o citesc.

— Nici măcar nu o verifici înainte să o cumperi? m-a întrebat în timp ce scria o chitanță și a pus totul într-o pungă din hârtie maro. Asta înseamnă devotament. Nu mai sunt mulți cititori ca tine.

— Știu, am spus eu.

Chiar dacă nu știam nimic despre asta, ideea mă făcea să mă simt mândră.

— Anunță-mă dacă ți-a plăcut! a strigat fata după mine când am ieșit din magazin. Poate, dacă e bună, pot să-l conving pe proprietar să mai comande și altele.

Plănuiam să merg la magazin pentru o franzelă și puțină brânză, dar am hotărât că Orlov era mai puternic decât spaima mea de cantină. Aș fi intrat pe furiș, târziu, sperând ca Hilda și Nadine să fie acolo și să mă lase să mănânc cu ele în bucătărie. Cu siguranță că unele eleve m-ar fi văzut și nu m-ar fi aplaudat pentru rămâneam cu bucătăresele, dar ce-mi păsa? „*Orlov,* cântam în sinea mea. *Orlov, Orlov, Orlov.*” Când am ajuns la marginea campusului, am început să alerg, strângând punga din hârtie în mână. Vedeam clădirile ca prin ceață, la fel ca pomii și fețele oamenilor. Aproape că ajunsesem la dormitor. Eram aproape liberă. Probabil că acel entuziasm m-a împiedicat să observ piciorul lui Kay întins în fața mea – o mișcare de începător, pe care o încerca de fiecare dată când ne încrucișam drumurile. M-am împiedicat și am căzut pe pământ.

— Ups! O coadă împletită și galbenă s-a ivit deasupra mea, restul părului ei fiind acoperit cu o căciulă. Probabil ai călcat pe o bucată de gheață. Vrei o mână de ajutor?

Genunchii îmi erau juliți și aveam o gaură în cracul stâng al pantalonilor. Oricum, s-ar fi ros în scurt timp, pentru că eram tot timpul în patru labe când verificam radiatoarele și udam plantele la care ajungeam mai greu. Dar nu era ca și cum îi puteam înlocui ușor; una era o carte, și alta niște haine adecvate. Probabil trebuia să fac o vizită la magazinul de caritate. Am dat-o la o parte pe Kay cu palmele care mă usturau.

— Pleacă de lângă mine!

— Calmează-te! Calmează-te! Doar încercam să te ajut.

M-am ridicat, mi-am luat cartea de pe cărarea pavată unde alunecase și am băgat-o înapoi în pungă.

— Mă ajuți ca nuca-n perete, Kay!

Timpul petrecut în compania lui John O'Brien îmi îmbunătățise foarte mult limbajul metaforic.

— Ești un rest amărât! mi-a spus ea. Cineva ar trebui să te-arunce la gunoi.

— Ei bine, cineva ar trebui să te învețe bunele maniere.

— Ce-ai spus? Kay a zâmbit, cu o privire rece, pentru că foarte rar îi param atacurile. Spune-o din nou!

Îmi stătea în cale. Eram foarte aproape de patul meu, în care nu mai dormisem de zile întregi; era la jumătate de minut de mers din locul în care stăteam. Am strâns în mâini punga cu cartea lui Orlov. Un șiroi de sânge colorase deja hârtia copertei. Am pășit spre Kay și am inspirat.

— Am spus că ești o mică curvă.

Tăcerea care a urmat a fost frumoasă. Cred că mă pot bucura, aici, în cabana asta izolată, de asemănarea dintre acel moment și acesta. Pentru prima dată, Kay nu mai avea cuvinte – într-adevăr, era atât de surprinsă, încât părea incapabilă să se mai miște. Știam că asta nu avea să dureze mult și, profitând de calmul momentan, am ocolit-o și am mers în dormitor, încuind ușa camerei mele în urma mea.

23.

Încă pot recita pe de rost descrierea de pe ultima copertă a cărții:

> *Rothschild:* un nou roman al scriitorului străin și aclamat de critici, Leo Orlov. IMAGINEAZĂ-TE într-o lume îndepărtată, dar nu foarte diferită de a noastră. IMAGINEAZĂ-ȚI o boală îngrozitoare care pune stăpânire pe fiecare femeie sau fată, fie domnișoară sau doamnă, de Doamne ajută sau Doamne ferește. La început, îi apare o linie verde pe picior – ptiu! E o venă varicoasă sau ceva mai sinistru? Doamnele nu riscă și taie noile apariții cu briciul și forfecuțele de unghii, apoi le ard cu brichetele. Dar orice

fac, boala continuă, umflăturile se întorc și femeile devin sclavele lor – până când o fată curajoasă decide să ia o atitudine neașteptată.

Rar citeam coperta unei cărți de Orlov – preferam ca povestea să mă surprindă cu toate întorsăturile și emoțiile ei. Oricum, cine scria textele de pe coperte era un prost. Nici măcar o dată, până la succesul lui *Felice,* descrierea nu a reflectat conținutul romanului. Deși detaliile de bază ale intrigii erau acolo, nu se afla nimic din profunzimea romanului, ca și cum editura nu voia ca oamenii să-și dea seama de la început ce aveau.

Dar în cazul lui *Rothschild,* din nu știu ce motiv, am citit repede rezumatul, apoi am pus cartea jos cu mâinile tremurânde. Era o chiuvetă în cameră – un lux pe care nu îl aveau celelalte dormitoare, deoarece camera mea era destinată elevilor de serviciu și altor vizitatori adulți. Am deschis apa caldă și mi-am curățat palmele de nisip. Mi-am scos bătăturile și mi-am învelit rănile în bandaje albe și curate. Am cercetat pantalonii și am decis că mai puteau fi cârpiți. I-am pus într-un coș cu rufe murdare, înainte să-mi tamponez genunchiul cu iod. Apoi, cu un oftat tremurând, m-am întins pe pat purtând doar camizolul și lenjeria intimă.

Am început să citesc. Previziunile meteo anunțau încă o noapte rece și, în scurt timp, urma să merg la seră pentru a-mi începe tura de pază. Aș fi putut să-mi iau o lanternă pentru a continua să citesc cartea acolo, dar lumina ar fi atras mai multe fete la ferestre și îmi făceam griji că un bulgăre de zăpadă ar fi putut sparge o fereastră. „Doar o oră, mi-am zis eu. Dacă nu aș lua cina, timpul nu ar mai fi un stres. Câteva pagini. Încă un capitol. Sau două”.

Înaintea mea se deschidea o lume plină de femei invadate de oaspeți blânzi care se agățau de picioarele lor. Nu erau doar venele, ci și câteva *plante agățătoare* verzi, care făceau păstăi mari, de aceeași culoare cu tulpina, dar și mici creaturi cu degete calde și lipicioase. Prima femeie bolnavă a fost îngrozită din momentul în care și-a văzut pasagerul părăsind-o, însă doar până când creatura și-a deschis ochii. Erau… cum să le descriu? Foarte drăguțe. „O femeie singură era doar o femeie, dar acum era o chimie, un amestec de sentiment și speranță, scria Orlov. Ființele declanșau legături atât de elementare, că păreau o lege

naturală”. În cea mai mare parte a timpului își țineau ochii strâns închiși ca să își conserve energia, dar, din când în când, clipeau către femeile lor atât de gingaș, că niciuna nu putea să le facă rău. Unele luau boala intenționat, ocrotindu-și pasagerii cu mândrie. S-au scris legi pentru protejarea creaturilor, făcând ilegală tăierea lor, așa cum făcuseră multe doamne la început. Cum supraviețuiau? Sugeau din femeile lor energie, ca laptele printr-un pai.

O fată a încercat să lupte împotriva acestor legi, susținând că măcar copiilor ar trebui să li se permită să scape de aceste creaturi și să încerce să-și trăiască viețile fără să fie împovărați. Dar i s-a spus să tacă de nenumărate ori până când, în cele din urmă, a murit împușcată pe podeaua senatului, sângele ei purpuriu scurgându-i-se pe dalele albe. Când am închis cartea după ce am citit ultima pagină, toată lumea s-a sfârșit – după ce toate femeile au sucombat, viața a devenit imposibilă. Copiii nu s-au mai putut naște. Bărbații au murit singuri. Și, în cele din urmă, singurele ființe conștiente care au rămas au fost pasagerii. Niciodată nu au vrut să facă rău, dar mureau de foame pe o planetă goală, trăgându-se unii pe alții de brațe și plângând în timp ce își dădeau seama că nu mai aveau pe cine să iubească.

Luminile s-au stins și în campus. În camera mea, am strâns cartea la piept și mi-am ridicat genunchii. Apoi m-am ghemuit și am închis ochii pentru un moment. Mi-am amintit vechea mea viață, dulceața și distrugerea ei. Gogoși umplute cu carne se prăjeau într-o tigaie în camera învecinată; aburii cu miros de drojdie și supă umpleau tot apartamentul nostru. Vara, pe câmp, tata îmi făcea semn cu mâna, iar lumina îmi bătea în față astfel încât îi vedeam doar silueta. Mama îmi dădea la o parte o șuviță înainte de a se apleca pentru a mă săruta pe frunte. Apoi fața mea zdrobită pe trotuar și o salvă de artilerie explodând deasupra mea.

Sângele meu curgea gros și cald, iar ochii îmi erau grei. Am adormit strângând în brațe romanul care, în cele din urmă, a alunecat între coapsele mele. Când m-am trezit tresărind la miezul nopții, cartea încă era acolo și locul unde îmi atingea pielea era cald. Afară, vântul scotea niște sunete ca ale unui animal. Am aruncat niște haine pe mine și m-am grăbit până la seră, luând cartea cu mine. Nu ca să o citesc, ci doar pentru

companie. Ca să îmi mai amintesc puțin sentimentul de a o deschide pentru prima oară.

Lev

26 IUNIE 1931

Prin poșta aeriană [text redactat]

Nu am mult timp astăzi, Vera. Zilele par mai scurte, aici, unde vestul întâlnește estul. Nu vorbesc despre întuneric, ci despre ore. Tic-tacul necruțător al ceasului. Salturi bruște. Ridic o blestemată de ceașcă cu cafea dimineața și, înainte să o pun jos, ziua deja a trecut și n-am făcut nimic. Timpul este întotdeauna diferit dacă ești în el, dar asta mi se pare ceva nou. Ai trezit ceva în inima mea de care eu nu am fost conștient? E o datorie de soție pe care nu te-ai obosit să o conturezi? Te rog să răspunzi și să-l ajuți pe Lev al tău cel exclus.

Vestea bună e că, în sfârșit, am găsit un curier. După cum știi, nu mai pot să merg la granița sovietică și să le înmânez pașaportul. Au fost uciși oameni pentru mai puțin. Curierul și cu mine ar trebui să ne întâlnim și să discutăm termenii la patru fără un sfert, în toiul nopții – cred că peste douăsprezece ore, dar tocmai m-am uitat pe fereastră și am văzut un cer de culoare închisă precum cerneala, așa că poate anticipăm. Probabil că am pierdut timpul mâzgălind paragraful acesta. Mai am multe lucruri de făcut: să număr jumătate din plata omului în avans, în bancnote mărunte, și să-mi curăț micul pistol Galesi, care e esențial pe străzi și e un lucrușor foarte drăguț – mâner de sidef, țeavă neagră și scurtă. E îngrijorător cât de mult m-am atașat de el.

Dar discutam despre manuscrisul meu, nu-i așa? (De fapt, doar eu vorbeam, luând în considerare obiceiurile tale de a coresponda din ultimul timp. Eu, cu un stilou în mână, imaginându-mi expresia feței tale, care îmi apare atât de clar, încât știu într-o secundă tot ce ai fi dorit să spui.) Încă îmi amintesc amețeala simțurilor mele, un sentiment asemănător vertijului care m-a cuprins când mi-ai spus că l-ai ars în focul din bucătărie doar pentru a mă împiedica să debutez cu o poveste sub valoarea mea. Mi-ai spus că era prea centrată pe politică, prea limitată și că, pur și simplu, nu era bună. Expresia feței tale

era calmă. Poate doar buzele îți tremurau puțin. Mi-am pus mâna pe masă, ca să mă sprijin. Mi-ai spus că eram palid la față și că am transpirat atât de mult, încât păream udat de valul unui ocean. Am ieșit din apartament, am umblat pe străzile Parisului și nu m-am întors decât după o noapte și o zi.

Nu am nicio amintire din perioada aceea. Primul meu salt? Un răspuns mai simplu este: o minte înghețată pentru propria ei protecție. A șters ceea ce trebuia pierdut. Când, în cele din urmă, am apărut în vestibulul clădirii tale, aveam deja o barbă scurtă și mă durea gâtul. Eram complet ud, deși ai spus că nu a plouat.

Chiar și atunci, când eram din nou în brațele tale, m-am gândit la momentul în care te-aș fi omorât. Aveam mai multe scenarii: un foc plauzibil, un glonț, o pereche de mâini în jurul gâtului tău. Dar știi asta, nu-i așa? Până la urmă, ai fost acolo. Mi-ai luat degetele de pe gâtul tău, cu chipul calm precum cerul senin. M-ai împins în spate, departe de tine – nu m-ai îmbrâncit, a fost doar o invitație –, și ai luat o țigară, lingând vârful înainte să o aprinzi cu un chibrit pentru a verifica dacă tutunul era mucegăit. Tatăl tău a ieșit să ia o sticlă cu șampanie pentru a sărbători nunta noastră care se apropia. M-am uitat la tine și am tremurat, Vera, pentru că păreai să știi tot ce eu nu știam.

Dar nu trebuie să ne gândim la trecut. Sau trebuie? Tocmai am văzut o stea căzând pe cerul de catifea. Scântei roșii în noaptea neagră – deci, nu era o stea, ci un proiectil care exploda în timpul unei sărbători. Mă simt de parcă aș fi iar în acel apartament închis, privindu-te cum fumezi. Inspiri adânc, sugându-ți obrajii. Expirația e magnifică; rotocoalele se unduiesc în aer. După aceea m-ai tras spre tine, înțelegând că aveam să iert totul. O explozie de plăcere, Vera. O explozie înseamnă eliberare. Știi, cuvântul grenadă provine de la numele rodiei[18]. Atâtea semințe vărsate. Atâtea șanse pierdute sau, ai putea spune, cernerea lucrurilor esențiale ale vieții.

Te voiam moartă. Tu ai dat foc hârtiei. Amândoi am avut motivele noastre, nu-i așa?

[18] În limba engleză, *grenade* (grenadă) și *pomegranate* (rodie) (n. red.).

24.

Pentru o vreme, m-am așteptam la ceva groaznic din partea lui Kay. Că ar fi mers la conducere și ar fi pretins că i-am pervertit vocabularul. M-ar fi acuzat de atac sonor sau psihologic. Am crezut că ar fi încercat să-i facă să mă concedieze, doar de ciudă. Din anumite puncte de vedere, ar fi fost o ușurare.

Dar zilele au trecut și... nimic. La început, așteptam să sune clopoțelul de intrare la primele ore și după aceea mă aventuram să ies din sera mea. Întâi îmi terminam toate treburile de dimineață: pliveam, udam, apoi stropeam cu un amestec de peroxid de hidrogen ca să reduc riscul de formare a mucegaiului. În acea săptămână, nu a venit nicio elevă de la biologie, din cauza vremii, așa că am putut să plec pe furiș fără să fiu necăjită și să merg în oraș pentru a lua micul dejun. Când m-am întors, am deschis fără tragere de inimă sera pentru vizite (o simplă întoarcere a plăcuței cu BUN VENIT, pentru că nu puteam lăsa ușa întredeschisă). Însă, zi după zi, nimeni n-a venit să mă viziteze, cu excepția unei eleve din primul an, Daphne, căreia îi plăceau hortensiile.

I-am spus lui John O'Brien despre ce s-a întâmplat, iar el a râs, apoi a devenit serios. Transplantam unele dintre primele răsaduri în ghivecele mari, iar el și-a înfipt lopata în pământ, și-a șters mâinile de praf și mi-a oferit atenția lui totală.

— Zoe, te-ai gândit vreodată să mergi la o întâlnire sau ceva de genul ăsta?

— Ce?

Trebuie să fi arătat șocată, pentru că el a clătinat repede din cap.

— Nu! O, nu! Nu cu mine! a spus John, pălind puțin de rușine.

Cu câteva luni în urmă, după o cină cu Siobhan și câteva beri, m-a îmbrățișat în timp ce mă conducea până acasă. Nici măcar nu a fost nevoie să protestez – s-a retras din proprie inițiativă, cerându-și scuze de mai multe ori și spunându-mi că doar a

simțit că făceam parte din aceeași familie și că a devenit confuz. Nu am mai vorbit despre asta.

— Cu un tânăr. Cineva de vârsta ta.

— O! am îngânat eu.

— Nu cred că ai făcut ceva greșit, dragă, a adăugat el. Doar că, uneori, mă întreb dacă nu cumva ai nevoie să-ți îndrepți atenția spre alt loc. Ca acele fete să nu te mai enerveze atât de mult.

I-am promis că aveam să mă gândesc la acel lucru. Într-adevăr, nu aveam prea mult timp liber în acele zile, și pentru că, bineînțeles, mi le organizasem intenționat să nu beneficiez de el. Sera era viața mea; țineam în minte un calendar despre sectoarele care aveau nevoie de tăiere sau de îngrășământ și despre frecvența cu care trebuia să fac o curățenie generală pentru a menține geamurile impecabile. Seara (dacă nu era îngheț și puteam să ies), înainte să plec, le șopteam noapte bună multora dintre plantele mele preferate, fiecăreia pe rând; le mulțumeam pentru munca lor sârguincioasă și le spuneam cât de frumoase deveniseră. În timpul meu liber, trebuia adesea să-mi spăl și să-mi cârpesc hainele sau să-mi fac curat în cameră și întotdeauna mă miram de cât de mult timp pierdeam cu gătitul și cumpărăturile în fiecare săptămână. De asemenea, îmi căutam un apartament. În cazul în care Kay nu m-ar fi pârât pentru vulgaritate, contractul la seră mi s-ar fi prelungit, și nu voiam să stau deloc în campus pe perioada verii. Erau câteva căsuțe de închiriat în zonă, pe care le-am cercetat cu ajutorul lui Nadine, căreia îi plăcea să încercuiască anunțurile de închiriere din ziar. Când terminam cu toate astea, îmi plăcea să citesc sau să fac plimbări de una singură, în liniște. Mi se părea că aveam o viață plină.

Cu toate astea, sugestia lui John a atins o coardă sensibilă. Corpul meu a fost întotdeauna util: aveam picioare destul de lungi, mâini destul de puternice, dinți buni, digestie decentă. Am fost atât de mică atunci când am început să lucrez cu părinții mei pe câmpul din Lipețk, încât mi se părea firesc să mă gândesc la picioarele mele ca fiind, în primul rând, pentru mișcare și la degetele mele ca la niște pensete harnice pentru smuls buruieni sau îndepărtarea dăunătorilor. La școală, m-am concentrat pe altceva, dar tot aveam nevoie de anumite lucruri: de ochi pentru citit și de capacitatea de a sta așezată fără să

începenesc. Nu m-am gândit prea mult la existența corpului meu. Nu am avut nicio chemare pentru asta.

Dar, în ultima vreme, situația s-a schimbat. Începea așa: mă plimbam dimineața în jurul campusului, când norii nu se mai vedeau din cauza ceții. Când venea ploaia, fibrele puloverului meu se umezeau, dar hainele îmi țineau de cald. Inspiram și aerul avea un miros de iarnă, chiar dacă nu mai era destul de frig ca să ningă. Bucățile de pietriș mai mari îmi supărau tălpile din pantofi și le loveam din mers pentru a le da la o parte din calea mea. M-am întors ca să văd o rândunică coborând spre peluză. Apoi veneau fetele.

Poți să crezi că un an ar ajunge ca să te obișnuiești cu o atingere repetată, dar, din experiența mea, cu cât durează mai mult, cu atât devii mai conștientă de ea. În timpul acelei plimbări liniștite, observam două fete din anul doi care se apropiau pe cărare de mine și mă bruscau cu umerii, împingându-mi corpul întâi într-o parte, apoi în cealaltă. După două, erau patru, apoi șase, apoi zece: mă călcau pe degetele de la picioare cu pantofii lor curați, iar un călcâi îmi lovea tendonul lui Ahile și îmi făcea o vânătaie ce rămânea zile întregi. Fetele păreau să alerge spre prima lor oră, dar încetineau ca să mă lovească în coapse cu cărțile pe care le cărau. La coada de la masa de prânz și în seră mă ciupeau. O mână se întindea spre obrazul meu, mă apuca de ureche și trăgea de ea.

Când îmi prindeam părul în coadă la spate, eram apucată de el. Când îmi băgăm cămășile în pantaloni, întotdeauna erau trase în afară și, inevitabil, obiectele din mâinile mele cădeau. După ce Kay mi-a pus piedică, rănile din palme au făcut niște coji atât de mari, încât simțeam cum se crăpau. Aceea era partea pe care nu i-o puteam spune lui John și nimănui; partea în care corpul meu tremura din cauza percepțiilor și nu voiam să se mai oprească.

O vânătaie poate să te facă să doară neîncetat. O apeși cu degetul mare și te doare din nou. O durere colorată, de explorat dimineața în propriul dormitor, în intimitate. Rupi o bucată de piele de parcă ai rupe coaja unei portocale. Ca și cum ți-ai lovi încheietura mâinii cu un elastic până când ți se înroșește pielea.

În general, nu voiam să fiu rănită, dar tot mergeam la cantină. Și încă îmi permiteam să mă rătăcesc prin partea campusului în care știam că fetele luau pauze de fumat. Observând cum îmi

creștea numărul de bătăi pe minut ale inimii, simțeam o frică, dar și o dorință. Sistemul meu nervos acționa simpatic. Cu cât era mai mult sânge în cameră – să nu devenim macabri!, mă refer la cel care curge prin vene, pe sub piele și care înroșește plămânii –, cu atât mai mult aveam și în obraji. O fată din ultimul an și-a lăsat țigara să cadă pe genunchiul meu gol, iar când m-am ars, am răbufnit dintr-un motiv mai larg decât durerea sau mirarea. Încă mă înfuriau acele fete, cu tații lor, mașinile lor, iubiții lor, colecția lor de pulovere, echipamentele albe de tenis, vacanțele de schi și zâmbetele lor frumoase și deopotrivă îngrozitoare. Le uram pentru că erau atât de crude cu mine. Dar aveam nevoie de cruzime pentru că era singurul mod în care simțeam mâini pe umerii mei și degete pe spinarea mea. Mă trăgeau de păr, mă împingeau, mă apucau de încheietura mâinii și mă trăgeau mai aproape.

Corpul meu a înțeles totul imediat. Și, chiar dacă nu iubeam viața pe care o duceam, măcar știam că eram vie.

25.

John m-a tot bătut la cap și, în acea primăvară, am fost de acord să merg la câteva întâlniri cu băieții din oraș. „Tineri”, cum i-a numit John, care lucrau la sifonărie sau la fabrica din localitate, împachetând arcuri în cutii ce trebuiau trimise la altă fabrică pentru a fi folosite la cine știe ce aparate. Unul dintre ei era asistent veterinar și mi-am dorit să-l întâlnesc la clinică: m-a dus în spate, unde, pe un zid, erau cuști mici cu pisici și un rând de cotețe pline cu câini aflați în diferite grade de suferință. Era o versiune mai zgomotoasă a serei și i-am spus asta băiatului. Numele lui era Colin.

— Cum e? a spus el.

— Îi separăm pe toți după rasă și trebuie să facem anumite lucruri ca să-i menținem sănătoși. Să-i tunzi, să le dai să bea…

Am tăcut, văzându-l pe Colin cum se încrunta. Eram destul de sigură că John îi spusese ce implica slujba mea, așa că nu știam ce i se părea ciudat la această comparație.

— E ceva total diferit, mi-a zis el. Plantele nu pot gândi.

— Știu asta. Am spus doar că e o asemănare…

— Hei! Acuși începe filmul.

Colin și-a băgat mâinile în buzunare și s-a uitat spre ieșire. L-am urmat și ne-am grăbit să ajungem la un matineu ridicol, la un spectacol mai ieftin, ca să-și poată permite să-mi cumpere pop-corn. A tot încercat să mă cuprindă cu brațul. Nu m-am opus ideii, dar asta a făcut vizionarea filmului imposibilă. De fiecare dată când mă mișcam pe scaun, el mă strângea mai tare, așa că orice poziție nouă era incomodă într-un fel diferit. Mi s-au lipit bucăți de pop-corn între dinți, dar nu am vrut să le scot când el era atât de aproape de fața mea. Au rămas acolo și, când a încercat să mă sărute la ieșirea din cinematograf, mi-am întors capul într-o parte. Am refuzat să fiu condusă acasă pentru că nu voiam să aduc un băiat în campus. Colin nu mi-a cerut să mai ieșim.

Dar ne-am întâlnit după câteva săptămâni. Colin ieșea dintr-un bar, iar eu mergeam dezamăgită spre casă de la Sugar Books. Nimic special, nimic nou.

— Hei, Zoe! a strigat el de la o distanță de jumătate de stradă. Hei, Zoe! Mă recunoști? Am mers la un film.

M-am oprit și l-am lăsat să mă ajungă din urmă; prietenii lui Colin au râs și au continuat să meargă în direcția opusă, așa că, atunci când ne-am apropiat, eram singuri.

— Zoe, a șoptit el, întinzându-și mâna ca să îmi dea o șuviță de păr după ureche. Nu îmi rostise numele nici măcar în jumătate din întâlnirile noastre. De ce ai fost așa de rea cu mine?

— Am fost… cum? Colin mirosea a transpirație. Vorbea și se agita. Cum am fost rea?

— Ai spus că animalele erau plante și nu ai vrut să mă lași să te sărut de noapte bună.

Trăgea de un nasture al jachetei mele verzi, care se întinse pe umerii și pe pieptul meu. M-am uitat în jos, brusc intimidată.

— Cred că mă temeam că nu ți-ar plăcea.

— Vino aici!

Colin s-a îndepărtat și a mers pe o alee din spatele croitoriei, care părea că renunțase la procesul de înnoire a vitrinei și câteva manechine lâncezeau acolo, fără cap și pe jumătate îmbrăcate. Deși aleea era plină cu bălți maro scârboase cauzate de topirea zăpezii de primăvară, tot am mers. Colin m-a luat de umeri, m-a împins cu spatele de zidul de cărămidă și m-a

sărutat acolo. Respirația lui era înăbușitoare. Își apăsa degetul mare pe locul dintre buza mea de jos și bărbie. M-a împins cu picioarele și apoi și-a lăsat mâna liberă să coboare pe talia mea. L-am sărutat și eu, pentru că nu știam ce altceva să fac. Dar voiam și eu. Cu fiecare respirație, mi se părea că luam aer direct din plămânii lui. Am inspirat până când am amețit. Pentru o secundă, am fost sigură că mi s-au ridicat picioarele de pe pământ. Apoi mi s-a ridicat fusta de pe genunchi.

— Hei! a strigat o voce de undeva de după colț. Amorezule! Vino!

— Of!

Colin s-a retras cu o expresie de regret trecător. Dar apoi s-au auzit niște fluierături și a părut să-și amintească ceva.

— Ei bine, a spus el, ce-i făcut, e bun făcut.

— Făcut? am repetat eu. Eu n-am terminat de făcut nimic.

— Ne mai vedem.

Colin mi-a atins bărbia încă o dată. Apoi a plecat în fugă pe alee și a strigat ceva ce nu am înțeles. A fost întâmpinat cu huiduieli și mai multe fluierături – zgomote care s-au auzit din ce în ce mai încet în timp ce se îndepărtau pe stradă. M-am rezemat de zid și am ascultat pașii lor și, când s-a făcut din nou liniște, mi-am îndreptat fusta, am mers acasă și m-am culcat.

26.

În cele din urmă, Kay n-a făcut nimic, decât că le-a spus celorlalte fete să fie tot mai obraznice cu mine, fără să-mi transmită motivul. Când am mers la sala de mese, mi s-au șoptit mai multe nume vulgare și un grup de fete tupeiste din ultimul an au intrat pe furiș în bucătărie ca să fure vreo douăsprezece ouă. Mi-a crescut anxietatea cu fiecare oră, așteptând jumătate de săptămână ca să le folosească. Alergam la seră, așteptându-mă să găsesc pete de gălbenuș și coji pe fiecare geam. Dar, în cele din urmă, le-au aruncat în spatele meu, nimerind de două ori și ratând de câteva ori. Ouăle s-au spart pe trotuarul care a fost spălat ulterior de ploaie. Nu am spus nimănui, deși a trebuit să-mi curăț haina la mijlocul anotimpului.

Nu am povestit nimănui nimic, cu excepția confidențelor făcute lui John și Hildei. Am continuat. Ce altceva ar fi trebuit să fac? La sfârșitul anului, mi s-a prelungit contractul, iar John m-a scos în oraș ca să sărbătorim cu un pahar de vin. Am semnat un contract de închiriere pentru o casă mobilată, aflată la cinci blocuri depărtare de campus – un dormitor, un birou integrat în camera de zi și o bucătărie deschisă. În sfârșit, aveam baia mea. Orhideele din seră creșteau și un părinte care călătorea mult mi-a trimis un bonsai ale cărui crengi contorsionate le-am tuns armonios cu respect.

Era de așteptat ca membrii personalului să participe la absolvire, majoritatea stând lângă scaunele ocupate de eleve și de membrii mândri ai familiilor lor. Fetele din ultimul an au fost așezate în față, iar celelalte fete stăteau în ordine, după ele. Puteam vedea locul pe care șezusem în urmă cu un an, ocupat de una dintre fetele cu ouăle. Părul ei era ondulat și prins cu o agrafă pe sub bonetă, iar un zâmbet de autosatisfacție făcea ca buzele să îi tremure. Am ascultat discursurile despre măreție, empatie și ieșirea în lume pentru a face bine în vremurile noastre întunecate. Deși America nu era în război, cred că toate vremurile ni se par întunecate în felul lor. Cu siguranță, ziua mi s-a părut diferită față de ceremonia mea de absolvire – mai dulce-amară și de rău augur. După aceea, am acceptat o bucată de prăjitură albă cu glazură galbenă făcută din cremă de unt.

— Bună, Zoe! m-a strigat Kay de la o masă apropiată.

O zonă pentru mâncat fusese amplasată afară pentru a-i ajuta pe cei care sărbătoreau să se bucure de lumina slabă a soarelui de primăvară.

— Abia aștept să te revăd la anul, a continuat ea.

A zâmbit și am încercat să-i zâmbesc și eu cu un fel de agresivitate și cu entuziasm. Dar era ca și cum toate emoțiile mele amuțiseră; nici Kay nu a reușit să le trezească. Părea îndepărtată și oarecum dragă. Părinții deja încărcau cutii în mașini în timp ce fetele semnau albumele anuale și își luau rămas-bun plângând în hohote. Am simțit schimbarea. Se deschisese un baraj. Se retrăgea un val.

Când s-a terminat ceremonia, m-am întors la căsuța mea și m-am întins pe lenjeria patului. Încă nu mă obișnuisem cu ideea de a mă relaxa în camera de zi, stând pe o canapea sau pe un scaun. Dar era casa mea. Mi-am frecat obrazul cu marginea unei

pături, amintindu-mi vag de un iepuraș albastru pe care l-am avut cu mulți ani în urmă. Îl pierdusem. M-am simțit un pic tristă și mi-am amintit că aveam de lucru toată vara. Mult de lucru. Plănuisem să realizăm un inventar complet al speciilor din seră, pentru a le reorganiza și a le reduce dacă era necesar, și să facem loc elevelor de la biologie din noul an și experimentelor lor genetice pe răsadurile de ridichi. Aveam să-l ajut pe John să aleagă flori noi pentru marginile aleilor din campus. Vara avea să devină foarte călduroasă și aveam să scot unul dintre scaunele de lemn din bucătărie pe pridvor și să sorb ceai cu gheață acolo. Aveau să vină licuricii.

Acum, îmi pare foarte rău pentru acea fată. Pentru groaza ei de a fi singură. Am în memorie cum scârțâiau podelele camerelor și cum se auzea ecoul prin ele și cum focul din sobă avea obiceiul să se stingă chiar atunci când împrejurările cereau o cană de ceai concentrat. Știu că, uneori, plângea până adormea. Amintirile cu părinții ei și mirosul cărnii arse de gloanțe îi veneau în cele mai ciudate momente. Se uita la pereți și își imagina cum se dărâmau și cădeau pe ea – mortar sfărâmicios sau țepe din armătură. Apoi zărea o prietenă care își întindea mâinile cu degetele înnegrite de funingine de sub o piatră prea grea pentru a fi ridicată.

Dar știam că vara acelui an avea să se termine fără nicio nenorocire, la fel ca următoarele. Trei ani au trecut într-o clipită. Știu că pe acea fată o așteptau plăceri la care nici nu visa. Și necazuri. Dar, măcar o dată, plăcerea să fie prima. Lev, primul.

PARTEA A II-A

Lev

28 IUNIE 1931

Prin poșta aeriană [text redactat]

Mi te imaginez, draga mea, în prima zi a noii noastre vieți din Maple Hill, care nu a decurs exact așa cum ne-am așteptat. Purtai o rochie albastră din lână, în ciuda vremii calde de toamnă, iar părul îți era tuns atât de drept, încât mă gândeam că ar fi putut să-mi taie mâna dacă ți-aș fi dat la o parte o șuviță de pe umeri. După anii pe care i-am trăit la Paris și cei pe care i-am petrecut în acel apartament absurd de mic din New York, aveam nevoie de o schimbare, iar tu ai găsit-o.

Doi copii alergau afară. O fetiță cu rucsac urmărea un băiat care părea fratele ei. Aveau umbre lungi și râdeau în timp ce alergau, iar tu îi priveai de la fereastră, așteptând să vin la tine, lângă ușă. Aveai o mână la șold și poșeta pregătită. Și, trebuie să spun, niște pantofi provocatori. Am stat în capătul superior al scărilor și te-am privit în timp ce urmăreai copiii, apoi te-ai uitat în gol. Viața într-un oraș mic. Am avut un impuls de moment să te ridic de pe podea și să te arunc pe orice suprafață disponibilă ca să-mi permit libertăți febrile. Să te fac rotundă ca o ceapă, ca să te descojesc și să văd ce ai înăuntru. O copie mai mică a feței tale albe. Dar m-am stăpânit, știind cât de mult îți place să respecți un program.

Niciunul din noi nu voia să fie în New Jersey, chiar dacă nu recunoșteai acel lucru cu voce tare. Un loc la care ne-am gândit târziu, o școală rurală cu maniere – a fost, cu siguranță, prima mea reacție când am primit scrisoarea prin care îmi era oferit un post titular. Eram în New York de destul de mult timp ca să luăm în considerare toate teritoriile dincolo de provincia Hudson. Dar rectorul de la Școala Donne era un fan al scrierilor mele și a fost dispus să treacă cu vederea ceea ce mulți administratori de prestigiu ar fi catalogat „dorințele filosofice copilărești ale unui

fals biolog” (printre alte minunate rezumate ale lucrărilor mele). Ca să nu mai spun că primeam surprinzător de mulți bani: părinții erau bogați, iar taxa de școlarizare era scumpă. Așa că ai insistat, spunându-mi că era lucrul de care aveam nevoie. De un loc în care să ne odihnim după toată rătăcirea noastră. Până când aveam să ne întreținem din cărțile mele, trebuia să predau și puteam să o fac acolo. Fetițe. Mici femei. M-am mirat că nu ai protestat din cauza asta. În schimb, înainte să mă conduci până la campus pentru prima dată, mi-ai netezit reverul și mi-ai reînnodat cravata, trăgând-o pe deasupra pumnului tău cu o mișcare teatrală.

— Gata! ai spus tu. Ești foarte elegant.

Pe atunci mă obișnuisem să fiu îmbrăcat de tine. Până la data nunții noastre, tot ce dețineam a fost aruncat sau călcat și periat de un croitor cu privirea infailibilă. Nu mi-a păsat niciodată de garderoba mea și mi s-a părut relaxant să te ocupi tu de ea. Încă un lucru cu care nu trebuia să-mi bat capul în timp ce scriam. Sortai hainele, mâncarea, prietenii și corespondența. Poștașul îți înmâna teancul de scrisori, iar tu le deschideai cu un frumos briceag cumpărat dintr-un târg de vechituri ilegal din Paris. Când ceva merita atenția mea – precum oferta de la George Round din Maple Hill –, mă anunțai. Pe restul le expediai singură.

Adevăratul nostru parteneriat a început odată cu manuscrisul, nu-i așa? Un singur foc purificator. După aceea, m-am predat ție. Nu e o declarație de regret, dragostea mea, ci doar o analiză imparțială a vieților noastre precum o prezentare de diapozitive, până la treptele Școlii Donne. După ce ne-am împăcat, am conversat până târziu în noapte. Am mâzgălit idei pe șervețele și bucăți de hârtie ca să ți le arăt dimineața. Când mâzgăleai peste ceva, ți se încrunta fruntea. Ai găsit toate părțile pe care voiam să le neg și le-ai scos cu precizie: expresii irelevante, personaje care puteau fi combinate într-un om mai bun, filosofii strâmbe. Nimic nu-ți scăpa și am ajuns să mă bazez pe asta.

În acea dimineață, te-am privit cum te-ai rujat în fața oglinzii din hol. Casa noastră încă era pe jumătate goală, chiar dacă obiectele tale de decor începeau să apară. Câteva portrete de bun-gust atârnate în camera de zi și o fotografie de la nuntă. În dulap, cești de cafea cu modele albastre așezate în unghiuri ciudate. Biroul tău din dormitor era precum un tablou de bord al

unui avion, cu pudre și broșe pe post de butoane. Uneori aveam senzația că mă uitam la fragmente din mintea ta lăsate la vedere și că imaginea de ansamblu era încă ascunsă. Dar mi-am amintit că cunoșteam imaginea de ansamblu. Succesul nostru era sărbătorit. Fericirea noastră era asigurată. Ți-ai strâns buzele ca să îți întinzi rujul în mod egal în jurul gurii, apoi ți-ai folosit o unghie roz ca să răzuiești o imperfecțiune care, pentru mine, era invizibilă.

Când ți-ai ridicat privirea, ai zărit-o pe a mea, care te cerceta. Ai zâmbit.

— Știu că nu ești sigur în legătură cu asta, ai spus tu.

— Sunt sigur în legătură cu tine.

— Totul va fi bine.

— Am încredere în tine.

Ai dat din cap și mi-am amintit de săptămânile petrecute discutând despre *Cuțitul ticălos* înainte să-l trimit la editorul parizian cu care tatăl tău mi-a făcut cunoștință. Cum, de câte ori aveai o idee bună, celulele tale se umflau de certitudine, o tumoare benignă la care ești predispusă în mod special. Cartea a făcut un mic val, cum a făcut următoarea și cea de după ea. Motivul era scrierea mea, dar, cumva, și inteligența ta. Știai pe ce puncte din contract trebuia să insist și pe care să le păstrez pentru o viitoare rundă de negocieri. „Niciodată să nu accepți prima ofertă. Niciodată să nu-i lași să-ți vadă teama”. S-au dovedit a fi sfaturi bune și pentru un profesor.

La școală, ne-am întâlnit cu George ca să semnăm contractele, apoi ne-am plimbat prin jurul terenurilor, făcând ceea ce el numea „turul de cinci dolari”. („De ce nu zece?” ai întrebat tu, iar el a râs. Un om scund cât un gândac, subțire ca un băț și cu o mustață scurtă. Ar fi trebuit să fiu mai amabil cu George.) Bineînțeles că, pe lângă biblioteca și turnul ceasului cărora li se făcea mai multă reclamă, vizita a inclus și o privire spre tunelurile subterane pline cu aburi, unde fetele harnice își aduceau iubiții ca să se giugiulească. Mi-am întâlnit elevele din primul semestru – Tavita[19] înmulțită de o sută de ori – ridicându-și privirile spre mine de pe scaunele lor. Cu glezne subțirele și încheieturi ce se mișcau în timp ce degetele strângeau între ele creioane. „Vezi, mi-am spus eu. Până la urmă, aș putea să mă distrez aici”. În acea zi, mai mult te-am prezentat taților și am

[19] Personaj biblic, care se traduce prin *căprioară* (n. red.)

dat mâna cu ei, dând din cap serios când și-au manifestat interesul pueril pentru Rilke și Freud. Toți voiau ca fiicele lor să recite poezii, pentru că și mamele lor o făcuseră. Nicio emoție în plus.

După-amiază, tu erai deja acasă, iar eu mă plimbam tulburat de unul singur ca să-mi limpezesc gândurile. Peste tot erau copaci înverziți și peluze luminoase. Am zărit o licărire în depărtare: lumina de la seră. Dar înainte să deschidem ușa, să ne întoarcem un moment la acea dimineață. Buzele tale erau umflate de supărare, iar mâna ta stătea pe brațul meu atât de ușoară, că aș fi putut să nu o iau în seamă dacă nu m-ai fi strâns de cot. Cât de mult știai? Cred că destul ca să mă ții departe de orice distracție ce ar fi putut să îți compromită planul ce ne-ar fi putut oferi, în sfârșit, puțină stabilitate. Când am ieșit pe ușă, ca să mergem la întâlnirea cu George, telefonul a sunat, dar tu m-ai îndepărtat de acel zgomot.

— Ignoră-l, mi-ai spus tu. Vor suna din nou.

Așa că am continuat, eu, șovăitor și tu, sigură. Lucrurile au curs monoton. Abia după ce soarele a apus, am aflat că *Felice* fusese tipărită, pe neașteptate, a doua oară. Bestseller neașteptat. Recenzii de cinci stele. Devenit instantaneu un clasic. În acel moment, contractele erau semnate tot anul și era prea târziu ca să plecăm din New Jersey – cred că asta era și intenția ta. Ai răspuns la telefon. După plimbare m-am întors la casa noastră și m-am trântit pe un scaun, iar tu ți-ai trecut mâna prin părul meu și – oare era doar în imaginația mea? – m-ai tras brusc. Când mi-ai dat vestea, pe chipul tău a apărut o umbră. Te asigurași înainte că aveam un pahar cu whisky. Era un triumf, Vera, pentru că m-ai dirijat așa cum ai plănuit? Sau remușcare? Niciodată n-am știut. Poate că prima variantă și, mult mai târziu, cealaltă.

Zoia

27.

Uneori, preludiul e prea lung. Am învățat asta în timp ce așteptam decizia privind acordarea unei măriri de salariu, la începutul celui de-al patrulea an ca angajată a Școlii Donne. Recunosc că nu aveam nevoie de ea – aveam casa mea, câteva haine de lucru și destui bani pentru cărți și sardine. De obicei, cultivam câteva plante în plus ca să mă asigur că aveam mâncare proaspătă toată iarna: câteva plante de roșii, un ghiveci uriaș cu busuioc, o vânătă exotică și umflată, pe care îmi plăcea să o pun în supă. O lămâie sau două pe care le foloseam la ceai, pe care îl beam îndulcit cu miere locală, primită la schimb de la o bătrână amabilă, Maureen Finnegan, care locuia la marginea orașului și purta cizme din cauciuc de fiecare dată când ne întâlneam.

Dar gusturile mele s-au schimbat. După câteva luni în care mi-am făcut omletă la fiecare masă, n-am mai avut deloc poftă de ea. Uneori luam un ou și începeam să plâng din cauza lipsei lui de gust și pentru că mă săturasem să le sparg, amestec și mănânc. Până la un punct, ouăle, cu un buget mic, sunt mâncarea perfectă.

Am devenit mai selectivă când John O'Brien îmi făcea lipeala. Îl puneam să-i prezinte băieții lui Siobhan, care alegea tipi un pic mai în vârstă. Nu erau prea mulți disponibili, așa că aveam vreo două sau trei întâlniri pe an, dar mă luau în serios. Mă duceau la filme, dar și la cină. Uneori și la dans. În loc de o cantină și o cafenea mică, mergeam la restaurante bune, cu șervețele din pânză și lumină discretă. Candelabre. La fel ca bărbații, nu erau multe restaurante de acel gen în oraș și mi-am ales repede câteva preferate. Era un anumit fel de mâncare, o tocană de iepure cu ciuperci și vin, la care visam câteodată. La care visez și acum. M-am gândit că ar fi fost frumos să merg acolo, fără senzația că ofeream ceva în schimb pentru masă; să intru când voiam în loc să aștept să fiu invitată.

Totuși, nu m-aș fi gândit să cer mai mulți bani dacă John nu mi-ar fi dat ideea. S-a întâmplat într-o zi, în timp ce inspectam o tavă cu ierburi care fuseseră semănate de elevele din anul precedent, când ghiveciul cu o tulpină de pătrunjel s-a spart în mâna mea. Am ținut în mâinile făcute căuș un bulgăre de pământ cu rădăcina lui mică și mi-am suflat o șuviță de păr din ochi, înăbușindu-mi un țipăt de frustrare. John era cu mine și făcea inventarul – era o parte a unui efort mai mare de a cataloga plantele curente din campus. M-a observat.

— Un bănuț pentru gândurile tale? mi-a zis el.

— E o prostie. A trebuit să-mi îndepărtez părul care mi-a căzut pe față. Fetele acelea plătesc o taxă atât de mare pentru școlarizare în fiecare an și școala nu-și permite să dea câțiva dolari pentru ghivece și lopeți noi!

— Ca să nu mai spun de hainele tale… te-ai uitat la ele în ultima vreme?

Mi-am ridicat privirea.

— Ce-i cu hainele mele?

— Nimic! Nimic!

Și-a umflat obrajii și a ridicat din umeri, de parcă s-ar fi răzgândit. A făcut toate astea în timp ce se holba direct la ruptura din genunchiul pantalonilor mei, pe care o cârpisem în urmă cu câțiva ani, după ce îmi pusese piedică Kay.

— Ce bine că ai observat, am spus eu. Fetelor le place genul ăsta de lucruri.

— Tot ce vreau să spun e că și tu meriți mai multe pentru tine. Ești aici de destulă vreme. Ți-ai dovedit valoarea, cum s-ar zice.

— Asta e… adevărat. Cred că da.

Îmi era greu să îmi acord o anumită valoare, dar avea dreptate. Deasupra mea se întindea un baldachin cu nuanțe de verde, galben și roșu. Plantele erau tunse pentru a le stimula o nouă creștere pentru Ziua de Bun Venit. Era clar că sera se dezvolta.

Mai târziu, în acea după-amiază, am vorbit cu Peggy de la Biroul de Resurse Umane și m-a ajutat să depun o scrisoare oficială prin care ceream o ajustare a salariului pentru costurile traiului de zi cu zi și pentru performanța excelentă. John mă informase despre solicitarea unei suplimentări de buget pentru proiect; s-a dovedit că acei bani erau disponibili. A plănuit să-i

ceară chiar el dacă nu îi ceream eu, pentru că acela care decidea aprobările fondurilor era un prieten de-al lui.

Pe de altă parte, pentru mărirea de salariu era nevoie de un catalog al tuturor sarcinilor pe care le făceam în mod regulat, împărțite pe categorii și competențe. Trebuia să demonstrez progresul, îmbunătățirea și flexibilitatea. „Păcat, m-am gândit eu, că nu pot adăuga pe listă noul meu talent de a pune la punct fetițele rele”. După absolvirea lui Kay, relația mea cu elevele s-a îmbunătățit, chiar dacă fiecare nouă generație părea să moștenească măcar un pic din tupeul și din răutatea ei. Diferența era că acum, când eram tachinată, puteam să-mi pun o mască pe față, una fixă, din porțelan. Când mă ciupeau, dacă nu era nimeni prin jur, le împungeam cu degetul și plecam cu o expresie de nevinovăție precum o floare. Din păcate, nimic din toate acelea nu ar fi impresionat administrația. Dar mă făceau să mă simt mai bine.

După ce am depus cererea, conducerea școlii a programat o serie de întâlniri cu mine: o plimbare prin seră, o conversație cu supraveghetorii mei direcți și o decizie finală care avea să fie luată și să îmi fie transmisă de biroul rectorului, printr-un domn pe nume George Round. Până la ultima întâlnire, m-am tot gândit la perspectiva noilor bani timp de săptămâni întregi, încât mi-a intrat pe sub piele. M-am trezit uitându-mă cu un ochi critic la obiecte din casă precum prosoapele de bucătărie și ceștile de ceai, gândindu-mă la asocieri de culori și suporturi de cărți care ar fi putut să îmbunătățească atmosfera din casa mea. Nu era ca și cum aș fi înotat în aur dacă mi s-ar fi aprobat mărirea de salariu, dar aș fi putut să mănânc în oraș din când în când. Aș fi putut, așa cum a sugerat John cu amabilitate, și să-mi înlocuiesc blugii rupți. În adâncul inimii mele, încă era o urmă din acea fată subnutrită care s-a agățat de balustrada unei nave și a visat la America. Îmi doream foarte mult să o impresionez. Să arăt cât de departe am ajuns.

În timp ce stăteam în fața biroului domnului Round, mi-am netezit fusta peste genunchi și am încercat să nu respir prea repede. O secretară stătea țanțoșă prin apropiere, scriind la mașină. Metoda ei era ciudată: se holba la hârtie, respirând măsurat, cu degetele pregătite, apoi, fără niciun avertisment, începea brusc să se miște. Se oprea din nou ca să se gândească. În starea mea, era greu să o urmăresc. În perioadele

de liniște așteptam încordată un nou val de apăsări ale tastelor, iar, când venea, fiecare răsuna în capul meu ca lovitura unui ciocan. Habar n-aveam ce putea spune rectorul. Lăudăroșenia de la început îmi cam dispăruse, dar, între timp, m-am atașat de ideea de confort – ceva ce nu îmi aminteam să fi avut până atunci. Mi-am strâns mâinile și m-am uitat la pantofii mei. Erau roși.

A sunat telefonul.

— Da? Da. Bine. Secretara și-a ridicat privirea spre mine și a zâmbit. Poți intra acum.

Asta a fost. Am intrat pe ușa mare din stejar, într-un birou puternic luminat de două ferestre imense. Un birou, mai mare decât al secretarei, se afla la zece pași, în spate, iar în spatele lui stătea un domn încruntat, îmbrăcat cu un costum călcat perfect. Am zâmbit – George Round nu era *rotund.* Era slab și avea o cravată frumoasă de culoarea lavandei. Am observat că erau trei plante decorative în cameră: o violetă africană, un filodendron și un soi de ferigă. Deși alegerile erau făcute probabil pentru el de secretară sau de o soție nevăzută, păreau bine îngrijite și poziționate pentru a primi suficientă lumină de la soare. George Round și-a ridicat privirea de la hârtia din mâinile lui și mi-a făcut semn să stau jos.

— Domnișoară…

— Andropov, i-am răspuns, chiar dacă nu era necesar.

— Da. Bine. Și-a dres glasul. Spuneți-mi…

M-am aplecat înainte când el a făcut scurta pauză, pregătită să îmi demonstrez înțelegerea tipurilor de sol, a ratelor inflației și a horticulturii. Importanța mea ca ființă umană.

— Aveți crini în sera dumneavoastră? a reluat el.

— Pardon?

Simplitatea și caracterul direct al întrebării lui m-au luat prin surprindere.

— Crini, a repetat George Round. Aveți?

— Da.

Amândoi am așteptat ca să continue celălalt. Lui George Round i-a tresărit mustața.

— Și ce…

— Am câțiva.

Am râs amândoi.

— Ei bine, asta e frumos. Probabil că i se aburiseră ochelarii pentru că și i-a dat jos și i-a curățat, folosindu-și dosul cravatei lui frumoase. Îmi plac crinii foarte mult. Sunt niște flori foarte elegante.

— Sunt de acord, am spus eu. Majoritatea oamenilor preferă trandafirii. Și mie îmi plac destul de mult, dar cred că forma lor are ceva banal. Oamenii sunt obișnuiți cu trandafirii. În timp ce crinii…

— Au un profil mai simplu, dar cumva mai evaziv.

— Da.

A urmat o scurtă tăcere. George Round și-a luat teancul de hârtii din față și le-a îndreptat, dregându-și glasul din nou. M-am întrebat dacă era un tic sau introducerea în adevărata noastră conversație. Poate că avea să mă întrebe despre competențele mele de bază sau să aducă în discuție comportamentul meu față de Kay. Din câte știam, nu mă pârâse niciodată, dar nu puteam ști ce scria acolo, însemnări cu negru în dulapul cu dosare.

— Totul pare să fie în ordine, a spus el.

— Pardon?

— Vreau să spun că aici cred că este tot ce am nevoie. A fost o plăcere să vă întâlnesc, domnișoară Andropov.

— Domnule. Fără să știu ce să fac, m-am ridicat. Și mărirea mea de salariu?

— Aprobată! Cu tot dragul. A zâmbit. Ești cumva nemulțumită de sumă?

— Nu! Deloc! am spus eu repede.

Mai târziu, aveam să mă întreb dacă a fost o greșeală și dacă aș fi putut cere mai mult.

— E o abilitate pe care încă o învăț. Mulțumesc! am conchis.

— Se va vedea la următorul salariu.

Am încuviințat și i-am mulțumit din nou domnului Round. Când am ajuns în anticameră, i-am zâmbit uimită secretarei. Asta a fost tot? Săptămâni întregi m-am gândit numai la câteva lucruri, mi-am pregătit argumentele zile întregi. Se terminase totul. M-am descurcat bine. Soarele strălucea; era începutul toamnei. Practic, încă era vară.

Când am ieșit din clădire, m-am întrebat dacă George Round știa să ude violetele africane la rădăcină și dacă își amintea să pulverizeze apă pe ele atunci când caloriferul usca aerul din birou. Probabil că da. Și dacă nu, ce-mi păsa mie?

Mi-am dat seama că era cald. Ciorapii buni pe care îi purtam pentru a arăta șic se făcuseră lipicioși din cauza transpirației, așa că m-am ascuns după un copac și mi i-am dat jos, i-am strâns și i-am băgat în poșetă. Am mers până la magazin și mi-am luat o înghețată de căpșuni, apoi am hoinărit până când s-a topit și mi-a curs pe degete. Am aruncat conul pe jumătate mâncat. În ciuda faptului că eram fericită, aveam o senzație ciudată în vârfurile degetelor de la mâini, de la picioare și pe toată suprafața pielii. Era o energie latentă, o scânteie. M-am gândit să hoinăresc până aveam să-l găsesc pe Colin, nefericitul meu fost prieten, și să-l împing în zidul unei clădiri, să văd cum îi plăcea. Probabil i-ar fi plăcut. Poate că prea mult.

Ce speram că avea să se întâmple? Poate că viața mea. Dar oamenii treceau pe lângă mine și nimeni nu mă felicita sau admira. Corpul meu continua să meargă, ca un ceas bine întors. Am luat un taxi până la magazinul universal și mi-am ales o bluză nouă, o rochie și o pereche de pantaloni pentru lucru – doc întărit în loc de țesut denim. În cabina de probă, am simțit greutatea materialelor pe pielea mea, puțin diferită la fiecare obiect de îmbrăcăminte. Am luat alt taxi ca să ajung acasă și am dat un bacșiș generos șoferului. La un moment dat, am trecut pe lângă un camion ce căra mobilă, pe care l-am ignorat. În momentele importante ale vieții, cât de des ești atent la ce contează? Aș vrea să o întreb asta pe Vera; bănuiesc că răspunsul ei ar fi diferit de cel al majorității oamenilor. Sigur ar fi diferit de al meu. Probabil chiar ea împachetase cu dibăcie și grijă fiecare obiect din camionul acela, cu soluțiile ei inovatoare. Și poate că ce am simțit nu era doar bucuria unui lucru bine făcut, ci o licărire subconștientă a unei anticipări.

A doua zi, viețile noastre, ale fiecăruia, aveau să se schimbe. Iată o descriere sumară: un bărbat uitându-se la seră, cu pălăria în mână, și o fată suflând pe geam ca să-l curețe, speriată de apropierea fetei lui. Știu că a fost ideea Verei să vină în Maple Hill, dar acum, privind în urmă, mă întreb la câte lucruri din viitor s-a așteptat. Rațiunea sugerează că la aproape niciunul. Dar când s-a oprit Vera pentru a fi rațională?

Lev

28 IUNIE 1931, MAI TÂRZIU

Prin poșta aeriană [text redactat]

Încă ceva. Imediat după ce îmi voi pune stiloul jos și voi îndoi hârtia, surprins de sentimentul prezenței tale, îți voi trimite aceste scrisori laolaltă și sper că vei simți atracția timpului dintre ele. Acasă am adesea senzația că suntem separați doar de un zid sau de câteva blocuri ale orașului; mirosul tău intră în cameră prin spatele meu, îmi atinge umerii cu vârfurile degetelor și își întinde o mână spre cămașa mea ca să îmi mângâie sternul. Vera, nu există momente în care să te doresc mai mult. Când distanța dintre noi e doar chemarea unei trâmbițe, o notă a apropierii noastre. În seara asta, te-ai urcat pe genunchii mei, împingându-mi scaunul în spate cu câțiva centimetri. Era să ne răsturnăm amândoi. Îți simțeam greutatea și aproape că îți vedeam conturul. Degetele tale se plimbau pe pielea mea, de parcă ar fi făcut vrăjile scrise într-o carte secretă de magie, o carte de incantații, scrisă exact după instrucțiunile mele. Fă să-mi vină soția senină, fără nori! Invizibilitatea ei este ispititoare, iar creierul meu este îmbibat cu dorință.

Acele mâini au fost ale mele? Cele care m-au tras și m-au pus la locul meu. Șoldurile mele s-au înclinat și s-au rostogolit până la inevitabilul cataclism? Carena spartă a unei corăbii. Obrazul unei femei, frecat de alt obraz. Știu ce ar spune majoritatea oamenilor despre singuraticul Lev din coliba lui întunecată de la capătul ținutului: o lanternă răsturnată, un foc mocnind sub cenușa de pe podea, înainte de a se stinge. Mi-am făcut rău pentru că te-am folosit exagerat. Dar am mai multă credință decât majoritatea oamenilor. Mai ales în tine.

Mâine-seară mă întâlnesc din nou cu Vlad, călăuza, ca să mă treacă în secret granița bine patrulată, înapoi în țara mea natală. Țara noastră natală. De acolo, voi avea douăzeci și patru de ore, în care îmi voi folosi perspicacitatea, și o lopățică pe care am luat-o cu mine – o invenție ingenioasă ce poate fi pliată pentru a nu arăta ca un cuțit atunci când bunurile cuiva sunt

întoarse cu fundul în sus de soldați bănuitori. Azi am găsit o movilă și am exersat trasul cu pistolul în ea, obișnuindu-mă cu reculul. Bâjbâiam cu degetele procesul reîncărcării rapide. Nu-ți voi mai scrie până când nu voi fi în drum spre casă sau poate nu-ți voi mai scrie deloc, fie din cauza unei retrageri anticipate, fie din pricina unui glonț sosit înainte de vreme într-un loc nedorit (frunte, casa viselor, *caput*[20]). Aceasta ar putea fi ultima scrisoare pe care o primești din neplăcuta mea aventură. Sper ca soarta să nu-i lase pe acei criminali marxiști să mă abată din drum, pentru că nu aș mai putea suporta pe limba mea *sovieț**kii sabor,* aroma unei țări pierdute. Dacă ar putea, m-ar reține ca să le scriu manifestele incompetente sau să putrezesc într-un mormânt săpat în grabă. Dacă avem noroc, mă vei revedea în curând, cu manuscrisul în mână, triumfător.

Dacă nu, cel puțin te-am savurat pentru o ultimă dată în această dimineață. Voiam să știi că trupul tău aflat departe a fost la fel de hrănitor ca orice masă: ridichi murate, pară fiartă, vin alb. Ți-am mușcat buza nevăzută și am simțit un gust de metal. În casa noastră, pe pat, lângă lumânare, sunt sigur că ai țipat, apoi te-ai întins după un șervețel ca să ștergi transpirația. Ți-ai atins gura proaspăt tumefiată cu un deget. Te-ai culcat iar, pe perne, mulțumită.

[20] Literalmente, cuvânt latin ce înseamnă *cap*. În limbajul curent, are sensul de *terminat* (n. red.).

Zoia

28.

A doua zi, bucuroasă datorită succesului meu financiar, am reorganizat plantele suculente pentru a face loc unei noi expoziții – un mic bazin cu nuferi, un omagiu pe măsură adus gusturilor noului meu binefăcător. Când am auzit ceva mișcându-se în spatele clădirii, m-am gândit: „Deja?” Era prea devreme ca fetele să mă hărțuiască pe terenul meu. Multe dintre ele nici nu se mutaseră încă în dormitoare, așa că nu ar fi avut timp pentru a mă spiona. „Ce drăcușori nerăbdători, m-am gândit eu. Ce vrăjitoare drăguțe. Haideți să începem, dacă vreți”.

Am mers spre sursa sunetului, având grijă să nu lovesc marginile bazinului sau să nu răstorn vreun ghiveci important din teracotă. Cineva bătea la geam. Apoi s-a auzit de afară trosnetul unui băț rupt. Credeam că le-aș fi putut speria puțin pe acele băgăcioase, dar, chiar și după ce am dat la o parte câteva plante de junglă, n-am văzut pe nimeni. Sticla era aburită și puțin murdară. Enervant, după curățenia atentă pe care o făcusem împreună cu John, dar acest geam era în spatele unui palmier stufos, iar frunzele lui ascundeau cea mai mare parte a murdăriei. De vreme ce cămașa mea era deja murdară, am suflat pe pată și am șters-o cu mâneca.

Apoi am țipat.

În acel țipăt s-au regăsit laolaltă groază, mirare, rușine și apoi un mic fior de plăcere, pentru că în fața mea nu era o obraznică fată, care aștepta agitându-și degetele într-un salut impertinent. Avea un nas lung și o sprânceană ridicată. Părea un bărbat, aplecat, care încerca din răsputeri să-mi vadă fața. Și eu încercam să i-o văd pe a lui. Mai mult, cunoșteam numele acestui bărbat. Dincolo de orice îndoială, era Leo Orlov, chiar dacă părul lui era pieptănat altfel decât în poze. Aveam să-i spun *Lev Pavlovici.*

S-a ridicat, a dat din cap respectuos, apoi a mers pe gazonul campusului de parcă asta ar fi făcut în fiecare zi. Și, cu timpul, bineînțeles, asta avea să facă. Mi-am dus mâna la inimă, apoi am atins sticla rece. Nu era o halucinație. După treizeci de pași, s-a oprit și și-a șters pantoful în iarbă.

Dar ce însemna asta? Un Orlov imaginar ar fi putut fi creat de aceeași gândire fantezistă ce m-a făcut să-mi dau jos ciorapii cu o zi în urmă în timp ce stăteam la o aruncătură de băț de Sala de Științe. Dorință deșartă, voință a trupului. Dar un Orlov real, în carne și oase... Poate era doar în trecere. O călătorie cu un tovarăș din exil, fugind de un agent al poliției secrete sovietice, temuta NKVD. Sau un turneu literar pentru autografe la librăria locală. Știam vag că era însurat; poate soției lui îi plăceau arțarii. Poate că vizitau pe cineva, un astronom bătrân și retras care îl ajuta pe Lev să întocmească regulile unui nou sistem stelar: două planete orbitând același soare într-o elipsă dublă nesfârșită. Genul acesta de lucruri.

Era ora prânzului. După ce m-am spălat pe mâini și mi-am îndepărtat murdăria verde de pe haine, am mers la cantină în căutarea unor răspunsuri. Hilda și Nadine mi-au făcut amândouă semne cu mâinile din bucătărie; semănau tot mai mult între ele în acele zile. Elevele care se întorceau s-au adunat în jurul meu, extaziate de noul frigider cu înghețată; încercau să își devieze părinții de la salata de fructe. Mi-ar fi plăcut să nu fiu recunoscută; sosisem înaintea fetelor și era prea devreme ca ele să mă bage în seamă. Uitându-mă în spate, ca să mă asigur că nu eram urmărită, am intrat pe furiș în bucătărie și am șoptit dramatic.

— *Psst!*

Nadine a apărut de nicăieri și mi-a pus pe cap un prosop de bucătărie.

— La naiba cu *Psst,* detectiv privat. Nu te-am mai văzut de mult.

— Nu te văita! i-am spus eu. Am fost ocupată.

— Știu, domnișoară Saci cu Bani. Ne-a spus John. De-asta ai venit aici? Să ne arăți niște inele noi din aur? Fuste din mătase? Ce se-ntâmplă?

Am încercat să par relaxată și să-mi ascund curiozitatea, cercetând un bol cu salată de fructe sau prinzând struguri cu un

cleşte. Apoi am întrebat, ca şi cum mi-ar fi venit un gând în minte:

— Avem un profesor nou anul ăsta?

Nadine a ridicat din umeri şi s-a uitat la Hilda, care a făcut la fel.

— Întotdeauna e unul sau doi. Cineva se îmbolnăveşte sau se pensionează. Cineva găseşte un post mai bun. De ce întrebi?

— Aşa, am zis eu, luând o felie de măr din care am muşcat la un capăt.

— Baţi câmpii!

— Nu! Serios! Am crezut că am văzut pe cineva cunoscut.

— Tu? Hilda deveni interesată. Cum ar fi, altă absolventă? Sau altceva? Te referi la un *sovietic*? spuse tulburată.

— Probabil nu e nimic. Doar un scriitor care-mi place.

— El? Hilda a râs. Ei bine, atunci am cam avut dreptate, nu-i aşa?

— L-ai întâlnit?

— A venit cu domnul Round. Împreună cu soţia. E drăguţă, dacă-ţi plac fetele rele.

— Aici e locul ei! am sugerat eu.

Pe atunci nu bănuiam că vorbeam despre Vera, deşi nu ştiu dacă aş fi schimbat ceva din ce am spus.

Nadine a făcut un gest de nemulţumire şi mi-a dat o altă bucată de măr.

— Aşadar, îţi plac… scrierile lui? Ideile lui măreţe?

M-am înroşit imediat.

— Da. Unde vrei să ajungi?

— Niciunde. A zâmbit. Voiam să mă asigur că vorbim despre aceleaşi lucruri.

Am băgat ultima bucată de măr în gură şi am încercat să o înghit fără să o mestec. Am tuşit. Hilda a trebuit să mă bată pe spate.

— Ei bine, cred că e timpul să plec de aici.

— Aşa să faci. O să stăm noi cu ochii pe Domnul Scriitor.

Am plecat, lăsând în urmă sunetul râsului – o umilire prietenoasă. Niciodată nu aş fi recunoscut în faţa lor că eram interesată de Leo Orlov, dar am fost mulţumită că ele se ocupau de caz şi erau dispuse să-mi împărtăşească orice veste pe care o aflau.

În acea noapte, acasă, mi-am luat toate cărțile scrise de Orlov de pe raft și le-am așezat în jurul meu, curioasă să văd dacă emiteau altă energie după ce corpul meu se apropiase atât de mult de autorul lor. Le-am răsfoit pe cele preferate, oprindu-mă la paginile pe care le îndoisem la colțuri și recitind fragmentele pe care le subliniasem cu creionul. În graba mea, m-am tăiat la degetul arătător cu hârtia. Am supt sângele până când s-a oprit, apoi am verificat biografiile tipărite pe copertele romanelor, sperând să observ posibilele modificări din ele, de-a lungul anilor, oricât de mici. Voiam să știu când s-a mutat în Statele Unite sau când a câștigat primul premiu. Voiam să știu totul despre el.

29.

Am aflat destul de repede: lui Leo Orlov îi plăcea să flirteze. Foarte mult. Nici măcar n-am avut nevoie de Nadine ca să-mi spună asta; am auzit direct de la fetele din Donne, care au început să utilizeze colțurile călduroase ale serei pentru a bârfi în timp ce culegeau petale roșii. Le smulgeau și le atingeau duios de buze. Erau fete pline de mândrie și entuziasm.

— S-a așezat pe banca lui Katie, a spus una, și i-a cerut să recite din Byron.

— Da? Ei bine, mie mi-a spus că voia să-mi măsoare tivul fustei, dar rigla mi-a atins piciorul tot timpul.

A urmat un oftat care imita leșinul.

— Am auzit că a adus o pungă cu bomboane la școală și a aruncat una direct în gura Norei. Era să se înece, dar a spus că a meritat. De pe vârfurile degetelor lui, direct pe limba ei.

În timpul acestor confesiuni, aveam grijă să mă ocup de sarcini minuțioase, lucruri care să necesite aparenta mea concentrare totală. Răsuceam plantele agățătoare pe pari, căutam și eliminam ouăle de omizi, tăiam crengile uscate ale tufișurilor înflorite. În starea mea de atenție patologică, fetele au uitat în scurt timp de mine; era un camuflaj convenabil. Dar adesea auzeam mai mult decât aș fi vrut.

— I-a spus Sophiei cât de scurt să-și tundă părul.

„Leo Orlov nu ar face asta”.

— Lui Bridget i-a dat calificativul D la lucrare. D de la „durdulie”.

„Leo Orlov e un om respectabil. Leo Orlov e însurat cu o femeie frumoasă”. Nu conta că aveam aceleași planuri ca și ele; ideea că flirta cu niște copile mă insulta. Voiam să le zic vreo două acelor fete, să le trec cărțile lui Orlov pe sub nas și să le spun că oamenii mari nu pot călca strâmb. Poftim? Nici măcar eu nu eram atât de naivă.

Într-o după-amiază, după o lună de la începerea semestrului, în timp ce luam o pauză afară și mă bucuram de ultimele raze ale soarelui slăbit al toamnei, am auzit un țipăt din spatele unei tufe de lauri. Am văzut printre crengi câteva culori ce licăreau, dar prea rapid ca să înțeleg de la ce proveneau. Apoi o fată a sărit lângă un copac din apropiere și s-a rezemat de trunchiul său, rânjind. Gâfâia. Era Daphne – cândva boboacă, acum, în ultimul an –, care obișnuia să bântuie sera în timpul săptămânii examenelor, încercând să se relaxeze printre plante. Arăta ca o nebună.

— Ieși! Ieși! a strigat o voce.

Daphne s-a împins mai tare în scoarță, aproape contopindu-se cu copacul, în ciuda chicotelilor ei. Dacă te-ai fi uitat neatent la ea, brațele ei ți s-ar fi părut a fi crengi, iar părul, flori.

— Of! Pentru numele lui Dumnezeu! am bombănit eu.

Doar că, pentru că nu voiam să mă audă Daphne, ceea ce am spus cu adevărat a fost „*bozhe moi*”. Pentru păstrarea secretelor, limba rusă încă mai ajungea pe limba mea din când în când. S-a dovedit a fi utilă.

O mână s-a întins și a atins-o ușor pe Daphne pe umăr. A țipat.

— Acum, draga mea, a spus o voce caraghioasă, fugi la oră! Știu că ai întârziat. Tocmai ai terminat cursul de arta evadării. Bravo!

Am privit. A alergat pe peluză în papuceii ei atât de ușor, încât părea să danseze un balet. Salt de căprioară, *grand jeté, grand jeté, grand jeté.* Privind în urmă, mă imaginez în acel moment, fumând o țigară ca un protest, chiar dacă atunci încă nu aveam acest viciu. Aveam să-l învăț în scurt timp de la Lev.

— *Nu, chto zdes est*’? Ce avem aici?

Un bărbat. Al meu. Același tip care s-a uitat spre sera mea, aceeași pereche de ochi pe care i-am descoperit pentru prima

oară în *Felice,* pe care tocmai o terminasem de devorat în acea dimineață. A venit spre mine, ștergându-și mâinile cu o batistă pe care a ascuns-o apoi cu îndemânare.

— *Prostitie, kio est'*, a continuat el. Pardon! *Pe cine.*

— Cine, ce, unde, am răspuns eu, sperând să par interesantă. Nu contează ce sunt, pentru că nu mă *ai.*

— Foarte frumos! Îmi place foarte mult. Dar, serios acum, trebuie să mă așez o clipă. Copiii sunt obositori.

Așa am ajuns să împart un petic de iarbă cu Leo Orlov, eroul vieții mele literare și ticălosul delicios al restului vieții mele. Am încercat să ignor faptul că a spus exact ceea ce voiam să spună și că mirosea ca maroniul – da! mă refer la culoare. Nu știu cum a reușit să facă asta, dar mi-a fost frică să-l întreb ca să nu par proastă. S-a furișat în mine, invadându-mi sinusurile și rațiunea.

— Se pare că-ți plac destul de mult, i-am spus.

— Ei bine, oricui îi plac ființele tinere. Entuziasmul celor abia născuți. Nu crezi?

M-a întrebat în felul în care cineva se adresează unui tovarăș de călătorie. Unui cunoscut. Apoi s-a rezemat cu spatele de seră, iar sticla a pârâit puțin sub greutatea lui. Cu coada ochiului, am observat părul lui ciufulit și scobitura lungă de pe obrazul proaspăt ras.

— Cred că sunt îngrozitoare.

— *T'i stișeș!* a spus el. Glumești!

A trecut atât de ușor la familiarul *t'i,* că nici n-am avut timp să-mi dau seama. Cum se poate ca o persoană atât de naivă să fie și îngrozitoare? Nu au puterea asta.

Fără să vorbesc, mi-am întins brațul, arătându-i în zona antebrațului o arsură de mărimea unei monede. Era doar o cicatrice, dar tot ieșea în evidență. Cea de pe picior, asemănătoare, îmi provoca mâncărimi, dar măcar aceea îmi apăruse accidental.

— Nu! a rostit el. Ele?

— Chiar ele. Pui de animale cu dinți ascuțiți.

M-a corectat.

— Colți ascuțiți.

În cele din urmă, m-am întors ca să-l privesc în față.

— Eu sunt Zoia, i-am spus. Zoia Ivanovna Andropova. Am râs. N-ai nici cea mai vagă idee cât de ușurată mă simt că pot să-mi spun numele întreg din nou.

— Lev Pavlovici Orlov. Mi-a întins mâna și i-am strâns-o. Cred că știu cum e. A trecut din nou la rusă fără să se oprească. Sunt zile în care nu suport să vorbesc cu nimeni aici. Vreau doar să mă târăsc înapoi în dormitor și să încui ușa. Să las afară toate saluturile îngrozitoare precum „*Hey, Mister*” și să iau un somnifer împreună cu un pahar cu votcă.

A vorbit tărăgănat, în felul groaznic în care spun americanii „*Hey, Meeester*”.

— Nu prea bei votcă.

— Ba da. Este medicament.

— Pentru răceală.

— Nu. Pentru plăcere.

— Eu niciodată pentru plăcere.

— Păcat! Lev m-a luat de mână – mi-e rușine să spun că am tresărit, dar atingerea lui a fost atât de bine-venită și de caldă, încât mi-a șocat așteptările. Mi-a cercetat unghiile. Permite-mi să ghicesc! Ești o muncitoare.

— Așa e, tovarășe! Ce altceva aș putea spera să fiu, ca membru activ al societății?

— Atunci, și tu ai pierdut totul.

Am încuviințat. M-am gândit cât de magnifică trebuia să fi fost casa lui, cu perdele țesute cu fir de aur și buiandrugi din mahon la ferestre. Eram tentată să pretind că eram genul de fată pe care el și-o imagina: bogată și decăzută, având amintiri dragi despre iepuri de Angora ținuți ca animale de companie și un gust fin pentru vinurile scumpe și aromate. Dar nu voiam să mint. Nu știam dacă ar fi fost o insultă la adresa lui sau la adresa părinților mei.

— N-am niciodată ce să pierd, am spus eu.

— Hm!

Lev și-a plimbat degetele pe ale mele. Au călătorit lin, ca o picătură de apă. Ca stropii de ploaie. Mi-a văzut mâna destul de delicată, chiar dacă unghiile lui erau curate, iar ale mele, nu. Îi lipseau bătăturile. A fost felul lui de a mă atinge. Nu pot să spun că am fost total de acord.

Am simțit cum limba mi s-a încălzit foarte tare. Am vrut să-i ating gâtul, să-i miros părul. Am vrut ca el să mă caute în gură și să-mi numere dinții, să vadă ce mi-au făcut anii. Era vorba despre sex, dar și altceva, negrăit: faptul că atunci când ne-am pierdut casele a fost mai mult decât valoarea lor în bani. Că

atunci când am trecut granița pe ascuns, nu am scăpat doar dintr-o situație rea, ci am permis ca lumea noastră să fie distrusă. Gramatica, subiectul, complementul, timpul. Și că, împreună, cumva, am fi putut să calculăm acele pierderi mai precis. Voiam să-i apăs urechea cu limba ca să văd dacă avea gust de toamnă rusească. Pepene verde. Gem. Ceață și fum. Mama și tata. Dar eram doi oameni la o școală de fete unde *decența* era cuvântul de ordine. Am stat complet nemișcată, sperând că nu avea să-mi dea drumul la mână. Privirea lui s-a îndreptat spre ceasul de la încheietura mâinii lui stângi.

— Iartă-mă din nou, Zoia! Cred că trebuie să merg undeva.

S-a ridicat, iar eu am rămas unde eram. Nu m-aș fi putut mișca. Nu aș fi făcut-o. Voiam să-mi întipăresc momentul mai bine în minte.

— Dar o să te mai văd, nu-i așa?

Nu era nevoie să-i arăt că eram de acord.

30.

A urmat o perioadă care a trecut ca un vis, când tot ce am făcut a fost influențat de calitățile trecătoare și zăpăcitoare ale somnului. Mă trezeam stând la masa de acasă, fără să-mi amintesc cum ajunsesem acolo; îmi băgăm o lingură în gură fără să știu ce era în ea. Închideam ochii și așteptam să simt aroma pe limbă: gem de merișoare, supă de pui, orez sălbatic cu unt sau, o dată, sos de ciocolată. Parcă cu, personal, nu aveam nicio putere asupra a ceea ce mâncam sau încotro mergeam, supusă permanent unei serii de revelații spectaculoase. Lucram cu sârg în seră, dar, chiar și acolo, eram somnoroasă și aveam un comportament prostesc din când în când: John m-a găsit o dată când îmi puneam petale de trandafiri în gură și le mestecam, în timp ce o dungă de salivă roz îmi curgea din colțul buzelor. Când m-a întrebat ce făceam, m-am zăpăcit și am inventat ceva despre cum, în bătrâna mea țară, le gustam ca să aflăm dacă aveau păianjeni.

— Nu e mai simplu să dai cu insecticid? m-a întrebat el.

A trebuit să-i spun că, de obicei, aceste metode nu mergeau împreună. El s-a încruntat.

— Dar nu tratezi câteodată plantele cu el? Aici, vreau să spun.

Bineînțeles că avea dreptate, dar nu voiam să discut despre acel subiect. Am dat din mână și i-am distras atenția cu altă chestiune – o țeavă de scurgere înfundată lângă chiuveta din spate, pe care mă chinuiam să o remediez. Când nu s-a mai uitat la mine, am scuipat ce aveam în gură într-o grămadă de compost.

Nu mai fusesem îndrăgostită până atunci. Nu avusesem niciodată o iubire căreia să-i pot da un nume. Când eu și Lev ne salutam prin curte făcându-ne semne cu mâna, îmi simțeam bătăile inimii în urechi timp de jumătate de oră. Chiar dacă mă chinuiam să-mi ascund sentimentele, eram atât de amețită, încât Hilda a început să mă amenințe că îmi va da pastile. În momentele libere, mă holbam la culorile schimbătoare ale toamnei; nuanțele aprinse de roșu și galben îmi trimiteau semnale în creier ca prin cablurile de înaltă tensiune. Frunzele din Statele Unite erau diferite față de cele pe care le cunoșteam din Rusia, unde, deși nu erau mai luminoase, păreau, cumva, mai insistente. Ieșeau din peisaj pentru a deveni mai mult o marfă de valoare, fiind: pictate pe farfurii și căni, cusute pe manșetele cămășilor sau folosite în reclamele din reviste ca o atracție locală. Aveau o valoare asemănătoare și aici, dar nu pentru că erau de vânzare. Am memorat acea idee, ca un posibil subiect de conversație cu Lev; în acea vreme, așa făceam cu tot ce îmi trecea prin minte. Mă gândeam la el tot timpul; repetam încontinuu calitățile lui. Întotdeauna era curat și mirosea a ceva nou și plin de prospețime. Pe degete avea cerneală, ca un pelerin mic și neîngrijit. În grădină, când treceam destul de aproape unul de celălalt încât să putem vorbi, spuneam câte o scurtă glumă sau făceam un comentariu, întotdeauna în rusă și întotdeauna în grabă.

— *Christos Voskres!* îmi spunea când mă vedea ridicându-mă după ce îmi legam șireturile la pantofi. Hristos s-a înălțat! Sfânt, sfânt!

M-a observat pe acoperișul clădirii de științe, ajutându-l pe John să tundă iedera. Râdeam din cauza lipsei mele de îndemânare. Când am scăpat cleștele, m-a strigat:

— *Pochemu t'i vesiolaia takaia?* care însemna deopotrivă de ce ești așa de sus și de ce ești așa de fericită.

Nu mi-am găsit cuvintele pentru un răspuns, dar nici nu a trebuit. El intuia. Într-o zi, în timp ce stăteam la umbră pe o alee, la ora prânzului, și citeam pe un afiș anunțul unui concert din oraș, al unui cvartet ce avea să interpreteze muzică de Bach în acea seară, cineva mi-a prins mâna tandru. Am tresărit, presupunând că una dintre fetele din Donne ar fi plănuit ceva malefic, dar, când m-am întors, era Lev, care m-a apucat de umăr.

— *Tolko ia,* mi-a spus el. Sunt doar eu. *Tvoi dobri driug.* Blândul tău tovarăș. Dragul tău prieten.

A fost prima oară când m-a atins după ziua în care ne întâlnisem. A făcut ca totul să pară foarte firesc. Nu știam că avea să mă mai atingă.

M-am îmbujorat, așteptându-mă să fiu distrasă în orice moment de o elevă care ar fi putut să vină în grabă pentru a-l întreba ceva sau de o pereche de profesori care ar fi discutat aprins. Sau de un bărbat care ar fi tăiat gardurile vii sau măturat scările și ar fi vrut să-mi zică ceva, dar ar fi rămas șocat de ce ar fi văzut. Dar, în loc să dea drumul mâinii mele, Lev a dus-o la buze și a sărutat-o sub încheietură, privindu-mă în ochi tot timpul. Eram singuri, de parcă soarta ne-ar fi lăsat acolo, în acea oră, să facem ce voiam și să mergem unde voiam.

— Mergem? a întrebat el.

L-am urmat, fără a mă îngriji să-l întreb la ce se referea.

31.

Prima dată, m-a dus în biroul lui, ce stătea încuiat. Și-a coborât mâinile pe pantaloni, în zona intimă, privindu-mă direct în ochi. A început să-mi repete întâlnirea noastră de mai devreme, dar nu cum se întâmplase. Într-o versiune diferită, în care un stol de păsări se rotea ca o morișcă deasupra capetelor noastre – de fapt, nu aveau greutate, ci semănau cu o ceață nucleară, împrăștiată pe albastrul decolorat al cerului. „N-ai știut nimic despre mine, am spus eu în gând, în timp ce plăcerea locurilor neexplorate mă inunda. De ce nu mi-ai spus că era mai mult?” Mi-a sărutat mâinile din nou. Apoi încheieturile și

coastele. Parcă voia să scoată una din mine și să construiască ceva nou.

— E ca și cum te-am simțit, mi-a șoptit el. Nu doar aici, ci pretutindeni. Ca și cum toate femeile pe care le-am iubit m-au adus aici, la tine, la noi.

M-a întors. M-am lovit cu abdomenul de marginea biroului lui, dar am rămas fără răsuflare și nu am putut să protestez. Voiam să mă arunce, să mă facă praf. Și mai doream să-i întorc favoarea. Camera era întunecată, dar am văzut, pe biroul lui, un teanc de hârtii acoperite cu notițe scrise de mâna unei femei. Am atins marginea unei pagini și am descoperit o semnătură zgâriată – un simplu diez, urmat de un *V.* M-a întors din nou și m-a sărutat. Apoi totul s-a pierdut în senzații, mângâieri și sunetele dicției lui destul de elocvente.

— O fată de la fermă, a spus el. Dar, deși corpul tău se limitează la volum, mintea ta, mintea ta…

A tot repetat până când mi-am dat seama că, de fapt, spunea *ești a mea.*

32.

După aceea, mi-am îmbrăcat pantalonii de lucru, cărora le-am netezit chiar și manșetele, pentru că atenția la detalii părea importantă. Lev a venit la mine și mi-a încheiat nasturii de la cămașă. Înainte să se retragă pentru a-și admira opera, mi-a mângâiat sânul printr-o fantă a obiectului vestimentar. Voiam să-l întreb: „Și celelalte? Toate fetele acelea? Au fost aici cu tine? Le-ai dezbrăcat și, după act, le-ai îmbrăcat, acceptând atât de multă inocență de parcă ți se cuvenea?” Dar gelozia ar fi putut să pară o obrăznicie. Până la urmă, scrisul de pe acele hârtii aproape sigur aparținea soției lui.

— La ce te gândești? m-a întrebat el cu o expresie critică.

Mă cunoștea deja prea bine.

— La nimic.

— Ei bine, asta nu e adevărat.

— Nu e?

— Nu, a răspuns, părând să nu fie dezamăgit de minciuna mea. Ascultă! Acum trebuie să plec acasă. E trecut de șase. Dar vreau să ne întâlnim mâine, acasă la mine.

A rupt marginea unei pagini. Deși a avut grijă să păstreze scrisul de tipar intact, câteva notițe s-au desprins. Nu era însă nimic de înțeles: *în cazul,* apoi dedesubt, *vizi* – și dedesubt – *bil strâmb.* Lev și-a scris adresa de acasă, iar eu am băgat biletul în buzunar. O parte din mine ar fi vrut să îl bage în sutien, pe piele, pentru că asta era tot ce puteam să fac pentru a-mi schimba starea, într-o singură zi.

— Bine, am spus eu.

— La trei și jumătate, a răspuns, încheindu-și manșetele de la cămașă. Să nu mă faci să aștept. Până atunci, voi fi trist în fiecare minut, a zis, și a dispărut într-o secundă.

A doua zi, aveam să intru în casa lui și să fiu întâmpinată de portretele Verei atârnate pe perete. Atunci, singură, în holul din fața biroului lui Lev, ar fi trebuit să intuiesc, însă n-am făcut-o. Dar ceva mă atrăsese la mâzgăliturile de pe biletul lui Lev – nu doar ale lui, ci și celelalte, mai misterioase: *strâmb, strâmb.* Mi-am trecut vârful degetului mare pe deasupra lui.

Câteva fete au intrat în hol și au trecut pe lângă mine, împingându-mă, apoi au lăsat să alunece ceva în deschizătura cutiei poștale din apropiere. După aceea, s-au întors cu fața spre mine, interesate, de acea dată. Enervate, dar nu foarte agresive. Între ele, eram o creatură diferită, cu corpul murdar și aprins îmbujorată. Ne-am privit ca niște animale în întuneric – nici prădători, nici pradă.

Un fel de rude. Niște fiare rele și sătule.

O istorie orală a Verei Orlov, născută Volkov

Consemnată de Secția de Poliție din Maple Hill

WILL ELLIOT,

PROFESOR ASOCIAT DE LIMBA ENGLEZĂ
LA ȘCOALA DONNE

— Da, soția lui e ciudată. De fapt, nu ar fi o problemă… doar că nu ne așteptam la așa ceva. Când Orlov a fost angajat, Sophie și cu mine am sperat că cele două vor forma o pereche de bridge sau că măcar ne vor însoți la cinele de la facultate. Vedeți, Sophie întotdeauna caută o doamnă cu care să comploteze. Am auzit că soția lui era o emigrantă, la fel ca soțul ei, și că l-a ajutat la munca lui. Se bârfește chiar că ea ar fi făcut totul, de fapt, de la corectarea lucrărilor semestriale până la umezirea timbrelor, dar nu am crezut asta. Sophie muncește și ea din greu, și a fost umilită prin asta. Nu fiecare poate să se descurce în situații complicate… Oricum, ne-am gândit… cum ar putea să-i reziste lui Soph? Vedeți dumneavoastră, soția mea a citit mult. Trollope, Brecht, Pound. Chiar și puțin Cervantes în limba originală! A luat lecții de spaniolă la internat și, bineînțeles, am călătorit la Madrid. Am crezut că vor fi prietenoși. Dar doamna Orlov – n-am ajuns atât de apropiați încât să-i spun pe numele de botez, pentru că întotdeauna tresare când cineva face asta – nu se implică. Prima dată, i-am întâlnit la cocktailuri, acasă la George, iar Sophie a menționat că domnul Orlov ar vrea să facă parte din clubul ei literar. Cred că citeau unul dintre bestsellerurile lui Willa Cather sau al lui Pearl Buck; Sophie era agitată din acel motiv. Doamna Orlov a rămas pentru o vreme și a ascultat-o, în timp ce descria clubul – care, recunosc, e cam critic pentru gusturile mele – învârtind de multe ori măslina din cocktailul cu Martini. Apoi, când Sophie a terminat și a întrebat-o dacă ar putea să o aștepte vinerea următoare, doamna Orlov a spus un sec „nu” și a plecat. Nu doar că a abandonat conversația, dar a plecat de la *petrecere.* Și-a pus paharul cu Martini pe masă fără să guste din el și a ieșit

pe ușă. George ne-a spus mai târziu că s-a simțit rău, însă noi n-am văzut niciun semn. Însă el este un adevărat diplomat. Ei bine. Păcat de Soph... De atunci, am devenit interesat să o urmăresc pe doamna Orlov când ne întâlnim în contexte publice. Întotdeauna e la fel, foarte *atrăgătoare* când dorește, și nu pentru că ar fi o mare frumusețe. Am văzut camere pline de oameni care se întorceau ca să asculte ce avea ea de spus, mai ales dacă era pentru susținerea soțului ei. Cu siguranță, nu o pot învinui pentru asta. Îl ține de braț, îl conduce prin cameră, îl prezintă ca pe o armă! Doar că nu e interesată de conversații. Mai mult privește pe ferestre. Îi place să citească etichetele de pe sticlele de vin. Cu un soț ca Orlov, își permite să fie așa. Nimeni din facultate nu putea să se atingă de el, după succesul avut cu cartea lui.

GEORGE ROUND, RECTORUL ȘCOLII DONNE

— O femeie minunată și unică. Ascuțită ca un cui. Rece ca un frigider. Fiecare parte a ei e admirabilă. Am terminat cu asta?

BRIDEY LEE MAY, OSPĂTĂRIȚĂ,

CAFENEAUA DE PRIMTEMPS DIN MAPLE HILL

— Doamna aceea? Da, vine câteodată, după-amiaza. Nu știu de ce merge cineva la un restaurant doar pentru cafea și un fursec, dar, în fine, lasă bacșișuri. E mofturoasă, dar mă descurc cu tipul acesta de oameni. Ce altceva mai vreți să știți? Întotdeauna poartă – hm, nu știu cum să spun – haine frumoase, ce conțin mici detalii pe care nu ai cum să nu le observi: o frunză de iederă brodată pe tivul jachetei sau nasturi în formă de flori uscate. Lucruri de genul acesta. Are un fel de expresie răutăcioasă aproape permanent, dar, în comparație cu unii nesimțiți care vin pe-aici, e o rază de soare. Cred că-i sperie pe mulți bătrâni de la tejghea, ceea ce-mi convine de minune, întotdeauna mi-a plăcut de ea. *[În note se spune că Bridey ridică din umeri și se apucă din nou de șters mesele, dar apoi îi cheamă iar pe polițiști.]* Hei, tocmai mi-am amintit ceva. S-a întâmplat o dată. Doamna aceea a venit după cafea, ca de

obicei, doar că, de data aceea, a adus un teanc de scrisori și alte chestii asemănătoare. La început m-am gândit că a trecut pe la oficiul poștal și acum se pregătește să-și plătească facturile sau să scrie și ea cuiva. Dar a luat câteva scrisori și a început să înnegrească jumătate din cuvinte. Asta e ciudat, nu-i așa? Așadar, m-am apropiat un pic, pentru că eram curioasă, și toate scrisorile pe care le înnegrea păreau scrise de două persoane. Semănau cu vederile din vacanțe pe care tu scrii „bună”, mama ta scrie „bună”, fratele tău scrie „bună”. Ea ștergea tot ce era scris. Am venit cu un ibric ca să-i ofer cafea caldă și, când am întrebat-o ce făcea, ea mi-a spus: „pentru intimitate”. Dacă mă gândesc bine, nu mi-a răspuns la întrebare. În fine… Când a terminat, a îndoit din nou scrisorile, apoi mi-a cerut un chibrit și a ars două dintre ele într-o scrumieră. Dar nu dintre cele înnegrite; cred că făceau parte din alt grup. Eu trebuie să fi arătat surprinsă, pentru că a avut grijă să-mi spună că erau scrisorile ei, pe care le scrisese soțului ei. Pentru ea părea că totul era normal. I-am spus că nu-mi pasă ce erau, dar că nu putea să facă așa ceva aici, iar ea doar s-a uitat la mine și a zâmbit. Apoi a lăsat un bacșiș gras, ca să nu mă plâng.

Zoia

33.

Timpul e un lucru ciudat, dragă cititorule. De exemplu, ai sărit părți mari din el odată cu mine. Decenii au trecut într-o clipită. Mai întâi, eu mică, în pătuț sau în leagăn, strângând un iepuraș, apoi când îmi cresc brusc membrele în lungime ca să sar peste oceane, munți și ani calendaristici. Un neexperimentat nu poate să meargă înainte și înapoi, sau să se oprească uneori și să stea nemișcat pentru a se gândi la o remarcă, sau să zăbovească asupra chipului unui amant (Lev). A doua oară când l-am întâlnit, mi-a luat o șuviță din păr, a învârtit-o pe deget și a tras de ea atât de tare, încât mi-a rănit scalpul. Uneori, rămân în momentul acela zile întregi: cum am inspirat și cum m-am îndepărtat puțin ca să tragă mai tare de șuvițe.

Este adevărat că nu a trecut mult timp de când am început să scriu (cred că și mai puțin s-a scurs pentru tine. De aceea, dacă îmi transformi zilele de muncă într-o jumătate de oră de citit în timpul liber, anii mei de viață se scurtează de două ori). Încă sunt în această cabană, singură, și am prea multe pentru a mă gândi la ce s-a întâmplat – amintiri ce se pierd în urmele pe care le lasă laptele în fiecare ceașcă de ceai. O așchie de la un dulap de lângă sobă mi-a intrat sub piele în timp ce scotoceam după un biscuit și mi-a luat o veșnicie să mi-o scot cu un ac. Însă, când am terminat, mi-am dorit să am alta, doar ca să-mi ocup mintea. Vezi, golul de aici începe să mă enerveze. Am crezut că m-am împrietenit cu o pisică ce a venit pe furiș la cină două zile la rând, dar au trecut deja trei zile de când blana ei scurtă și vărgată lipsește. Loialitățile nu se cumpără ușor aici. Poate, dacă aveam smântână...

Poate, dacă m-aș curăța de tot trecutul și aș lua-o de la început. Să merg afară și să găsesc un râu în care să mă scufund. Bâldâbâc, și gata. Apa e atât de rece, încât fierbe pe stânci. Peștii s-ar întinde cu dinții semitransparenți ca să-mi smulgă carnea și să-mi lase doar oasele albe. Am ajuns să cred că scheletele au un erotism hidos. Le lipsesc genul, identitatea,

diferența individuală. Oasele moarte ale unei persoane iubite nu sunt acea persoană iubită. Încep să-mi pierd mințile.

Permite-mi să revin! Să nu ne blocheze nimic drumul spre concluzia inevitabilă. Lasă-mă să mă prefac că nu s-a întâmplat nimic, în afară de degetele lui Lev pe scalpul meu! Cititorule, ai puterea asta? Improbabil, imposibil. Dar, uneori, îmi doresc asta.

34.

Când am intrat pentru prima dată în casa lui Lev, am fost atât de ocupată să-mi verific hainele, încât am fost aproape să ratez oportunitatea evenimentului. Știu că era o prostie, dar am vrut să arăt și eu, măcar o dată, îngrijită și curată. Însă cămașa mi se tot ridica din jurul taliei din cauza electricității statice a fustei mele de toamnă. Acum știu că nu îi păsa și că hainele nu rezistau mult pe corpul meu, dar speram să fac o impresie bună. Întotdeauna era foarte elegant în comparație cu mine. Lev era deja acolo când am ajuns – la trei și jumătate, o oră intermediară – și, după ce mi-am făcut curaj să bat la ușă, el mi-a deschis-o cu aerul relaxat al unui om care a făcut ceva de o mie de ori. Atât de relaxat, de parcă ar fi făcut afaceri. Când m-am poticnit pentru că tocul pantofului mi se înțepenise în opritorul ușii, el s-a prefăcut, cu diplomație, că nu a observat.

— Intră, draga mea!

De pe prag, m-a grăbit spre camera de zi. Acolo m-am bucurat să-i simt mâna alunecând pe spatele meu un pic mai jos decât era politicos. Apoi a continuat și mai jos. Mi-e rușine să spun că am chicotit. Încă încercam să mă obișnuiesc cu ideea că plăcerea putea și avea să se repete, că exista un ritm în care aș fi intrat și aș fi rămas, legănându-mă, o eternitate. Râsul meu a sunat ca un sughiț.

— Trebuie să bei ceva! mi-a spus Lev zâmbind.

Am fost recunoscătoare pentru invitație.

În timp ce el era în bucătărie și ne pregătea cocktailurile, m-am plimbat prin cameră, admirând mobila, formele, geometria decorului. Acum mă amuz când mă gândesc cât de mult credeam că îl descopeream pe Lev în fiecare detaliu – de la aranjamentul cărților până la culoarea covoarelor. Probabil că el

nu alesese nici măcar un lucru. Orice ecou al său era pus acolo de o altă mână; o parte din mine probabil că își dădea seama, pentru că am evitat să mă uit la fotografii, încă nu eram pregătită să privesc chipul soției lui și, într-un mod destul de superstițios, nu voiam ca ea să îl privească pe al meu.

(Chiar credeam că putea să facă asta? Întotdeauna mă întreb ce și cum știe Vera. Face planuri și le îndeplinește, ca toată lumea, sau chiar vede viitorul? Ea și Lev se iubesc pentru că sunt soț și soție uniți în această lume sau sunt împreună de la formarea sufletului lor, așa cum fiecare din ei voia să mă facă să cred? Chiar dacă Lev spune același lucru despre mine. Dragostea lui lasă urme profunde, indiferent pe cine vrea să satisfacă; mă întreb dacă acest lucru este valabil pentru corpul lui, așa cum este pentru mintea, inima și vorbele sale afectuoase. Oare degetele lui pricepute găsesc aceleași crăpături? Oare gemetele mele sună ca ale ei sau ale altcuiva? Ca ale oricui? Uneori îmi doresc să caut răspunsuri la aceste întrebări pe alt corp, să simt din nou atingerea lui, în susul și în josul spatelui meu și între coapsele mele. Vreau să văd dacă pot obține aceleași rezultate.)

Lev s-a întors cu două pahărele în mâini, din care am sorbit. Le-am abandonat repede, în graba noastră de a ajunge la etaj, unde timpul s-a evaporat.

După aceea, am rămas în lenjeria de pat și am vorbit timp de o oră sau mai mult. Am simțit o intimitate fără atingeri, doar din priviri. Calmă și dezgolită, de parcă eram un bebeluș și mama tocmai mă spălase și mă ștergea ușor cu un prosop. Lumina intra prin fereastră, pâlpâind când copacii se îndoiau din cauza vântului. Îmi amintea de o vreme în Lipețk, când păsările făceau acrobații minunate deasupra câmpurilor, cu simțul lor de gravitație alterat de ridicarea aerului cald. În tot acel timp, corpurile lor făceau mici umbre pe pământ. Deși trebuie să fi avut șase sau șapte ani atunci, îmi aminteam totul clar ca lumina zilei și i-am povestit lui Lev. O amintire pe care nu o împărtășisem altui suflet până atunci. Păsările coborau și se ridicau, fără a șovăi niciodată în calea lor. Chiar și atunci când alergai după ele – cum făceam adesea când eram copilă –, se speriau într-un mod coregrafic, ridicându-se în două direcții, ca un V care urma să se dezintegreze.

— Mi-ar fi plăcut să văd asta, mi-a spus el. Dacă mi s-ar fi permis în viața asta să merg oriunde și oricând...

Am râs și m-am mirat că am făcut-o doar eu.

— Vorbești serios? l-am întrebat eu.

Nu-mi puteam imagina că el simțea vreo lipsă. Dar era serios și m-am trezit în poziția delicată de a trebui să-i explic că nici viața mea nu a fost ușoară, că am suferit. „Uită-te la fata aceea cu jachetica ei elegantă, mi-a spus mama, arătându-mi-o pe fiica moșierului din Lipețk. Într-o zi, dacă-i vei urma exemplul, oamenii vor crede că ești la fel de elegantă și fină ca ea". La asta se referea.

— Ascultă-mă! am protestat eu. Nu a fost o excursie pe câmp. A fost pentru că nu am avut de ales.

Dar Lev a spus că tot suna frumos. Întotdeauna a văzut o simplitate fermecătoare, tolstoiană, în lumea țăranilor, o fericire inocentă pe care sovieticii au distrus-o cu cruzime. Tatăl meu și-ar fi pierdut mințile dacă ar fi auzit că această impresie i-ar fi fost insuflată de un fost membru al aristocrației. Dar n-am încercat prea mult să-i schimb părerea. Beneficiam de iluzia lui Lev: dacă lumea țăranilor era fermecătoare pentru el, și eu eram asemenea pentru el. În plus, ce mai însemna pentru mine adevărul acelei vieți? Nu mai exista.

— Știi, mi-a spus el mai târziu, după ce ne-am ridicat și am mai bâjbâit prin cameră, am crezut că, după ce vom ajunge la New York, totul va fi altfel pentru mine.

A fost o idee atât de naivă, încât aproape că mi-e rușine să o recunosc.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat eu.

A ridicat din umeri.

— A fost o petrecere, a început el, oprindu-se încă o dată ca să-și aprindă o țigară.

Apoi mi-a povestit despre ea, despre cum el și soția lui au fost invitați la un eveniment caritabil organizat de un editor gigant, iar ea nu a vrut să meargă pentru că omul publica literatură marxistă, deși acesta susținea că erau chestii de interes general, pur educative, pe care le scotea din când în când. Au refuzat invitația, dar asta l-a supărat pe Lev. Irosea ocazia de a se pierde în mulțime și rata legături cu membrii presei literare care aveau să fie prezenți acolo. Credea că avea să uite de asta, la fel cum uita, de obicei, de neînțelegerile lor.

— Vezi tu, ea întotdeauna are dreptate, a continuat el, fără niciun pic de ironie în voce.

Dar, în noaptea petrecerii, încă se mai gândea la asta. A decis să plece pe furiș, fără ea. S-a gândit că nu avea cum să o rănească ce nu știa.

Așa că i-a spus soției lui că urma să bea ceva cu un prieten și s-a îmbrăcat cu un costum cât mai asemănător unui frac negru, dar care să nu-i dea de bănuit. A mers pe lângă câteva blocuri, apoi a chemat un taxi care să-l ducă până la hotelul unde se ținea evenimentul. Mi-a spus că a fost mândru de el pentru că luase atitudine, chiar dacă în secret. Ca să-și premieze starea de bine, a băut un pahar cu șampanie la barul hotelului, înainte să urce cu liftul.

— Cred că m-am oprit doar câteva minute, a spus el. Doar câteva, să știi. Poate că am vorbit un pic cu barmanul și am pierdut noțiunea timpului.

După ce și-a plătit băutura, a mers la etaj și și-a aruncat haina primului om pe care l-a văzut și părea un majordom. Gazda petrecerii a venit imediat și i-a spus că era încântat pentru că se răzgândiseră. Lev a râs în timp ce a redat conversația. După ce a scos un sunet de îndoială, gazda i-a spus: „Păi, soția ta e chiar acolo; mi-a spus că vei veni într-un minut de la bar”. Și acolo era, într-un colț. Se apleca pentru a auzi ce i se spunea. M-a privit în ochi. Mă cunoștea mai bine decât mă cunoșteam eu. Nu aveam cum să scap de ea.

Mă așteptam să se încrunte la sfârșitul poveștii, dar el părea cel mult impresionat.

35.

La un moment dat, am coborât la parter ca să iau băuturile noastre de pe măsuța de cafea, unde le lăsase. Am mers desculță prin camerele goale. M-am dus direct la fotografiile de pe perete, curioasă să văd cine era femeia care îl controlase pe Lev atâția ani. Cine era cea care îl putea găsi la o petrecere din cel mai mare oraș din lume, parcă având un radar ce trecea prin cartiere. Îmi amintesc acel moment încordat al așteptării. Mi-a

stat inima în gât? Am simțit furnicături pe piele? Știam că avea să se schimbe ceva? Ei bine, nu știam sigur.

36.

Îmi amintesc și acea dimineață petrecută în bibliotecă, împreună cu Caroline, Cindy și Adeline cu câțiva ani înainte. Cât de convinsă eram că se temeau de ceva supranatural al meu, că se uitau la mine și percepeau ceva fantomatic, rău. Poate un duh care se ridica din corpul meu. Adesea mă opresc și mă gândesc la Vera în același fel. Când i-am zărit fotografia pe peretele lui Lev, am fost sigură că ea putea să mă vadă, că portretele ei trimiteau mesaje înapoi la sursă. Rochia ei de mireasă era albă ca smântână. Coafura ca o cască îi lucea pe sub vălul de mireasă întins, iar ochii avea o înțelepciune misterioasă ce sclipea. Vera nu era neapărat rea, ci doar puternică și înspăimântătoare ca o fantomă. Vera pe perete. Nu mi-a trecut prin minte că l-a găsit la acea petrecere din New York pentru că i-a citit starea de spirit sau că aveau prieteni în comun pe care ar fi putut să-i sune pentru informații. Chiar și acum mi-e greu să cred că ar fi trebuit să se limiteze la ceva atât de lumesc.

Oare mi-a simțit prezența în acea după-amiază, când am umblat prin casa ei? Când m-am plimbat prin camere îmbrăcată cu o cămașă de bărbat, a bărbatului ei, cu mânșetele îndoite. Cu părul despletit, pe umeri. Mă întreb dacă măcar mi-a simțit mirarea care m-a făcut să-mi întind mâna și să-i ating buzele din fotografie ca să văd dacă era acolo cu adevărat. Poate mi-a auzit neîncrederea din voce când i-am șoptit numele ei original, de la tatăl ei, nu cel pe care l-a luat de la soțul ei.

— Volkova, am șoptit eu, amintindu-mi de fata care a plecat din grupul nostru de pionieri și nu s-a mai întors.

După atâția ani, acea creatură ciudată, pierdută în sălbăticia timpului, era, în sfârșit, din nou aici. Opusul meu în fiecare privință: întunecată unde eu eram luminoasă, sălbatică unde eu eram blândă. Cel puțin, unde am fost îmblânzită.

Volkova. Lupoaica.

37.

Toamna s-a transformat în iarnă, iar Lev pleca ocazional din oraș, uneori cu Vera, alteori singur. Când erau împreună, mintea mea era plină de scenarii imaginate: ea se apleca să îi miroasă sacoul și simțea parfumul meu, ecoul întâlnirilor noastre trecute. Lev îi săruta urechea, iar ea ofta și părul îi cădea peste ochi. Vera îl convingea să plece din oraș, din stat, din țară – ceea ce era ridicol de vreme ce ea era motivul pentru care sosiseră în Maple Hill. A insistat că Lev avea nevoie de stabilitate și liniște după o viață de rătăcire și de război. Eu am purtat vechea mea haină verde, pe care încă o duceam cu regularitate la curățătorie la începutul fiecărui sezon și o curățăm cu o perie pentru scame în fiecare seară, când ajungeam acasă. A rămas netedă și frumoasă, chiar dacă un pic cam tinerească pentru mine și cu câțiva ani în urma modei. Găteam pentru mine și, o dată sau de două ori, și pentru Lev. Friptură cu sos de piper, salate verzi cu zeamă de lămâie, paste cu roșii proaspete din seră și atât de mult usturoi, încât îmi era rușine să respir. A doua zi după ce am pregătit acel fel de mâncare, când m-am trezit, transpirația mirosea a usturoi, la fel ca toată camera. Limba îmi era încărcată și părul meu emana o aromă neprietenoasă.

În acel an, când a venit Crăciunul, zăpezile din Maple Hill au fost abundente și au ținut mult. Apoi au trecut. Niciodată nu mi-a păsat foarte mult de sărbători: locurile mele de venerație erau mai intime. Ghemuită în casă sau în seră, înconjurată de aburii generați de vegetație, am recitit *Felice* ca să-mi umplu orele în care Lev nu era disponibil. Voiam să fiu cu el în fiecare minut și, în acest fel, puteam. Mi s-a părut ciudat și, cumva, fermecător că același bărbat care putea scrie despre o violență ieșită din comun împotriva unei fete putea să-i acorde salvarea și răzbunarea. Să-i zicem, dreptatea. Mâinile lui îmi păreau deopotrivă periculoase și corecte, o combinație ce îmi plăcea. Femeile din cărțile lui Lev tindeau să ducă vieți traumatizate, dar el întotdeauna încerca să le salveze.

De exemplu, n-am putut să uit niciodată acest fragment, despre Felice și soțul ei, Peter, care a împins-o spre moartea și renașterea ei:

Asta era iubirea lor: mâinile lui pe fața ei și un zâmbet fals. Degetele lui intrau printre dinții ei, îi apăsau cerul gurii și îi împingeau limba în spate până când se sufoca. O scutura până când aproape că îi cădea capul și creierii îi zornăiau ca niște ouă într-un coș. Se spărgeau și curgeau peste tot. Își aminti de o zi anume, când ea se târa pe podea în timp ce Peter călca pe tivul rochiei ei.

— Ești atât de drăguță când te privesc de sus, îi spuse el. În acea seară, o scoase la cină, după ce îi pieptănă părul și o ajută să se rujeze. Ea arăta drăguț, așa cum îi spusese el. Cu obrajii îmbujorați și părul aranjat. El îi legase cureaua, i-o strânse în jurul taliei și o sărutase cu atâta forță, că îi dădură lacrimile.

Încercase să-l părăsească, dar, când se întorcea acasă, el era cel care plângea întotdeauna.

M-am gândit că *el plângea* nu pentru că îi părea rău, ci pentru că fiecare revenire îi demonstra că Felice încă nu îl înțelegea, că nu mersese destul de departe. M-am gândit că, pentru Lev, durerea întoarcerilor ei trebuia să fi fost la fel de acută. Până la urmă, crearea unui monstru nu era foarte diferită de transformarea într-unul. Poate că își accepta monstruozitatea doar ca Felice să poată fi o eroină. Poate că fetele acelea din Donne și-au înghețat degetele pentru ca eu să mă pot mândri că protejam geamurile serei de bulgării de zăpadă.

Când aveam un sfert de oră liber, îl căutam pe Lev sau mă găsea el. Aveam grijă să nu mai fim văzuți împreună, dar asta însemna ca uneori să renunț la tot și să fug cât de repede puteam prin zăpadă. Mi-am stricat mai mult de o pereche de pantofi în felul acela. Degetele de la picioare s-au tot răcit, până când nu le mai simțeam vârfurile. O dată, într-o dimineață târzie, m-am întors la seră și am descoperit câteva tufișuri cu florile rupte; în următoarele zile, fetele din campus au purtat buchețele prinse cu ace de cămășile lor. Rânjeau când îmi întâlneau privirea. Am crezut că eram în siguranță pentru că se apropiau examenele de la jumătatea semestrului; ori calculasem greșit, ori una dintre ele se plictisea și a profitat de ocazie. După aceea, am încuiat întotdeauna ușa după ce plecam, chiar și atunci când mergeam la toaletă. John a rămas pe dinafară de câteva ori pentru că uita să-și ia cheile.

— Ce-i cu această siguranță suplimentară? m-a întrebat el când m-am întors și l-am găsit tremurând acolo, cu brațele încrucișate ca să le țină la căldură.

Era februarie.

— Iau doar câteva măsuri de precauție, i-am spus eu. Protejez munca noastră.

— Păi, asta-i bine, dragă.

John și-a suflat în palme, în timp ce eu am întors cheia în broască. Am intrat și căldura înăbușitoare și puternică ne-a atins obrajii ca respirația caldă a unui cal.

— Doar încearcă să nu te păcălești! m-a sfătuit el.

Și am încercat. Chiar am încercat.

38.

Mi-au trebuit luni întregi ca să recunosc în fața lui Lev ce știam despre soția lui: numele ei de fată, patronimicul, felul în care își purta părul când era fată. Nu voiam să risc să-i distrag atenția vorbind despre altcineva în momentele noastre tainice, când puteam să mă bucur de concentrarea lui. Gura pe coapsă, încheietura mâinii legată de pat. Apoi mă temeam că nu avea să mă creadă, așa cum nici Vera nu m-a crezut mai târziu…

— Te înșeli! mi-a spus ea. N-am fost niciodată pionieră.

Când am insistat, ea a devenit severă și m-a întrebat:

— Chiar arăt ca o sectantă?

Dar nu trebuia să-mi fac griji pentru Lev. Când deja era primăvară, mi-am făcut curaj. Amândoi eram exaltați ca urmare a schimbării vremii. A râs când i-am descris gura ei strâmbă, uniforma de pionier, felul în care s-a încurcat și a fugit. Eram întinși în dormitorul meu, cu mâinile pe pântece, iar razele după-amiezii erau filtrate de perdele. S-a întins și m-a tras peste el. Mi-a murmurat ceva dulce la ureche.

— Bineînțeles! a spus el. Întotdeauna am simțit că e o legătură între voi.

Poate veți fi surprinși, dar am luat-o ca pe un compliment. Majoritatea femeilor – sau, ca să fiu mai clară, a amantelor – vor să se deosebească de soțiile amanților lor. Își vopsesc părul în nuanța opusă, se transformă în vampă dacă ea e virtuoasă, sau

invers. Spun lucrurile pe care ea nu le spune niciodată. Sunt de acord cu tot ce refuză ea. Dar eu am știut că nu trebuia să fac acel joc cu Lev. În primul rând, mă adora pentru cine eram și mi-a spus asta. Când intra pe furiș în seră, sosea prin spatele meu, mă apăsa pe partea de jos a spatelui și îmi spunea: „Bună, fată muncitoare!” M-a dus la întâlniri în afara orașului, conducând un Mercedes-Benz achiziționat recent. Conducea cu destul aplomb, ca să compenseze lipsa de experiență. În mod special, i-a plăcut să-mi cumpere lucruri pe care nu mi le permiteam. Am băut multe vinuri bune sub aceste auspicii. Am mâncat tocăniță și file mignon. Mai era ceva... fiorul lui de plăcere autentică când îmi atingea pielea, pe care îl simțeam și eu. Genul de fascinație pe care nu o poți falsifica sau descrie în totalitate. Singurul vocabular potrivit pentru noi era atingerea, gustul, mirosul.

Dar nu o ura pe Vera. Doamne, nu! O iubea. Nu se mai sătura de ea și tremura în fața ei. Inteligență ascuțită, ten fin, infinitatea exprimată în carnea omenească. Între ei parcă circula un curent electric ce se menținea trecând de la unul la celălalt. Sexul era bun. Vorbea despre munca lui și îmi dădeam seama că își imagina chipul ei. Căuta ticurile care îl anunțau ce o afecta și slăbiciunile ei. Erau ticuri pe care le interiorizase, astfel încât avea o Vera în interiorul său care îl conducea. Când mă urcam deasupra lui și îmi mișcăm șoldurile, el era și nu era acolo deopotrivă. Era și cu ea. Știu că îl durea tot mai tare acel paralelism. Dar, cel puțin la început, am fost mai mult flatată decât deranjată de faptul că eram marea excepție a unirii lor perfecte.

— La ce te referi când vorbești de o legătură? l-am întrebat.

S-a întors în cealaltă parte, dându-mă jos de pe el cu blândețe. Apoi s-a întins pe spate, frecându-și ochii cu mâinile. Lev, cel pe care mi l-a adus soarta.

— Cum altcumva aș putea să vă iubesc pe amândouă? m-a întrebat el.

— Așa e inima omenească?

Însă era o motivație slabă. Sigur știa că nu era primul bărbat care a găsit al doilea pat, a doua formă feminină care să-l aline. Tresăream când mă gândeam la mine în felul acesta. Întotdeauna mă întrebam: „Dar fetele acelea?” Leo Orlov urmărea căprioare prin iarbă.

— Nu fi ridicolă! Nu e o chestiune de nestatornicie. Poate, când eram mai tânăr.

Când a oftat, mi-am dat seama că a fost nestatornic și atunci. Mi s-au aprins niște scântei de invidie în minte și, în acel moment, nu am mai putut să îmi stăpânesc curiozitatea. Cu nici zece minute în urmă, îmi mușcase partea interioară a coapselor atât de tare, încât îmi lăsase semne.

— Dar elevele tale?

— Elevele? a râs. Ei bine, cred că le iubesc într-un fel.

— În ce fel?

M-am întins și i-am atins penisul cu mâna. L-am mângâiat cu destulă forță cât să-și deschidă gura, dar nu destul cât să-l fac să geamă.

— Spune-mi! Fii sincer! l-am îndemnat eu.

— Draga mea, sunt întotdeauna.

— Ești?

— Scoți adevărul din mine ca un venin. Fetele. Ce mă întrebi?

Am continuat să-mi mișc mâna și i-am spus:

— Știi de ce!

Fața i s-a contractat de durere. Am vrut să-l sărut apăsat și să-i închid gura. Să rămână al meu. Dar mai mult voiam să-mi răspundă la întrebare.

— O, nu! Ele... niciodată. Nu le-am atins niciodată.

— Nu asta spun și ele.

El și-a umezit buzele.

— Copiii...

— Da.

— Mint.

M-am oprit. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Aceiași ochi cu care l-am văzut alergând după Daphne, urmărind-o printre lauri.

— Nu mi se par minciuni.

Lev s-a ridicat și m-a privit. Chipul lui îmbujorat era înduioșător. Nu și-a pus brațul după umărul meu, nu m-a luat de mână și nu m-a mușcat de degete, așa cum făcea adesea ca să mă distragă. De fapt, părea la fel de serios ca oricând, iar corpul lui era pregătit de acțiune, nu doar datorită excitației evidente.

— Bineînțeles că ai observat! Trebuia să o faci sau, oricum, oamenii trebuiau să o facă!

M-am întors ca să-mi șterg o lacrimă și m-a atins. Mi-a luat bărbia în mână și m-a întors din nou cu fața la el, după care a continuat să zică:

— M-am gândit că, poate, în timp, vei ghici.

— Ei bine, n-am făcut-o.

— Încearcă!

— Mă iubești, am bolborosit, în timp ce el a dat din cap, încurajator. Încă dinainte să ne întâlnim.

A dat din cap încă o dată, cu o sprânceană ridicată. Eu m-am ghemuit și am mormăit:

— Nu știu.

— Gândește-te, dragă! Știi că Vera e o parte din viața mea profesională – a fost rândul meu să dau din cap. Știi că îmi controlează fiecare mișcare. Nu vreau să spun că eu nu am permis să se întâmple asta, a spus el, gesticulând cu o mișcare rapidă și iritată a încheieturii mâinii. Câteva petreceri la care am încercat să merg, doar ca să o găsesc pe ea acolo. Manuscrisele mele erau toate acoperite de scrisul ei de mână. La început, a fost o binecuvântare, apoi mai mult o capcană. Dar acum pare de neoprit. Când am ajuns aici, de fapt, eu n-am vrut să vin deloc. Nu! Nu protesta! Bineînțeles că acum totul e diferit. Dar ce vreau să spun e că ea a putut tot timpul să schimbe tot ce era al meu. Cu o privire chinuită sau chiar de sub mine. Și am început să mă întreb, după ce ne-am stabilit aici, ce-ar fi dacă nu ar mai putea face asta.

39.

Mi-a spus despre planul lui la care se gândea de multă vreme. De fapt, era mai puțin un plan și mai mult un sentiment. Dacă modestul și iubitorul Lev ceda impulsurilor primare, cine îi putea învinui soția că îl controlează? Putea să se confeseze la un pahar cu un profesor coleg sau la un whisky cu George Round că lucrurile nu erau chiar roz acasă. Ar fi spus-o făcând cu ochiul în semn de autoînvinovățire, poate căutând un sprijin, un gest pe care un domn nu l-ar face niciodată.

Ei n-ar fi intrat în amănunte. Rectorul? Nu dorea să știe dacă celebrul nou membru al facultății se încurca cu femei din

facultate. Doar presupunea. Cu timpul, fața lui Lev s-ar fi schimbat în ochii publicului. Ar fi devenit un ticălos. Un ticălos seducător. Destul de genial ca să nu protesteze nimeni, mai ales cochetele cucerite care se îmbujorau înainte să fie educate. Nu era nevoie să aducă probe, pentru că povestea era atât de credibilă și se răspândea atât de ușor.

De-a lungul timpului, atmosfera se putea încinge: teoretic, el va trebui să justifice rujul de pe guler, dar soțiilor – plural, neprecizat, anonim – ar putea să nu le placă asta. Ar putea avea o criză sau i-ar putea arunca o lampă în cap. Dacă s-ar feri la timp, obiectul s-ar sparge de un perete. Dacă i s-ar pune, din întâmplare, o întrebare Verei, ea ar fi nevoită să-l apere, într-o manieră care ar face-o să pară complice la minciună, spunând că el o răsturnase cu cotul:

— O, da! E foarte neîndemânatic, nu-i așa? Nu pot să-l las să se apropie de porțelanurile noastre fine.

Între timp, ea încă îi controla fiecare mișcare, mutând piesele în ce ordine îi convenea, în timp ce el se asigura că Vera trimitea fiecare scrisoare, participa la fiecare întâlnire importantă, dădea multe dintre telefoane. Controlul ei era vizibil în fiecare domeniu al vieții lui, cu excepția unuia.

Era scriitor. Putea găsi elementele potrivite de circumstanțe ca să elimine orice bănuială serioasă: o femeie împinsă de pe marginea prăpastiei, poate spre un sanatoriu sau ceva mai mult, când descoperea că nu avea un control total. Oricum, ea ar fi făcut toată munca pentru el. El trebuia doar să pregătească scena.

— Chiar vrei ca ea să dispară? l-am întrebat surprinsă.

— Vreau să mă eliberez de ea, mi-a spus el. Am crezut că va fi doar pentru o vreme.

Dar spunea că acum trebuia să mă ia pe mine în considerare și că eu am schimbat totul. (O emoție pe care încă pot să o simt, rememorând cum a spus „totul”.) I-am amintit că propria lui muncă și propriul lui corp îi aparțineau. Și că nu mai părea suficient doar să-i pună la îndoială permanent sănătatea mintală. Mi-a spus că noi două eram prea asemănătoare. Mi-a spus că aveam același suflet – un suflet geamăn în două femei diferite, pentru că, bineînțeles, cum ar fi putut să se îndrăgostească de amândouă, cum ar fi putut să aibă nevoie de două femei atât de complet, când inima lui era teribil de

sinceră? De asemenea, că legile naturii nu ne-ar fi permis să trăim prea mult una lângă cealaltă.

— Trebuie să scăpăm de ea, o dată pentru totdeauna, a spus el.

Pentru cărțile lui, pentru siguranța mea, pentru fericirea noastră. Ca toate să înflorească neîncetat. Mi-a spus că eu îl voi ajuta să o împing spre colaps. Trebuia să-i învăț obiceiurile. Să găsesc vremea potrivită.

Și, ca o proastă, l-am lăsat să mă convingă.

Lev

5 IULIE 1931

Poșta aeriană via Berlin

Doamne, Vera. Îți trimit un scurt bilet ca să te anunț că am supraviețuit. Mă recuperez la Berlin, firește, sub un nume fals. Voi ajunge acasă săptămâna asta. Anunță școala să-mi redeschidă cursurile din toamnă. Pregătește-te să auzi povestea eșecului meu.

Ca o notă marginală, sper că te-ai simțit bine pe coastă. M-am bucurat că, până la urmă, ai hotărât să mergi în călătoria aceea. Scrisoarea ta a ajuns la mine chiar înainte ca eu și Vlad să plecăm și am fost în culmea fericirii când am aflat că vei călători cu Zoia și veți înfrunta apele una lângă cealaltă. Mi se pare o fată virtuoasă. Cu totul pe placul tău.

Zoia

40.

În prima noapte, după ce Lev mi-a spus despre planul lui legat de Vera, am plâns în poala lui. Mi-am frecat fața de părul aspru de pe picioarele lui, iar lacrimile mele i-au umezit pielea. Mai târziu, i-au pătat cracul pantalonilor în timp ce mă mângâia pe cap și îmi spunea că avea să fie bine.

L-am întrebat:

— Dar mă iubești?

Iar el mi-a spus:

— Bineînțeles că da!

Asta a fost tot. Laconic. Hotărât. Trăise prea mulți ani sub cuvântul ei calculat și, în sfârșit, hotărâse să se elibereze. Arăta ca un om care făcea o alegere îngrozitoare – ceea ce cred că și era. Asta m-a făcut să mă întreb ce îi dezvăluia chipul meu. Arătam ca o armă? *O femeie fatală* care ținea relaxată între degete un cuțit? I-am spus că nu eram capabilă să ucid pe cineva, iar el mi-a spus:

— Nu, draga mea! Avem nevoie să o facă ea, mai mult sau mai puțin, de una singură.

Trebuia să recunosc că în cazul Verei părea singura cale plauzibilă. Îmi imaginam că putea opri un glonț cu mâna; și-ar fi ridicat palma și l-ar fi zvârlit la pământ. Ar fi mirosit otrava dintr-un pahar sau ar fi luptat ca să se elibereze de o strangulare. Lev mi-a spus că era într-o formă surprinzător de bună. De aceea, deocamdată, trebuia doar să o urmăresc și să găsesc momentul potrivit pentru a acționa.

Deși el s-a îmbrăcat, pe mine nu m-a lăsat. A spus că mă va băga în pat ca pe o fetiță cuminte, ca să dorm și să scap de supărare, și că mă voi trezi a doua zi, dimineața, ca să analizez opțiunile noastre cu un ochi critic. M-a sărutat pe față și pe gât, acordând o atenție specială la zona plată dintre osul pieptului și sâni. Ne întâlneam de luni întregi și știa ce îmi plăcea. Ce iubeam. Mai ales când îmi mușca pielea sau mă ciupea de coapse atât de tare că se învinețeau. O însemnare ce m-a

transformat, m-a făcut a lui. În noaptea aceea, s-a furișat pe ușă și mi-a șoptit:

— Vise plăcute!

Am zăcut în pat, cu pătura trasă până la bărbie. Rănile provocate cu tandrețe pe brațe și pe picioare străluceau. Cele mai întunecate pete erau o vânătaie pe inima mea și un gând din mintea mea de care nu puteam scăpa.

Îl iubeam pe Lev, dar primul meu instinct a fost să o apăr pe Vera. Poate din fidelitate față de trecutul nostru comun, față de lucrurile cărora le supraviețuisem amândouă până atunci. Mi-o imaginam tremurând singură acasă, aprinzându-și o țigară pe pridvor, cu umerii învăluiți într-un șal, în timp ce aștepta ca soțul ei să vină pe cărare. Primăvara, orașul nostru era un adăpost pentru lilieci, care veneau țipând din cer pentru a decima populația de insecte. Ni se părea oarecum eroici, dar ne speriau numărul lor mare, precum și modul rapid în care zburau și se întorceau, modificându-și traseul de zbor într-un mod haotic, în întuneric. Îmi imaginam unul apropiindu-se de Vera. Ea țipa, își scăpa țigara încă aprinsă pe șipcile de lemn și călca pe ea înainte să intre în casă înfricoșată. Voiam să alung liliacul și să o alin. Să-mi plimb dosul mâinii cu blândețe pe obrazul ei până termina cu plânsul și adormea.

Dar acesta era răspunsul unui țăran: protejează clasa conducătoare, statu-quo-ul. Ei bine, eu eram o țărancă perfectă. În timpul ultimilor ani petrecuți în Moscova, prin tot orașul exista o suspiciune generalizată că toată lumea informa despre toată lumea și toți îi condamnau pe cei care primeau informațiile în spatele ușilor închise. Obișnuiam să beau ceai cu vecina noastră de apartament, Albina, o *babușka* simpatică și corpolentă, care avea obiceiul neplăcut de a-și lovi gingiile – rezultatul unei danturi proaste din timpul serviciilor medicale ale acelor vremuri. O vizitam de câteva luni. Într-o după-amiază a scos un album și a început să-l răsfoiască împreună cu mine. Nu erau fotografii de familie sau șuvițe din părul de bebeluș tăiate de pe capetele frumos mirositoare ale copiilor ei, ci o grămadă de decupaje din ziare. Mi-am dat seama că erau din ziarele ilegale, pe care oamenii le transmiteau din mână-n mână pe aleile întunecate sau erau tipărite pe tricouri ca să poată fi transportate fără suspiciuni. Dar acestea nu conțineau nicio informație vitală de la vreun partid de opoziție; erau doar

glume. Multe dintre ele proaste, pe seama statului: „Pe unde a mai umblat mustața tovarășului Stalin în ultimul timp?” sau „Cine dispare mai repede: un bărbat care a fost descoperit de nevasta lui când o înșela sau un membru loial al partidului?” Jumătate din ele nu aveau nicio logică, dar aveau o insistență care era greu de ignorat. Probabil că Albina a crezut că aveau să mi se pară amuzante. Dar m-au îngrozit până în măduva oaselor.

Mi-ar plăcea să spun că nu am pârât-o, dar… a fost o vreme întunecată. Tot ce știam la acea vreme era că partidul conducea și că trebuia să respect autoritatea așa cum îmi iubeam tatăl și mama. De fapt, mai mult decât atât, pentru că tatăl meu dispăruse, pentru binele propriei noastre gospodării. Cu paranoia specifică tinerilor, am devenit convinsă că NKVD ar fi aflat ce am văzut la Albina și mă va descoperi că urmare a expresiilor contrarevoluționare imprimate pe retinele mele. E adevărat că nu am denunțat-o la poliție – eram un copil, nu un monstru. Dar m-a luat gura pe dinainte și i-am spus altui vecin cu care împărțeam curtea că Albina avea ceva ce nu trebuia să aibă. Erau recompense pentru denunțuri și toți eram foarte flămânzi. Într-o săptămână, Albina a dispărut și n-am mai văzut-o niciodată.

Voiam să cred că m-am maturizat de atunci, dar era oare adevărat? Încă o dată, m-am trezit în situația de a alege între a fi fericită și a împlini binele, cum insista tatăl meu să o fac. Dar am ales greșit. Vera întotdeauna a avut totul – eu, nimic. Știam asta. Însă una era să împrumut și alta era să fur. Una era să-mi plimb degetele pe gâtul ei și alta să le apropii și să o sugrum. Aș fi preferat să o absorb, să îi beau esența printr-un pai, dar nu aveam acea opțiune. Îl aveam pe Lev, iar el avea părerile lui.

41.

Așa am devenit o spioană. În fiecare dimineață, îmi puneam alarma cu o jumătate de oră mai devreme ca de obicei și, în loc să o iau spre stânga la capătul străzii, o luam spre dreapta. Noul meu drum până la campusul Donne făcea un ocol, pentru că treceam pe lângă casa lui Lev și a Verei, aflată într-un cartier un

pic mai scump decât al meu. Strada lor era flancată de un frunziș spectaculos: vara, verde, apoi auriu, apoi dispărea. Era momentul primăverii, când pământul se acoperea cu siluetele palide și aplecate ale brândușelor. În acea perioadă, o mamă își plimba câteodată fetița la șase dimineața. O liniștea pe umărul ei sau îi arăta mierlele de un negru-albăstrui din copaci. Îmi amintea de ieșirile pe care obișnuiam să le fac în Maple Hill în timpul primei ierni, când totul era acoperit cu gheață. Cred că amândouă împărtășeam o anumită inocență.

De-a lungul timpului, învățasem să mă prefac dezinteresată, verificându-mi rujul într-o oglindă de buzunar sau aplecându-mă pentru a-mi lega șiretul de la pantof. Încetinind, câștigam un minut fără să atrag atenția. Am urmărit-o pe Vera ducând o ceașcă cu cafea sau ceai prin cadrul unei uși (am presupus că era cea din bucătărie) până la fereastra cu arcadă din fața casei. Rareori zăbovea mult, dar îmi plăcea să văd cum părul ei se schimba de la o zi la alta: bucle mari, strâns în coc, ciufulit sau perfect făcut. Dimineața, purta întotdeauna un halat tip chimono, violet cu alb, care o făcea să arate ca un magician.

După ce dispărea din câmpul meu vizual, mergeam mai departe și ajungeam la seră, în jurul orei șapte fără un sfert. O descuiam cu cheia mea din metal cu capăt negru și inspiram adânc amestecul de dulce și umed al mineralelor și legumelor. Venele serei pulsau oxigen. Uneori mă opream și râgâiam, încercând să scap de senzația de rău pe care o simțeam, tot mai des, la stomac. La muncă era singurul loc în care mă simțeam normală.

Și am muncit. Am cercetat infestările cu insecte la un nivel de profunzime rezervat în mod normal (cel puțin, așa presupun) specialiștilor care urmăresc cadranele pentru fabricarea unei bombe. Mi-am răsfățat preferatele. Puiul de cactus gigant pe care îl achiziționasem când am început să lucrez a făcut cangrenă – era greu să îl păstrez sec, mai ales de când făcusem greșeala să îl plantez într-un ghiveci cu un amestec de pământ cu turbă care „invită negreșit dăunătorii”, așa cum s-a exprimat, într-un mod util, John. Partea de jos s-a uscat ca o stafidă, iar partea de sus arăta tot timpul palidă, având pete moi. Dar, în loc să renunț la el, l-am verificat în fiecare zi, l-am pus în alt ghiveci, cu o cantitate mare de nisip, și l-am mutat prin seră ca să mă asigur că nu era niciodată ars de soare sau nu stătea

prea mult timp lâncezind la umbră. Le-am ajutat pe fetele de la Donne să facă să răsară păstăi de mazăre și am crescut o nouă varietate de roșii pentru cantină, la cererea Hildei – o plantă delicată, crescută din semințele pe care mama ei ni le trimisese din grădina casei lor din Nebraska. John și cu mine am adăugat peștișori aurii în bazinul cu nuferi care, din când în când, mă speriau când se bălăceau în liniștea serei.

Voiam să știu ce fierbea în interiorul Verei. Preferințele ei mici și secrete. Îi plăceau biscuiții de ceai aduși din Anglia? Strănuta când își punea prea mult piper în mâncare? Când vedea culoarea galbenă, auzea clopote și când fredona singură, notele erau albastre, verzi și melancolice? Avea milă prin natura ei? Adesea, la prânz, mă întorceam la casa lor și o vedeam plecând repede pe jos spre cine știe unde; Lev întotdeauna lua mașina, deși a recunoscut repede că ea conducea mai bine și că, oriunde mergea, nu folosea taxiurile, autobuzele sau limuzinele. Poșetele ei se asortau de fiecare dată cu pantofii, practici, dar stilați: cu toc jos, care reușea, cumva, să-i facă picioarele mai lungi și gleznele subțiri. Perfecționase un mers hotărât care genera o viteză circulară în mișcarea senzuală a șoldurilor. În mai, a călcat pe o coajă de ou de măcăleandru, zdrobind-o sub vârful piciorului. Nu știu de ce, dar am crezut că unul dintre acele detalii avea să mă ajute.

Am încercat să o urmăresc o dată când a plecat de acasă, dar, fără să se întoarcă sau măcar – din câte știu eu – să își dea seama că eram acolo, a făcut manevre evazive printr-o grădină cu flori și un rând de camioane poștale parcate, toate identice. Întotdeauna avea obiceiul să dispară în cele mai dificile momente. Cu toate astea, am descoperit că, atunci când te gândești la uciderea unei persoane, nivelul de cruzime sau de viclenie al victimei nu te face să te simți mai bine. Mai bine, nu, dar poate mai motivată. M-am întrebat dacă era nefericită în căsnicia ei și dacă a trezit mila cuiva în toată viața ei. M-am întrebat dacă făcea lucruri rele manuscriselor lui Lev, amintindu-mi de cuvântul pe care l-a mâzgălit: *strâmb.* Cu cât petreceam mai mult timp în preajma Verei și a plantelor mele, cu atât mai mult sensul și tonul acestor proiecte se întrepătrundeau. Dacă Lev avea dreptate, iar noi două eram ca doi trandafiri al aceluiași tufiș, atunci trebuiau tăiate capetele florilor ofilite pentru a permite celor noi să crească. În acel caz, capul ei și

creșterea mea. Era un proces destul de nedureros și obișnuit pentru majoritatea grădinarilor, care devenea tot mai dificil pentru mine, până când m-am trezit plângând în hohote în timp ce mă holbam ca o idioată la foarfecă din mâna mea.

42.

Punct de interes: când tai o plantă, ceva chiar sângerează. De exemplu, planta de cauciuc sau ficusul, des întâlnit în birouri și pe rafturile prăfuite. Dacă tai o ramură cu cuțitul – având grijă să fie spre degetul mare, ca să păstrezi controlul și să nu-ți tai mâna; acolo există tendoane ce se pot întinde până la cot –, un sirop gros și alb va curge din tijă. În cele din urmă, rana va prinde coajă și planta se va vindeca, nu doar că va crește într-o formă mai atrăgătoare și predictibilă, pentru că adesea pot răsări de la două până la patru tije noi, devenind tot mai stufoasă pe măsură ce tai. Ceea ce, dintr-un anumit punct de vedere, pare o amenințare: sângerează în timp ce înfigi cuțitul, dar, după aceea, devine mai puternică și mai adaptată, lepădându-și membrele ca o mulțime de cămăși și ciorapi, lenjerie care se leagănă de vârful unui deget înainte să cadă, plutind, pe pământ.

O istorie orală a Verei Orlov, născută Volkov, continuată

Înregistrată de Secția de Poliție din Maple Hill

ROBERT HORNE, EDITOR LA HORNE BOOKS

— Da, este neobișnuit ca unul dintre autorii mei să aibă o soție atât de implicată în proces. Majoritatea își țin viața familială departe – vedeți, îi distrage de la metoda artistică. Nu e ușor să te cufunzi în fântâna inspirației când un copil mic aleargă la picioarele tale sau o femeie îți cere bani de buzunar ca să cumpere lapte de la magazinul din colț. Dar Vera nu e genul acela de femeie... Da, bineînțeles, îi spun Vera. Ne înțelegem excelent. Ea a fost cea care m-a contactat la început. Mi-au spus că erau interesați să aducă publicului american cărțile lui Lev. Bineînțeles, am fost entuziasmat când am văzut primul manuscris tradus al *Cuțitului ticălos.* Editorul lui francez mi-e prieten, așa că am auzit lucruri bune, dar, vedeți, recomandarea nu e un substitut pentru senzația de a avea o bucată de geniu în mâini și a-i răspunde în felul tău particular. Cred că asta e ceva ce oamenii nu înțeleg despre procesul editorial: cât de mult din el e intuitiv, aproape mistic. Uneori îți dai seama, intelectual, că citești o lucrare bună, dar tot nu ai vrea să te apropii de ea nici cu o prăjină de trei metri... Oricum, nu am mai vorbit cu ea de câteva luni. Lev a avut un mare plan și m-a pus să jur că-l voi ține secret – captivant, dar prea secretos, știți cum sunt scriitorii. Întotdeauna cred că cineva le va fura ideile. Nu e ceva neobișnuit pentru cuplul lor să se ascundă atunci când el scrie ceva. Când ea are ceva de spus, o va spune. Și, bineînțeles, vă voi anunța, dacă v-ar fi de folos.

[Notele arată că domnul Horne a fost politicos, în general, dar a vorbit într-o manieră cam tăioasă și i-a scos pe ofițeri în grabă după ce și-a făcut declarația, pretinzând că avea obligații de afaceri. Ofițerii au fost apoi opriți de un asociat al domnului Home, pe hol – un anume James Tipton.]

JAMES TIPTON, PUBLICIST, HORNE BOOKS

— Nu ar trebui să spun asta, dar chiar o disprețuiesc. Nimic nu e bun pentru femeia aceea. Și, of, Doamne, nu știe să primească un compliment.

OCTOBER REDFORD, EDITOR, REVISTA *POVEȘTI ULUITOARE*

— A încercat să îmi vândă la un preț mai mare o poveste din propria mea revistă, *[chicotește]* M-a sunat și mi-a spus: „Știu că oferiți douăzeci și cinci de dolari pentru o piesă banală de ficțiune, dar n-ați plăti mai mult dacă cineva v-ar putea garanta că cumpărați o lucrare genială?” I-am dat soțului ei patruzeci, doar pentru tupeul ei. Nici nu pot să spun că nu a avut dreptate – încă primim mesaje despre acea poveste. Are nuanțe din *Felice* în ea, ca schița pe care un artist o face înaintea unui tablou. Dar doar atunci am vorbit cu ea. Ce căutați, mai exact?

Zoia

43.

Într-o dimineață de primăvară, John a intrat în seră ținând o cafea pentru mine.

— Cioc, cioc, mi-au sunat în cap ciocăniturile lui cu degetele.

Mi-a înmânat cana.

— Uită-te la tine! i-am zis eu. Ești aproape politicos. Atât de aproape.

El a ridicat din umeri, dar nu și-a putut ascunde bucuria determinată de compliment. Ne vedeam mai rar în ultimul timp și știam că John își făcea griji că ar fi greșit cu ceva. Dar ce puteam să spun ca să-l liniștesc? În fiecare după-amiază mă grăbeam să ajung acasă și îl așteptam pe Lev în bucătărie cu un ceainic plin. În drumul spre masă mă dezbrăcam de haine. Sau găseam un bilet în geantă pe care scria când și unde – biblioteca orașului, parcul local, lângă rododendroni –, trebuia să ajung singură și să aștept. Uneori așteptam aproape o oră. Singurătatea era copleșitoare și liniștea îmi urla în urechi, zicându-mi „pleacă, pleacă!” Dar, înainte să pot face asta, simțeam o mână pe umăr, care cobora apăsat până la un loc aparent secret, apoi se băga sub fusta mea și îmi dădea lenjeria la o parte. Regula era că nu trebuia să mă uit niciodată în jur.

Ani întregi, John m-a bătut la cap să-mi fac mai mulți prieteni, spunându-mi că o domnișoară avea lucruri mai bune de făcut decât să-și petreacă serile de vineri jucând jocuri de masă cu un bărbat de vârstă mijlocie și cu soția lui. Cu siguranță, era un gest frumos, dar nu părea să-i placă când ajunsesem să fiu ocupată. Presupun că credea că mă întâlneam cu niște fete în oraș sau o băteam la cap pe Nadine să mergem, din când în când, la un film. Ceva despre care să putem vorbi mai târziu. (Dragă John, știu că n-am mai ținut legătura, dar un bărbat mi-a verificat oasele șoldurilor cu dinții.)

— Știi, se ține un târg de flori. Cerceta un bananier, ciupind un fruct încă verde între degetul mare și cel arătător. La câteva

orașe distanță. Ar trebui să mergem și să vedem dacă e ceva care merită luat.

— Bine, am spus eu. Sună distractiv.

— Serios?

— Bineînțeles. O să umplu un termos cu ciocolată caldă.

John a râs.

— Sunt douăzeci și unu de grade afară.

— Acasă, bunica mea întotdeauna spunea că trebuie să bei băuturi calde când e cald și reci când e frig, ca temperatura ta internă să nu se zăpăcească și să nu intre în conflict cu aerul.

— Serios?

Am încuviințat și l-am lovit peste mână ca să și-o îndepărteze de copac. De fapt, nu gândeam. A fost o zi frumoasă; după ultima izbucnire a frigului, un aer cald a sosit, care i-a făcut pe oameni veseli și i-a prostit.

— Ea chiar a spus asta.

— S-ar putea să fie prima dată când mi-ai zis ceva despre familia ta, a spus John.

Un moment, am încremenit, dar am reușit să mă prefac că cercetam urma pe care o lăsase pe frunza de bananier.

— Păi, am cunoscut-o doar când eram foarte mică.

— Dar părinții tăi? Vreau să spun, știu povestea: barca orfanilor. A tresărit. Trebuie să fi petrecut o vreme cu ei.

Părinții mei, care m-au apărat și m-au plimbat între sat și oraș, erau săraci, dar munceau din greu. Nu asta spuneau oamenii? Tata avea barba neagră, *mamochka,* părul legat la spate. Ultima dată când am văzut-o pe mama, mă implora să stau cu ea, în timp ce auzeam cizmele agenților care mergeau din ușă-n ușă, căutând disidenți. M-a ținut de braț, de rochie, de păr, spunându-mi să tac ca să fim salvate. Atunci încă credeam în revoluție.

— Poate, i-am spus, există un motiv pentru care nu vorbesc despre asta.

John și-a ridicat mâinile în semn de predare.

— O să aduc camionul, a spus el.

44.

Mama obișnuia să mă ducă la piață; ne prefăceam că eram în căutare de țesături pentru haine, dar, de fapt, primeam toate hainele de pomană. Însă ea nu era destul de pricepută ca să coasă; cu degetele ei groase și bătătorite de la săpat, era greu să aibă precizie. Din nu se știe ce motiv, ne plăcea să ne plimbăm pe lângă tarabele cu varză murată și cutiile mari cu pepeni, până când ajungeam printre sulurile de pânză ce atârnau din căruțe sau erau dispuse pe mese. Multe *babușki* expuneau piese croșetate, pe care nu aveam voie să le ating. Dantelării, tapiserii din lână. Mama căuta tot timpul materiale cu cea mai închisă nuanță de albastru.

— Poate trebuie să ne uităm și la mătăsuri, spunea ea, pentru că absorb diferit culoarea. Bumbacul arată prea negru. Noi vrem culoarea cerului înserat, înainte să fie noapte de-a binelea. Întindeam împreună sul după sul și uneori ceream o mică mostră pe care să o luăm acasă pentru „a ne gândi”; de obicei, o primeam, chiar dacă vânzătorii știau că nu aveam să cumpărăm niciodată. Mama păstra aceste mostre. Le cosea pe toate într-o cărticică și, dacă o răsfoiai, puteai să vezi albastrul pe care și-l imagina, cu elemente de întuneric și de sclipire sau strălucire.

Piața, haotică și aglomerată, cum sunt cele mai bune, era și un loc ideal pentru a descoperi alt tip de evenimente pe aleile lăturalnice, dacă știai unde să te uiți. De exemplu, puteai vedea oameni care vindeau secrete, care ofereau bunuri ilegale sau încercau să scape de taxe, o conversație în șoaptă după care un om își băga mâna într-o grămadă de cartofi și scotea o sticlă de whisky. Texte interzise cusute pe cotoarele istoriilor partidului și dovezi fotografice ale crimelor, vârâte în buzunarul unei haine croite la comandă. Țigări americane și batoane de ciocolată ascunse sub grămezi de mărgele. Adesea, bătrânele stăteau deasupra mărfii și își întindeau fustele ca să o ferească de ochi curioși. Bineînțeles că poliția secretă știa despre acele lucruri, dar, de cele mai multe ori, le lăsa așa cum erau. Până la urmă, și cei care făceau parte din ea trebuiau să ia bomboane de undeva pentru iubitele lor.

Însă, uneori, atmosfera se schimba. Mergeam să ne uităm mai îndeaproape la o grămadă de mere și vedeam un bărbat care își făcea loc prin mulțime cu umărul în timp ce își încărca arma. Mama mă apuca de spatele cămășii și mă trăgea mai aproape de ea, în afara pericolului; avea un fel de a dispărea în fundalul unei scene pe care nu l-am putut imita niciodată. Odată, am văzut o clădire întreagă prăbușindu-se. Zidul din fața noastră s-a dărâmat peste o fată care voia să ne ofere o gură de cidru. Jur că, într-o clipă, mama ne-a transformat pe amândouă într-un fum, că am plutit deasupra molozului; când oamenii au căutat printre ruinele pieței și au împușcat supraviețuitorii în față ca să nu mai rămână nimeni care să își amintească ce se întâmplase, nu am respirat și nu am țipat. Pe unii dintre acei oameni îi văzusem mai înainte, râdeau și îi ciufuleau părul acelei fete. Dar înțelepciunea mamei mele era că până și cea mai amabilă persoană putea să devină un ticălos.

Tatăl meu dispăruse cu un an înainte. Nu aveam să aflăm niciodată unde fusese dus. Dar puteam ghici. (O amintire: într-o zi, m-am întors acasă de la școală și el lipsea; absența lui era, cumva, o prezență în camere. Mama stătea la masa din bucătărie, cu o șuviță de păr între buze, dar nu se mișca să o dea la o parte. Își sugea părul, iar eu am mers pe furiș până la patul pe care îl făceam în fiecare seară pe canapea ca să mă ascund sub pătură.) Casa noastră a devenit mai aglomerată în absența lui; am devenit mai vigilente, chiar dacă încă nu voiam să recunosc că partidul făcea sau putea face ceva rău. Așa că m-am gândit că ea trebuia să fi greșit cu ceva.

Înainte ca agenții să ajungă la ușa noastră, am alergat afară ca să-i întâmpin, închizând-o pe mama în urma mea. Ce s-a-ntâmplat cu ea când agenții au năvălit în casa noastră? Nu știu. Nu am văzut. Mi-o imaginez pâlpâind printre obiecte, precum filamentul dintr-un bec. O bucată din lemn dintr-un scaun. Îmi imaginam cum agenții o ridicau de brațe, iar ea dispărea din materialul rochiei ei, ce cădea gol între degetele lor. Poate că devenise firul cerat al unei cusături în formă de cruce sau nasturele de alamă de pe cămașa tatălui meu pe care o păstrase și o purta ca pulover. Sau pata de covor, semnul unde vomitasem când avusesem gripă în copilărie, până ca mama să mă poată duce la chiuvetă. Ori sângele meu de la naștere. Orice element putrezit – rahat de șoarece sau cablu ars – pe care acei

oameni l-ar fi putut ignora sau arunca scârbiți. Poate că scăpase cumva, topindu-se în acel albastru profund și glorios, despre care nu am știut atunci că era culoarea disperării inexprimabile.

Dar chiar dacă reușise să se transforme – într-un elixir, un miracol –, știu că oamenii care năvăliseră în casă au absorbit-o pe mama cu niște bureți, pentru ca mai apoi să o stoarcă pe podeaua unei închisori atât de reci, încât a înghețat. Într-o baltă înghețată. În trupul vânăt al unei femei lăsate să moară. Mai târziu, am văzut fotografii cu astfel de cadavre, dovezi ale ororilor războiului, tipărite în ziare. Dar cine sunt eu să judec oamenii și războiul, când eu am alergat în brațele răpitorilor mei cu un strigăt de recunoștință pentru că eram salvată de cei devotați partidului? Mai târziu, m-am lăsat transportată ilegal din orfelinatul fetelor, pe o barcă, și atunci mi-am dat seama că nu exista altă fidelitate decât cea față de viață. Niciun crez în adevăr, niciun sentiment de casă.

Încep să-mi schimb părerea față de acele lucruri, dar mi-a trebuit foarte mult timp.

45.

Târgul de flori s-a ținut într-un pavilion mare – o serie de corturi conectate prin pasaje acoperite de muselină –, ce era folosit și pentru expoziții de animale, pentru că mirosea a porci și a fân. Lui John și mie ne-au plăcut Strelițiile, fiecare în formă de lame multicolore. Am ales una portocaliu cu magenta, ca să le facem pe fetele din Donne să țipe de bucurie. Mare parte a plantelor locale erau banale, dar câțiva fermieri aduseseră dovleci premiați cu o toamnă înainte, uscați și goliți, însă impresionanți. Când îți lipeai urechea de cei mai mari, se auzeau niște sunete ca ale oceanului, ca într-o scoică. Am mâncat popcorn făcut la ceaun și am băut ciocolata pe care am insistat să o iau cu mine; deși a fost prea caldă, tot a fost delicioasă.

— Ce zici de asta? m-a întrebat John, uitându-se la o viță-de-vie italiană care era descrisă ca o plantă ușor de întreținut.

— Nu știu, i-am spus eu. Ce zici de un tufiș de cafea?

Amândoi am spart câte o boabă roșie de cafea în gură și, chiar dacă am înțeles neplăcerea lui John după ce a mușcat prea

tare și bobul era să-i crape un dinte, mi s-a părut că avea un gust dulce și bun. Trăgeam un cărucior, pe care îl umpleam cu flori și tufe, iar John mă lovea ușor pe umăr din când în când, de parcă ar fi fost bătrânul și mândrul meu tată.

Aproape de marginea târgului, am remarcat un bărbat și o femeie care se ghemuiau în jurul unui tufiș de trandafiri galbeni în timp ce se țineau de mână. Ea se apleca spre flori, mirosindu-le pe rând, de parcă fiecare ar fi spus povești diferite. Bărbatul râdea și, cu toate că și-a ascuns mirarea din cauza prețului, a ridicat ghiveciul satisfăcut. Probabil era destinat decorării unei noi case. Deși vedeam des cupluri de acest gen la târgurile de primăvară, care căutau să-și repopuleze grădinile, nu știu de ce acei oameni m-au lăsat fără răsuflare. M-am oprit din mers, m-am rezemat de o masă din apropiere și m-am prefăcut că cercetam un tufiș banal de afin. John s-a oprit și el.

— Drăguț cuplu, a spus el.

— Hm? Am verificat prețul afinului. Revoltător.

— Păi, da, dar nu asta vrea o fată?

— Da? Ce?

Mi-am dat seama că nu mai eram sigură. Mă făceau să-mi doresc *ceva*. Întâmplător, femeia cu trandafirii semăna un pic cu Margaret, cu cinci sau zece ani mai în vârstă. Același păr săltăreț, același nas. Ar fi făcut și ea mici Margarete pe care le-ar fi trimis la școli bune, îmbrăcate cu fuste din lână plisate și cu o senzație de silă la gândul că trebuia să discute cu personalul care se ocupa cu menajul. „Nu e adevărat că nu-mi plac, zicea întotdeauna Margaret, când i se cerea să le spună celor de la întreținere să repare ceva sau să ceară o favoare de la menajere. Dar sunt atât de obosită din cauza lucrurilor pe care deja le fac, că mă întreb de ce trebuie să mai fac și asta?”

Atunci i-am înțeles oboseala, pentru că am simțit-o și eu. Legată de… tot. Lev insista că doar eu puteam să-l scap de Vera. Că mâna mea trebuia să o împingă de pe stâncă, chiar dacă ea s-ar fi sinucis. Trebuia să fiu eu și trebuia să o fac în curând, pentru că el pleca la începutul verii ca să-și recupereze o carte pe care o ascunsese cu ani în urmă în ceea ce era atunci URSS. Făcuse rost de un ajutor din partea armatei americane pentru a intra ilegal; vrăjise un pilot să îl ajute cu un zbor peste Ocean, sugerându-i că avea să creeze un personaj după descrierea lui în următoarea poveste. Avea nevoie ca Vera să

dispară înainte ca el să se întoarcă. Era sigur că ea ar fi distrus cartea și asta era ceva ce nu putea suporta. Planul era atât de prost făcut, încât, în lipsa cuvintelor pline de tandrețe, convingătoare, legate de acea carte despre care chiar credea că avea să-i salveze viața, m-ar fi făcut să mă întreb dacă nu cumva și-l imaginase pentru o scuză, doar ca să plece din oraș, sau dacă nu era doar în imaginația mea. Viața lui și pe mine. Prima lucrare pe care o scrisese și (în cuvintele lui) ultima femeie pe care avea să o iubească. Intenționa să plece în iunie; de aceea, nu-mi oferea prea mult timp să mă hotărăsc.

— Când o să am acea cartea, a spus el, o să fiu cu adevărat liber. Dar am nevoie ca tu să stai aici și să ai grijă ca lucrurile să meargă așa cum am plănuit. Ai vorbit cu ea? Va trebui să vorbești cu ea. Cred că am găsit o cale.

Bărbații și femeile se întâlneau și se căsătoreau. Întotdeauna am crezut că era lucrul cel mai important. Lev încă vorbea de pasiunea pentru soția lui, de frumusețea ei spectaculoasă și galactică; înainte de el, nu avusesem nimic și, dacă îl pierdeam, totul ar fi fost ca înainte. Cuplul cu trandafiri de la târgul de flori mi-a atins o parte din inimă, dar, când o urmăream pe Vera, altceva mă atrăgea: o încordare, zgomotul puterii. M-am întrebat dacă era chiar atât rău…

— Hai să mergem, i-am spus lui John, care, în ciuda eforturilor mele, părea să vadă ceva tulburător dincolo de expresia mea atentă.

— Ești sigură?

— Avem lucruri de făcut și oameni de văzut, am spus eu.

— Bine. S-a încruntat încă o dată în timp ce se uita la bărbatul și la soția lui care priveau un arbust de corn. Cred că depinde de tine.

Lev

7 IULIE 1931

Poșta aeriană via Berlin

Renka, nu știu dacă ai primit ultima mea scrisoare (am fost anunțat că a fost trimisă acasă, de la hotel), dar, dacă o primești pe asta (Doamne, sper că o primești pe asta), ai putea să te ocupi de câteva lucruri pentru mine cât timp încă sunt în Berlin? Doar ca să ne asigurăm că voi arăta cât mai bine la cursurile de anul acesta; acum, că mi s-au redus orele de curs „așa cum se cuvine reputației mele naționale”, va trebui să fac o impresie bună.

Un costum negru, călcat (nu de croitorul din colț care mi-a ars reverul sacoului parizian de lână gri; știi că îl disprețuiesc).

Câteva cămăși noi din New York; de care vrei. Îmi știi mărimea. Chiar dacă am mai pierdut câteva kilograme în ultimele săptămâni mizerabile, plănuiesc să mă îngraș cât de repede pot.

Pentru asta: smântână groasă, care merge cu toate fructele de vară. O varietate de vin, roșu și alb – ar fi minunat dacă l-ai convinge pe Leon să mai scoată o sticlă sau două din acel Château Mouton Rothschild din 1901. (Cred că le-a strâns pentru el, dar îl cunoști pe omul acela; totul are un preț.) Friptură din cea mai bună bucată. Sparanghel subțire. Îmi stârnesc pofta, dar am încredere în tine că faci cumpărăturile.

Am nevoie de o pereche nouă de ochelari, așa că te rog să-mi faci o programare la oftalmolog. Cea veche a fost zdrobită într-o ceartă nenorocită, dar îți voi da detaliile personal, pentru că nu ar fi înțelept să le aștern pe hârtie.

Dacă ai încredere într-o fierărie, mi-ar plăcea să-mi curețe noul pistol, cât de repede se poate.

Asta e tot, deocamdată. *À toi ma vie, à toi mon sang,* iubirea mea. Când ne vom întâlni din nou, va fi raiul, sau ceva de genul acesta. Așa sper.

Zoia

46.

Lev mi-a cumpărat țigări, mai mult pentru că voia să fumeze la mine acasă, și m-a învățat cum să le folosesc. Să iau una și să o lovesc ușor de masă, pentru a îndesa tutunul dulce, apoi să-i aprind capătul, în timp ce țineam partea opusă strâns între buze. De cele mai multe ori, îl puneam să mi le aprindă, nu pentru că nu puteam să o fac singură, ci pentru că îmi plăcea să-l văd pufăind, apoi să pun în gură ce a fost într-a lui. Îl priveam precum un copil își privește semenul mai mare – șmecher, cu coada ochiului. Întotdeauna speram ca el să mă aprobe într-un fel, pentru că el era prima iubire a vieții mele, primul lucru pe care l-am vrut cu adevărat și l-am obținut.

În acele după-amiezi apatice de la sfârșitul primului semestru, în primăvară, în timp ce-i spunea Verei că va coordona încă un seminar, îi scăpau câteodată idei ale noilor cărți, povești plasate în întunericul rece al spațiului, despre care spunea că nu era rece deloc, doar că aveau o atmosferă atât de apăsătoare, încât presiunea scăzută putea să transforme lichidul în gaz. Mi-am imaginat această lipsă de presiune ca pe o îmbrățișare, fără temperatură, dar tot atât de intensă încât să-ți transforme sângele în aburi. Doar dacă te tăiai, m-a corectat Lev, pentru că sistemul circulator al sângelui din corp este un sistem închis. Dar lichidul din globii oculari s-ar fi evaporat imediat.

Am vorbit și despre Vera, subiect ce mă făcea întotdeauna să fiu încordată. Până la sfârșitul lui mai, Lev își finalizase planurile pentru salvarea manuscrisului din locul în care îl lăsase și era sigur că acolo rămăsese și că avea să-i schimbe cursul carierei.

— Să știi că i-am dat o copie acum multă vreme. Nu i-a plăcut.

— Sunt sigură că e minunat.

I-am mângâiat obrazul, iar el mi-a dat mâna la o parte, tresărind contrariat. Nu era ușor să-mi dau seama ce i se părea sentimental.

— O să-ți placă, a continuat el. Asta e diferența dintre voi două. Tu știi să iubești ce iubesc eu.

Mi-a aprins altă țigară și am luat-o.

Avea să plece în a treia săptămână din iunie, nu după mult timp. Cine știe cât de mult ar fi stat acolo.

— E imposibil să fac planuri, dragă. Răstorn guverne. Ei bine, pe ocolite.

Mi-a spus că, oricum, aveam nevoie de cât de mult timp puteam câștiga. Îi pomenise Verei, ca din întâmplare, numele meu ca o posibilă însoțitoare, cineva cu care să-și petreacă timpul cât el era departe. Ea a scuipat pe drum și a continuat să meargă, părând să nu-l audă, chiar dacă m-a descris ca o persoană pe care o întâlnise doar de vreo două ori în campus. Eu trebuia să o conving să meargă într-o călătorie cu mine, într-un loc discret, unde puteam scăpa de ea, într-o intimitate totală.

— E doar nervoasă că merg după carte, mi-a spus el. Nu-i place să i se strice planurile. Și, în planul ei, cartea era distrusă de multă vreme.

M-am aventurat cu precauție:

— Ce nu i-a plăcut la ea?

— Crezi că știu? A suflat un nor de fum spre tavan. A ars-o fără niciun avertisment și a insistat că încerca să mă ajute. Nu a simțit nevoia de a da detalii. M-ar fi înnebunit dacă… ei bine, știi că avem o căsnicie pasională, a completat cu o privire tăioasă, senzuală.

— Da, am încuviințat eu.

Totuși, chestiunea mă deranja. Vera părea să fie tot timpul cu noi, o umbră pe perete, un bâzâit în urechea mea. Mi-o imaginam stând pe pridvorul din fața casei, dirijând orchestra muștelor sau privind un câine vagabond care căuta prin tomberonul ei, ca apoi să-l împingă în trafic cu zgomot metalic. Ce a văzut în cartea aceea? Oare și eu, în ciuda insistenței lui Lev asupra contrariului, aveam să văd același lucru după ce ar fi adus cartea acasă? Mi-a spus că eu și ea eram aceeași persoană, într-un anumit fel, și, chiar dacă știam că asta era mai mult o minciună pe care și-o spunea ca să se simtă mai bine când se culca cu mine, începea să mi se pară un pic adevărat. În *Rothschild,* femeile infectate se îndrăgosteau de pasagerii încolăciți pe picioarele lor. Lăsau creaturile să urce, agățându-se cu membrele și târându-se pe partea din spate a genunchilor, pentru ca apoi să intre în vasele de sânge, să crească între coastele lor și să le mănânce oasele precum iedera ce prinde

rădăcină în cărămidă. Vera devenise pasagera mea – sau eu am devenit a ei? – și uneori îi simțeam ochii în spatele alor mei deschizându-se doar puțin și clipind de parcă ar fi fost obosiți. Voiam să îi dau un ghiont ca să o trezesc – mai puțin pentru a o ține vigilentă, ci mai mult pentru a auzi ce ar fi avut de spus despre carte și ca să văd dacă ar fi răvășit ceva în mine. Chiar dacă era un lucru îngrozitor de recunoscut, până la urmă, motivul pentru care Lev mă iubea era abilitatea mea de a fi total de partea lui.

În acea seară, am fumat în pat până când a apus soarele și cearșafurile s-au îmbâcsit. După ce Lev a plecat, am mers prin camera mea goală, cu o postură foarte sobră, și m-am uitat la imaginea mea din oglindă, întorcându-mi fața la stânga și la dreapta sau ridicându-mi pielea de pe frunte pentru a-mi modifica înclinația conturului ochilor. Arătam ca Vera în vreun loc? Nu am remarcat nicio asemănare, dar poate era ceva în profunzime. Poate exista deja ceva și era prea târziu pentru a fi anulat. Am gătit cina dezbrăcată, stând cât de departe puteam de tigaia în care se prăjea pulpa de pui; am ținut cleștele doar cu vârfurile degetelor și mi-am întins brațul până când mi-au pocnit articulațiile. După un minut, m-am apropiat... m-am speriat și am țipat în momentul în care grăsimea a început să sară din tigaie, dar am continuat să fac încă doi pași. Într-o ceață pătrunsă de lumină, uleiul fierbinte strălucea în tigaie și sfârâia pe pielea mea; mă durea, dar aveam un oarecare interes să aflu cât puteam suporta. După o vreme, petele roșii de pe abdomen și coapse începuseră să arate frumos într-un fel. Pointilism. Expresionism abstract. Ceva ce mi-am făcut intenționat.

47.

În ciuda faptului că mă gândeam foarte mult la ea, nu am vorbit cu Vera decât după o săptămână de la plecarea lui Lev în Europa. L-am văzut în dimineața plecării sale – îmi promisese vizita, pentru că avea să fie plecat cel puțin câteva săptămâni. Poate chiar luni. A venit cu scuza unei plimbări, cu scopul de a-și dezmorți picioarele înaintea unui zbor lung și ca să scape de

stres printr-o plimbare în jurul cartierului. Nu era, în totalitate, o viclenie. În loc să intre cu cheia pe care întotdeauna i-o lăsam sub un ghiveci cu flori, m-a așteptat pe pridvor, după ce a ciocănit de două ori. Când am ieșit, m-a apucat de mână, a început să meargă și m-a tras după el. O mișcare energică și pași încordați.

— Poftim! Mi-a pus în mână un plic, de mărime medie, sigilat și îndoit de două ori.

— Ce-i asta?

— Când își bea ceaiul, mi-a spus de parcă nu m-ar fi auzit, are mare grijă să golească zaharnița, să nu rămână niciodată bucățele sau cuburi. Nu am putut să-ți aduc nimic sub formă de pudră pentru că ar fi părut prea ciudat, dar cred că poți să le adaugi pe astea și să le amestece în ceai, a continuat el, în timp ce fața îi devenea palidă. Dă Doamne să nu bei niciodată ceaiul sau cafeaua cu zahăr! Doar ca să fii sigură ca să nu înghiți ceva din greșeală.

— Nu le beau cu zahăr.

— Bine! a răspuns el. Foarte bine!

Un copil care se afla pe o peluză din apropiere ce purta un costum de baie portocaliu cu galben a râs în timp ce sărea peste o stropitoare. Școala se terminase. Am ridicat plicul în mână, încercând să număr pastilele prin hârtie. Șase, șapte, opt... cel puțin nouă. Habar n-aveam ce erau, dar nu credeam că avea importanță.

— Înțelesesem că ideea era să o conving să o facă singură.

Lev a tresărit, aproape imperceptibil.

— M-am gândit la asta. Nu va funcționa niciodată. Ți-o poți imagina înghițind o mână de pastile și dând pe gât un pahar cu tărie? Cum ar putea ajunge atât de deznădăjduită într-un timp atât de scurt? Chipul lui era chinuit, ca și cum întrebările lui ar fi fost sincere și soția lui ar fi fost o sinucigașă, iar eu aș fi avut răspunsurile de care el avea nevoie ca să o tragă de pe marginea prăpastiei. Analizele de sânge nu vor fi evidente și nimeni nu ar pune prea multe întrebări. Am sărutat-o pe fata aceea, Daphne, în spatele bibliotecii, înainte să plece în vacanța de vară. Vor fi zvonuri.

Lumea, pe muchie de cuțit.

— Pardon?

— Of, nu te face că nu înțelegi! Știi că suntem împreună în asta. Totul e spre binele nostru.

Ne-am continuat plimbarea frenetică, iar Lev a început să se calmeze, să respire mai adânc. După ce am băgat plicul în buzunar, el a mers vesel mai departe. Îmi ținea mâna mai ușor, frecându-mi degetul arătător cu degetul lui mare.

— M-am gândit la asta, mi-a spus el din nou. M-am gândit mult la asta. Foarte mult.

Probabil că era adevărat. Se gândea mult la toate, de la rotația planetelor în jurul diferitelor tipuri de soare până la chestiunea creaturilor conștiente (ipotetice, pentru că nu-i prea plăceau câinii și pisicile și nu le-ar fi acordat multă importanță) care ar fi putut conta că oamenii și-ar fi meritat același loc în societate. (Aceasta era o problemă legată mai mult de roboți.) Dar la soția lui… Cu siguranță, era importantă în mintea lui. Am văzut asta atunci când, în mijlocul unei propoziții, îi cădea falca în timp ce ea se strecura și se așeza în mintea lui. Degetele ei invizibile îi strângeau încheietura mâinii. Dar nu am putut să nu simt că greutatea acestei situații tocmai îmi fusese transferată. Un plic galben mototolit în buzunarul meu. Lev mai avea câteva ore până când avea să se îmbarce într-un avion care îl ducea departe.

Am mers spre campus și, chiar dacă am crezut că ne vom îndrepta spre biroul lui, Lev m-a direcționat către seră.

— Ne pot vedea oamenii!

— Nu e nimeni aici, mi-a arătat el. E vară. Și, oricum, aici ne-am întâlnit prima dată.

Fără vlagă, m-am lăsat trasă înăuntru. Era sâmbătă, așa că era puțin probabil să vină John. Singurul pericol adevărat era ca oamenii din oraș să folosească drept scurtătură campusul, întrucât elevele erau plecate. Mi-am spus că era romantic, pentru că era în memoria noastră. Lev m-a condus la o masă din spatele serei, acoperită cu orhidee. Din plante ieșeau aburi. M-a îmbrățișat pe la spate și a început să mă sărute pe gât. În timp ce și-a așezat o mână pe umărul meu, cealaltă șerpuia pe partea din față a corpului meu. Când m-a atins, am gemut. Încercam să nu mă uit pe fereastră. Pleca peste câteva ore.

— Vera, mi-a șoptit la ureche, lăsându-se pe mine, în timp ce și-a întins mâinile ca să-mi desfacă pantalonii. Ține minte, Vera!

Nu mi-am dat seama dacă mă instruia sau mă confunda, dar simțeam pielea lui pe a mea. Fierbinte, doritoare. S-a împins în mine, trăgându-mă de păr.

— Vera! a rostit el din nou.

După aceea, nu a mai spus nimic. Și-a apăsat fruntea pe gâtul meu, a gâfâit și a oftat. Îmi amintesc că m-am gândit: „Întotdeauna va exista o Vera. Într-un fel sau altul”.

48.

În timp ce mă ștergeam cu un pachet de șervețele, o piatră a lovit geamul serei, chiar lângă capul meu. Am tresărit.

— Ce naiba! a spus Lev.

A fugit afară ca să-l prindă pe cel care o aruncase. Eu eram mai îngrijorată din cauza geamului. O crăpătură chiar de grosimea unui fir de păr ar fi putut afecta temperatura serei și, chiar dacă reușeam să o acopăr cu hârtie și puteam să-i rog pe cei din administrativ să îl înlocuiască rapid, am fi riscat să pierdem câteva dintre cele mai delicate plante. Mi-am plimbat mâinile pe geam: nimic. Poate doar o zgârietură. M-am lăsat pe podea și mi-am sprijinit capul de genunchi. „E OK, mi-am spus. Nu s-a întâmplat nimic”. Dar tot eram tulburată. Cine ar face așa ceva? Părea ceva providențial ca să-l ignor.

Lev a intrat pufăind pe ușă.

— N-am văzut pe nimeni, a zis el. Probabil că au fost doar niște băieți.

Arăta un pic ridicol pentru că, în starea lui de oboseală, își ștergea fruntea cu o batistă și își îndrepta gulerul de parcă s-ar fi pregătit pentru altă rundă de polo pe iarbă la un bâlci de după-amiază. Am încercat să zâmbesc, dar nu am putut să fiu convingătoare, iar Lev mi-a întins mâna pentru a mă ajuta să mă ridic și m-a strâns tare în brațe. Mi-a îndepărtat praful de pe fund.

— Nu-ți face griji pentru asta, dragă! Hai, dă-mi un sărut de rămas-bun!

Un hohot de plâns mi-a ieșit printre buze. M-a surprins și pe mine. Știam de câteva săptămâni că avea să plece, dar atunci era real. Atunci era momentul. L-am strâns lângă mine și mi-am

apăsat nasul pe pieptul său acoperit de cămașă, fiind atentă să nu îi strâng prea mult sacoul și să îl șifonez. Am încercat să îl adulmec în suspine scurte și lipsite de eleganță. „Va salva romanul, mi-am spus eu. Și tu îl vei salva pe el”. Lev a râs, mi-a ridicat fața spre a lui și m-a sărutat. Am simțit că nu aveam să-l mai văd niciodată sau că el nu avea să mă mai vadă niciodată.

— La revedere, mică muncitoare! a spus el. Mică eroină. Va trebui să suporți tăcerea. Până la urmă, ai o treabă de făcut.

Prin tăcere se referea la faptul că nu avea să-mi scrie. Era un risc prea mare și nu putea să găsească un poștaș de încredere.

Când a plecat, am refuzat să-l privesc, pentru că știam că avea să fluiere și să meargă săltat. Omul aventurii. Cerul era de un albastru dureros și puii păsărilor se năpusteau asupra peluzelor. Fiecare se credea o excepție de la legile naturale nedorite, dar am descoperit atunci că nu eram imună la invidie, autocompătimire și teamă în fața unui pericol iminent. Mă străduiam să respir. Patru secunde inspiram și alte patru expiram. Am scos pastilele din buzunar și le-am scuturat în plic. Fiecare era plină de otravă și se îndrepta spre esofagul unei femei pe care o văzusem în vis de o sută de ori și destul de des prin fereastra casei ei. În timp ce ascultam mișcarea pastilelor în hârtie, am început să mă calmez.

Până la urmă, eram o țărancă rezistentă și puternică. Am trecut prin încercări mai grele decât aceea: trebuia să trudesc, dar, la sfârșit, viitorul avea să fie al meu. Așadar, era vremea să încep.

49.

În ziua în care am mers să o vizitez pe Vera, m-am trezit devreme, am făcut o baie caldă, sorbind ceaiul în timp ce se umplea cada, apoi m-am cufundat încet, savurând apa ușor fierbinte. Timp de jumătate de oră, m-am înmuiat și spălat, mi-am șamponat părul și mi-am frecat călcâiele cu o piatră ponce, până când am fost curată, netedă și roșie ca o tomată. După ce m-am șters cu un prosop alb și pufos (unul dintre primele răsfățuri după ce obținusem mărirea de salariu, pentru că am crescut cu prosoape găurite și zdrențuite la margini, iar cel pe

care îl folosisem de la sosirea mea în Maple Hill nu era mai bun), mi-am dat cu ojă roșie pe unghii și am stat nemișcată o jumătate de oră ca să le las să se usuce, punându-le în pericol doar când am întors paginile unei reviste. Părul îl pusesem pe bigudiuri și, după ce mi s-au uscat unghiile, l-am aranjat în forma unor nori cumulus.

Lev nu era atent la felul în care mă aranjam. Accepta când mergeam la restaurante sau la alte ocazii speciale, dar în rest mă prefera în ceea ce numea el „starea mea naturală”, cu murdărie în fiecare crăpătură a pielii și părul prins în coc. Însă înțelegeți că nu l-am lăsat să mă împiedice să am o igienă adecvată! M-am bucurat în mod special când m-am pregătit atunci, pentru că știam că el nu avea să fie prin preajmă ca să se bosumfle sau să se plângă din cauza fixativului meu. Oricum, de obicei cineva se îmbracă cu mai multă grijă pentru o femeie.

Avântul din baia mea m-a purtat până la casa Verei și a lui Lev. Acolo am început să devin nervoasă. În acea clipă, el era probabil în Londra sau ghemuit în spatele unui camion care înainta cu greutate prin Alsacia. M-am stăpânit și, în cele din urmă, când mi-am făcut apariția, am avut grijă să arăt relaxată. Trebuia să pară că treceam întâmplător prin cartier, fără să știu data și ora exacte ale plecării lui Lev. Precum o fată prietenoasă, poate un pic zăpăcită. Unghii roșii, rochie de aceeași culoare. În spatele ușii, Vera își vedea de treburile zilnice, scriind o scrisoare editorului lui Lev sau plănuind meniurile de cină ale săptămânii. Mi-o imaginam făcând ceva banal printr-un gest asemănător unei adieri de aer, o intrigă nevăzută.

Pastilele erau ascunse în poșeta mea, dar nu ca să le folosesc, ci mai mult ca un talisman. M-au ajutat să-mi păstrez curajul. Nu purtam nimic din ce mi-a dăruit Lev, ca nu cumva să recunoască Vera vreo brățară sau vreo agrafă. Nu aveam încredere în autenticitatea cadourilor oferite de Lev. „Vera”, m-am gândit eu. O fetiță cu păr negru și nas lung. Am căutat-o în mintea mea și i-am aranjat din nou cravata de pionier în jurul gâtului, restabilind unghiul acela elegant. Emana o familiaritate atrăgătoare, ca și cum mă întorceam acasă. A trebuit să-mi amintesc că nu am fost prietene în Moscova. Nici măcar n-a știut cum mă chema.

După câteva minute, am realizat că devenea bătător la ochi faptul că stăteam ascunsă după un copac. Mi-am făcut curaj ca

să merg până la ușă și să ciocănesc în ea. Am auzit un mers târșâit și o zarvă ce venea dintr-un loc nevăzut. Ușa s-a deschis și a dezvăluit o fată îndesată care purta cercei de un verde aprins.

— Da? a spus ea.

— O*…* m-am blocat și am făcut un mic pas în spate, sperând că părea normal. Cine sunteți?

— Pardon? Dumneavoastră ați bătut la ușă. Cine sunteți *dumneavoastră*?

Când am analizat-o a doua oară, mi-a dat seama că fata era mai în vârstă decât credeam – avea cel puțin vârsta mea, iar hainele îi erau mai degrabă șleampete, având în vedere bijuteriile ei. M-a văzut uitându-mă la cercei și și-a ridicat o mână, atingând unul din ei, pentru a-l proteja.

— Doamna m-a lăsat să-i probez.

— O, înțeleg. Doamna? Vreți să spuneți Vera? E acasă?

— De ce ați veni dacă ați crede că nu este?

— Nu am venit. Adică, nu aveam asta în intenție. Nu am… hm… știut.

— Bine!

Fata și-a ridicat colțurile gurii, neîncrezătoare, dar a găsit un motiv ca să obiecteze. A dispărut în casă, lăsând ușa întredeschisă. Când am fost sigură că a plecat, am deschis-o mai tare, împingând-o cu piciorul. Totul era așa cum îmi aminteam: sacoul lui Lev îndoit pe balustradă, iar undeva erau numeroase cămăși ale lui și pantofi lustruiți perfect aliniați. Parfumul lui a plutit spre mine și mi-am deschis ușor gura ca să îl las să intre. Mi-am băgat capul dincolo de cadrul ușii, ca să văd totul mai îndeaproape.

Chiar atunci, Vera a apărut de după colț. M-a văzut și s-a oprit brusc, ridicându-și o sprânceană – nu destul ca să arate furioasă, dar destul ca să îmi transmită că nu eram bine-venită. A urmat un moment de confruntare tăcută între noi, chiar dacă acel lucru s-a întâmplat, probabil, doar în mintea mea. Vera era cu câțiva ani mai în vârstă decât mine, dar, cumva, cu un secol mai puternică. Îmi imaginez câte lipsuri ar fi putut să-mi găsească; poate că asta și trebuia să facă. Acesta era planul. Uitându-se peste umăr spre fata care își dădea jos cerceii verzi, a dat din cap confirmând. Apoi s-a postat la intrare, blocând-o.

— Tu trebuie să fii fata pe care Lev încearcă să mi-o bage pe gât. Ți-a luat ceva timp să apari.

— Vera! am răbufnit, fără să pot să mă abțin. Tu ești Vera Petrovna!

Era slabă, scheletică, și cu pielea atât de albă, că părea să strălucească. De parcă oasele ei erau tuburi de neon.

— Pardon?

I-am întins o mână, fiind conștientă că o amprentă ar fi putut să-mi strice oja proaspătă de pe o unghie. Nu era în plan să-i spun Verei că ne întâlnisem sau să o fac să se gândească la cunoștințe. Dar mi-o aminteam foarte clar și mi se părea imposibil să nu mă recunoască și ea.

— Zoia Ivanovna Andropova! Ne-am mai întâlnit. Tu nu ai fost Vera Volkova în Moscova?

Ea s-a holbat la mine, apoi… m-a luat de mână. Nu părea că dorea să mi-o strângă, ci mai mult ca și cum ar fi vrut să o cerceteze îndeaproape, precum un câine. Chiar am crezut că voia să-mi lingă degetele pentru a descoperi pe unde umblasem.

— Zoia. *V'ui otkuda?*

— Cum am spus, Moscova.

S-a încruntat.

— Nu prea cred.

— Păi, mi-am petrecut multe dintre veri în Lipețk, dar m-am născut în oraș.

— Vreau să spun că nu mă cunoști. Nu ne-am întâlnit niciodată.

Vocea ei era mai blândă decât mă așteptam. Era mai puțin aspră decât sugera chipul ei.

— Ei bine, am răspuns eu, cum crezi!

Aveam timp să ne împărtășim istoria comună mai târziu. (Deși, după cum știi, dragă cititorule, Vera nu a cedat un centimetru.) Deocamdată, viitorul era mai important.

— Pot să intru? am întrebat.

Vera s-a aplecat mai aproape de mine și, când a făcut-o, am simțit mirosul pudrei de talc pe care și-o aplicase după baie. Și al… merelor. A ceva deopotrivă dulce și acru, precum iaurtul. Și-a apropiat fața de a mea destul de mult încât să-i văd dinții din spatele buzelor care se depărtau când vorbea. O făcea foarte încet.

— Albinuțo! Bâzâi în jurul cuibului meu. Să știi că te-am văzut învârtindu-te pe străzi și la școala aia stupidă. Ce cauți?

— Pardon? se auzi vocea mea ce ieși ca o șoaptă.

Știam că era mai bine să mă prefac ignorantă și să rămân în povestea mea: o fată prostuță, în căutarea unei prietene. Dar mă neliniștea faptul că mă observase, chiar dacă am fost foarte atentă.

— Vrei să intri? De ce nu ai descoperit drumul de una singură?

— Nu știu despre ce vorbești.

Vera a făcut un pas în spate și s-a îndreptat. Și-a coborât vocea și a devenit naturală, destul de tare.

— Zoia Andropova! Trebuie să bem împreună o ceașcă cu ceai. Dar mă tem că nu azi. După cum trebuie să știi, soțul meu a plecat recent într-o călătorie și sunt prea obosită. Poți să revii? Să zicem, marți?

— Bine, am fost eu de acord. La ce oră? am adăugat precaută.

— La două! Fix! Ora potrivită pentru ceai. O să și mănânc ceva. Îți place *pastila*?

Acesta era, de fapt, chiar desertul meu preferat – un jeleu de fructe și zahăr, redus la căldură de-a lungul câtorva zile și presat într-un pătrat delicat – pe care Lev mi-l cumpăra câteodată de la o cofetărie europeană din New York. Mama a făcut propria versiune când munceam în Lipețk, ca să-mi ofere un motiv pentru care să aștept ceva cu nerăbdare în acele veri interminabile. Am încuviințat, fără glas, iar Vera a zâmbit.

— Minunat! Atunci ne mai vedem. Acum, mă tem că va trebui să bâzâi mai departe, albinuțo!

În spatele ei, fata scundă, despre care credeam că era servitoarea, a chicotit, dar Vera nu a schițat vreun semn că ar fi auzit-o. În schimb, m-a privit când am plecat – i-am simțit ochii în ceafa, atenția ei roind deasupra mea –, fapt ce m-a îndemnat să merg drept până când am cotit după colț și am dispărut din câmpul ei vizual. În momentul acela, am început să fug, fără să-mi pese dacă îmi auzeau zgomotul tocurilor sau bocăniturile pe beton.

50.

La început, nu foarte des, ci ocazional, o priveam pe Margaret învelită, în pat, sub munți de plăpumi și încălzitoare electrice și mă gândeam să stau pe lângă ea ca să evit mersul prin frig și zăpadă. Știu că asta nu sună ca fiind ceva anormal pentru tine, cititorule, și chiar și eu, în delirul meu de epuizare și dor de casă, mi-am dat seama că trecerea acestui prag ar fi însemnat, în cel mai bun caz, o moarte frumoasă. Doream să mă ghemuiesc în toată căldura aceea, care cu siguranță o făcea pe Margaret să transpire între omoplați și să dospească un miros de pâine sărată la subsuori. Ar fi dat din picioare o dată sau de două ori în somn, iar eu m-aș fi ghemuit la umbra spatelui ei ca să mă evapor, să mă evapor, să mă evapor. M-aș fi topit, m-aș fi descojit, aș fi devenit un abur care, atunci când s-ar fi dat la o parte păturile, s-ar fi împrăștiat, pur și simplu, în aer. „Bine, m-am gândit eu. Bine”.

— Ce faci? m-a întrebat ea o dată, când s-a întors și m-a văzut stând lângă ea, înfofolită în haina verde.

— Nimic. Doar verificam dacă ai nevoie de încă o pătură, i-am răspuns, căutând un răspuns.

Ea, morocănoasă, pe jumătate adormită și cu părul castaniu încâlcit.

— Sunt bine.

— Ești sigură?

— Hm!

S-a întors cu spatele la mine, așezându-și obrazul luminos iarăși pe pernă. A adormit înainte să închid ușa în urma mea. Niciodată nu a trebuit să învețe mult ca să ia note bune. Se trezea dimineața, la opt și jumătate, dacă nu avea un curs mai devreme, și își mânca încet micul dejun la cantină, răsfoind uneori ziarul la care tatăl ei a abonat-o împotriva voinței ei. Îi plăcea rubrica de știință, cea de societate și recenziile cărților și ale pieselor de teatru. O dată, i-am citit un fragment din prima carte a lui Lev, *Cuțitul ticălos,* gândindu-mă că am fi putut să împărtășim plăcerea cuvintelor lui, întorsătura și neașteptatul frazelor reușite. Ea a strâmbat din nas.

— Doamne, e prea mult, a zis ea. Nu poate să spună nimic simplu?

Avea imaginea cea mai dulce când dormea și îi ieșea aerul dintre buzele tremurânde. Era o persoană diferită față de cea care stătea la coadă pentru masa de prânz. Strălucind ca alama, râdea cu prietenele ei și îmi făcea semn cu mâna din partea cealaltă a camerei, poate cu înțelegerea că nu aveam să încerc să fiu alături de ea niciodată. În somn, se înmuia, se deșira. Era predispusă la șoapte și, uneori, îmi vorbea când era adâncită într-un vis. Nu i-am spus asta niciodată când era trează, pentru că nu ar fi înțeles. Când mergeam pe hol, îmi recunoștea doar ceafa și ridicarea mâinii lipsită de cuvinte de la capătul celălalt al unui coridor lung. Dar nu contează. Nu contează toate astea. O febră a trecutului, de mult apusă. Margaret cea amăgitoare, care a plecat pe drumul ei.

51.

Când am ajuns la câteva străzi distanță de casa Verei, au început să mă înțepe degetele de la picioare; am încetinit până când am început să merg normal. Picioarele îmi erau transpirate și simțeam fiecare prelingere scârboasă până la pielea pantofilor mei. Puținii oameni pe lângă care am trecut pe stradă mi-au aruncat priviri îngrijorate și a fost greu să-i învinuiesc pentru ele. Aveam nevoie de un loc liniștit și răcoros ca să-mi limpezesc mintea. Ce s-a întâmplat? Smaraldele sclipitoare, mirosul de cretă al Verei? Acuzația ei? Totuși, nu era o pierdere. Până la urmă, a fost de acord să mă vadă din nou.

În centru, am găsit librăria închisă. Am fost dezamăgită. Nu am vrut să mănânc un hamburger (de fapt, nu am înțeles niciodată de ce e considerat un fel de mâncare) și nu am vrut să văd un film care să-mi liniștească gândurile. Am zăbovit în fața magazinului de bricolaj, numărând șuruburi vărsate, în timp ce lăsam soarele de iunie să mă bată în cap. Un porumbel sălta pe trotuar, gângurind, și mi-a venit să-l lovesc cu piciorul. Dar n-am putut să o fac. Și nu acesta era scopul. Nu eram o bună criminală, chiar și cu toate rochiile din lume, roșii ca sângele.

Un clopot de la o ușă din apropiere a dăngănit. „Bineînțeles!” m-am gândit eu. Cafeneaua lui Marie. În anii ce trecuseră de când eram o clientă fidelă, magazinul a rămas deschis și,

practic, neschimbat. Vopseaua scorojită de pe cadrul ușii a fost înlocuită de un strat impecabil de vopsea albastră, dar altfel, nimic nu se schimbase. Prin fereastră, puteam vedea aceleași fețe de masă vechi, cu pete de cafea, zdrențuite la margini. Am intrat și am fost întâmpinată de trei tablouri cunoscute, atârnate în rame prăfuite, cu etichete îngălbenite lipite lângă ele, ce afișau cu speranță prețuri. Era munca unei artiste locale, care nu cred că a mai venit vreodată să-și verifice marfa. În aer plutea miros de unt și mirodenii.

— Bună! am spus eu către tejghea, nimănui.

Marie s-a ridicat de la podea, cu fața acoperită de făină și bucățele de biscuiți.

— Ups! Am avut o mică problemă. Doar o căpușă.

S-a lăsat iar pe vine, apoi s-a întors grăbită în bucătărie, cu ceva greu în brațe. Am auzit ușa din spate deschizându-se și, pentru un moment, m-am întrebat dacă fugea – aveam o amintire neclară despre o Marie refugiată, poate scăpând de un soț violent sau lăsând un bebeluș pe pragul unei uși, învelit într-o pătură –, dar apoi am auzit capacul unui coș de gunoi trântit.

— În ordine, inspectore! a exclamat ea după ce a intrat din nou. Nu aveți de ce să vă faceți griji aici!

— O, nu, nu sunt…

Ea și-a fluturat mâna.

— Era o glumă proastă. Scuze! Ce ți-ai dori?

— Cred că… M-am uitat la ea, plină de speranță, așteptând să remarc o sclipire de recunoaștere din partea ei. O cafea! Mai umpli ceștile pe gratis?

— Maximum de două ori. S-a încruntat. Niciodată n-am făcut-o de mai multe ori.

— Bine, am răspuns eu cu scepticism.

Mi-am luat ceașca, am ocupat un loc la fereastră și am sorbit, chiar dacă era evident că ibricul stătuse pe foc ore întregi.

— Dorești și altceva? m-a întrebat Marie. Eram singura clientă din magazin. Mâncare? Bunătăți coapte? Firimituri împrăștiate?

— Nu, mulțumesc!

Mi-am sprijinit bărbia în pumn și cotul pe masă. Am privit-o în timp ce recupera repede prăjiturile de pe farfuriile de prezentare ca să le schimbe cu versiuni identice, dar proaspete. Avea șuvițe cărunte, cercei noi ce se legănau și sprâncenele creionate mai gros. Degetele ei, care se mișcau repede în timp ce își evalua

mărfurile, continuaseră să se strâmbe; avea și vreo două articulații inflamate. Dar părea destul de fericită. Mi-am dorit să-i fi adus o carte, un mic memento. Marie fusese... cum s-o descriu? Un balsam, atunci când aveam puține lucruri care mă făceau să mă simt în siguranță.

În cele din urmă, mi-am făcut curaj să-i fac semn să se oprească, ridicându-mi mâna de parcă, până la urmă, aș fi hotărât ce voiam să mănânc. Când a venit, am întrebat-o:

— Îți mai amintești de o fată care obișnuia să învețe aici?

— Va trebui să-mi dai mai multe detalii, dragă. E o școală prin apropiere, plus una postliceală.

— Da, sigur, dar cineva anume care venea des aici?

Era doar o strălucire slabă în privirea ei, o sclipire clară și afectuoasă. Păi, cred că a fost o fată. Acum câțiva ani. De fapt, acum multă vreme.

— Da, i-am zis eu. I-ai dat biscuiți.

— Îi plăceau cei cu migdale. Sigur, îmi amintesc. Dar de ce?

Nu era evident?

— Ea sunt eu. Eu sunt ea.

— O, dragă, nu! Ți-am spus, multe fete vin pe-aici.

— Nu, eu... Nu știam ce să spun. Vorbesc serios, obișnuiam să stau aici ore întregi.

— Te-ai mutat?

— Ei bine, nu chiar. M-am îmbujorat. Am fost ocupată.

Marie părea să aibă îndoieli.

— Ascultă, fata la care mă gândesc... Și-a înclinat capul într-o parte, privindu-mă cu atenție. Poate aveți ceva asemănător la păr. Dar nu erai tu. Ea era mult mai tânără.

— Chiar tu ai spus-o! A fost aici acum câțiva ani.

— La ochi mă referem. Nu îmbătrânești atât de mult la ochi. Nu atât de repede.

— Marie! i-am replicat. Eu sunt!

Ea a dat din cap.

— Mi-aș fi amintit. Dar nu îți face griji din cauza asta. Probabil că mă gândesc la altcineva.

— OK! am răspuns eu. Bine! OK!

Marie s-a uitat la ceașca mea.

— Vrei să ți-o încălzesc?

— Nu, mulțumesc. Am împins-o mai departe de mine cu două degete și m-am ridicat. Nu mai transpiram, dar încă îmi simțeam

membrele lipicioase și auzeam un bâzâit în jurul meu. Trebuie să plec.

— Sigur, dragă! Trebuie să-ți vezi de treabă.

Am plecat și sunetul clopoțelului m-a urmărit o perioadă pe stradă. Am văzut cum Marie s-a dus după tejghea, ca să curețe ceva nevăzut. După câțiva pași, mi-am rezemat fruntea de un zid și am lovit ușor cărămizile. Un băiețel care trecea pe lângă mine cu mama lui m-a privit cu multă seriozitate.

— Ce vrei? l-am întrebat. *Ce?*

S-a încruntat tot mai mult în timp ce se îndepărta.

Fragment dintr-o scrisoare a Verei Orlov către Robert Horne de la Editura Home

(*oferit Secției de Poliție din Maple Hill de domnul Horne, cu oarecare șovăială*)

Sunt în tren, în drum spre casă. Am în mână contractele pentru republicarea *Cuțitului ticălos* corectate (sunt sigură că ai presupus că o voi face, Bobby). De câte ori trebuie să-ți spun că o dată de livrare pentru noua carte e imposibilă? Fără addende. Cumpără doar ce ai în mână. Dacă cineva îi spune lui Lev că *trebuie* să lucreze până la o anumită zi, se va ascunde în biroul lui, citind *Oblomov* jumătate de săptămână, apoi va dispărea cu acea mașină îngrozitoare.

Trenul acesta e insuportabil. De ce voi, americanii, vreți ca toate lucrurile să fie noi și de unică folosință? Ceai într-un pahar din hârtie. Nu înțeleg. Se scurge pe la margini. Chiar și tu. Tot cumperi povești cu fantome – da, Bobby, m-am uitat prin cataloagele tale –, dar ce știu americanii despre ele? Ți-aș putea spune câteva lucruri despre mediul spectral care ți-ar încreți părul.

În Leningrad, ne cunoșteam fantomele la un nivel personal, în mod similar cum un partid de la capătul lumii arăta ca un partid în culmea puterii. Lumânări, mese, clădiri, băutură. Linii genealogice, decolteuri, riduri, ambiții. Vârfurile degetelor îngălbenite de la tutun și părul alb aranjat pentru a ascunde locul în care se rărise. Foarte civilizat. În același timp, toți erau pe moarte. Vezi, acesta e șiretlicul! Adevărata oroare e atunci când cea mai rea posibilitate poartă masca unei vieți obișnuite, dar niciun american nu se consideră obișnuit, nu-i așa? Prerogativa voastră este să vă transformați peste noapte și oamenii se poartă de parcă asta e un fel de virtute. De atitudinea asta s-a molipsit și Lev, și nu-mi place.

Dar ascultă-mă! Nu mă mai opresc! Sunt sigură că ai lucruri mai bune de făcut.

Nu te deranja să-i trimiți următorul set de contracte lui Lev. O poți face către mine direct, prin curier. Și, te rog, Bobby, scapă

de scrisoarea asta; știi că mi se pare morbid și enervant să le păstrezi.

***Nota editorului**: această scrisoare nu era datată, dar arhivele poliției arată că domnul Horne, când a fost presat, a estimat perioada ei drept sfârșitul anului 1930.*

Zoia

52.

Planul meu, în forma lui de bază, necesita câștigarea încrederii Verei și convingerea ei să mă ducă într-o vacanță (ideea lui Lev era să o scot din oraș și să o duc departe de ochii curioșilor. După ce am întâlnit-o pe servitoarea lor, am înțeles această condiție mult mai bine). O excursie la ocean părea cea mai potrivită – un sătuc liniștit pe litoral, o cabană închiriată. Pe lângă asta, New Jersey era plin de plaje, așa că nu trebuia să mergem prea departe. După ce ajungeam acolo, i-aș fi dat otrava și aș fi telefonat anonim de pe drum ca să îi fie descoperit cadavrul fără prea multă întârziere. Lev și cu mine nu eram interesați de putrefacție.

Nu avea să fie ușor. Lev m-a asigurat că era o femeie bănuitoare din fire, iar eu veneam cam de nicăieri. („Nu chiar de acolo”, mi-a subliniat Lev, dar era clar că nu îmi câștigase nicio favoare.) M-am întrebat dacă, în situația ei, aș fi fost de acord cu așa ceva. O vacanță neașteptată alături de o străină entuziasmată și șoapte conspirative la un vin Sherry. M-am uitat prin apartamentul meu gol la ceainicul care fluiera, apoi m-am gândit să mă plimb pe promenadă sau pe trotuar, umăr la umăr, cu Vera. Nu eram mândră să o recunosc, dar știam că aș fi profitat de ocazie pentru că nu mă sufocau prieteniile. Dar asta era și ideea, întrucât nici Vera nu avea foarte multe. Chiar dacă afișa un aer de autosuficiență, cu siguranță că nu putea șterge nevoia umană firească de iubire. Altfel, de ce i-ar fi împrumutat cerceii menajerei?

Marți, m-am întors acasă mai devreme și m-am aranjat, chiar dacă nu la fel de bine ca pentru prima vizită. M-am spălat pe față și m-am îmbrăcat cu o bluză curată, fără să mă deranjez să-mi schimb pantalonii sau pantofii. Nu mi-am ondulat părul, doar l-am pieptănat. Am adăugat un pic de ruj și atât. Vera nu s-ar fi așteptat la artificii și m-am gândit că poate ar fi apreciat că îmi câștigam existența prin muncă; până la urmă, Lev făcea asta.

Unghiile mele erau rupte și strâmbe pentru că săpam în pământ sau smulgeam tulpinile și rădăcinile buruienilor.

De data aceea, când am bătut la ușă, mi-a răspuns chiar Vera. Purta o fustă ușoară din bumbac și o cămașă de un alb atât de rece, încât părea făcută dintr-o zăpadă în care strălucea soarele. Culoarea – sau, mai bine, lipsa ei – i se potrivea. Arăta ca un eveniment meteorologic. Sau, poate, ca o chestie mai pașnică și recunoscătoare. Un mic pionier, să zicem.

— Intră, draga mea! mi-a zis ea.

Mi s-a părut ciudat să merg prin camera de zi fără Lev. Era la fel, dar nu chiar. Hainele lui fuseseră duse de la parter; nu mai erau sacouri pe spătarele scaunelor sau butoni rătăciți pe pervaz. Atunci, i-am simțit prezența în fiecare detaliu, la fel cum i-am simțit și absența. O tavă de ceai era pregătită cu un serviciu argintiu sclipitor și o farfurie cu *pastila.*

— Tu le-ai făcut? am întrebat, arătând spre dulciuri.

— O, Doamne, nu, a râs Vera. Crezi că am timp pentru așa ceva?

M-am gândit: „Nu știu cum îți folosești timpul”. Dar asta nu era întru totul adevărat. Știam când se trezea și în ce parte a casei era dormitorul ei. Știam că modifica lucrările lui Lev precum atacă lama prietenoasă a unui topor de pompier când încearcă salvarea unui copil. Știam că mâzgălea și strănuta, își ondula părul din când în când și se străduia să poarte diferite nuanțe de ruj ca să se asorteze cu fusta sau pantofii.

— Dar nu ai învățat să gătești când ai fost fată?

M-a privit cu asprime. Era una dintre multele întrebări despre trecutul ei la care nu avea să-mi răspundă niciodată. Spre exemplu: dacă spera ca faima lui Lev să o salveze de trecut sau de un viitor întunecat. Sau de altceva.

— Hai să luăm loc.

Chiar dacă erau câteva scaune libere, Vera s-a așezat lângă mine, pe canapea, atât de aproape, că genunchii noștri erau să se atingă. Mi-a turnat ceai, având grijă să îmi pună și un pic de lapte în ceașcă, exact cum îmi place. După gust, mi s-a părut că *pastila* provenea de la magazinul pe care îl frecventa Lev. Am mușcat și am fost cuprinsă de o stare de bine; un val de căldură s-a răspândit de la stern spre omoplați și, de acolo, în jos. Nu am ignorat faptul că Vera a ghicit, fără să mă întrebe, cum îmi beam ceaiul.

— Am ceva pentru tine, a spus ea, după ce ne-am luat amândouă ceștile și farfuriile.

— Ce anume?

Am încercat să mă gândesc cum aș putea prelua controlul conversației, dar toate trucurile pe care le învățasem la școală – schimbările bruște de subiect sau declarațiile îndrăznețe – păreau imposibile în acele circumstanțe. Corpul meu a recunoscut o creatură dominantă și a devenit somnoros. Pasiv.

— E… drăguț din partea ta. Nu trebuia, am continuat eu.

Vera a scos un plic de sub tavă. Era îngălbenit, precum cel plin cu pastile pe care mi-l dăduse Lev. Mi-am dat seama că intrau des unul în biroul celuilalt și, bineînțeles, împărțeau aceleași provizii. Mi-a înmânat plicul. În el am găsit bilete de tren, dus-întors, pentru orașul de coastă numit Twisted Branch. Vera m-a privit, așteptând un fel de reacție, dar, în starea mea de pisicuță pe jumătate beată, am putut măcar să-mi păstrez fața inexpresivă. În cele din urmă, a vorbit, cu o exuberanță falsă.

— Soțul meu mi-a pomenit că v-ați întâlnit în campusul Școlii Donne. Nu știu cât de bine îl cunoști, dar cred că, dacă ai vorbit măcar odată cu el, ai înțeles că toanele lui sunt, adesea, ridicole.

N-am spus nimic și am continuat să refuz să mă încrunt sau să zâmbesc. Cu cât tăceam mai mult, cu atât Vera trebuia să spună… ceva. Să vorbească în spațiul gol lăsat de mine. Așa că a reluat:

— Ei bine, trebuie să recunosc că nu am fost încântată să fiu amestecată pe nevăzute cu o tovarășă în vara asta, dar a fost destul de insistent. „O s-o adori, mi-a spus. E o comoară”, și așa mai departe. Nu a folosit chiar cuvintele astea, înțelegi tu, dar asta era abordarea generală.

— Și? am îndemnat-o eu.

— Cedez! Hai să fim prietene și să facem o călătorie. Să vizităm acele… ape adânci, a spus-o ca și cum ne-am fi înecat.

— Ei bine, ar fi minunat! i-am zis eu. Dar nu trebuia să-mi cumperi biletul. Tu trebuie să-mi fii prietenă, și nu binefăcătoare.

I-am zâmbit cu timiditate.

— Aiurea! Una e și cealaltă. Nu știu dacă Lev ți-a zis despre ezitarea mea (el îmi spusese că „ea a scuipat spre pământ când

i-am zis numele tău”), dar vreau să mă revanșez pentru ea. La un nivel spiritual. Ca să putem să ne începem relația de la o bază emoțională corectă.

— Spirit, emoție. E cam impetuos.

— Ei bine, a zâmbit Vera, acesta e primul lucru pe care îl vei învăța despre mine. Sunt o persoană cam impetuoasă.

53.

Mi-a fost teamă, cititorule? Bineînțeles că da. M-am așteptat la un participant refractar, la o Vera rece, glacială, care să mă împingă mai departe cu ambele mâini. Dar am găsit o amică sufletistă, pregătită. Era prea ușor. Prea simplu. N-am crezut că Lev îi spusese despre călătoria noastră până la mare. Trebuia să fie sugestia mea, după ce începeam să ne înțelegem. Așa că, atunci când mi-a înmânat biletele, mi s-a părut o provocare.

Totuși, ceea ce-mi oferea era amețitor. Nicio fată din Donne nu făcuse vreodată atât de mult ca să-mi intre în grații. Nici Cindy și nici Adeline cu șantajul lor drăguț, nici Caroline cu prietena ei tristă și moartă. Nici măcar Margaret. Doar Vera, acolo și atunci. Nu mă îndoiam de faptul că avea planuri pentru mine și motive personale. Dar mi-a ghicit prăjitura preferată pentru ceai. Mi-a lăudat simplitatea coafurii și s-a aplecat ca să mă îmbrățișeze când am plecat. N-am putut să scap de parfumul ei toată ziua. M-am trezit că zâmbeam de fiecare dată când mă surprindea. De asemenea, mă uitam în jur cu un junghi de regret când nu apărea lângă mine. Să-și pună mâna peste mâna mea. M-am întors la seră și, pentru tot restul după-amiezii, am tăiat tufele de trandafiri înțepându-mă de câteva ori în spini. Când am plecat, brațele îmi erau brăzdate cu sânge. Lev mă pregătise pentru împotrivirea Verei, dar nu și pentru jocul nostru.

Ei bine, există o plăcere specială să descoperi că ți s-au înșelat așteptările. Să deschizi un roman îndrăgit și să descoperi că a înviat câinele pe care îl credeai mort sau că eroul a schimbat cursul în momentul distrugerii sale și s-a retras într-un sat *de pe riviera,* devenind un doctor apreciat. Am crezut că Vera avea să fie distantă de mine până în momentul morții; o

încarnare (temporară) ce trăiește în spațiul imens dintre amintire (eu) și realitate. Dar era prezentă total, fizic. Gata să mă rănească. Așa părea. Chipul ei îmi amintea de răutatea vie a lui Kay; aproape că mi-o imaginam cu părul strâns într-o coadă împletită.

Stând acasă, la un pahar cu vin, am împrăștiat pastilele în fața mea și m-am jucat cu ele. Mi-am băgat unghia în capsulă ca să văd dacă le puteam desprinde. Una era să se spargă în fața mea. Am fost tentată să le deschid pe toate și să le vărs în ceașca mea. Ce-ar fi făcut Vera atunci? Dacă aș fi sunat-o la miezul nopții, cu crampe la stomac, și i-aș fi cerut să mă ducă repede la spital? Dacă aș fi sunat-o și m-ar fi găsit țeapănă, moartă și, dintr-odată, aș fi devenit problema ei? Nu voiam să mor, dar eram pornită să fac mișcări grandioase ca să-mi impresionez adversară, ca să-i arăt că nu era singura care putea extinde terenul jocului. Trenul nostru pleca peste două zile. Trebuia să aranjez ca John să stea cu ochii pe plante, să elimin din bucătărie lucrurile perisabile și să-mi fac bagajele.

Mă așteptam ca Vera să fie dură, și nu zburdalnică. Oare nu s-a întâmplat asta doar pentru că Lev îmi spusese contrariul? Ne-a lăsat pe fiecare, pe mine și pe Vera, cu un singur rol de îndeplinit, de parcă eram roboți care ne mișcăm pe o scenă aranjată. Ai putea să mă învinuiești că am fost sedusă de invitația Verei de a alege amândouă să fim mai mult decât eram? Și de ideea de a-i demonstra Verei că puteam mai mult decât a cerut ea?

Poemul unui anonim

Din carta și manualul Școlii Donne

Cinstea e o fată care la ușă așteaptă,
Spune ce are de spus în șoaptă.
Strălucește ceva clar în mijlocul negurii,
Cu o torță în mână și o lucire a gurii.
Să dezvălui înseamnă să faci mai mult,
(Șoapta pe care o căutăm de demult;
Pasul clătinat în noaptea beției –
Beată de vreme, de sărăcie și de mizerie).
O fată promptă să bată ora precis
Fără să știe cât să apese decis.
Să dezvălui înseamnă să curățim.
Chiar dacă, uneori, spunem mai mult decât dorim.
Poate că înclinația noastră cea mai profundă e să vrem
Uneori, să spunem mai mult decât putem.

***Nota editorului**: domnișoara Andropov a scris versuri din acest poem pe marginile însemnărilor de mai târziu din jurnalul ei. Chiar dacă nu mai există în materialele de recrutare și înmatriculare ale Școlii Donne, am găsit confirmarea că o versiune a acestui poem a apărut în Carta anuală din 1913 și până în 1945.*

Zoia

54.

Pentru călătoria cu trenul, mi-am legat părul în coadă de cal și l-am ascuns sub un batic. Am pregătit un pachet cu sandviciuri învelite în hârtie cerată, deși călătoria dura doar câteva ore. Trebuia să ajungem în Twisted Branch înainte de apus și să avem destul timp înainte de a se întuneca pentru a ne caza în cabană. Cheia noastră era la șeful poștei. Băcanului i se spusese să ne pregătească pentru sosire câteva obiecte de strictă necesitate care să fie puse în dulapuri. Noi urma să facem o verificare mai detaliată a doua zi: lapte, da, lapte cu ciocolată, poate că nu.

Nu mai fusesem la gara din Maple Hill de ani buni – când am coborât pe peron tremurând din cauza așteptării și a unei forme ușoare de scorbut, cauzat de faptul că fusesem închisă la bordul navei. Timp de aproximativ zece minute, m-am amuzat observând schimbările: un nou stand de ziare, alt vânzător de hotdog, bănci de o calitate mai bună sub marchiză. Însă trenul nostru trebuia să plece peste un sfert de oră și încă nu mă întâlnisem cu Vera lângă vagoanele cu ușile deschise. Când eram pe punctul să mă îngrijorez, am zărit-o în depărtare vorbind cu conductorul. Într-o mână își ținea pălăria, iar la picioare avea bagajele – de fapt, mai multe bagaje decât ar fi avut nevoie. M-am grăbit să ajung la ea.

— Draga mea, a spus ea când m-a zărit, de ce nu ești la locul tău? Locurile bune se vor ocupa repede.

Am simțit cum o aschie îmi înțepa inima. „Așa e, m-am gândit eu. Nu suntem o echipă?”

— Te-am așteptat.

— Păi, asta e ridicol. Eu stau la clasa întâi, așa că locul meu e rezervat. Sigur știai asta.

Chipul ei era indiferent, dar mi s-a părut că-i văd o sclipire în ochi. Nu menționase nimic legat de asta.

— O! Bineînțeles! am confirmat eu.

Trebuia să mă ridic repede în picioare. Întorcându-mă spre conductor, l-am întrebat:

— Cât m-ar costa un bilet mai bun?

Vera s-a încruntat.

— Nu știu dacă…

— Plătesc eu!

Dar conductorul m-a împiedicat să-mi scot biletul din geantă.

— Mă scuzați, domnișoară, mi-a spus el, dar toate cușetele de la clasa întâi sunt deja vândute.

M-am uitat la Vera, iar ea s-a uitat la mine.

— Ei bine, mă simt prost.

— Nu trebuie, dragă Zoia. A fost doar o neînțelegere. M-a strâns de mână și a continuat să-mi vorbească. Ne vedem la destinație.

Pentru că m-am grăbit, am găsit un loc la geam. Nu stăteam cu fața în direcția de mers a trenului și mi s-a făcut greață de fiecare dată când mă clătinam la oprire sau la pornire. Aveam o carte cu mine; nu una de-a lui Lev, ci un roman faimos a cărui acțiune se desfășura, ca o coincidență, tot într-un tren. O fată singuratică întâlnea un tânăr misterios și se amesteca cu situația lui periculoasă. Povestea și locomotiva se îndreptau repede, cu o voință împărtășită, spre destinația lor finală. Tensiunea era insuportabilă. Întrucât mi se făcea rău dacă mă uitam pe geam, deschideam și închideam cartea încontinuu, mormăind de fiecare dată când mă răzgândeam. *Ridicol, imoral,* și așa mai departe.

Câțiva bărbați de vârstă mijlocie, așezați lângă mine, au încercat, unul câte unul, să înceapă o conversație, punând întrebări despre soțul meu („O, nu ai soț?” spuneau ei cu o mirare falsă), munca mea și originile accentului meu pe care m-am străduit din răsputeri să-l ascund. Un tip, pe care nu îl pot numi domn, mi-a spus:

— Unde mergi? Probabil că vei avea nevoie de cineva care să îți arate orașul.

Spre marea lui dezamăgire, a aflat că nu călătoream spre aceeași destinație și că acolo aveam să mă întâlnesc cu o prietenă. Când a ajuns, a trebuit să coboare, ridicându-se cu o expresie de tristețe. Mi-ar fi părut rău de disperarea lui dacă nu ar fi mirosit atât de tare a ceapă. Pe ceilalți bărbați i-am redus la tăcere oferindu-le sandviciurile mele.

Mi-am amintit că, în comparație cu încercările mele, Lev îndura ceva mai rău. Avea o credință atât de abătută în manuscris, încât își imagina că o simplă atingere a lui l-ar fi transformat într-o umbră, că ar fi pus între paranteze întreaga lui viață. Oare acum se ghemuia pe un câmp, ascunzându-se sub o prelată? Pescuia într-un râu din zonă și încerca să-și încălzească masa sărăcăcioasă într-o cutie de conservă? Carnea albă se desfăcea, caldă, dulce și afumată. Nu puteam să mă gândesc la mâncare pentru că îmi făcea rău și aș fi râgâit. Și atunci ar fi trebuit să-mi acopăr gura cu mâna, pentru ca noii mei amici să nu se uite chiorâș la mine. „O nouă carte de Leo Orlov, mi-am amintit. Vei fi prima care o va vedea. Aproape prima”. Scaunele din tren erau tapițate cu un material catifelat, verde, care însă nu era așa de confortabil precum părea.

Când am coborât din nou pe peron, am ajuns într-o lume mizerabilă și adormită. Briza mării nu era atât de răcoroasă precum sperasem și soarele se pregătea să apună. Totul avea tente de galben și roz, care sunt sigură că mă făceau să arăt bolnavă. Vera, enervant de odihnită, îmi făcea semn cu mâna de lângă un taxi. Cred că își schimbase și ținuta, dar eram prea obosită ca să fiu sigură de asta.

— Haide! Trebuie să ne grăbim sau nu o să ajungem la poștă. Cred că o țin deschisă pentru noi, întrucât programul lor s-a terminat de ceva vreme. Iar eu, a spus ea, îndreptându-și părul, nu vreau să dorm pe pridvor.

Dar ar fi putut să o facă, fără să-și piardă niciun pic din grație, precum o fată aflată în camping, stând într-un hamac din pânză. Eu, cu baticul pe cap și cearcăne pământii sub ochi, arătam ca o vagabondă.

— Bine, am spus eu, ridicându-mi singurul bagaj ca să-l pun în portbagaj, lângă setul ei complet de valize asortate.

Singura mea consolare era că știam mai multe decât ea; aveam un plan ce avea să o surprindă și să șteargă toate micile umilințe pe care mi le pregătise. De-a lungul călătoriei cu taxiul, i-am răspuns la întrebări doar cu oftaturi și mormăieli, dar nu a arătat că ar fi deranjat-o lipsa de politețe. Ne-am certat cu paznicul de la oficiul poștal până când a ieșit șeful poștei, care ne-a lăsat să intrăm și ne-a oferit cheile de parcă erau bomboane, apoi ne-a făcut o prezentare generală a orașului. Unii erau drăguți, alții, bestii – bârfele de bază. Taxiul ne aștepta

afară, cu motorul oprit. Costul serviciului creștea, dar ne temeam că, dacă l-am fi lăsat să plece, nu am fi găsit altul. Am avut dreptate. Străzile erau întunecate, abandonate. Când, în sfârșit, am intrat în cabană, chiar dacă Vera a insistat că era zgomotul făcut de copacii de afară sau de oceanul îndepărtat, se auzeau niște gândaci sau șoareci mișcându-se.

Ați putea să mă întrebați de ce păstrez în memorie toate astea. Nu știu unde altundeva să le păstrez. Nu știu cum să le exprim.

55.

Ceaiul de dimineață. Pentru mine, cu lapte, pentru ea, cu zahăr. Deocamdată, fără pastile. Încă ne măsurăm. Părul ei negru cu reflexe castanii în lumina potrivită o făcea să pară vulnerabilă într-un fel în care nu se mai arătase până atunci. La masă, purtam un halat vechi despre care ea nu a comentat. Amândouă mâncăm pâine prăjită un pic arsă. Nu pentru că așa o preferăm, ci din cauza prăjitorului. Îi sugerez ca în ziua următoare să folosim furculițe și să o prăjim pe grătar.

Totul are o calitate de prezent când mă gândesc la ce s-a întâmplat în cabană. Chiar dacă a avut loc cu multă vreme. „Ochii nu îmbătrânesc atât de repede”. Sau o fac? Trebuie să scap de această senzație care îmi dă fiori că trecutul încă se întâmplă, că aș putea să îl opresc dacă vreau.

56.

Devreme, în prima dimineață, ne-am hotărât să ne plimbăm pe plajă cât de repede puteam, după stabilirea traseelor posibile în cursul micului dejun. Nu era atât de urât în timpul zilei: am văzut flori ce creșteau în curțile din fața caselor și străzile asfaltate, negre și trasate proaspăt cu linii de vopsea. La capătul unui dig, la o oarecare depărtare de restul orașului, se afla o cafenea. Se ajungea ușor dacă purtai cizme, pentru că era plin de noroi și trebuia să știi când venea mareea. Ne-a plăcut imediat. Nu știu cum câștigau bani, dar scopul nostru devenise

să bem cacao caldă cu vedere la apă, fără altcineva prin preajmă. Înainte să plecăm, Vera mi-a spus:

— Așteaptă-mă aici un pic!

Apoi a coborât din nou la parter, în niște pantaloni de lucru suflecați. Dumnezeu știe de unde îi luase. Corpul ei părea tot timpul să se adapteze unei motivații ascunse. Îl admiram. Felul în care ea trăia pentru scopurile ei intime, și nu ca să fie văzută și cunoscută. Chiar dacă tocmai asta mă și înnebunea. Aș fi vrut să o apăs pe mine, întreg corpul ei peste tot corpul meu, tot sufletul, doar ca să știu cu cine aveam de-a face.

Iarba verde-deschis ce mărginea dunele se cocea. Devenea galbenă, retrăgându-se spre pământul îndepărtat. A trebuit să mergem pe nisip ca să ajungem la țărm. Începea să îmi intre în pantofi. Pantofi din pânză, pentru că nu aveam cizme și, oricum, era îngrozitor de cald. Vera s-a hotărât să meargă desculță, chiar dacă am avertizat-o de câteva ori că avea să se taie la picior într-o quahog.

— O ce? a râs ea de mine.

— O quahog. Un fel de scoică.

„O *ce*?” Când am învățat cuvântul acesta de la Margaret, cu ani în urmă, râsesem și eu, imaginându-mi un porcușor care își făcea o vizuină sub mare. Îmi plăcea pentru că era amuzant – nu era un motiv, pentru că îmi păreau atractive multe lucruri. Vera a zâmbit răutăcioasă.

— Voi avea grijă pe unde calc.

— Dacă spui tu.

Eram vesele. Soarele se ridica pe cer și apa sosea în valuri. Pantalonii îi erau prea largi pentru fundul ei mic, iar cămașa nu arăta bine cu nasturi încheiați până la gât, deși îi proteja pieptul ca să nu se ardă. Am călcat pe pietre, în jurul bălților făcute de maree, răcorindu-ne călcâiele în apa sărată. Am trecut pe lângă câteva case cu garduri inestetice – stâlpii legați cu bucăți de sârmă ghimpată, aplecați în diferite unghiuri, împinși de vreme sau de vânt. Casele drăguțe, acoperite cu lambriu, au dispărut, în cele din urmă.

În jurul amiezii, ne-am așezat pe o bucată de lemn uscat de deasupra limitei mareei ca să ne odihnim. Puteam vedea cafeneaua ce se afla la aproape un kilometru depărtare. Vera și-a cercetat tălpile, părând încântată de tăieturile pe care le-a găsit acolo. Pretindea că nu o dureau deloc. Știam că trebuia să

mă apropii de ea, să-i câștig încrederea, dar, de fiecare dată când încercam, simțeam că mergeam înapoi.

— Nu te face să te simți mică? am întrebat-o, arătând spre ocean cu bărbia.

Nu prea suportam acel lucru. Dar nu valurile luminate de soare mă făceau să gândesc așa, ci mai mult amintirea unei mări cenușii pe care alunecase vaporul meu cu orfani. Cum, odată, am zărit în depărtare un zid mare de apă ce se apropia de noi în mare viteză. Ar fi înghițit barca și nu ar fi lăsat nicio urmă, dar a revenit la orizontală fără să se apropie destul de mult ca să stârnească vreun val. Eram singură pe punte atunci. Niciunul dintre ceilalți orfani nu m-a crezut când am încercat să explic.

— Nu! Deloc! mi-a răspuns Vera.

— Vorbești serios?

— Bineînțeles. Mă bucur de senzația propriei mele lipse de importanță.

Părea că făcea o glumă pe seama mea, dar fața ei era serioasă.

— Nu crezi asta! i-am replicat.

Mi-l imaginam pe Lev care credea puternic în Vera, ca într-o mână ce îl ghidase prin viață. Din punctul A până în punctul Z.

— Ba da! Ar fi îngrozitor să cred că orice fac ar conta într-un mod special. Îmi place oceanul, a insistat ea. Întotdeauna mi-a plăcut. Va fi aici pentru totdeauna. Nu și eu, slavă Domnului!

În acea zi, Vera era atinsă de soare, dar nu sărutată. Înroșită, dar nu arsă. Continuam să o privesc așa cum îmi spusese Lev să o văd și cum mi-o imaginam din copilărie. Remarcabilă. De neatins. Din când în când, nu se potrivea aprecierilor noastre pentru că avea câte ceva rămas între dinți, ce arătau precum firicelele de sânge întărit pe gingii. M-am așezat lângă silueta ei suplă – încă eram o fată prostuță, încercând să văd dacă mă puteam măsura cu ea. De parcă ar fi contat că picioarele mele erau mai mari decât ale ei, că urmele mele făcute pe nisip le îngropau pe ale ei când călcam deasupra lor. Brațele mele erau mai lungi decât ale ei. Destul de lungi ca să-i cuprind umerii, și poate chiar mai mult.

Părea foarte diferită față de cum fusese cu o zi în urmă, când stătea arogantă pe peronul gării. Atunci m-am întrebat cât de mult știa. Cât de mult voia ca eu să cred că știa. Stătea acolo,

desculță, și îmi spunea că s-ar bucura să moară dacă asta ar însemna că, odată cu dispariția ei, ar fi lăsat în urmă ceva măreț care să o ascundă complet.

Lev

10 IULIE 1931

Fără ștampilă poștală

Vera, unde ești? Nu ai fost aici când am ajuns acasă. Am intrat în dormitor, așteptându-mă să te găsesc dormind și să te trezesc cu un sărut, ca să te văd cum clipești, morocănoasă că ai fost trezită dintr-un vis. Dar patul era făcut și gol. Valiza ta lipsea. Scrisorile introduse prin deschizătura din ușă zăceau într-o grămadă tristă pe dușumea. Tot ce pot face e să scriu biletele astea și să le las în fiecare cameră, sperând că îți vor transmite cumva un mesaj: „Întoarce-te! Te iubesc!” Orice am ales, orice am făcut, nu am vrut să te supăr. Te rog, întoarce-te!

Vera, știi că mă zăpăcea felul în care te înfuriai când te trezeam. Eram foarte dornic de compania ta. „Lasă-mă să dorm”, gemeai tu, iar eu, ca o brută, te trăgeam de braț și te întrebam: „De ce?”

Dar acum înțeleg. Îți imaginezi lucruri mai bune decât cele pe care le poate oferi lumea. Visele tale sunt un refugiu. Un loc unde străzile nu miros niciodată a gunoi și urină, iar vântul îți suflă ziarele în față doar dacă au mesaje de bun venit. Păsările nu sunt o pacoste, ci aduc vești bune. Pisicile sunt prietenoase. Da, Vera! Da! Oriunde ai plecat, presupun că ai făcut-o din aceste motive. Ești în lumea ta, în timp ce eu sunt aici, locuind în palida ei reflexie. Așa că nu te voi grăbi, ci îți voi spune doar: te rog! Nu mă lăsa singur aici! Am crezut că pot suporta asta, dar nu reușesc. Viața mea e o insomnie continuă fără tine.

Semnat, Lev al tău limitat și singur. Umil, lăsat în urmă, abandonat ca un lepros.

57.

Cafeneaua a fost un pic sub așteptări, pentru că ne-a servit ciocolată caldă făcută din pudră de cacao. Am ajuns la concluzia că proprietarul locuia acolo pentru că barca lui roșie cu motor era legată afară și remarcasem o pernă și o pătură în cabina din colț. Am stat lângă fereastră, privind marea, și am încercat să ne convingem una pe cealaltă că văzusem o balenă. Ființe mari și greoaie în depărtare. Un ospătar a venit la noi cu o porție suplimentară de pudră de cacao și apă fierbinte în căni din oțel inoxidabil. Câte o singură porție. S-a aplecat deasupra mesei și ne-a spus că nu era momentul potrivit al zilei pentru balene, dar amândouă l-am ignorat. „O, uite. Chiar acolo. Tocmai ai ratat-o. Da, sigur”.

Pe drumul de întoarcere, am putut vedea formele algelor prinse în valurile înalte. Plaja avea un aer rece și umed. La un moment dat, Vera s-a împiedicat și, când mi-am întins o mână ca să o ajut să-și recapete echilibrul, s-a uitat la mine de parcă nu m-ar fi văzut niciodată până atunci – de fapt, nici nu o prea făcuse. Într-o carte, într-o poveste, am fi devenit cele mai bune prietene și am fi început să alergăm împreună pe nisip, râzând în hohote. Am fi purtat fiecare câte unul dintre pantofii mei de tenis, ca să ne salvăm măcar un picior. Dar nu a fost așa. M-am gândit la Lev, strângându-mi cel mai gros os al șoldului în timp ce se apăsa pe mine, tare ca piatra. M-am gândit la cum scria el bilete în întuneric. Pantofii mei din pânză s-au udat și mi-am simțit picioarele reci, în ciuda căldurii zilei. Când am ajuns înapoi la cabană și ne-am așezat pe scaunele șubrede din lemn, eram amândouă fără cuvinte din cauza oboselii. Păsările de mare țipau într-un fel *batjocoritor.*

Vera s-a trântit pe un scaun Adirondack[21] și m-a privit chiorâș, având lumina în față. Arăta tânără, aproape ca o fată.

— Nu mai e nevoie să continuăm cu prefăcătoria asta, nu-i așa? m-a zis ea. E îngrozitor de obositoare. Hai să recunoaștem!

[21] Fotoliu pentru exterior, cu cotiere largi și un spătar din scândură. Este numit după munții Adirondack (n. red.).

— Poftim?

În timp ce ea își răsucea o șuviță de păr negru pe deget, am simțit o răceală, ca și cum îmi circulau ace prin sânge. Expresia ei ar fi putut da naștere unei perle într-o scoică.

— Lev te-a trimis aici ca să scapi de mine.

Era o declarație atât de simplă, făcută atât de clar, că n-am putut să fac altceva decât să suspin. Ea a zâmbit, probabil presupunând că mirarea meu ar fi fost mimată, dar chiar nu era. Știam că eram pe un teren instabil. A continuat:

— El a crezut că era un secret, dar să fim serioase! Nu poate ține secrete față de mine. Oricum, nu am idee cum credeai că ai fi putut să o faci, dar știu că n-ai s-o faci.

— Știi toate astea?

Poate că ar fi trebuit să fug chiar atunci. Să mă fi ridicat, să-mi fi luat haina de dinăuntru și să fi mers în grabă până la gară, fără să mă uit în jur. Dar n-am crezut că puteam să plec. Am încercat să-i arăt un chip inocent, să-mi întăresc voința ca oțelul. A văzut prin mine.

— Da. Ești prea deșteaptă. Sau, oricum, destul de deșteaptă ca să recunoști o ofertă mai importantă când o auzi.

— Și care ar fi aceea? am întrebat-o eu.

— Hai să vorbim la cină. Sunt prea obosită acum. Am nevoie de o baie.

După ce a spus asta, și-a ridicat corpul ușor și a intrat în casă părând să plutească, de parcă ar fi încălcat o înțelegere cu gravitația. Uneori, toate au o limită.

58.

Fără îndoială, cititorule, ai simțit cum se reduce distanța dintre locul în care stau acum și scriu cu stiloul meu, ieftin și negru, și locul în care am fost atunci. O eclipsă a timpului. Cele două momente se apropie încet până când apare o fereastră unde lucrurile asemănătoare se întâlnesc. Nu poți sări pe ea, dar poți privi. Apropiindu-ți fața pe geam, simți căldura soarelui de vară ce apune.

Când am coborât la parter, Vera încălzea pe sobă două conserve de supă de pește și scoici – mi-a spus că o făcea în

onoarea *quahog*-ilor (accentuarea ei) care îi crestaseră picioarele. Mireasma de apă de mare o surclasa pe cea a smântânii. O cutie cu crutoane pentru supă stătea deschisă pe masă.

— Așadar, știi să gătești, am remarcat.

Ea a ridicat o sprânceană, zicând:

— Nu aș considera asta drept o mâncare gătită.

Încă mi-o imaginam în Paris, ghemuită deasupra unui reșou, având grijă ca ea și tatăl ei să aibă ce mânca în timpul momentelor de criză. Erau numeroase cartele pentru rație. Articolele de pe cartelă păreau să fie alese ilogic, dar mâncarea încăpea întotdeauna pe bilet, ca într-o mică simpatie sau printr-o afinitate sistematică. Dumnezeu știe de ce îmi amintesc de acele lucruri de acasă. Cartele galbene pentru margarină uscată, albastre pentru sare, bej pentru cărnuri semicomestibile. Oare tăia carnea sărată de porc în bucățele și o frigea, apoi o combina cu orez sau pâine? În cabana noastră, amesteca supa și mă privea, provocându-mă să o întreb.

Mi-am imaginat-o și în brațele lui Lev. Părea atât de mică, încât ar fi înghițit-o în timp ce rânjea înfierbântat și nebun. Chipul lui era atât de aristocratic din cauza nasului lung și a pleoapelor triste și grele. În timp ce a scăzut flacăra pentru ca supa noastră să nu fiarbă, l-am privit descheindu-i nasturii de la fustă. În timp ce ea s-a întors ca să găsească două castroane curate în dulap, eu l-am văzut luând-o pe la spate. În extaz, își ridicase bărbia. Febra unirii lor îi îmbujoră pe amândoi. Îi mușca buza, așa cum făcea și cu a mea câteodată; o dată, l-am mușcat și eu. Sângele lui avea un gust diferit de al meu, chiar dacă s-au amestecat în scurt timp. (Care era aroma Verei? Bețe de scorțișoară frecate de scoarța unui pin? Gust metalic de ceai oxidat? Dacă i-aș fi înțepat degetul și aș fi înghițit o picătură din sângele ei, mi-ar fi schimbat esența?)

Folosindu-și lingura ca o baghetă, Vera mi-a făcut semn să mă așez. Am acceptat, supusă ca întotdeauna. Mi-era și foarte frică. Exista un lucru potrivit pe care să-l rostesc atunci? Era posibil așa ceva? Mi-a pus un castron de supă în față și a tras de ambalajul biscuiților ca să-i putem scoatem mai ușor. A ros colțul unuia și a încercat să guste supa, dar era încă prea fierbinte.

— Trebuie să te întrebi, a spus ea.

„Ce-ai vrut să spui? mi-a trecut prin minte”.

Mi-am ars limba și gâtul cu o lingură plină cu supă și m-am străduit din răsputeri să nu vomit. Vera era relaxată și în elementul ei.

— Permite-mi să te întreb: ce ți-a spus Lev despre călătoria lui?

— Poftim?

Am încercat să fac pe sfioasa în timp ce încercam să îmi controlez arsura. Planul cu ceaiul încă putea să funcționeze dacă mă trezeam la miezul nopții ca să contaminez recipientul cu zahăr.

— De-abia l-am cunoscut, am continuat eu.

— Of, te rog. Se simte pe tine ca un parfum.

Am privit-o. Nu era ceea ce ne așteptam eu și Lev, dar am știut asta înainte să urc în tren. Mi-a trecut prin minte, însă prea târziu, că nu ar fi trebuit să mănânc nimic din ce-mi punea în față. Totuși, nu mă durea stomacul, nu tremuram, nu vomitam și nu leșinasem. Ceea ce părea un gest de bună-credință. Am scăpat de o parte din prefăcătoria de pe chipul meu.

— Bine. Mi-a spus că a plecat să găsească ultima copie a cărții lui. Cea pe care i-ai furat-o și i-ai ars-o.

— I-am furat-o? Asta e cam… incorect.

— Păi, nu ți-a dat-o ca să o distrugi. Cum ai numi ce-ai făcut?

— L-am salvat. S-a încruntat și a suflat în supa ei. De el însuși. Doamne, ce prost!

— Și eu?

— Asta rămâne de văzut. Spune-mi: ai citit vreo parte din acea carte?

— Cum aș fi putut să fac asta?

— Nicio reconstruire a lui? Bucățele pe care le-ar fi salvat într-un jurnal sau poate un capitol pe care l-a rescris?

Am dat din cap că nu. N-am știut că existau asemenea scrieri.

— Bineînțeles că nu, a spus Vera. Pentru că, în adâncul inimii lui, înțelege că acea carte nu este bună. Sunt sigură că nu ți-a spus nici de câte ori mi-a mulțumit, în genunchi, pentru că l-am scăpat de ea prima dată, a continuat, ridicându-și o sprânceană în timp ce se uita la mine. Nu! Bineînțeles că nu. A devenit un simbol prea mare în capul lui. Și-a pus lingura jos, scârbită, plimbând-o încoace și încolo pe șervețel. Steagul libertății, mierla albastră a nefericirii. Pentru el nu contează că doar

scăpând de acea carte îngrozitoare a putut să scrie cărți adevărate. Acea pierdere i-a oferit o carieră. A expirat. Doamne, ne-ar distruge pe toți dacă i-aș lungi lesa doar ca să spună că a fugit până în iad pe picioarele lui.

Trebuie să fi arătat șocată, având gura deschisă. Mi-am închis-o din nou când Vera s-a liniștit. Și-a așezat o șuviță de păr după ureche, apoi și-a lins buzele. Rareori arăta atâta emoție, dar, din tremuratul ușor al gurii ei și al felului în care se mișca să își îndrepte spatele ca o corecție discretă a posturii, mi-am dat seama că era cu adevărat tulburată. Parcă și-ar fi lucrat musculatura doar întinzându-și articulațiile. Au fost multe momente în care m-am temut că aveam să-mi pierd curajul și să mă prăbușesc din cauza unei lașități de bază. Îmi făceam griji despre ce bănuia Vera, că avea să mă doboare cu vraja ochilor ei sau să pocnească din degete pentru a-mi sugruma traheea. O moarte magică. Dar nu luasem în considerare posibilitatea ca Vera să spună că a acționat pentru binele lui Lev și că eu aveam să cred că spunea adevărul.

„Cum am ajuns aici? m-am întrebat brusc. Apoi m-am gândit: poate că totul e o nebunie”. Un pic cam târziu. Am încercat să-mi amintesc cum mă liniștea Lev în pat. Cum îi simțeam degetele în păr, cum stătea cu un picior întins alene peste al meu. Dar, în loc de asta, mintea mea a scos-o în evidență pe Vera sorbind ceaiul. Își ținea respirația. Își ducea mâna la gât și buzele i se învinețeau în timp ce ochii ei frumoși se bulbucau. Poate vomita, dar nu destul ca să schimbe ceva.

— Mă asculți? m-a întrebat ea, după care eu am dat afirmativ din cap. Bine. Ți-am spus că avem o ofertă, și chiar am. E mai bună decât orice ți-ar putea promite Lev, sută la sută garantat, pentru că – a zis asta pe un ton tăios – promisiunile mele înseamnă ceva. Sunt permanente. Și îți voi asigura confortul cât timp vei trăi doar dacă faci ce-ți spun.

Vera și-a unit vârfurile degetelor și și-a sprijinit bărbia pe ele. Vocea ei a devenit mai lentă, dar mai concentrată, ca și cum duza unui furtun a fost răsucită pentru a orienta spray-ul.

— Acum crede că poate scăpa de mine și merge mai departe, a reluat. Că trebuie să facă asta. Și te-a implicat și pe tine în toată tentativa asta pentru că, Doamne ferește, el nu poate să îndeplinească un plan de unul singur. S-a uitat la mine, observând că îmi cădea fața. Nu a rânjit, dar a surâs cu răceală.

Sunt sigură că ține la tine, albinuțo! De ce nu. Dar ascultă! Se va răzgândi. Chiar crezi că-ți va mulțumi pentru că mi-ai făcut rău? El e nimic fără mine, și știe asta.

Asta suna îngrozitor de adevărat. Încurajarea „sunt sigură că ține la tine” era atât de slabă. De ce am crezut că puteam să o fac să se teamă de mine și să iau ceva de la ea? Această femeie l-a ținut pe Lev sub papuc un deceniu, această fată a jucat fiecare joc după regulile ei toată viața. Lev și-a plimbat degetele și limba pe obrazul meu. M-a dus la spectacole de operă și simfonii în afara orașului, unde puterea muzicii m-a împins în spătarul scaunului și m-a uimit atât de tare, încât i-am lăsat mâna să urce pe furiș pe coapsele mele. Mi-a povestit cum soția lui intra în ședințe și îi transforma în jucăriile ei pe directorii monolitici, îmbrăcați în costume negre. De ce nu am observat și nu mi-a păsat destul de cât de mult îl impresiona și de cât de neajutorat îl făcea să se simtă? Nu mai făcea nimic de unul singur, dacă o făcuse vreodată. Avusese o copilărie plină de bogății și o carieră strălucită prin manevrele soției lui.

Dar chipul Verei încă era serios; nu era triumfătoare. Dacă credeam că scopul ei era să mă umilească, înțelesesem greșit care era miza.

— Înțelegi ce spun? m-a întrebat ea. E vorba de ceva mai important decât mine sau decât tine. Într-un fel, chiar mai important decât Lev. De fapt, doar Leo Orlov contează: scriitorul și imaginea lui publică. Doar Dumnezeu știe că mi-am construit viața în jurul lui. Pe el l-am *construit.* Și-a strâns degetele în pumn, fără să vrea, apoi a dat cu pumnul în masă ca să accentueze ideea. Lasă-mă să-ți spun!

Adevărul, conform Verei, era că primul roman atât de iubit al lui Lev era un eșec catastrofal. Proza lui și bazele psihologice erau promițătoare, dar nu avea nimic cu care să agațe cititorul. Se asocia cu o calitate romantică pe care nu o merita deloc. Mi s-a făcut rău și i-am spus asta. A ridicat din umeri.

— E o operă a tinereții. Și, mai rău decât atât, nu riscă deloc. Oamenii iubesc opera lui Lev pentru mișcările îndrăznețe, iar această carte, ei bine, nu spune povestea pe care trebuie să o spunem despre el.

— Noi?

— Am putea fi *noi.* Vera și-a sorbit supa care, în sfârșit, se răcise, și și-a fărâmițat câteva crutoane în ea. Să știi că am fost

sinceră la plajă. Nu mă interesează să rămân în memoria oamenilor. De fapt, prefer să fiu uitată. A amestecat supa, creând un mic vârtej în castron, și s-a holbat la lichidul gros care se învârtea. Nu am făcut niciodată favoruri nimănui ca să fiu aleasă și păstrată în memorie. Istoria e nemiloasă. După ce îți scapi viața din mâini, devii… variabil. Vulnerabil, ai putea spune, în fața oricui are un topor să te descojească sau o poveste de spus. Aș prefera să rămân eu însămi.

Vera s-a încruntat, de parcă ar fi știut că devia de la drum, îndepărtându-se de Leo Orlov cel sacru pe care voia să-l invoce. Dar a continuat:

— Umbra lui Lev m-a ținut întotdeauna ascunsă și mi-a permis să-mi fac adevărata muncă din spatele scenei. Multă vreme, a fost mulțumit cu acest aranjament, pentru că însemna că doar el era în lumina reflectoarelor. Dar acum s-a răzgândit. S-a uitat la mine, fără a fi acuzatoare. Ceea ce nu înțelege el e că, dacă întrerupe o parte a poveștii pe care am început-o, ar putea distruge tot. O mică schimbare poate distruge totul. Chiar și pe mine. Și nu voi accepta asta.

Era amuzant. Pretindea că nu avea nicio ambiție personală, dar scopurile ei mi se păreau divine, transcendente. Da, voia să fie invizibilă, dar în felul unei forțe fundamentale, precum cea a vântului sau a geologiei. Mișcarea pământului sub picioarele tale.

„Ce s-a-ntâmplat cu ea după ce a părăsit Moscova?” m-am întrebat. Și-a dat ochii peste cap în timpul meditațiilor, a tradus literatura expatriaților în timpul ei liber, apoi… nimic? Îmi era greu să mi-o imaginez dispărând în întuneric, până când a venit Lev să-i arate pe ce drum să o apuce. O fată sclipitoare, o dansatoare talentată, care putea să facă sărituri de peste un metru cu calul ei și să aterizeze fără să se lovească de șa. O fată isteață, înconjurată în tinerețea ei de atâtea cărți că nu s-a deranjat niciodată să le numere. Tolstoi, Gogol, Cehov, Dumas. Îi circulau multe idei prin minte… oare nu a folosit niciodată stiloul pentru a le scrie? Vera. M-am întins ca să îi apuc mâna, dar m-am răzgândit și doar am atins-o ușor. Contactul a răsunat în oasele mele precum sunetul vibrant al unui gong. Păstra foarte multe secrete.

— Cărțile lui Lev… nu le-ai *scris* tu, nu-i așa?

Fața îmi ardea din cauza rușinii – de fapt, a trădării – de a pune această întrebare, dar trebuia să știu. Ochii i-au sclipit.

— Nu, a răspuns, îndepărtându-și repede mâna. *Nu.* Lev e un mare scriitor. Nu poate exista nicio îndoială, a întărit Vera cu o profundă intimitate cel mai ascuns adevăr. Ascultă, nu vreau asta. Nu vreau faima lui. Vreau doar să mă asigur că nu poate șterge ceea ce am făcut toată viața *mea.* Nu le va avea pe amândouă.

Casa scârțâia în jurul nostru; se lărgea și se contracta în ritmul întrerupt al unui căscat. Vera s-a uitat la mine cu coada ochiului. Cred că se putea numi privire încrezătoare. A continuat:

— Bineînțeles, chiar dacă eu aș fi făcut-o, ei ar fi spus că tot el le-a scris. Așa că ce rost ar avea?

M-am aplecat înainte, sperând la mai mult, dar ea deja se închidea în sine, se răcea.

— Femeile… a spus ea, râzând puțin. Cu cât suntem mai tăcute, cu atât suntem mai puțin văzute și cu atât mai multe facem.

Micile detalii din cameră mi s-au părut pline de semnificații pe care nu le puteam descifra: alama ceainicului, dulapul cu ușa întredeschisă. Bineînțeles, eu le găseam simbolice, dar chiar era o putere ciudată în ele.

— Vreau să mă asigur că Lev e fixat în istorie, că nimeni nu îi va putea afecta prea mult memoria după ce el nu va mai fi, a spus Vera în liniște.

Cred că nu s-a gândit la amintirea ei. Dar greșea. Poți schimba un spațiu gol. Poți scrie pe o pagină goală. E cel mai ușor lucru din lume.

59.

Am rămas la masă multă vreme după ce am terminat supa, curățind castroanele cu lingurile.

— Adevărul e că el trebuie să dispară, a zis ea, cu gândurile departe. Pentru binele lui. Înainte să-și facă mai mult rău. De fapt, povestea lui despre căutarea manuscrisului e perfectă, atât timp cât nu reușește să-l dezgroape. O mare gâscă de aur

pierdută în măruntaiele sângeroase ale istoriei. O comoară îngropată fără hartă. O operă de artă pierdută. Dacă îl găsește, va trebui să îl arzi.

— Dar cartea… am ezitat eu. Nu știu dacă aș putea. Ce te face să crezi că *aș face-o?*

— Ai venit aici ca să o salvezi. Te poți întoarce tot ca să o salvezi. Ai nevoie doar de un nou mod de a te gândi la siguranța lui, nu-i așa? Și, pe lângă asta…

A ridicat ceva de pe scaunul de lângă ea. Un teanc de hârtii. Unele erau scrisori, dar era și un manuscris legat cu o sfoară.

— De fapt, nu mi-am ars copia, a continua Vera. Doar am ascuns-o de el. Dacă ar fi căutat, probabil că ar fi găsit-o, dar, fiind un artist, nu are o minte prea curioasă. Dacă va ieși la iveală peste douăzeci sau treizeci de ani de acum încolo, nimeni nu va încerca să pretindă că e un roman nou. Îl vor vedea ca pe o arhivă. O nebunie a tinereții. Ceea ce și este. A împins teancul spre mine. M-am gândit că va fi nevoie să te conving, așa că am adus asta. Haide, citește-l! După aceea, hotărăște-te!

— Trebuie să dispară? m-am bâlbâit eu.

Fără el, nu mai aveam nimic. Cartea, bărbatul, toată lumea îmi aluneca printre degete. Fiecare sărut pe care ar fi putut să mi-l dea era șters. Fiecare minut din viitorul nostru era abolit. Visurile pe care le-am împărtășit rămâneau doar în acel stadiu – pluteau mai departe după trezire. Corpul meu începea să se prăbușească în timp ce înțelegerea mă copleșea. Fața mi s-a schimonosit de parcă aș fi mâncat o lămâie. Mi-am strâns brațele atât de tare în jurul pieptului, încât m-au durut. Mi s-a părut că Vera arăta calmă, dar nu era. O dată sau de două ori s-a frecat la ochi, ștergându-și niște lacrimi care nu veneau.

— Albinuțo, mi-a zis ea. Știi la ce mă refer. Când va veni vremea… am pașaportul la mine și apartamentul tatălui meu din Paris. Te voi lua cu mine și îți voi oferi ceva nou-nouț. Dar, mai întâi, trebuie să te ocupi de asta până la capăt.

Foarte serioasă, a împins din nou teancul în direcția mea, continuând:

— Ne vom reîntâlni aici după ce se termină totul și, între timp, o să am grijă să fiu văzută pe-aici, prin oraș. E un hotel destul de decent în care pot să mă cazez și nimeni nu se va gândi să întrebe de tine.

— De mine? Dar cum am s-o fac?

— Vei găsi tu ceva. Cum am mai spus, ești deșteaptă. A zâmbit. De-asta te plac.

— Ai mai spus asta.

Mi-am auzit văicăreala înspăimântată din voce, dar n-am putut să o opresc:

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce te face să crezi asta?

Vera și-a împins scaunul mai departe de masă și s-a ridicat. Era minionă, dar părea făcută dintr-un material mai greu decât mine, pentru că avea o forță gravitațională ce atrăgea totul din cameră spre ea.

— Nu arăt foarte multe despre mine, a spus ea. Știu asta. Dar poți să vezi mai mult decât majoritatea. Poate cauți mai mult.

După ce a spus asta, s-a întors și m-a lăsat singură. Doar scrisul de mână bine cunoscut al lui Lev mi-a ținut companie, plutind în jurul meu ca o fantomă.

60.

Mi-a spus că nu-mi putea scrie pentru că riscul era prea mare. Am acceptat asta. Absența lui, tăcerea lui. La fel cum am acceptat fiecare parte din el în mine, fiecare moleculă sau parte. Felul în care mi s-au revelat urechile lui. Mâinile sale ce mi-au definit corpul. Undeva degetul mare alunecă pe curba umărului, altundeva degetul îmi lovește sfârcul. Elemente elocvente. Lev mi-a spus că mă iubea și nu am avut niciun motiv să mă îndoiesc de asta, mai ales dacă luam în considerare cât de mult îl iubeam. Chiar în prima zi în care ne-am întâlnit, el avea sudoare caldă pe frunte, după ce urmărise o fată printre copaci. Zdrobise frunzișul precum monstrul din poveste.

Bineînțeles, pentru că i-am iubit mintea, am prețuit fiecare cuvânt pe care mi l-a zis. Ideile cu care a venit, cu privire la legătura noastră predestinată. „Toate femeile pe care le-am iubit m-au condus la tine”. Când eram goi, era mai vorbăreț, explicând viitorul și trecutul nostru. Noi, la nivel cosmic. Odată, a luat o lamă de ras și și-a scris numele cu ea pe brațul meu, pe partea interioară, aproape de umăr. Nu era ceva ce se putea vindeca total.

Am stat toată noaptea la masă cu un ibric de cafea, citind sub o lampă mare. Întâi, scrisorile lui Lev. Mie nu îmi trimisese niciun cuvânt, dar îi scrisese Verei. Constant. Așa părea. Scrisori grăbite, așternute pe orice bucată de hârtie găsită în orașele distruse prin care se târa în drumul lui spre graniță. Mai văzusem bilete trimise de el pentru ea, dar acestea conțineau o nouă insistență, o dorință de a cuprinde în ele toată viața lor împreună. De a o închide într-o sticlă. Poate că intenționa să oprească timpul, dar, bineînțeles, era imposibil. În scrisori, îl puteam simți prăbușindu-se, chiar dacă încerca să se țină de fiecare pai sau fărâmă. I-a scris doar ei. Doar ei. Cafeaua mi-a făcut rău la stomac și mi-am petrecut o oră în baie, golindu-mi corpul de tot ce puteam. Dar tot am rămas cu prea mult.

Comparându-l, manuscrisul mi s-a părut un obiect sacru. Paginile se îndoiau la colțuri; hârtia era fragilă. Când am dezlegat sfoara, fibrele s-au sfărâmat eliberând o ploaie de praf. Îmi aminteam ce spusese Vera: era un eșec, un chix. Dar mi-au tremurat mâinile când am dat la o parte pagina de titlu și sub ea s-a ivit cerneala încă lucioasă și clară. *Fără titlu,* de Leo Orlov. Romanul pierdut. Cartea de la care a început totul. Am mai făcut un ibric cu cafea și m-am așezat.

„A fost odată ca niciodată un regat din carton și lipici.”

A fost o experiență dificil de descris. Au fost momente în care am simțit cum fantomele din trecut se ridicau în jurul meu și mă trăgeau de haine și de păr. Mă sărutau pe buze. Gazul de eșapament se ridica de pe străzile Moscovei. Cozile lungi de la fiecare băcănie din colț și tirania măcelăriei care alegea cui îi permitea să cumpere. Uneori erau cozi pentru nimic: mergeai după colț și vedeai un rând de oameni în fața unei monstruozități din stuc și, când întrebai pentru ce așteptau, toți îți dădeau răspunsuri diferite. O *babușka* zicea: „*r’iba*”. Pește. O fetiță care ținea firul pe care îl tricota mama ei sugera batoane de ciocolată. Un bătrân, vizibil beat, repeta *„xhlieb, xhlieb*” de parcă incantația ar fi adus pâinea în mâinile lui.

Erau acele frumoase momente când mă simțeam acasă. Apoi era restul.

61.

Dimineața, Vera m-a găsit exact cum mă lăsase noaptea trecută, ghemuită pe un scaun incomod din lemn. Arătam ca un copil al morții. Chipul meu era mai puțin sever, dar mult mai pământiu, tras și verzui din cauza lipsei somnului și a durerii care mă rodea în spatele sternului. Cred că se poate spune că mi-a frânt inima.

— Așadar, o vei face, a spus ea cu pragmatism.

— O voi face, am fost eu de acord.

De ce am spus asta? Probabil, pentru că avea dreptate și pentru că ea a avut întotdeauna ceea ce mie mi-a lipsit. La un moment dat, mi-a fost greu să nu simt că ea merita mai mult. Trupul lui Lev, viitorul lui Lev, jurământul lui de credință… Vera luase toate astea în mâna ei, în timp ce eu încă eram o școlăriță care o urmărea pe Margaret ca pe un boboc de rață. Ea construise ceva destul de frumos ca să nu mă îndrăgostesc; cum puteam să o refuz a-i acorda ajutorul pentru ca să-l protejeze? Chiar într-un fel brutal. Chiar mortal. Vera nu m-a întrebat nimic, ci s-a foit prin bucătărie, pregătind micul dejun. Dar nu a gătit. Am mâncat fructe feliate și am băut cafeaua rece din ibric. Mi-a făcut pe plac și a prăjit pâinea pe sobă, așa cum i-am sugerat, dar a ieșit arsă din cauza noastră. În acea dimineață, a purtat o bluză verde și pantaloni trei sferturi. Avea o siluetă aproape americană, cu excepția felului în care își aranjase părul și a privirii foarte serioase. Voiam să o ajung și să-i închid ochii cu o atingere blândă, mai mult ca să-i împiedic să se mai uite la mine cu un aer triumfător și tăcut. În acea zi a fost termenul-limită din mintea mea, momentul maxim când aș fi putut să îndeplinesc planul meu (al lui Lev). Ar fi însemnat să-mi pun mănușile și să îi mut cadavrul în așa fel încât poziția să pară naturală pentru o sinucidere. Fața în palmă, pe masă. Desculță, pentru confort, dar cu pantofii așezați în apropiere cu grijă și cu atenție pentru o imagine ordonată. Bătea vântul, dar era cald și, din când în când, frunze mai dure băteau în uși și în ferestre. Mi-era mai ușor să-mi imaginez urmările decât actul în sine: părul meu suflat de vânt în ochi, în timp ce îmi trăgeam afară valiza pentru plănuita plimbare în oraș, în loc să comand un taxi.

— Ești de acord, a spus Vera.

Era așezată vizavi de mine. Își mânca pâinea prăjită, iar ochii i s-au mijit în timp ce mi-a pus vorbele în gură. A continuat tot ea:

— E important să fii de acord că tot ceea ce facem e pentru binele tuturor. Vei avea nevoie de putere. Noaptea trecută, mi-a spus că, dacă va aduce cartea acasă, va trebui să o distrug. Încă un lucru pe care trebuia să-l sfâșii: era necesar să o ard până când ar fi rămas din ea doar cenușa. Avea mai puține sugestii legate de Lev. Vei avea nevoie de convingere.

Nu am mai purtat conversația asta? Cei doi semănau mai mult decât știam. Deși poate era doar cauza mândriei mele încăpățânate. Lev mi-a povestit de multe ori despre sufletele lor legate, despre esența îngemănată, despre frânghia psihologică ce îi lega, dar eu am considerat toate astea ca o hiperbolă. Aceea că oamenii ar fi putut fi făcuți unul pentru celălalt, fiecare creat în mod paradoxal din coasta perechii lui. Cu toate că l-am crezut destul de ușor atunci când a spus aceleași lucruri despre mine.

— Nu e prea bun, am recunoscut eu, legând manuscrisul din nou și închizând fiecare plic. Nu era necesar să-mi arate toate scrisorile; cu siguranță, una ar fi fost suficientă ca să-mi transmită mesajul. Dar are momentele lui.

— Nu am spus niciodată că nu e un geniu. Doar că refuză să accepte că oamenilor le pasă de viața ta după ce le permiți să intre în ea. Crede că poate să facă orice vrea și că lucrurile se vor rezolva de la sine. Cred că eu sunt de vină că l-am învățat asta.

— Și crezi că istoria îl va uita? Asta? Ce îmi ceri?

— Nu pot să știu, dar nu aș putea uita povestea marii aventuri a lui Lev dacă ar conduce la o dezamăgire de asemenea proporții.

Era destul de plauzibil. Mi-am imaginat ziarele care ar fi început cu o izbucnire de sentimentalisme, ca apoi să se stingă în recenzii politicoase și confuze. În ofilirea lui – după ce *Felice* a devenit îngrozitor de vanitos –, râsul său îngrozitor de încrezut s-a transformat într-un strigăt dureros. Partea cea mai proastă era felul în care s-ar fi gândit că „ea a avut dreptate. Întotdeauna a avut dreptate”.

Dar dacă ar fi murit, povestea s-ar fi transformat în tragedia unui om și marea lui operă pierdută. Vânzările cărților lui existente ar fi crescut. Oamenii l-ar fi iubit la nebunie.

— Nu ești furioasă pentru ce m-a trimis să fac aici?

Nici nu a tresărit. I-a zvâcnit coada ochiului, deși ar fi putut clipi ca să își scoată un fir de nisip. Casa era plină.

— Am trecut prin lucruri mai grele decât asta, atât a completat la acest subiect.

62.

Călătoria cu trenul până acasă a fost diferită de cea până la Twisted Branch. Vagonul meu a fost aproape gol; eram doar eu și un bătrân ciudat care stătea la capătul celălalt și expectora periodic o grămadă de flegmă pe care o scuipa într-o batistă. Eram destul de departe de el ca să încerc să ignor zgomotul și să dorm rezemată de fereastră. Când m-a trezit conductorul să-mi spună că am ajuns la destinație, aveam un cerc roșu inscripționat pe frunte. Oricum îmi pieptănam părul, era vizibil. În gară, doar adulții erau politicoși ca să nu arate cu degetul și să se holbeze. Copiii sunt deosebit de sinceri în asemenea cazuri. De vreme ce nu a fost principiul primordial al vieții mele, învăț să mă bucur de sinceritate acum, când o văd la alții.

Orașul Maple Hill părea schimbat. Cred că erau mai puține linii drepte și mai mult ciripit. Asta putea fi și efectul temperaturii; resimțeam un val de căldură și, peste tot prin oraș, erau copii mici care mâncau înghețate pe băț ca să nu se supra-încălzească. Am văzut câțiva, cu buze galbene, violet, verzi, în drumul meu improvizat până acasă. Mi-am dat seama că nu mâncasem niciodată o înghețată pe băț și am plătit cinci cenți pentru una la drogherie. Au ezitat să o vândă unei femei când atâtea vieți tinere așteptau la o presupusă coadă. Cred că avea aromă de cireșe. Limba mi-a amorțit.

Ametită, am ajuns acasă și am căzut pe pat, într-un somn adânc. Când m-am trezit, era amurgul și licuricii începeau să licărească deasupra peluzei. Unde eram? m-am întrebat eu, deși mă aflam în camera mea. Chiar am fost la ocean? Vedeam valuri, umbre pe dune. Pentru o secundă arzătoare și

îngrozitoare, nu mi-am recunoscut membrele: nici mâinile, nici picioarele, nici tălpile, nici brațele, nici coatele. Era ca și cum m-aș fi trezit lângă un străin, care era… în interiorul meu.

Abia a treia zi m-am aventurat afară. Dacă mă bazam pe ce îmi spusese înainte să plece, Lev avea să vină abia peste cel puțin două săptămâni. Până atunci, nu aveam de ales decât să rătăcesc prin viață, de parcă locul meu mai era în ea. Uneori mă plimbam pe lângă casa lui cu luminile stinse, dar, altfel, totul era normal. Am tuns tufișurile de hortensie sub forma unor sfere perfecte, precum cireșele, și am reorganizat instalația de irigare, acordând o atenție maniacală detaliilor. Am făcut gulaș. John m-a invitat la cină, ca pe vremuri, și am încercat din răsputeri să mă distrez în timp ce el și Siobhan mă serveau cu vin și imitau nevestele de la facultate.

— Urmează cea rece, a spus Siobhan. Am văzut-o doar o dată și a fost ca o statuetă de gheață, genul pe care le faci cu un târnăcop.

— Soția scriitorului, a râs John în hohote, după care și-a strâns buzele și a încercat să arate ca un șoim. „Bună. Încântată să vă cunosc. Nu, nu cred că m-am prezentat”.

Doar că au ieșit la iveală *b*-ul și *z*-ul lui: „Bună. Încântată să vă cunosc”.

După ce a spălat vasele, s-a așezat lângă mine, pe canapea, și m-a întrebat ce nu era în regulă. Cum nu eram din fire o persoană relaxată, probabil că observase ceva grav. Siobhan a dat puțin din cap când mi-a văzut fața tristă.

— Are un prieten. În sfârșit.

— Voi două ați vorbit? a întrebat John, dar soția lui a dat din cap în sens negativ.

— Doar o văd. Am dreptate, Zo?

— Poate că am avut, i-am spus eu. Nu mai am.

— Of, nu! Ori îi va veni mintea la cap, ori nu merita deranjul.

— Poate.

— Nu! Serios! Ar trebui să se simtă foarte norocos să iasă cu tine. Draga mea, merită să moară după tine.

După câteva minute, mi-am luat rămas-bun și m-am pierdut în seara întunecată, ca să-mi pot plânge de milă. Nu am vrut să particip la tentativele lor de a ghici acel prieten („O să-l învăț eu să aibă gusturi bune, s-a oferit John, arătând jignit. Dă-mi doar un nume!”), și eram sigură că nu meritam mila lor. Dar, mai

mult decât atât, aveam o senzație evidentă că locuiam în două planuri diferite ale existenței. Două lumi diferite. Într-una, fetelor cu suflet bun li se călcau sentimentele în picioare atunci când căutau un bărbat bun de însurat. În cealaltă, a mea, misiunile erau mai întunecate, mai complexe și infinit mai reale.

O istorie orală a Verei Orlov, născută Volkov, continuată

Înregistrată de Secția de Poliție din Maple Hill

PĂRINTELE ALBERT PETERFFY

— Doamna Orlov mi s-a prezentat, la începutul lunii iulie, în interiorul hotelului Grande Chez din Twisted Branch, New Jersey. Cred că prima noastră interacțiune a fost o glumă intimă pe care mi-a spus-o la biroul de recepție, legată de numele hotelului. „Chiar și când încearcă să aprecieze lumea veche, nu o fac cum trebuie”, mi-a spus ea, iar eu am fost de acord. Recepționerul a părut tulburat – așa și trebuia să fie –, pentru că, vedeți, ea vorbea în franceză și nu cred că el a înțeles. Nu înțeleg cum de a știut că eu aveam să pricep. Am trăit o perioadă din timpul războiului în Compiègne, alinându-i pe băieții noștri, și poate că arăt într-un fel acum... Da, am mai vorbit. Mai ales pentru că m-a dat afară din cameră! Mă repartizaseră la ultimul etaj și cred că ea a făcut un mic scandal pentru că îi furasem priveliștea. Când mi-au cerut, nu m-a deranjat să mă mut. Ea nu și-a dat seama că pe mine mă dădea afară (sau, oricum, asta mi-a spus) și s-a oferit să-mi facă cinste cu un cocktail de împăcare. Când ajungi la vârsta mea, nu refuzi să bei ceva cu o doamnă atât de interesantă... Când m-am așezat în sala de mese, ea deja comandase un pahar cu vin și un whisky pentru mine. Își răsucea un lănțișor de aur pe degete. Avea o manichiură frumoasă, dar o expresie distantă. Credeam că o supărasem cu ceva, dar ea a spus „nu, nu”. O găseam obosită, dar a zis „nu, nu”. Am vrut să o destind, așa că i-am cerut să-mi spună mai multe despre ea. M-a privit într-un fel particular. Parohia mea e numeroasă, așa că văd o grămadă de *priviri,* dar aceea a fost cea mai rece expresie pe care am întâlnit-o vreodată. Precum un pahar cu apă rece ca gheața turnat în sânge... Apoi doamna Orlov a început să mă *interogheze* despre Dumnezeu. Despre Dumnezeu! Trebuie să spun că nu mă așteptam la acest subiect la o obișnuită întâlnire

pentru a bea ceva. Mi se părea că era mai mult genul de om care crede că „preotul” este un actor politic, un fel de „membru ales al consiliului orașului”. Dar ea a sărit direct la transmigrație, transsubstanțiere, Sfânta Treime. Unele dintre opiniile ei erau particulare. Nu îmi amintesc detaliile așa, pe nepregătite, dar voia să o asigur că sufletul nu poate fi corupt, că pierderea, schimbarea și percepția externă nu sunt mai puternice decât forța spiritului. După accentul ei, am crezut că știam unde voia să ajungă. Vorbea ca o refugiată. Așa că am întrebat-o din nou dacă putea să-mi împărtășească o poveste despre tinerețea sau copilăria ei. Ceva ce i-ar fi plăcut să povestească. Dar ea a zâmbit doar. Mi-a spus că și-a întâlnit soțul la o petrecere, că el a tras de limbă gazda și ea s-a gândit de ce nu. Mi-a spus că el era jucăuș, chiar dacă fără mari idealuri. Nu cred că i-am liniștit mintea… Când ne-am terminat băuturile, am invitat-o să mă însoțească la o plimbare pe promenadă a doua zi, dar a refuzat. Nu prea am mai văzut-o de atunci. Dacă treceam unul pe lângă celălalt pe holuri, ne salutam dând din capete sau, în restaurant, ridicam paharul de la mese diferite. Apoi, într-o zi, a dispărut. Cred că a plecat. Chiar dacă ei nu s-au oferit să mă mute înapoi la apartamentul de lux [*pufnește*] al hotelului Grande Chez. [*Notele arată că părintelui i s-a cerut să clarifice datele întâlnirii lui cu doamna Orlov*.] Sunt destul de sigur în privința datelor. Întotdeauna păstrez chitanțele din călătorii și toate cele. Așa că da, estimez că a fost în Twisted Branch în toată perioada aceea. Nu ar fi putut călători înapoi la – cum se numea? – Maple Hill. Nu. Cel puțin, nu-mi pot imagina cum.

Zoia

63.

După câteva săptămâni, m-am trezit dintr-un vis îngrozitor, fără să-mi amintesc aproape nimic din el. Era ceva legat de faptul că stăteam pe o platformă care se ridică și cobora în aer. Ar fi putut să fie un covor zburător? O puteam menține sus doar dacă număram până la zece, în ordine crescătoare și descrescătoare. Număratul m-a trezit. *Unudoitreipatrucinciședșaseșapteopt...* Soarele era pe cer, dar nu prea sus, iar păturile mele erau ude de transpirație.

Am dormit pe pardoseala serei, pe o saltea subțire pe care mi-o procurase John cu aproximativ un an în urmă ca să mă pot odihni acolo în timpul perioadelor geroase. Se rula ușor și o depozitam aproape tot timpul în magazia de afară; era mucegăită și incomodă. Nu am folosit-o din timpul iernii și nu prea avea rost să o fac în timpul lunilor mai blânde. Dar nu mai puteam să dorm singură în casa mea. Gândurile mi se izbeau de pereți și mă loveau în pat. Umbrele se târau în jurul meu. În seră, aveam măcar compania plantelor și confortul aburilor calzi și liniștitori. Am legat salteaua și am pus-o în colț, pentru că nu voiam să fiu prinsă de John, și m-am așezat în fața unui ventilator ca să mă răcoresc. Miroseam a oase de pui care fierbeau în supă. Putoare de somn.

Ventilatorul nu funcționa. Era prea multă căldură sau, poate, aer închis. Îmi era greu să respir adânc în ultima vreme. Am luat un furtun ce avea la capăt o duză pentru spray fin de apă rece și l-am întors spre mine. O ceață mi-a cuprins fața, brațele, cămașa de noapte. Bumbacul subțire s-a lipit de pieptul meu. Am îndreptat spray-ul spre ceafă, lăsând apa să-mi curgă pe spinare și în lenjeria intimă. Până pe picioare. Așezată pe un grilaj din pardoseala din beton, am privit cum mă spălam de coșmar. Nu se vedea nimic, dar știam că asta se întâmpla.

M-am gândit la Lev. La mâinile lui pe tot trupul meu, modelându-mă ca pe chit. Gura lui pe gâtul meu. Am gemut puțin. Apoi ceva a lovit de ușă. „Nu din nou”, m-am gândit eu.

Am închis furtunul și am fugit afară, gata să cert un copil obraznic. Dar, bineînțeles, nu era niciunul. Nu era nici măcar șapte dimineața și m-am trezit față-n față cu George Round.

— O! a spus el. Ești Zoe, nu-i așa?

— Salutare, domnule! i-am zis, încrucișându-mi brațele pe piept și strângându-mi genunchii. Bună dimineața!

— Da! E una foarte plăcută. Mă plimbam înainte să mă duc la birou. Ședințele astea programate prea devreme mă vor omorî. Pot să te întreb... s-a oprit, părând să se gândească la întrebarea lui... e vreo problemă în seră?

— Nu. Păi, da, dar nu. Vreau să spun că, uneori, dorm aici când e vreme cu temperaturi extreme. Ca să mă asigur că nu apare nicio problemă.

— Vreme cu temperatură extremă.

— Da, domnule.

— Astăzi e o zi grozav de frumoasă.

— De fapt, a fost cam prea cald înăuntru.

George Round s-a uitat la mine, apoi și-a ferit politicos privirea. Nu l-am simțit căutând la mine ceea ce bărbații urmăreau de obicei. Asta a avut efectul ciudat de a mă face să mă simt mai bine văzută.

— Nu cred că e nevoie să-ți spun că e cam ciudat.

— Nu, domnule.

— Când am auzit zgomot înăuntru, am crezut că era un scandal. Sau... știi., adolescenții... De-asta am venit, ca să verific.

Nu știam dacă putea să vadă că mă îmbujoram, din cauza apei și a luminii. Cât de tare gemusem? Mâinile lui Lev, pe fiecare parte a corpului meu.

— Ascultă! mi-a spus el. Să nu-mi dai posibilitatea să te găsesc aici în halul ăsta. Nu mi-ar plăcea să-ți pună în pericol poziția la școală.

— Bineînțeles! am răspuns, fără a putea să-l privesc în ochi. Mulțumesc!

După ce a plecat, mi-am dat seama că problema nu era rușinea. Oricum, nu aveam să mai stau mult la Școala Donne, așa că ce conta dacă cineva credea că eram un pic nebună? Nesănătoasă? Urma să ucid un om. Dar, în cabană, Vera a râs și mi-a spus că nimeni nu se va gândi să mă interogheze după ce va dispărea Lev pentru că eu eram doar florăreasa. Invizibilă în

campus, ilizibilă în viața lui. Orice investigație m-ar fi omis. A fost destul de adevărat până în momentul în care am atras atenția asupra mea, mergând pe jumătate goală pe peluză. Probabilitatea ca George Round să facă legătura dintre cele două evenimente era foarte mică. Dar exista.

M-am îmbrăcat în grabă în hainele din ziua precedentă și am mers acasă să îmi fac un ceai. Renunțasem la cafea după noaptea în care citisem la masa din cabană. Pe drum, am hotărât să fac un ocol rapid prin frumoasele cartiere din jurul campusului; îmi spuneam că o făceam doar pentru plăcerea de a umbla pe sub copacii înalți și frunzoși, pe sub umbra cu găurele. Toată lumea dormea și viața părea întreruptă. Păsări închise într-o cutie poștală – o idee pe care am avut-o cândva. Am descoperit o patină cu rotile abandonată pe trotuar. Am împins-o cu vârful piciorului pe un strat cu flori; înainte să îi dau drumul, am făcut-o să se miște în față și în spate pe betonul tare. Cauciucul portocaliu al roților este invizibil printre condurași.

Surpriza nu a fost prezența mea. A fost a lui. O parte din mine era sigură că el nu avea să mai apară niciodată, că s-ar fi topit. Am plutit pe treptele din fața casei, așteptându-mă la aceleași camere întunecate și la senzația de gol pe care mi-o dădea casă, de când mă întorsesem în Maple Hill. În schimb, am găsit lumina aprinsă. Fiecare cameră era luminată la maximum. Prin fereastră, am văzut un bărbat pe jumătate necunoscut, care stătea în fața unui birou și scria ceva (ce?) care îl îngrozea. Avea obrajii supți și nasul ca un cioc. Buzele de care îmi era dor păreau pline de crăpături roșii și albe. Atât de multe, încât păreau două felii de portocală. Hainele stăteau strâmb pe el, barba îi era crescută și, când am bătut la geam, a căutat sunetul cu privirea fără să-mi poată găsi fața. Recunosc că m-a speriat. A urmat un moment lung de groază pentru amândoi, până când mi-am dat seama că lumina reflectată a lămpilor îl împiedica să vadă prin geam.

Am mers la ușă și am bătut cu ambele mâini. Mai mult o bătaie decât o ciocănitură. A trebuit să mă opresc ca să nu zgârii vopseaua. „Acum, acum e momentul”, m-am gândit eu. Uram acest gând. Când Lev a deschis ușa, m-am aruncat în brațele lui și l-am sărutat o dată, de două ori, din nou, până când ne-am rostogolit în mijlocul casei, în spațiul din spatele

scărilor. Ne-am apăsat corpurile unul de celălalt cu disperarea a doi oameni care aveau idei diferite despre ce ar fi putut să ne vindece rănile.

64.

După aceea, Lev a părut nervos. Și-a aprins o țigară. Înainte să se gândească să aprindă alta și pentru mine, deja fumase jumătate. Nu mai fumasem nici măcar una de când plecasem de la Vera, așa că primele inhalații mi s-au urcat la cap, amețindu-mă. Lev și-a apăsat fruntea cu dosul încheieturii, apoi și-a scuturat-o când țigara arsă i-a ajuns aproape de piele.

— Ai făcut-o? m-a întrebat. Ai reușit?

Hotărâsem ce aveam să-i spun cu câteva zile în urmă.

— Nu chiar. Nu a venit la gară.

— Slavă Domnului! Știi, mi-a scris ca să-mi spună că va merge în călătorie, dar am…

Și-a pierdut glasul. L-am urmat când a mers în bucătărie să ia apă și când a urcat în dormitorul lui, unde a scos o armă dintr-o eșarfă de mătase și a pus-o pe pat. A continuat:

— Am împușcat pe cineva. În Leningrad. Era o femeie și eu…

Și-a scuturat mâna din nou și s-au împrăștiat scântei pe covor.

Le-am stins discret cu pantoful, apoi mi-am lăsat țigara într-o scrumieră.

— Lev, ce s-a-ntâmplat? Ai găsit cartea?

— Știi… a răspuns ezitant, mergând la fereastră și sprijinindu-se de pervaz… m-am bucurat când mi-a povestit despre planurile tale, dar apoi m-am gândit și nu știu, nu știu.

— Ea? Cine? În Leningrad?

— *Ea,* a râs strident. Vrei să știi despre ea? Ei bine, da, am făcut-o. Ca să vezi! Aproape. Am ajuns la stație – mă refer la stația unde era îngropată. Era noapte, întuneric, și m-am gândit: „Asta e cea mai bună șansă pe care o voi avea”. Dar, să-i ia naiba, au pavat sau uitasem locul, termină de vorbit cu o voce răgușită.

M-am așezat pe pat. Mă gândeam cum s-a apropiat de acel loc cu o încredere totală. Oare chiar voia să o găsească? Oare

chiar îi păsa de carte, așa cum a spus? Sau doar voia să-și dovedească sieși că putea să facă ceva ce nu voia Vera să facă? „Lungește-i un pic lesa”, mi-a spus ea.

— Am fost fericiți, nu-i așa? l-am întrebat eu. Am fi putut continua. N-am avut nevoie să fiu totul, dintr-odată.

Dar nu cred că m-a auzit.

— Aveam o lopată proastă. De fapt, o *săpăligă,* a bombănit Lev. Vreau să spun că, chiar dacă nu era pavajul, cât de adânc aș fi putut ajunge? După câți ani? Vera știa. Vera întotdeauna știe. Și m-am gândit… S-a întors spre mine, disperat. N-ai făcut-o, nu-i așa? Spune-mi că e în viață!

— Lev, din câte știu, ea nu a fost acolo.

— Bineînțeles! Bineînțeles!

S-a uitat în jos, la mâinile lui pe care și le frângea neîncetat precum un raton care își spală o bucată de mâncare prinsă între gheare sau o mică piatră prețioasă pe care a găsit-o pe drum.

— Bineînțeles că nu am putut să o abandonez. Am ales un loc – vreau să spun, cred că cel corect – și am început să sparg cimentul. Dar am făcut prea mult zgomot. Chiar au ieșit scântei când am lovit, a spus, după care a tăcut un moment.

— Și femeia?

— Știi, Vlad era ghidul meu și mi-a tot zis să fac liniște. *„Tișe, tișe*”. Iar eu am continuat să înjunghii pământul, chiar deasupra locului în care credeam că era, chiar în direcția în care trebuia să fie cartea. Apoi a venit cineva și… ochii lui deveniseră ca niște luni, atât de mari, încât m-au speriat… era, nu știu, de la *miliție* sau de la poliția secretă. Dar era foarte tânără.

Am ridicat pistolul de lângă mine și i-am testat greutatea în mână. Lev nu a părut să observe. În acel moment, nu aveam niciun plan. Vedeți, el era iubirea vieții mele. Orbecăia spre un adevăr prea urât pentru a fi zis cu voce tare. „Am sărutat-o pe Daphne în spatele bibliotecii. Tu și Vera sunteți la fel”.

— A strigat la mine să pun arma jos și… nu știu… poate a crezut că scânteile erau altceva. Și-a scos arma, eu am aruncat săpăligă și, când zgomotul i-a distras atenția, am…

Împușcătura a fost mai puternică decât mă așteptam. M-a aruncat în spate, pe pat, și mi-a rănit brațul. Apoi mi-au țiuit urechile. Lev nu a țipat și, pentru o secundă, am crezut că am ratat. Dar nu poți rata de la distanța aceea. Era la mai puțin de un metru și jumătate. Glonțul a trecut direct pe sub umărul său

stâng, iar sângerarea a fost abundentă. Mi-au curs șiroaie de lacrimi pe față și am așteptat să spună ceva, dar el doar a tușit. În timp ce se uita la mine năucit, i-au țâșnit câteva picături de sânge din gură. Apoi a început să curgă. Poate avea dureri groaznice.

Am scăpat arma și m-am gândit: „Trebuie să pleci, trebuie să pleci acum”. Dar am stat acolo și l-am privit cum aluneca pe podea și se holba confuz la mine, cu întrebări fără cuvinte. Apoi am mers să mă ghemuiesc lângă el. Când mi s-a părut că își dădea ultima suflare, i-am dus degetele la buzele mele și le-am sărutat. Aș fi putut spune că „a fost ideea ei” și i-aș fi oferit o ultimă satisfacție, dar am vrut să fim noi, doar noi, din nou, în acea cameră. Totuși, poate că a ghicit.

Nu i-am spus adio. Nu avea niciun rost. Am ieșit pe stradă și nu am văzut pe nimeni să-și scoată capul pe geam ca să vadă ce era în neregulă. Fusese un sunet atât de diferit, un foc de armă, dar poate că toți vecinii au crezut ce voiau să creadă: că a explodat motorul unei mașini și că ar fi trebuit să mai doarmă câteva minute.

Era concluzia logică a speranței că operele lui Lev aveau să trăiască veșnic? Să îl abandonăm în timpuri imemoriale, unde ar fi putut mângâia cu blândețe viețile multor femei și bărbați, indiferent care erau problemele lor? Omul de care aveau nevoie, care le-ar fi adus cărți, povești. Despre o fată cu aripi, care se înălța deasupra albastrului curat al lumii. O fată numită Felice, ale cărei mici unghii se agățau de crengile încâlcite și al cărei trup se răsucea și dansa în aer – vanitoasă în triumful ei, imponderabilă în fericirea ei –, așa cum au visat că puteau fi într-o zi.

Acasă, mi-am pus în geantă câteva lucruri care stăteau pe-afară de când mă întorsesem de pe litoral. M-am spălat pe mâini, frecându-le ca să scap de urmele de ulei de pe pistol. Nu doream să-i mai simt mirosul. Apoi am mers la gară, am stat la soare și am așteptat trenul expres de la zece și jumătate, privind cu oarecare remușcare felurile de buchete de flori pe care bărbații le cumpărau de la chioșc pentru soțiile și amantele lor. Lipsiți de imaginație. Nici măcar pe jumătate inspirați. Le-aș fi putut oferi ceva mult mai bun dacă lucrurile ar fi stat altfel pentru noi toți.

O dimineață de doliu

Din *Maple Hill Reporter,* 11 iulie 1931

Maple Hill, NJ. Locuitorii din Elizabeth Glen, un cartier din centrul orașului, au fost șocați ieri-dimineață să descopere o crimă în curțile lor. Leo Orlov, un profesor la Școala de elită Donne pentru fete și renumit autor al unor opere, printre care bestsellerul internațional *Felice* și romanele *Impresarul* și *Un fel de soare,* a fost găsit, în dormitorul lui, împușcat în piept. Niciun suspect nu a fost identificat până acum, dar poliția a confirmat că soția romancierului, Vera Orlov (născută Volkov), a fost absentă în momentul în care acesta a fost împușcat și că nu se cunoaște locul în care se află în prezent.

„E un cartier foarte sigur, a declarat localnica Sadie Kensington, care locuiește în Elizabeth Glen cu soțul ei, Daryl, și cei doi copii, Samuel (6 ani) și Denise (3 ani). Asta te face să te întrebi dacă știi totul despre oameni”. Ziarul *Reporter* va publica actualizări ale situației pe măsură ce se desfășoară ancheta.

Zoia

65.

Te bucuri să afli că am ajuns? Sau aproape am ajuns la momentul coliziunii dintre prezent și trecut. O aștept în liniște pe Vera să se întoarcă de la băcănie, unde probabil flirtează cu băiatul de la casă în felul ei enigmatic. Lor le place foarte mult, chiar dacă ea nu zâmbește niciodată.

Stând aici, simt aproape tot timpul impulsul de a mă ridica și a mă întoarce la seră, doar ca să mă asigur că mai e acolo. Să-mi văd de treburi. Să verific apa de sub florile de vară, poate să tai un buchet de cârciumărese și brumărele. Să le pun într-o vază cu apă rece. Nu am plecat demult, dar deja mi se pare o veșnicie. Îmi fac griji despre ultima dată când am întors bananierul și dacă John va putea să-și dea seama când are nevoie să fie mutat într-un loc mai însorit. Mi-ar plăcea să-mi sărut mama de rămas-bun și să-l întreb pe tata ce a făcut și de ce a fost atât de periculos. Să-l întreb dacă, în cele din urmă, e mai bine să fii fericit sau să fii bun. Ce ar alege pentru mine acum, după tot ce s-a întâmplat. Și pentru tot ce va mai veni.

Mă gândesc și la John. Mi-l imaginez rezemat de ușă, curățându-și noroiul de pe cizme cu un băț, gata să mă îmbrățișeze și să-mi spună măcar adio. Știu că nu pot rămâne, dar aș vrea să-l văd, chiar și de la distanță. Creștetul capului lui ars de soare, despre care nu recunoaște că chelește. Burta rotundă și nasul umflat. Un om drag care a crezut că mă cunoștea bine.

66.

Când m-am întors la cabană, era goală. Conform planului, ne înțelesesem ca Vera să mi se alăture când vedea anunțul în ziar. Până atunci, aveam să aștept câteva zile singură. Nu era o mare greutate. Bucătăria era aprovizionată cu conserve de supă și

cutii cu amestecuri gata făcute și ușor de încălzit. Nu aveam să mor de foame și nu aveam să plec. În prima zi, mi-am petrecut mult timp deschizând dulapuri ca să fac inventarul. Aveam doar un fel de fasole (roșie), dar erau douăzeci de conserve. În dulapul de deasupra aragazului, am găsit o selecție de ceaiuri foarte bune. În frigider se găseau câteva fructe – chiar dacă merele erau galbene, stafidite și cât un pumn de copil – și lapte.

Pentru o vreme, m-am plimbat prin camera de zi, urmând cu pașii modelul spiralat al covorului. Centrul se îndrepta spre exterior. Sau, poate, invers. Era murdar; jegul intrase între rânduri și se fixase acolo, fără ca să-l mai poată scoată cineva. Era un fel de obiect de familie pe care cineva îl făcuse de mână, având nevoie de săptămâni de muncă și un sac plin cu cârpe, haine vechi de copii, cămăși vechi și fețe de masă. M-am gândit că, uneori, oamenii înfășurau cadavrele în covoare. Apoi am încercat să scap de acel gând. Covorul putea să fie, probabil, de la un târg meșteșugăresc dintr-un oraș vechi din Shaker, de pe o autostradă plină de antichități și obiecte de colecție. Era făcut să arate drăguț, dar genul acesta de lucruri putea fi luat la prețul potrivit în țara asta, la fel ca viața pe care ți-o doreai sau măcar aparența ei. În cele din urmă, am dat covorul la o parte și am mers la șemineu să încerc să deschid coșul.

Vera, grijulie, îmi lăsase câteva cărți pentru a-mi petrece timpul, dar n-am putut să citesc mult. Mai mult am scris tot ce știam, tot ce îmi aminteam și, când am obosit, m-am plimbat pe malul mării. M-am obișnuit cu felul în care apa rece se infiltra în tălpile pantofilor mei și îmi simțeam picioarele reci chiar și după ce plecam de pe plajă. La fel, m-am obișnuit să am nisip în păr. Patul meu e mic, cu cearșafuri albe și apretate, și are nisip peste tot. Nu știu dacă l-am adus pe trupul meu sau dacă trupul meu era murdărit de el când se întindea. Nu contează. Ce-i făcut, e bun făcut.

Ziarul local a avut nevoie de trei zile să publice articolul său, cel puțin, să ajungă anunțul și la Vera, la hotelul ei din Twisted Branch. Pe la mijlocul perioadei, mi-a trecut prin minte că nu puteam fi sigură că ea era în Twisted Branch. Mai erau câteva orașe învecinate, unele mai aproape de Maple Hill, altele mai departe. Ar fi putut să plece, pur și simplu, iar eu nu aș fi putut să fac nimic să o opresc. Aveam doar promisiunea ei că urma să începem o nouă viață la Paris, iar asta trebuia să fie suficient.

Mi-am petrecut trei zile într-o agonie crescândă, mototolind ziarele vechi după ce le răsfoiam, pentru a face focul cu ele. Trei zile am deschis și închis o carte încontinuu, am spălat aceeași cratiță în fiecare seară și am sperat să nu-mi fie prea rău la stomac după încă o masă cu fasole. Apoi, într-o după-amiază, clanța ușii de la intrare s-a răsucit și ușa s-a deschis. Era ea. Cred că stătuse lângă ocean, pentru că avea pistrui proaspeți pe nas și o roșeață dedesubt. O nuanță de roz precum marginea ochiului unui șoarece. Când a sosit, m-a îmbrățișat și aș fi putut jura că devenise mult mai înaltă. Trăsăturile feței ei erau superioare și distante, iar o lumină strălucea din spatele lor. M-a sărutat pe marginea buzelor și, o vreme, am simțit o arsură în locul acela.

A fost foarte grijulie. Mi-a pregătit o baie caldă și m-a așezat în ea, mi-a frecat spatele peste tot cu săpun mentolat și mi-a pus întrebări despre cum l-am lăsat. Am lăsat pete de pe gura mea pe vreo ceașcă? (Ruj pe o țigară.) Am șters arma de amprente? (Nu prea.) L-am atins? (Peste tot.) A vrut să știu că eram în siguranță cu ea, deși, atunci când am început să plâng, cu vomă și flegmă, nu i-a plăcut. Am apucat-o de încheietura mâinii și și-a retras-o, împroșcând podeaua cu apă.

A trecut o săptămână de atunci. În cea mai mare parte a timpului, Vera pare mulțumită. Plutește din cameră în cameră, îndoindu-și degetele de parcă o putere nouă și incomodă ar curge prin ele. Precum durerea unui copil provocată de creșterea prea rapidă a picioarelor. Face liste cu o frenezie tot mai mare și vorbește la telefon cu agentul ei de călătorii, dar nu mă lasă să-i ascult. Nu-i stau în cale. Mă retrag în camera mea sau mă plimb pe plajă și, uneori, când mă întorc, observ că o pagină pe care scrisesem fusese mutată din loc, deși, firește, ar putea fi doar în imaginația mea. Din momentul în care i-am sugerat că vom risca dacă folosim pașaportul meu, Vera încă nu mi-a explicat planul ei de a mă scoate din țară. Dacă au vreo idee despre ce am făcut, atunci mă urmăresc. Ea spune că îmi fac prea multe griji.

Uneori, când intru în camera în care ea plănuiește și gândește, mă simt ca un gândac ce se târăște pe oasele mâinii ei. Dacă și-ar da seama că sunt acolo, și-ar scutura mâna, m-ar trânti la pământ și m-ar zdrobi. Dar cum o pot ajuta să știe? E în firea picioarelor mele banale, a aripilor mele care pocnesc. În

general, dacă mă vede pândind, mă cheamă și îmi cere să fac ceai. E un gest destul de prietenos. Dar, uneori, se uită la mine de parcă eu aș fi cina.

67.

Ar fi nevoie doar de un singur apel telefonic: „Da, domnule polițist, am observat că fata avea un atașament nefiresc față de soțul meu. Bineînțeles că aș aprecia să fiu scutită de interogatoriu, dar pot să vă spun unde va fi la cutare oră, în cutare zi. Voi pleca din țară pentru o perioadă de doliu. Înțelegeți".

Poate inventez lucruri, dar, din experiența mea, știu că o senzație îngrozitoare e urmată de o faptă îngrozitoare. Am crezut că, dacă respectam regulile, fiecare nou set, aș fi ajuns la capătul curcubeului, la capătul liniei. Acum cred că ar fi mai bine să-mi creez propriile reguli. Toți ceilalți fac asta.

68.

Poate îți faci griji pentru mine, dragă cititorule. Să nu-ți faci! Vera se va întoarce, în curând, de la magazin. Între timp, am încercat câteva rochii de-ale ei, o bluză și acea pereche de pantaloni de lucru pe care i-a purtat la cafeneaua de pe chei. Se pare că îi suflecase pentru că erau prea lungi pentru ea – un noroc pentru mine. Deși nu purtăm aceeași mărime, e doar o problemă legată de lungime sau de înălțime. Pot să-mi închei cu ușurință nasturii frumoaselor ei fuste de lână în jurul taliei. (Faptul că nu am mâncat bine în ultimul timp m-a ajutat. Am pierdut vreo două kilograme, poate chiar cinci. Cine cu biscuiți și stridii. Fără substanță.) îmi ajung chiar deasupra genunchiului, în loc de la mijlocul gambei, cum aș fi preferat. Dar trebuie să mă descurc așa doar pentru puțin timp.

E ușor să vrei ce nu ai. Știu asta foarte bine. Viața mea a fost un studiu în domeniul acesta. La Moscova am văzut fete cu haine din blană de vulpe și, când spun fete, mă refer la cele cu vârsta de zece ani. Însă ceea ce voiam cu adevărat nu erau

hainele lor, ci sentimentul de a avea o mică creatură în jurul gâtului. Senzația că, dacă nu puteam controla vremea, măcar puteam aduna un grup de mamifere care să mă apere de cel mai aspru vânt. Voiam ca visurile să mi se îndeplinească, chiar și cele pe care le puteam descrie doar ca pe niște culori și percepții. Da, voiam putere.

Vântul bate tare astăzi; e cam răcoare pentru miezul verii. Vera întotdeauna stă prea mult la magazin. Va dori o ceașcă cu ceai. Chiria pentru cabană e plătită până la sfârșitul lunii, deși acest lucru va deveni ușor irelevant în curând.

Am întrebat-o:

— Nu trebuie să te întorci în Maple Hill? Nu doar ca să vorbești cu poliția și să le arăți că jelești – ar presupune să-și pună lacrimi pentru camera de filmat, precum o jachetă –, ci ca să-ți aduni bunurile și să faci un inventar?

Casa nu era imensă, dar părea frumoasă. Pe pereți erau fotografii de nuntă; Vera radia în rochia ei albă. Mi-a spus că are tot ce îi trebuie. Că a vorbit la telefon cu un detectiv foarte înțelegător și că poate retrage bani gheață doar cu semnătură. Cred că se pricepe la a abandona lucrurile. Tatăl ei murise de multă vreme; nu a suportat tranziția în perioada postbelică și și-a luat viața, lăsându-i apartamentul lui gol din arondismentul paisprezece. Casa devenise destul de modernă în anii după ce Lev și Vera plecaseră.

— *Poliția?* a pufnit ea. *Poliția nu ne va crea nicio problemă.*

La Paris, ea ar fi *une veuve jolie,* o văduvă frumoasă. Crep negru, pantofi negri lustruiți, *la pauvre femme en deuil*[22]*.* Nu va exista niciun motiv să fie reținută la controlul pașapoartelor, de vreme ce nu făcea obiectul oficial al vreunei investigații. Misiunea ei era îndeplinită dacă se întâlnea cu un polițist parizian. În cazul în care va deveni o binefăcătoare a Școlii Donne, se va baza pe șeriful local ca să evite orice interogatoriu care să o supună vreunei suspiciuni. Asta spune ea și eu o cred. Înaintează cu atât de multă încredere. Are un mers pe care, cu atenție, îl poți învăța. Un pic ca imitarea vocii unei persoane la telefon. I-am studiat notițele de pe manuscrisele lui Lev, pe care nu se gândise să le distrugă împreună cu scrisorile. Sunt capabilă să realizez o versiune acceptabilă a scrisului ei de mână.

[22] Biata femeie îndoliată (în original în limba franceză) (n. red.).

Până la urmă, nu am putut păstra multe dintre lucrurile lui Lev. Nu pentru mine. Darurile lui mi s-au părut golite de el (cadouri fără prezență, într-un fel, neînrudite), așa că le-am lăsat în urmă, în Maple Hill, unde probabil vor folosi ca indicii sau legături dintre noi. Douăzeci de dolari cheltuiți pe un obiect din aur – o brățară uitată în apartamentul unei grădinărese. Am păstrat doar un plic îndoit și capsulele care alunecau înainte și înapoi înăuntrul lui. Pudră protejată, așteptând. Vera a fost cea mai strălucitoare dintre noi, genul de femeie pe care Dumnezeu o creează pentru a deveni un exemplu pentru restul. Ți-l poți imagina spunând: „Aici e o viață care merită trăită”. O viață plină de modestie și de putere. „Întotdeauna va exista o Vera, m-am consolat eu, într-un fel sau altul”. Cu o vopsea neagră, cred că părul meu va arăta destul de asemănător cu al ei. Și-l ține într-o parte. Un stil care e destul de ușor de imitat cu ajutorul agrafelor.

Mama mi-a spus să învăț de la cei mai buni decât mine. Să le învăț obiceiurile și să-i urmăresc ca pe niște căprioare într-o pădure. Să stau cu ochii pe mișcările lor și, dacă ajută, să-mi imaginez că le-am legat o ață strălucitoare de gleznă ca să le observ calea. Vera pune două linguriță pline de zahăr în ceai înainte să-l soarbă. Ea și cu mine împărțim un suflet sau, cel puțin, așa susținea Lev. De ce să nu împărțim un pic mai multe? Am descoperit ieri, când a mers în oraș să iau o sticlă cu vin, că nu are pașaportul la ea și că nici nu îl verifică, pentru siguranță, la întoarcere. E destul de ușor să îl mut într-o poșetă goală, unde voi strecura și portofelul ei. Îi voi lua verigheta de pe deget, deși mă îndoiesc că se va potrivi pe al meu. Va trebui să întreb un bijutier despre asta, când voi ajunge în Franța.

Din focul șemineului ar putea să sară scântei. Situația ar scăpa de sub control. Într-o casă ca aceasta, făcută toată din lemn, distrugerea ar fi catastrofală. Când ar veni poliția, ar găsi cadavrul unei femei având toate semnele de identificare false, cu excepția medalionului – al meu – de la gât. Bucăți de haine topite pe carnea rămasă. De ce ar cerceta mai atenți? Deja trebuia să-mi fi găsit amprentele pe arma cu care se trăsese în Lev și nu putea să dureze mult timp până când aveau să le compare cu setul din dosarul creat odată cu sosirea bărcii cu orfani în America. Vor crede că am făcut-o din cauza remușcării.

O crimă, apoi o sinucidere. Nu e cea mai șocantă idee, dacă te gândești bine la ea.

Apoi imaginează-ți o femeie care urcă într-un avion și zâmbește obosită, ironic. Răspunde epuizată întrebărilor stewardesei cu un *non* sau un *oui,* înainte să-i facă semn să plece și să adoarmă, având părul legat cu o eșarfă. Nu vorbesc bine franceza, dar Vera oricum nu vorbește prea mult. În timp, pot învăța orice. Îi voi evita vechile cunoștințe, dacă a mai rămas vreuna, și, în cele din urmă, oamenii vor asocia chipul meu cu numele ei, chiar dacă doar prin forța obișnuinței. Nu e un lucru chiar atât de ciudat ca o văduvă să se ascundă undeva, departe, mai ales când trebuie să păstreze moștenirea soțului: corespondența, o declarație ocazională plină de patos făcută pe o carte poștală, un pachet de documente și un manuscris vechi, îngălbenit, încuiat într-un seif sub patul ei. Poate chiar două pachete dacă, până la urmă, nu mă pot convinge să ard paginile astea.

Cu un pic de efort și un pic de detașare, știu că se poate trece și peste asta. Tot timpul uităm atrocitățile istoriei, pentru că trebuie să existe un sfârșit corect. Săracii se ridică pentru a lua locul celor bogați. Morții continuă să trăiască în amintirile noastre pământești. Exersez spunându-mi: „Eu sunt Vera Petrovna Orlova. M-am născut Vera Volkova, chiar lângă Moscova, pe o moșie ce ar rivaliza cu reședința regelui Arthur. Pot să fac să se întâmple lucruri cu puterea minții mele, cu forța voinței mele, și a fost prerogativa mea să dispar. Îmi țin secretele aproape, pentru că nu mai trăiește nimeni care să le înțeleagă. Nimeni nu a mai rămas, cu excepția mea. Iar eu sunt hotărâtă să fiu fericită”.

virtual-project.eu

violin